

348.00218

๕๒๖๖๖

๑.๓

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

10 พ.ค. 2543

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมฤต ถาวรกิจ

h 67946

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุุณบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา

มีนาคม 2543

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต
สาขาการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา วัฒนารงค์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา วัฒนารงค์)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร.อรณพ โพธิสุข)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.สายหยุด จำปาทอง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

วันที่/.. เดือน, พ.ศ. ๒๕๖๒

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณาอนุเคราะห์ของรองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา วัฒนาณรงค์ ดร.อรรถพร โพธิสุข และ ดร.สายหยุด จำปาทอง กรรมการ รวมทั้ง อาจารย์ท่านอื่น ๆ ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจน แก้ไขสำนวนภาษา เพื่อให้สามารถสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งให้กำลังใจจนทำให้ปริญญานิพนธ์ สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ เทือกทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ เขียมไชยศรี รองศาสตราจารย์हरभा सिर्वीक्ष ที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือการวิจัยให้มีความ สมบูรณ์ และตรงตามเนื้อหา รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาด้านสถิติ และการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ภูมิภัทราคม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่วงโชติ พันธุเวช รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จริยานุกูล รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา ดร.สุวธรรม นาคพนม รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร.คิลก บุญเรืองรอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกสินทร์ รังสยาพันธ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สันต์ ธรรมบำรุง อธิการบดี รองศาสตราจารย์ วัฒนา พัทธราวิช คณบดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิระ ประเสริฐศิลป์ รองคณบดี สถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา รวมทั้งบรรดาคณาจารย์ทุกท่านในสถาบันราชภัฏอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ ตลอดจนอาจารย์คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม เพื่อหาระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

ในที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนครอบครัว และ เพื่อน ๆ สาขาการอุดมศึกษาที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

สมกุล ถาวรกิจ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ขอบเขตของเนื้อหาและวิธีดำเนินการ	8
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	8
ข้อจำกัดในการวิจัย	10
กรอบความคิดในการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
ความหมายและความสำคัญของคุณภาพการศึกษา	17
ความหมาย หลักการ แนวทางดำเนินการ และเหตุผลของการประกันคุณภาพ การศึกษา	21
องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา	29
ขั้นตอนและกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา	37
รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา	40
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	47
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศต่าง ๆ	56
การบริหารคณะแบบโปรแกรมวิชา	65
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ขั้นตอนของการวิจัย	75
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์	75

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ ครุศาสตร์	83
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์	90
ขั้นตอนการทดลอง	92
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	105
ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล	105
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	106
ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	107
การศึกษารายองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา	107
การศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา	110
ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพในกรอบของหลักการ ระบบ และกลไก การบริหารและวิธีดำเนินการ	122
สาระสำคัญของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ ครุศาสตร์	125
การประเมินผลรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา	154
ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ	163
ข้อมูลเบื้องต้นของคณะครุศาสตร์	163
การดำเนินการทดลอง	168
ผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ	176
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	225
ความมุ่งหมายของการวิจัย	225
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	225
การเก็บรวบรวมข้อมูล	226

บทที่	หน้า
สรุปผลการวิจัย	227
อภิปรายผล	234
ข้อเสนอแนะ	240
บรรณานุกรม	243
ภาคผนวก	258
ประวัติย่อผู้วิจัย	370

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามลักษณะการตรวจสอบ การควบคุม และกำกับดูแล	53
2	การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามลักษณะการประเมินและรับรอง คุณภาพ	55
3	จำนวนองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา	76
4	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	77
5	จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งปัจจุบัน	78
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการ การประกันคุณภาพการศึกษาต่อองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา	107
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการ ประกันคุณภาพการศึกษาต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการบริหารและการจัดการ คณะครูอาจารย์	110
8	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการ ประกันคุณภาพการศึกษาต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการเรียนการสอน	115
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการ ประกันคุณภาพการศึกษาต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านอาจารย์และบุคลากร	118
10	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการ ประกันคุณภาพการศึกษาต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านนักศึกษาและบัณฑิต	120
11	จำนวนตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาจำแนกตามส่วนประกอบของรูปแบบการประกัน คุณภาพการศึกษา	122
12	จำนวนตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาจำแนกตามส่วนประกอบของรูปแบบการประกัน คุณภาพการศึกษา	123
13	ค่าความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้ของหลักการประกันคุณภาพ การศึกษา	154
14	ค่าความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้ของระบบและกลไกการบริหาร การประกันคุณภาพการศึกษา	156

15	ค่าความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้ของวิธีดำเนินการการประกัน คุณภาพการศึกษา	160
16	จำนวนบุคลากรในคณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์ คณะกรรมการประกัน คุณภาพประจำคณะครุศาสตร์และคณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกัน การศึกษา	163
17	จำนวนและร้อยละของคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์	165
18	จำนวนและร้อยละตำแหน่งทางวิชาการ และอัตราส่วนของอาจารย์	166
19	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาในคณะครุศาสตร์ จำแนกตามโปรแกรมวิชา	167
20	การเปรียบเทียบร้อยละของการประเมินตนเองโดยคณะอนุกรรมการและอาจารย์ เรื่อง การควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพด้านการบริหารและการจัดการ อาจารย์ และบุคลากร	181
21	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการประเมินตนเองเรื่อง การตรวจสอบคุณภาพด้าน การบริหารและการจัดการ	184
22	การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินตนเองเรื่อง การประเมินคุณภาพด้าน การเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากรโดยอาจารย์	187
23	การเปรียบเทียบร้อยละของการประเมินตนเองโดยอาจารย์เรื่อง การควบคุมและ กำกับดูแลคุณภาพด้านการเรียนการสอนด้านนักศึกษาและบัณฑิต	190
24	การเปรียบเทียบร้อยละของการประเมินตนเองโดยคณะอนุกรรมการเรื่อง การควบคุมและกำกับดูแล ด้านการเรียนการสอน ด้านนักศึกษาและบัณฑิต	192
25	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินตนเองเรื่อง การประเมินคุณภาพด้าน การเรียนการสอน	195
26	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินตนเองเรื่อง การประเมินคุณภาพด้าน การเรียนการสอน	197
27	การเปรียบเทียบร้อยละของผลจากการควบคุม และกำกับดูแลคุณภาพด้าน การบริหารและการจัดการกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	200
28	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลจากการตรวจสอบคุณภาพด้านการบริหารและ การจัดการกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	202

29	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลจากการประเมินคุณภาพการเรียนการสอน กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	204
30	การเปรียบเทียบร้อยละของผลจากการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพด้านการเรียน การสอนกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	207
31	การเปรียบเทียบร้อยละของผลจากการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพอาจารย์และ บุคลากรกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	209
32	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพอาจารย์และบุคลากรกับ เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	211
33	การเปรียบเทียบร้อยละของผลการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพนักศึกษาและ บัณฑิตกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด	212
34	ค่าเฉลี่ยและค่าความแตกต่างระหว่างตัวป้อนเข้า กับกระบวนการ และกระบวนการ กับผลผลิตขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารและ การจัดการระหว่างและหลังการใช้รูปแบบ	214
35	ค่าเฉลี่ยและค่าความแตกต่างระหว่างตัวป้อนเข้า กับกระบวนการ และกระบวนการ กับผลผลิตขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านการเรียน การสอนระหว่างและหลังการใช้รูปแบบ	215
36	ค่าเฉลี่ยและค่าความแตกต่างระหว่างตัวป้อนเข้า กับกระบวนการ และกระบวนการ กับผลผลิตขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านอาจารย์และ บุคลากรระหว่างและหลังการใช้รูปแบบ	216
37	ค่าเฉลี่ยและค่าความแตกต่างระหว่างตัวป้อนเข้า กับกระบวนการ และกระบวนการ กับผลผลิตขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านนักศึกษาและ บัณฑิตระหว่างและหลังการใช้รูปแบบ	217
38	การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านความเหมาะสมของรูปแบบ การประกันคุณภาพการศึกษา	218
39	การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการใช้ระบบและกลไกการบริหาร การประกันคุณภาพการศึกษา	219
40	การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	220
41	การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านความเป็นไปได้ในอนาคตของ การประกันคุณภาพการศึกษา	222

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย	13
2 กรอบความคิดของโครงสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	39
3 ระบบและกลไกการบริหารของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา	44
4 ระบบและกลไกการบริหารของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา	46
5 แนวทางดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสหรัฐอเมริกา	58
6 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของอังกฤษ	61
7 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของไทย	64
8 โครงสร้างการบริหารงานวิชาการคณะแบบโปรแกรมวิชาการ	67
9 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1	82
10 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2	89
11 ข้อมูลที่ใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพ ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ	103
12 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3	104

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

✓ การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีทั้งคุณค่าและคุณประโยชน์ในฐานะความเป็นมนุษย์ โดยเป็นพลเมืองที่ดี มีวินัย มีคุณธรรมและใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีคุณประโยชน์แก่สังคมในฐานะเป็นผู้ผลิต ผู้สร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานสร้างสรรค์สังคมให้เจริญก้าวหน้า (วิจิตร จันทรากุล, 2540 : 4) จากการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 7 แม้จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาเป็นอย่างดีทางด้านเศรษฐกิจ แต่ก็ได้สร้างปัญหาไว้หลายประการ ได้แก่ การใช้ทรัพยากรมนุษย์ไปอย่างไม่ถูกแนวทาง มีช่องว่างของการกระจายรายได้มากขึ้น สังคมมีความตึงเครียด อาจเป็นเพราะว่ารัฐมุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจมากกว่าการศึกษาและสังคม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเปลี่ยนจุดเน้นเป็นการพัฒนาคน เพื่อให้คนในสังคมได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ มีภูมิปัญญาความคิดที่จะเป็นผู้ริเริ่มและการพัฒนาและร่วมในการพัฒนาประเทศ (ธัญวณิช รัตนศักดิ์, 2539 : 26-31) และในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ก็เน้นเรื่องคุณภาพมากกว่าปริมาณ โดยเร่งขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของเยาวชน มุ่งให้การศึกษาที่มีคุณภาพโดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูงให้เพียงพอแก่ความต้องการ (คณะนักวิจัย, 2539 : 22)

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงที่มุ่งพัฒนาศักยภาพบุคคลในสาขาวิชาการต่าง ๆ ผู้ที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพของตนเองเป็นพื้นฐานในการดำรงชีพ ตลอดจนเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้าน ซึ่งกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ นำไปสู่ความมีบทบาทในการประชาคมโลกและความเป็นสากล (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2539 : 68) แต่สถาบันอุดมศึกษาก็ยังมีความแตกต่างกันทั้งด้านสถานภาพ ขนาด ความเชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพและงบประมาณที่ใช้ดำเนินการ ทำให้ผลผลิตด้านต่าง ๆ อาจมีความแตกต่างกัน หากแต่ละสถาบันสามารถรักษามาตรฐานการเรียนการสอน การจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตไม่ให้ต่ำกว่าคุณภาพขั้นต่ำที่ควรจะเป็น (วันชัย สิริชนะ, 2539 : 8) ก็ถือได้ว่าการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสถาบันนั้น ยังมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาในลักษณะร่วมมือกันระหว่างรัฐและเอกชน ซึ่งส่วนหนึ่งเอกชนเป็นผู้จัดและอีกส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องตอบสนองความต้องการให้แก่ผู้เรียน แต่ในเวลาเดียวกันการศึกษาระดับอุดมศึกษาก็ยังมีปัญหาอยู่หลายประการ คือ

ประการที่หนึ่ง การลงทุนเพื่อการศึกษาต้องใช้ทุนมากขึ้นและไม่คุ้มค่าในการลงทุน สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนมีการเปลี่ยนแปลงด้านการลงทุน หลายสถาบันต้องลงทุนในอัตราที่สูงขึ้น อันเป็นภาระที่หนักอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงจำเป็นต้องเรียกค่าตอบแทนที่สูงตามไปด้วยนั่นคือ ผู้ที่ศึกษาจะต้องใช้จ่ายมากขึ้นและอาจเป็นการตัดโอกาสทางการศึกษาสำหรับผู้ที่มีรายได้ต่ำหรือปานกลาง ในด้านสถาบันอุดมศึกษาเห็นว่าถ้าหากไม่ผลัดภาระค่าเล่าเรียนให้กับผู้ที่ศึกษา สถาบันก็จะอยู่ไม่ได้เพราะไม่มีความคุ้มค่าในการลงทุนและการขยายสาขาวิชาที่มีความต้องการเร่งด่วนในสังคม เช่น สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่จะต้องใช้จ่ายเงินลงทุนเป็นอันมาก แต่อย่างไรก็ตามถ้าหากจัดการศึกษาโดยมีการประกันคุณภาพที่ดีรัฐก็จะพยายามช่วยเหลือสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ (มนตรี คำนวณบุญ, 2540 : 11)

ประการที่สอง มาตรฐานการผลิตที่แตกต่างกัน ปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการดำเนินการจัดโดยหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ฯลฯ ซึ่งต่างก็ดำเนินการจัดการศึกษาโดยไม่มีการประสานงาน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกันเกือบทุกสาขา ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้ง ๆ ที่เปิดสอนระดับเดียวกันกลับมีมาตรฐานที่ต่างกัน การตรวจสอบก็ต่างกัน ทำให้ดูเหมือนว่าการศึกษามีหลายมาตรฐาน อันที่จริงควรจะเป็นมาตรฐานเดียวกัน (ธนู กุลชล, 2540 : 44)

ประการที่สาม ความไม่เท่าเทียมกันทางด้านสถานภาพและศักยภาพเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ปัจจุบันการศึกษาไทยกำลังอยู่ในภาวะวิกฤตอันเนื่องมาจากปัญหาคุณภาพทุกระดับทั้งเรื่องความสามารถและศักยภาพภายใน การแข่งขันกับต่างประเทศเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอุตสาหกรรมใหม่ด้วยกันและประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาความสามารถในการสอนของครู การพัฒนาสติปัญญาของผู้ศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อัตราการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาที่ยังต่ำอยู่มาก การตอบสนองความต้องการด้านแรงงาน การลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาศาสตร์และคณิตศาสตร์ยังไม่เหมาะสม (รุ่ง แก้วแดง, 2540 : 21) จึงทำให้การศึกษาของไทยยังไม่ทัดเทียมกับต่างประเทศในเรื่องที่สำคัญ ๆ ดังกล่าว

ประการที่สี่ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นปริมาณมากเกินไป โดยละเลยคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีอยู่มากมาย มีผู้เรียนกว่าล้านคนคิดเป็นร้อยละ 20 ของประชากรวัยเรียน ซึ่งเป็นอัตราที่ค่อนข้างสูง มีปริมาณมากแต่ขาดคุณภาพ (ประกอบ คูปรรัตน์,

2540 : 11) ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากกระบวนการผลิตบัณฑิตเป็นสำคัญ เพราะการผลิตบัณฑิตในยุคปัจจุบันต้องเน้นคุณภาพทุกสาขาวิชา ในอนาคตคนไทยจะใช้แต่สิ่งที่มีคุณภาพเท่านั้น (วิจิตร ศรีธำณ. 2537 : 26)

จากปัญหาทั้ง 4 ประการ จำเป็นต้องพิจารณาถึงประเด็นสำคัญ ๆ ที่มีผลต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาที่ต้องเน้นถึงคุณภาพให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะต้องการความคุ้มค่าในการลงทุน มาตรฐานการผลิตที่มีคุณภาพและเท่าเทียมกัน แรงผลักดันเกี่ยวกับการแข่งขันกับต่างประเทศเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างปริมาณกับคุณภาพของผู้ที่ศึกษาสนองความต้องการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับสภาพการณ์ทางสังคมให้มีประสิทธิภาพแนวทางหนึ่งที่น่าพิจารณาคือ การจัดประกันคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อบังคับให้บัณฑิตมีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ

สถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดเป้าหมายและแนวทางในการปรับปรุงให้ผู้ศึกษาเกิดคุณลักษณะอย่างน้อย 3 อย่าง คือ มีวินัย ขอบรับปฏิบัติตามกติกาของชาติ มีสติปัญญา และมีความพอคิทางด้านจิตใจและการดำรงชีวิต สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนจึงควรร่วมกันพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การตรวจสอบคุณภาพและการติดตามผล ดูแลสถาบันการศึกษาอย่างใกล้ชิด ร่วมกันตั้งเป้าหมายและทิศทางการผลิตบัณฑิต ส่งเสริมคุณค่าของการศึกษาให้แก่ผู้เรียน แม้เอกชนจะวิพากษ์วิจารณ์คุณภาพของบัณฑิตว่าไม่เป็นที่น่าพอใจ ได้ความรู้จากมหาวิทยาลัยไม่เต็มที่ เน้นการทำงานเพื่อเงินเป็นหลัก เกษม วัฒนชัย (2539 ค : 68) ได้กล่าวไว้ว่า บัณฑิตยุคนี้ต้องมีภูมิความรู้ ขอบรับกติกาของสังคม แรงให้มีการปลูกฝังจริยธรรมโดยปรับระบบต่าง ๆ หน่วยงานของรัฐและเอกชนมีโอกาสเลือกในอนาคตสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องสร้างระบบการประกันคุณภาพ

คุณภาพของบัณฑิตมีความสำคัญต่อสังคมที่ส่งผลถึงการยอมรับ ทำให้คนในสังคมมีความเชื่อถือ ชื่นชม เชื่อมั่นในความสามารถ กระบวนการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการบริการให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนการบริหารและการจัดการ ในสถาบันยังมีความสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุนี้แนวคิดในการประเมินคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารเพื่อตรวจสอบ ควบคุมจึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะหลักสูตรการเรียนและรับรองมาตรฐานการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งสถาบันการศึกษายังดำเนินการน้อยมาก แม้ทบวงมหาวิทยาลัยจะมีนโยบายในการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเน้นการให้มีกลไกการดูแลและควบคุมคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา แต่ก็ยังไม่มีระบบการ

ตรวจสอบได้ ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาทุกสังกัดจะต้องมีการประกันคุณภาพของการศึกษาต้องตรวจสอบคุณภาพอย่างเปิดเผย และรายงานให้ประชาชนทราบด้วย ซึ่งจะแสดงให้เห็นคุณภาพของบัณฑิตและสามารถจัดอันดับคุณภาพบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ได้ (เกษม วัฒนชัย. 2539 ค : 68) ภาพรวมของการประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นต้องเน้นให้สถาบันมีบทบาทในการจัดระดับการประกันคุณภาพของตนเอง โดยยึดถือมาตรฐานอันเดียวกัน ส่วนวิธีการหรือเทคนิคการจัดการย่อมแตกต่างกันตามสภาพการณ์และมีการประกันคุณภาพเป็นมาตรฐานในการดำเนินการให้ทุกสถาบัน พร้อมทั้งให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา (Accreditation) (วันชัย ศิริชนะ. 2537 : 2)

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันการศึกษาจะเป็นหลักประกันได้ว่าสถาบันดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ และที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน เป็นที่เชื่อได้ว่าสถาบันการศึกษาจะต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานของการศึกษาได้เป็นที่ยอมรับเชื่อมั่นในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐานให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครองผู้ใช้บัณฑิตและยังช่วยส่งเสริมขีดความสามารถในการพัฒนาและการประเมินตนเองให้มากขึ้นด้วย

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันคุณภาพการศึกษาได้รับผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง องค์การของรัฐที่มีหน้าที่จัดการศึกษาจึงเริ่มต้นตัวและได้จัดทำนโยบายด้านการศึกษา ดังรายละเอียดในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในด้านการพัฒนาการศึกษาที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาได้ว่า “เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการของชุมชนและประเทศ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539 : 57) คือ มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่เหมาะสมดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข อันเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ชุมชนและประเทศชาติ (ครุอ่วม. 2539 : 10)

✓ สถาบันราชภัฏ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เห็นถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ และได้ปรับตัวให้มีบทบาทสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติโดยกำหนดบทบาทหน้าที่ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น คือ ต้องมีภาระหน้าที่และมีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตอบสนองความต้องการด้านกำลังคนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ฯลฯ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2540 : 2) นอกจากนั้นยังได้รับการผลักดันจากผู้บริหารระดับสูง โดยกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ ซึ่งสรุปได้ว่า “เร่งรัดให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานการส่งเสริม การควบคุม การตรวจสอบและการประกันคุณภาพ การจัดการศึกษา

การบริหารและการจัดการ เร่งรัดให้มีกลไกการดำเนินการ โดยให้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต และการบริหารการจัดการ ร่วมมือระหว่างสถาบันองค์กร บุคคลและหน่วยงานภายนอก เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถาบันต่อสังคม” (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2539 : 20) อีกทั้งได้ประกาศให้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2542 ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 6 มาตรา 47, 48, 49, 50, และ 51 เกี่ยวกับมาตรฐานและการประกัน คุณภาพการศึกษา โดยกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน ให้มีการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ทุก 5 ปี โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมิน จัดประเมิน เสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2542 : 24 – 26)

สภาพการณ์ที่เป็นข้อมูลพื้นฐานของสถาบันราชภัฏทั้ง 36 สถาบัน ซึ่งแต่ละสถาบัน มีศักยภาพที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ การบริหารและความสามารถในการตอบสนองท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 กำหนดให้ “สถาบันราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” มีอิสระในด้านการบริหารและจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ของสถาบันให้ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนนั้น ด้วยอัตราค่าจ้างอาจารย์ทั้งสิ้น 7,285 คน นักศึกษาจำนวน 154,016 คน (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2540 : 3 – 8, 4 – 1) อันเป็นอัตราส่วนของภาระงานค่อนข้างสูง สถาบันทั้งหลายจึงต้องรับภาระการจัดการสูงด้วย อย่างไรก็ตามการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถาบันราชภัฏ

สถาบันราชภัฏได้แบ่งความรับผิดชอบการบริหารออกเป็น 4 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ คณะครุศาสตร์ในฐานะที่เป็นคณะหนึ่งในสถาบันราชภัฏ ซึ่งได้ตั้งเป็นคณะครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2527 ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 คณะครุศาสตร์จึงมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527) คณะครุศาสตร์มีคณบดีเป็นผู้บริหารสูงสุด และมีรองคณบดีอีก 3 – 4 คน เป็นผู้ช่วยผู้บริหาร โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น สำนักงานเลขานุการคณะ และภาควิชาอีก 8 ภาควิชา คือ จิตวิทยา และการแนะแนว ทดสอบและวิจัยการศึกษา เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา พลศึกษา

และนันทนาการ มัธยมศึกษา ประถมศึกษา การอนุบาล และพื้นฐานการศึกษา การจัดการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ จัดเฉพาะสาขาวิชาการศึกษา โดยร่วมกับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแบ่ง เป็น 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรอนุปริญญา 2 ปี หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี หลักสูตรปริญญาตรี 2 ปี เปิดทำการสอนเป็นโปรแกรมวิชาในสาขาวิชาการศึกษาทั้งหมด 32 โปรแกรมวิชา บุคลากรที่เป็นอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ทุกสถาบันมีจำนวนทั้งสิ้น 1,510 คน (กองแผนงาน, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2539 : 3-36, 4-1, 4-2) งบประมาณที่ใช้ในสาขาวิชาการศึกษา ค่าเฉลี่ยต่อหัว 228.77 บาทต่อคน ซึ่งต่ำกว่ามหาวิทยาลัยอื่น ๆ (กรมการฝึกหัดครู. 2537 : 13)

คณะครุศาสตร์ มีภาระหน้าที่ในการผลิตครูและนักวิชาการเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เพื่อให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาต่าง ๆ แม้คณะครุศาสตร์จะมีโครงสร้างการบริหาร การจัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลานาน จนถึงได้ว่ามีความชำนาญ มีความสามารถและศักยภาพ ในการผลิตบัณฑิตสูงพอสมควร แต่ที่ยังมีปัญหในเรื่องผลผลิต คือ ผู้ที่จบการศึกษาแล้วไป ทำหน้าที่มักจะพบว่ามีความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการสอน และการพัฒนา คุณภาพของเยาวชนให้มีความก้าวหน้า มีสติปัญญาสูงส่งตามความต้องการของผู้ปกครองและ สังคม ดังนั้น คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏจึงเห็นว่าสภาพการณ์ดังกล่าวเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เกิดคุณภาพโดยเร็ว แล้วคุณภาพนั้นก็คือ คุณภาพด้านการบริหารและการ จัดการ คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์และบุคลากร คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต เพื่อให้คุณภาพทั้ง 4 ด้านเกิดขึ้น จึงควรให้มีการจัดดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอย่าง เร่งด่วน ทั้ง ๆ ที่ยังไม่เคยมีการจัดดำเนินการเรื่องนี้มาก่อนเลย เป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ปกครอง รวมทั้งสถาบันการศึกษาอื่น ๆ การประกันคุณภาพระดับคณะจะเน้น คุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพของอาจารย์และบุคลากร

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา เป็นโปรแกรมวิชาซึ่งแนวโน้มของการผลิตมีจำนวน ลดลง แต่เน้นคุณภาพของการผลิต แต่เท่าที่ผ่านมาโปรแกรมวิชานี้มีความมั่นคง มีความพร้อมทั้ง ทางด้านบุคลากร อาจารย์ นักศึกษา ระบบการเรียนการสอน มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและ จัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างครบวงจร การประกันคุณภาพโปรแกรมวิชานี้จะเน้นคุณภาพการเรียน การสอน คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

จากนโยบายและสภาพการณ์คณะครุศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ ในอันที่จะพัฒนา คุณภาพการศึกษา ทำให้ผู้บริหารและบุคลากรของคณะครุศาสตร์และสถาบันตื่นตัว จนเกิด แนวคิดในการดำเนินการ ซึ่งทุกคน ทุกหน่วยงานระดับต่าง ๆ ได้มีโอกาสในการเรียนรู้เรื่องรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่สร้างขึ้น อย่างไรก็ตามสถาบันราชภัฏก็ยังไม่มียุทธศาสตร์หรือรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่เหมาะสม ดังนั้นการ

วิจัยครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาวิเคราะห์เรื่ององค์ประกอบของคุณภาพการศึกษา ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาและนำไปสร้างเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านต่าง ๆ ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ความสำคัญของการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต จากความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะ/โปรแกรมวิชาซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการผลิตบัณฑิต และการบริหารงานทำให้ทราบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพในระดับปฏิบัติการ หรือตัวบ่งชี้คุณภาพเชิงปฏิบัติการสามารถนำมาสร้างเป็นรูปแบบการประเมินคุณภาพที่เหมาะสมได้
2. การวิจัยเรื่องรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ทำให้ทราบถึงสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันว่าจะเอื้ออำนวยกับการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์เพียงไร มีโอกาสเรียนรู้หลักการ ระบบและกลไกการบริหาร และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีของการจัดการศึกษาคณะครุศาสตร์ อีกทั้งยังแสดงถึงศักยภาพและความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ทราบผลการประเมินคุณภาพเพื่อนำมาใช้ในการบริหารและการจัดการ การจัดสรรงบประมาณกับการส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริง
3. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สร้างขึ้นตามกระบวนการที่เชื่อถือได้จะเป็นรูปแบบตัวอย่างด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏทุกสถาบันทั่วประเทศ และรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ ยังจะเป็นตัวอย่างให้คณะอื่น ๆ ในสถาบันราชภัฏได้นำไปเป็นตัวอย่าง หรือเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะนั้น ๆ ด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาและวิธีดำเนินการ

1.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพของการศึกษาที่จะนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏทั้ง 36 สถาบันเท่านั้น

1.2 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ มุ่งเน้นการศึกษาคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ

- 1) คุณภาพของการบริหารและการจัดการ
- 2) คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน
- 3) คุณภาพของอาจารย์และบุคลากร
- 4) คุณภาพของนักศึกษาและบัณฑิต

1.3 การดำเนินการสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษานี้ จัดสร้างตามลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์คณะครุศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ และการศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัย รวมทั้งแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ประกอบด้วย หลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ วิธีดำเนินการประกันคุณภาพอันมีระบบตรวจสอบคุณภาพ การควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ การประเมินคุณภาพ การรับรองคุณภาพ การส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.4 ในการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาคณะครุศาสตร์นี้ จัดดำเนินการทดลอง 2 ระดับ คือ ระดับคณะ เน้นการทดลอง 3 เรื่อง คือ คุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์และบุคลากร ระดับโปรแกรมวิชา เน้นการทดลอง 2 เรื่อง คือ คุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

1.5 การวิจัยครั้งนี้มีการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาคณะครุศาสตร์ที่ได้สร้างขึ้นนี้ที่คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ทั้ง 3 ด้าน คือ การตรวจสอบการดำเนินการใช้รูปแบบฯ ทดสอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ปัญหาอุปสรรคของการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

อาจารย์คณะครุศาสตร์ที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์และสาขาวิชา จำนวนสถาบันละ 7-10 คน ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดี

หัวหน้าภาควิชา หรือหัวหน้าโปรแกรมวิชา อาจารย์ผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกตัวอย่างแบบเจาะจงได้จำนวนสถาบันละ 5 คน 36 สถาบัน รวม 180 คน

2.2 การตรวจสอบหรือประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ-
ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ผู้เชี่ยวชาญสาขาการศึกษาและครุศาสตร์ จำนวน 9 คน ที่สังกัดสถาบันราชภัฏและสังกัดมหาวิทยาลัยอื่น ๆ มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา คณะครุศาสตร์ที่ได้สร้างขึ้นโดยมีเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษาเป็นเวลา 10 ปีขึ้นไป
- 2) มีผลงานทางวิชาการด้านการเขียนตำรา วิจัย หรือบทความที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาหรือการบริหารการศึกษา
- 3) มีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากร บรรยายให้ความรู้ด้านการประกันคุณภาพ หรือการบริหารการศึกษา
- 4) มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี

2.3 ทดลองการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ โดยมีขอบเขตการทดลอง 2 ระดับ คือ ระดับคณะและระดับโปรแกรมวิชาที่อยู่ในความรับผิดชอบของสาขาวิชาการศึกษา

ประชากรประกอบด้วยบุคลากร 3 กลุ่ม คือ

- 1) คณะอนุกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ และโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระดับละ 5 คน
- 2) อาจารย์คณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวนทั้งสิ้น 39 คน
- 3) นักศึกษาภาคปกติ สาขาวิชาการศึกษาลัทธิศรัทธาปริญาตรี 4 ปี ปีการศึกษา 2542 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 26 คน ปีที่ 4 จำนวน 24 คน (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2542 : 3 – 47, 4 – 39, 4 – 40)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

- 1) คณะอนุกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์และโปรแกรมวิชา จำนวนระดับละ 5 คน
- 2) อาจารย์คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 39 คน

3) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 โปรแกรมวิชาประถมศึกษา จำนวน 50 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ลักษณะคุณภาพการศึกษามี 4 ด้าน คือ

- 1) คุณภาพการบริหารและการจัดการ
- 2) คุณภาพการจัดการเรียนการสอน
- 3) คุณภาพอาจารย์และบุคลากร
- 4) คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

3.2 ลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ได้แก่

- 1) องค์ประกอบของคุณภาพการศึกษา
- 2) ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

3.3 ลักษณะรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) หลักการการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2) ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3) วิธีดำเนินการ ได้แก่ วิธีการ ขั้นตอนและการประเมิน ตรวจสอบ

ควบคุม และการกำกับดูแล

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการดำเนินการดังนี้

1. การดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ซึ่งจะไม่รวมถึงคณะอื่น ๆ ในสถาบันราชภัฏ บรรดาอาจารย์ และผู้บริหารระดับ คณะ มีส่วนในการแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถาม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงและเป็นเอกฉันท์ สามารถนำมาสรุปเป็นรายละเอียดของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาเฉพาะคณะครุศาสตร์เท่านั้น

2. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่ได้สร้างขึ้น เป็นการสร้างจากข้อมูลเอกสาร ผลงานวิจัย และแหล่งข้อมูลอื่น ความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหารคณะ ทั้ง 36 สถาบัน รูปแบบที่ได้จึงเป็นรูปแบบกลาง และการนำรูปแบบไปทดลองใช้ที่สถาบัน 1 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งอาจมีข้อจำกัดหลาย ๆ อย่าง ดังนั้นผลที่ได้รับจะเกิดขึ้น มิได้เป็นตัวแทนของสถาบันอื่น ๆ แต่อย่างใด

3. ศึกษาเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมากำหนดคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ คุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพการจัดการเรียน

การสอน คุณภาพอาจารย์และบุคลากร คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

4. ศึกษารายละเอียดที่จะเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง หลักการ ระบบและกลไกการบริหารและวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ เพื่อนำไปสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพ

กรอบความคิดในการวิจัย

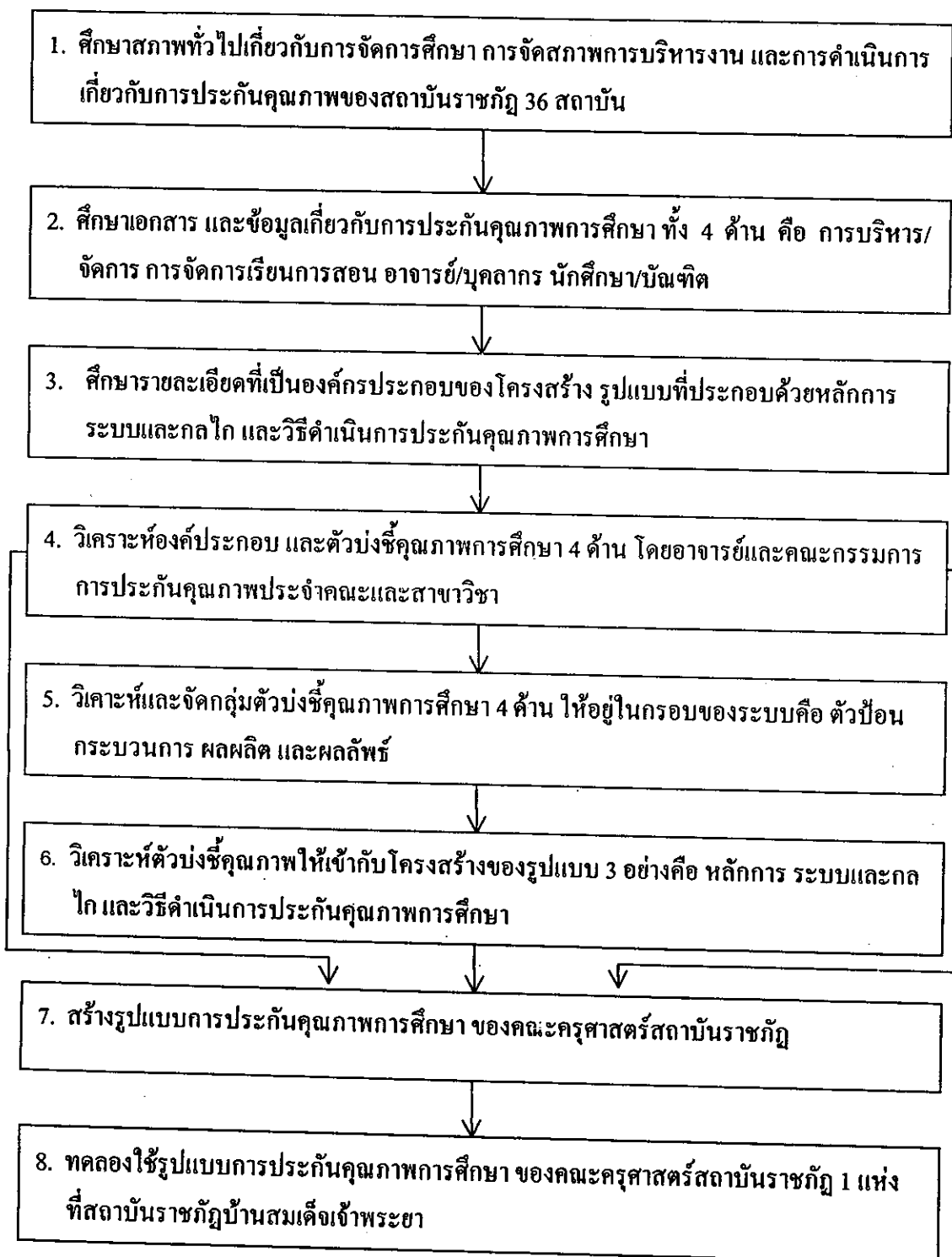
การวิจัยเรื่องรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาและรายละเอียดเรื่องคุณภาพ และการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจากเอกสาร หนังสือ และวารสาร ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งปริญญานิพนธ์ ผลจากการศึกษาแนวคิดและจากการปฏิบัติจริงของบุคคลต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำความรู้ที่ได้มาประมวลเป็นความคิดเชิงสรุป เพื่อเป็นแนวทางและกรอบงานดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาสภาพทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การจัดสภาพการบริหารงาน และการดำเนินการเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏทั้ง 36 สถาบัน
2. ศึกษาเอกสารและข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำมากำหนดคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ คุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์และบุคลากร คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต
3. ศึกษารายละเอียดที่จะเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง หลักการ ระบบ และกลไกการบริหาร และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ เพื่อนำไปสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพ
4. วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อต้องการทราบว่าตัวบ่งชี้ใดส่งผลถึงคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงไร
5. วิเคราะห์และจัดกลุ่มตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา 4 ด้าน ให้อยู่ในกรอบของระบบ คือ ตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิตและเพื่อนำผลที่ได้มาทดสอบ
6. วิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพให้เข้ากับโครงสร้างของรูปแบบซึ่งมี 3 อย่าง คือ หลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ
7. สร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพ 4 ด้าน รายละเอียดที่เป็นส่วนประกอบของโครงสร้างรูปแบบและผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพตามโครงสร้างของรูปแบบ

8. ทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ
แห่ง เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบ

เพื่อให้เห็นกรอบความคิดในการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงเสนอเค้าโครงเป็นแผนภูมิไว้
ดังต่อไปนี้

การดำเนินการวิจัยเรื่องรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิด (Conceptual Framework) ทางด้านหลักการบริหารและกลไกการบริหาร วิธีดำเนินการและการประเมินผลของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่สามารถยึดถือเป็นมาตรฐานในการดำเนินการได้

2. คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลของการดำเนินการตามแนวทางกำหนดและเป็นผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ บัณฑิตมีความรู้ ความสามารถ มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ

3. การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) หมายถึง กระบวนการหรือกลไกใด ๆ ที่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วจะทำให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องอันเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง นายจ้าง ตลอดจนสังคมโดยรวม ทั้งนี้รวมถึงกระบวนการหรือกลไกใด ๆ ที่ริเริ่มขึ้นภายในสถาบันอุดมศึกษาเองหรือหน่วยงานภายนอกก็ได้

4. ตัวบ่งชี้คุณภาพ (Quality Indicator) หมายถึง องค์ประกอบของคุณภาพต่าง ๆ ที่เป็นตัวบ่งบอกคุณภาพของการศึกษา ซึ่งใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะงานแต่ละด้านและจะบอกถึงลักษณะรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

5. องค์ประกอบของคุณภาพ หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาและเป็นส่วนประกอบของระบบการประกันคุณภาพ โดยแยกเป็นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ทั้งนี้เพื่อให้การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพในแต่ละองค์ประกอบชัดเจนถูกต้องมากที่สุด

6. คุณภาพการบริหารและการจัดการ หมายถึง ลักษณะของตัวบ่งชี้คุณภาพที่บอกลถึงคุณภาพด้านปรัชญา นโยบายและอุดมการณ์ วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบัน การบริหารงานด้านบุคลากรและวิชาการ การจัดทรัพยากร ความสัมพันธ์ชุมชน การบริหารกิจการนักศึกษา การดูแลและระบบกลไกการควบคุม การตรวจสอบ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ การติดตามและรายงานผล การประเมินผลการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์และการงบประมาณ

7. คุณภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะของตัวบ่งชี้คุณภาพที่บอกลถึงคุณภาพด้านความพร้อมของอาจารย์ การมีส่วนร่วมของนักศึกษา การพัฒนาหลักสูตร มีองค์กรกลั่นกรองและเห็นชอบหลักสูตร การใช้หลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร การเผยแพร่ข้อมูล การวางแผนการสอน อุปกรณ์และสื่อการสอน ทรัพยากร อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลสารสนเทศ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ การดำเนินการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน การวิจัย การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

8. คุณภาพอาจารย์และบุคลากร หมายถึง ลักษณะของตัวบ่งชี้คุณภาพที่บอถึง คุณภาพด้านการสรรหาและการคัดเลือก จำนวน ภาระงานของอาจารย์ คุณภาพของอาจารย์ และบุคลากร คุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการ การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร พฤติกรรม การสอน การทำผลงานทางวิชาการ การประเมินอาจารย์และบุคลากร

9. คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต หมายถึง ลักษณะของตัวบ่งชี้คุณภาพที่บอถึง คุณลักษณะด้านการคัดเลือกนักศึกษา จำนวน คุณภาพ คุณลักษณะและคุณสมบัติของบัณฑิต

10. การรับรองวิทยฐานะ (Accreditation) หมายถึง กระบวนการประเมินเพื่อให้ การรับรองว่า สถาบันอุดมศึกษาคำนึงการได้ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดยองค์กร เป็นผู้รับรองวิทยฐานะและได้ให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติรับรองแล้ว

11. การรับรองคุณภาพ หมายถึง การดำเนินการประเมินคุณลักษณะของผลผลิต อันได้แก่ บัณฑิต หรือผลงานที่สถาบันการศึกษาได้สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และมีความเห็นสอดคล้องกับองค์กรภายนอก จึงให้การรับรองเป็นเอกสารหลักฐาน

12. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) หมายถึง การตรวจสอบโดยหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอก เพื่อดูว่าสถาบันมีกลไกการควบคุมคุณภาพของตนเองอย่างเหมาะสม เพียงพอที่จะรักษาคุณภาพให้ได้มาตรฐานหรือไม่

13. การกำกับดูแล (Regulation of Quality) หมายถึง กระบวนการให้ข้อวินิจฉัย เกี่ยวกับระบบสถาบัน โปรแกรมและวิธีปฏิบัติที่ต้องปรับให้สนองความคาดหวัง โดยมีการ ประเมินผลย่อย ๆ และประเมินผลรวมเพื่อเป็นหลักในการพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม

14. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) หมายถึง กลไกภายในสถาบันที่จะดูแล และพัฒนาการดำเนินการต่าง ๆ ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คุณภาพที่เกิดจะต้องเป็นที่ ยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะผู้ตรวจสอบภายนอก

15. การส่งเสริม สนับสนุน หมายถึง ระบบหรือกลไกที่จะคอยอำนวยความสะดวก ทุกอย่างให้แก่การบริหารการผลิตบัณฑิตของสถาบัน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพของการศึกษา โดยรวม

16. การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ หมายถึง ระบบการเปลี่ยนแปลง วิธีดำเนินการ กลวิธีในการปฏิบัติงาน เป็นการสร้างคุณภาพอย่างมีระบบ และเป็นไปอย่างมีขั้นตอนที่เหมาะสม มีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

17. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) การประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานของสถาบันจากหน่วยงาน หรือบุคคลภายนอกซึ่งหมายถึงการประเมินคุณภาพโดยหน่วยงานงบประมาณของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏและสำนักงานงบประมาณ

18. การศึกษาตนเอง (Self-Study) หมายถึง การทำงานของบุคลากรในสถาบันเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงานทุกขั้นตอนทุกหน่วยงานและนำผลการศึกษานั้นไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเอง สถาบันจะได้พัฒนาตนเองและจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร โปรแกรมวิชา มีคุณลักษณะตรงตามเป้าหมายที่สถาบันตั้งไว้

19. การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) หมายถึง กระบวนการจัดและประเมินผลการดำเนินงานภายในสถาบัน โดยคณะบุคคลในสถาบัน ซึ่งเป็นทั้งผู้ดำเนินการและเป็นผู้จัดกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยในเวลาเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของสถาบัน อันจะสะท้อนให้เป็นผลของการดำเนินงานโดยรวมและระดับภาควิชา โปรแกรมวิชา หรือสาขาวิชาด้วย

20. ประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ หมายถึง ความสามารถที่จะบอกได้ว่าเมื่อใช้รูปแบบการประกันคุณภาพแล้วเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้จัดการศึกษา รู้ได้ว่าอะไรคือคุณภาพการศึกษาและการศึกษามีคุณภาพอย่างไร จากการศึกษามูลค่าการดำเนินการประกันคุณภาพและผลการทดสอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาเพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ และทดสอบวิเคราะห์รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม เพื่อใช้ในสถาบันราชภัฏ ตลอดจนดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประเด็นที่ศึกษาได้รวบรวมเนื้อหาไว้ในบทนี้ เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากที่สุด จึงกำหนดเป็นหัวข้อเรื่องดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของคุณภาพการศึกษา
2. ความหมาย หลักการ แนวทางดำเนินการและเหตุผลของการประกันคุณภาพการศึกษา
3. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา /
4. ขั้นตอนและกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
5. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา
6. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
7. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศต่าง ๆ
8. การบริหารคณะแบบโปรแกรมวิชา
9. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและความสำคัญของคุณภาพการศึกษา

ความหมาย

คุณภาพ (Quality) มีลักษณะหลากหลายตามความต้องการใช้ประโยชน์และเพื่อให้มีความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพ จำเป็นต้องทราบความหมายที่แท้จริงของคำว่า “คุณภาพ” เสียก่อน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

คำว่าคุณภาพ เป็นคำที่มาจากกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรม มิลเลอร์ (Miller. 1993 : 25) กรีน (Green. 1992 : 170) และใน The American Heritage Dictionary of English (อุไรพรธม เจนวานิชยานนท์. 2537 : 19 – 20) ได้กล่าวสอดคล้องกันว่า คุณภาพ หมายถึง ความเป็นเลิศหรือระดับความเป็นเลิศ เป็นลักษณะพิเศษสูง เป็นที่ยอมรับในเชิงสากล มีลักษณะความดีเป็นที่ต้องการ น่าปรารถนา น่าพอใจ

ไครเยอร์ (Cryer. 1993 : 215) และมิลเลอร์ (Miller. 1993 : 25) ได้นิยามคำว่า คุณภาพไว้ว่า คุณภาพ หมายถึง ผลรวมของคุณลักษณะและคุณสมบัติของผลผลิต ได้แก่ บัณฑิต ผลงานวิจัยและการบริการวิชาการที่สนองตอบความต้องการในระดับที่น่าพอใจและหลากหลายตามที่ได้กำหนดไว้

วัตสัน (Watson. 1995 : 26) และกรีน (Green. 1992 : 170) ได้นิยามคำว่า คุณภาพ ไว้ว่า คุณภาพ หมายถึง ความสมบูรณ์แบบ (Perfection) หรือมีความสอดคล้องที่ปราศจาก ข้อขัดแย้ง (Consistency) มีความแน่นอนในการปฏิบัติ หมายถึงการบ่งชี้รูปลักษณะ (Specification) ที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์

ส่วนความหมายที่แตกต่างออกไป คือ เบอร์เนตและกอร์ (2539) ได้ให้ความหมายว่า คุณภาพ คือ ประสิทธิภาพและการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด และวัตสัน (Watson. 1995 : 26) ให้ความหมายว่า คุณภาพ คือ การเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ (Transformation) เป็นนิยามที่บอกถึง แนวทางของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง คุณภาพตามแนวความคิดเชิงการเปรียบเทียบ การบ่งชี้ คุณลักษณะหรือระดับความเป็นเลิศย่อมมีความแตกต่างกัน ไม่มีความคิดสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียว ได้ โดยทั่วไปการบ่งชี้คุณลักษณะมักจะพิจารณาในเชิงระบบ คือ บ่งชี้ที่ตัวป้อนกระบวนการและ ผลผลิต ซึ่งมีทั้งลักษณะในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (ประเสริฐ จริยานุกุล. 2535 : 46)

จึงสรุปได้ว่า คุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่แสดงถึงระดับความเป็น เลิศ ความเป็นธรรม มีมาตรฐานสมบูรณ์แบบ อันเป็นผลิตผลที่สามารถตอบสนองความต้องการ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือคุณภาพเป็นการปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงคุณลักษณะ ซึ่งเมื่อทำการพิจารณาในเชิงระบบแล้ว จะเป็นตัวบ่งชี้คุณลักษณะ ของตัวป้อน กระบวนการและผลผลิตได้เป็นอย่างดี

ความหมายของคุณภาพการศึกษา

คุณภาพทางอุตสาหกรรมมีผลสืบเนื่องมาสู่คุณภาพทางการศึกษาในแง่ของการประกัน คุณภาพ ทำให้มีผู้ให้ความหมายและความสำคัญไว้ที่ว่า คุณภาพการศึกษาเป็นลักษณะเฉพาะ ของการกำหนดสาระสำคัญในการนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของระบบการศึกษา ซึ่งมีการจัดบริการที่สมบูรณ์ พอใจทั้งภายในและภายนอก โดยใช้กลยุทธ์ด้วยการพบปะประชุม ปรึกษากันตามที่คาดหวังไว้ (Cheng. 1995 : 123) คุณภาพการศึกษาที่เน้นกระบวนการของระบบ จะเห็นผลที่ได้รับจากผลผลิต ซึ่งถือว่ามีคุณภาพจากส่วนนี้ แต่จากแนวคิดหนึ่งเห็นว่าคุณภาพ ทางการศึกษา ยืนยันได้จากจำนวนผู้สมัครและจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องหลาย เท่าตัว อาจเป็นการยอมรับของมวลชนถึงคุณภาพในการสร้างฐานะทางวิชาการ สังคมและ

เศรษฐกิจของผู้เข้ามาศึกษา เพราะว่าการวัดค่าหรือคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ย่อมมีความหมายมากกว่าการนำเอาเครื่องมือวัดใด ๆ จากสังคมอื่นมาชี้วัด (สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษารัฐ. 2539 : 10)

ดังนั้น คุณภาพการศึกษาของสถาบัน ประเสริฐ จริญญากุล (2535 : 39) จึงได้ให้ความหมายของคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาว่า หมายถึงการบ่งชี้คุณลักษณะหรือระดับความเป็นเลิศในการผลิตบัณฑิต (การสอน) การวิจัย การบริการสังคมและการทำนุบำรุงวัฒนธรรม ตลอดจนการบ่งชี้คุณลักษณะหรือความเป็นเลิศขององค์ประกอบและกระบวนการในการทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย คุณภาพการศึกษาและคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก โดยเฉพาะคุณภาพทางวิชาการน่าจะหมายถึง การกำหนดกิจกรรมและกระบวนการทั้งหลายให้เป็นไปเพื่อบรรลุถึงการสร้างปัญญาและการมีคุณธรรม (Code of Ethics) ของบัณฑิต

คุณภาพการศึกษามีลักษณะเฉพาะซึ่งหมายถึง การบ่งชี้คุณลักษณะที่มีความเป็นเลิศทางด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารและด้านวิชาการ โดยผ่านกระบวนการผลิตเชิงระบบ ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตตามกรรมวิธีการวัดด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้งนี้สิ่งที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคุณภาพการศึกษาก็คือ ความสำคัญของคุณภาพการศึกษา ดังจะได้อธิบายต่อไป

✓ ความสำคัญของคุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพของคน เพราะคุณภาพการศึกษาย่อมมีผลหรือมีอิทธิพลต่อความรู้ ความสามารถและศักยภาพ อันได้แก่สติปัญญาและความเป็นเลิศของมนุษย์ คุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการสร้างและพัฒนาคน การศึกษาในอนาคตจะเป็นคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาคน พัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ให้คนมีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้มีสามัคคี ผนึกกำลังกัน การศึกษาที่มีคุณภาพ จึงต้องสอดคล้องกับคุณลักษณะของคนที่จะสร้างขึ้น การศึกษาจะพัฒนาคนให้สามารถมีปัญญาคิดเอง มีสติปัญญา สามารถปรับตัวได้ (ธรรมรักษ์ การพิสิษฐ์. 2528 : 18)

✓ 2. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการแข่งขันกับการสร้างคุณภาพและมาตรฐาน รุ่ง แก้วแดง (2540 : 21) ได้กล่าวว่า ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มุ่งที่จะให้มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาการศึกษา (Improvement Through Evaluation) ซึ่งจะทำให้สถานศึกษาคืบหน้าในการแข่งขันกันสร้างคุณภาพและมาตรฐานการศึกษามากกว่าที่จะ

ประเมินเพื่อให้รางวัล

✓ 3. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อความเชื่อมั่นของประชาชน เพราะการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน จะทำให้ประชาชนทุกคนเชื่อมั่นได้ว่าลูกหลานที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานสูงจะมีคุณภาพ มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอในการทำงานและประกอบอาชีพ (รุ่ง แก้วแดง. 2540: 21) นอกจากนั้นยังสามารถสร้างความมั่นใจให้กับสังคมโดยทั่วไป (เกษม วัฒนชัย. 2539 ค)

✓ 4. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดสรรงบประมาณ เพราะสถาบันการศึกษาที่มีมาตรฐาน รัฐบาลก็จะสามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสิทธิขอรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลางตามวิธีการของสหรัฐอเมริกา (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2539 : 6) สถาบันการศึกษาใดมีมาตรฐานสูงจำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก รัฐก็ต้องสนับสนุน หรือสถาบันการศึกษาใดมีปัญหาที่ต้องเข้าไปช่วยเหลือ เพื่อว่าเด็กจะได้ไม่ต้องรับการศึกษาที่มีมาตรฐานต่ำตลอดชีวิต จนกลายเป็นพลเมืองชั้นสองหรือชั้นสามอย่างที่เป็นอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (รุ่ง แก้วแดง. 2540 : 21) และอาจจะใช้การจัดสรรงบประมาณเป็นตัวกระตุ้นเป็นผลประโยชน์ และสร้างความมีชื่อเสียงแก่สถาบันอุดมศึกษาและใช้เป็นเครื่องมือที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องพยายามปรับปรุงคุณภาพของตนเองด้วย (แมคแทคการ์ท. 2538 : 9) แต่ปัจจุบันการจัดสรรงบประมาณมีข้อจำกัด จึงมีการเรียกร้องให้ปรับปรุงวิธีการจัดสรรงบประมาณสำหรับสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นรูปเงินอุดหนุน แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ทำให้ขาดความคล่องตัวในการดำเนินงานอันมีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของระบบอุดมศึกษา (ชุดินันท์ แสงหิรัญ และ สุทธศรี วงษ์สมาน. 2537 : 27)

5. คุณภาพการศึกษา มีความสำคัญต่อการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ และสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ คุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจของความเป็นเลิศ โดยเฉพาะเรื่อง การทำให้ทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพ (วิจิตร ศรีสอ้าน. 2537 : 28) คุณภาพทางวิชาการในปัจจุบันประกอบด้วยการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัย หลักสูตร การผลิตบัณฑิต และคุณภาพของอาจารย์เป็นสิ่งสำคัญ (ปรีดา วิบูลสวัสดิ์. 2537 : 32 – 34) นอกจากนั้น การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ในเรื่องการจัดระบบการแสดงความคิดเห็นที่จะมีส่วนในการสร้างสติปัญญา จัดระบบสารสนเทศที่ดี มีการแสดงความรู้ความสามารถสูง สร้างความรับผิดชอบและประสิทธิภาพ อีกทั้งมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงานด้วย (อดุลย์ วิริยเวชกุล. 2538 : 10 – 16)

ในเรื่องความสำคัญของคุณภาพการศึกษาที่มีต่อการสร้างและการพัฒนาคน การแข่งขันการสร้างคุณภาพ ความเชื่อมั่นของประชาชนและการจัดสรรงบประมาณของรัฐ

แล้ว คุณภาพการศึกษายังมีความสำคัญต่อความเป็นนานาชาติ หรือความเป็นสากล อันจะนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา หรือการรับรองวิทยฐานะที่มีการดำเนินการในหลาย ๆ ประเทศ

2. ความหมาย หลักการ แนวทางดำเนินการ และเหตุผลของการประกันคุณภาพการศึกษา

ตามลักษณะความหมายของคุณภาพทำให้ทราบว่ายังมีสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ อีกคือ คำว่าการประกัน ซึ่งมีความสำคัญต่อคุณภาพตามที่กล่าวมาแล้วรวมเรียกว่าการประกันคุณภาพ คำนิยามของ International Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education ได้เสนอไว้ดังนี้ (Lenn. 1994 : 127 – 128)

การประกันคุณภาพเกี่ยวข้องกับโปรแกรม สถาบันหรือระบบอุดมศึกษาโดยส่วนรวม ในแต่ละกรณี การประกันคุณภาพจะหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับ เจตคติ เครื่องมือ กิจกรรมและวิธีการปฏิบัติซึ่งดำรงอยู่และนำมาใช้และหมายรวมถึงกิจกรรมควบคุมคุณภาพ ซึ่งประกันได้ว่า จะทรงไว้ซึ่งมาตรฐานทางวิชาการที่เหมาะสมและการพัฒนาระดับ มาตรฐานของโปรแกรม หรือสถาบันและทำให้กระบวนการเหล่านี้รับรู้กันในกลุ่มวิชาการ และสังคมโดยส่วนรวม

การประกันคุณภาพตามทัศนะของ เกษม วัฒนชัย (2539 ก : 3) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เป็นการประกันว่าคุณภาพของผลผลิตมีความพอใจและใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด สำหรับผู้บริโภคและลูกค้า ไม่ใช่เจ้าของมหาวิทยาลัยและคุณภาพของบัณฑิต ควรประกอบด้วยหลักสูตร กิจกรรมในและนอกหลักสูตร ความต้องการของลูกค้า (Customer Requirement) จะบอกให้ทราบถึงบุคลิกลักษณะของบัณฑิตว่าควรจะเป็นอย่างไร

สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า การประกันคุณภาพหมายถึง การประกันว่าโปรแกรมหรือสถาบันดำเนินงานได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก่อน เป็นการล่วงหน้า หรือการประกันว่าสถาบันดำเนินงานบรรลุผลตามพันธกิจ (Mission) และ เป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่มผู้มีส่วนได้และผลเสีย (คือ นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้สนับสนุน หรือสังคมโดยส่วนรวม) (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2540 : 13)

การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่หลายคนให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการใด ๆ ในการ จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่หากได้ดำเนินการตามระบบและแผนที่วางไว้แล้ว จะทำให้เกิด

ความเชื่อมั่นได้ว่าจะได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ ตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (สุพจน์ เอียงอญชร. 2540 ก : 12) ส่วนวันชัย สิริชนะ (2527 : 10) ได้ให้คำอธิบายศัพท์ไว้ว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการหรือกลไกใด ๆ ที่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วจะทำให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง อันเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง นายจ้าง ตลอดจนสังคมโดยรวม ทั้งนี้รวมถึง กระบวนการหรือกลไกใด ๆ ที่ริเริ่มขึ้นภายในสถาบันอุดมศึกษาเองหรือหน่วยงานภายนอกก็ได้

การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นระบบ กระบวนการหรือกลไกที่เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา ในอันที่จะทำให้ดำรงไว้ซึ่งคุณภาพ มีมาตรฐาน ทั้งด้านวิชาการ คุณภาพบัณฑิต เป็นการรับรองว่าผู้ที่เรียนจบตามหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมโดยรวม และสิ่งที่มีเกี่ยวข้องกับประกันคุณภาพคือ การกำกับดูแล (Regulation of Quality) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) และการรับรองคุณภาพ (Accreditation) ตามความหมายการประกันคุณภาพในหนังสือ A New Framework ซึ่งกล่าวได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาในอุดมศึกษาน่าจะหมายถึง องค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การจัดระบบ กลไก การบริหารภายในสถาบัน เพื่อดำรงไว้หรือเสริมสร้างคุณภาพที่ได้ดำเนินการไป
2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นการวิเคราะห์จากภายนอกตามคำเรียกร้องให้ดำเนินการ ซึ่งสถาบันมีการควบคุมคุณภาพด้วยกลไกที่ได้สร้างขึ้น
3. การได้รับอนุญาต (Validation) เป็นการได้รับอนุญาตโดยคณะบุคคลที่สำคัญเพื่อตัดสินใจให้ปริญญารวมทั้งความสามารถอื่น ๆ
4. การรับรองคุณภาพ (Accreditation) เป็นงานที่เกิดจากสภาการประสาทปริญญาแห่งชาติ คณะผู้แทนสถาบันและสภาพอื่น ให้การอนุมัติรับรองคุณภาพ
5. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินจากภายนอกและตัดสินใจในเรื่องคุณภาพการสอนและการเรียนในสถาบัน (The United Kingdom. 1991 : 24)

การประกันคุณภาพการสอน เป็นกระบวนการหนึ่งที่น่าสนใจในการประกันคุณภาพการศึกษาซึ่ง เซนเกอร์ ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการสอนไว้ว่า การประกันคุณภาพการสอน เป็นการพัฒนาความสามารถของวิชาชีพการสอน เป้าหมายอาจจะเปลี่ยนไปในการค้นหาสมาชิกการเป็นครูตามผลการ ซึ่งใช้ในการฝึกอบรม (ทำโครงการฝึกอบรมก่อนประจำการและโครงการพัฒนาวิชาชีพ) มีการกำหนดไว้ในนโยบายและการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ได้รับใบอนุญาตและถือสิทธิอย่างเต็มที่ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนไปตามลักษณะองค์การของสถานศึกษา

และโครงสร้างการจัดการสอนของครู (Shanker. 1996 : 220 – 221)

การประกันคุณภาพการศึกษายังมีค่าอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องคือ มีทั้งการควบคุมคุณภาพและการทำให้ได้รับรองคุณภาพ ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับระบบของการศึกษาแล้ว จะแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ การประกันคุณภาพการเข้าศึกษาที่มีนักศึกษา อาจารย์และทรัพยากรต่าง ๆ การประกันคุณภาพในเชิงของกระบวนการ จะต้องมียุทธศาสตร์และกระบวนการที่มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะระบบการบริหารองค์การ การตรวจสอบและกำกับดูแล การประกันคุณภาพผลผลิตที่จะต้องมีการประเมินผู้ที่เกี่ยวข้องการศึกษา ความคุ้มค่าการลงทุน การให้การรับรองคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษาจึงใคร่ขอชี้หลักการนี้เป็นต้นแบบการศึกษาวิจัยต่อไป

หลักการและแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีหลักการและแนวทางในการดำเนินการ เพื่อประกันคุณภาพ มีผู้ที่เสนอหลักการการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จะยังคงยึดถือหลักการของการให้เสรีภาพและอิสรภาพ ในการพัฒนาความคิดและการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษา กล่าวคือ ยังคงความมีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) และความมีอิสระในการกำหนดแนวทางในการบริหารและดำเนินการใด ๆ ทางวิชาการ (Autonomy) เพื่อความมีคุณภาพภายในสถาบันอย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากหน่วยงานหรือองค์การภายนอกด้วย ในฐานะที่เป็นองค์การหลักของสังคม ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจึงอาศัยหลักการที่ว่าหากสถาบันอุดมศึกษาสามารถควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งมีระบบของการตรวจสอบและประเมินจากภายนอกแล้ว คุณภาพของบัณฑิตก็จะดีด้วย (วันชัย สิริชนะ. 2539 ก : 6 – 7)

ตามแนวความคิดของ วันชัย สิริชนะ (2539 ข : 76) เช่นกันว่า การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีหลักการในการผลิตบัณฑิต ซึ่งดำเนินการอยู่บนพื้นฐานและองค์ประกอบโดยทั่วไปคือ วัตถุดิบ (Input) กระบวนการผลิต (Process) และผลผลิต (Output)

วัตถุดิบ คือ พื้นฐานของแต่ละคนและคุณสมบัติ รูปลักษณ์ของนักศึกษาที่พึงปรารถนา ตามปรัชญาและหลักสูตรการเรียนการสอนและหากวัตถุดิบอย่างนักศึกษาที่ส่งเข้ากระบวนการผลิตที่มีคุณสมบัติ มีความรู้ดี มีความพร้อมเพียงพอ ก็สามารถจะผลิตออกให้มีความเป็นคุณภาพดีด้วย

กระบวนการผลิต คือ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน การปฐมนิเทศ เสริมความรู้ สร้างและพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความคิด สร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้เป็น

บัณฑิตที่สมบูรณ์ ซึ่งจะสอดคล้องกับกระบวนการบริหารจัดการของแต่ละสถาบันเป็นสำคัญ

ผลผลิต คือ บัณฑิตที่มีคุณสมบัติตามที่สถาบันกำหนดความต้องการไว้ อันจะสะท้อนถึงประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต ประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารของสถาบันอุดมศึกษาและมีเกณฑ์ที่คอยบอกถึงคุณภาพอยู่เสมอ

✓ จากหลักการของระบบประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาและหลักการผลิตบัณฑิต จะเห็นได้ว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาที่เรียกว่า การประกันคุณภาพทางวิชาการ ซึ่งมีตัวบ่งชี้คุณภาพที่สัมพันธ์สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาสากลที่มีการดำเนินการอยู่ 4 ส่วน คือ ตัวป้อน (Input) เป็นส่วนที่เกี่ยวกับนักศึกษาที่เข้ามาศึกษา งบประมาณที่จัดสรรเพื่อการจัดการและการพัฒนาโครงการ รวมทั้งความพร้อมทุก ๆ ด้าน ส่วนที่สอง คือ กระบวนการ (Process) เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล ตลอดจนการจัดและบริหารโครงการ ส่วนที่สาม คือ บริบท (Context) หมายถึง องค์ประกอบแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ได้แก่ หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา เอกสาร ตำรา สื่อและเทคโนโลยี รวมทั้งห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ส่วนที่สี่ คือ ผลผลิต (Output) หมายถึง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไป ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการที่พิมพ์เผยแพร่และบริการสังคม

หลักการประกันคุณภาพโดยทั่วไปจะได้รับผลดีย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการของการทำงานและผลงานที่ได้มาตรฐานขั้นสูง ย่อมต้องอาศัยตัวบ่งชี้คุณภาพที่เชื่อมั่นได้ อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในอนาคต

แนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ประเสริฐ จริยานุกุล (2539 ข : 80 – 81) ได้เสนอแนวทางไว้ 2 ทางคือ

1. การประกันว่า โปรแกรมหรือสถาบันได้ดำเนินงานมีผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า

การดำเนินงานโดยผ่านองค์กรวิชาชีพ หรือองค์กรร่วมมือระหว่างสถาบันโดยทั่วไปจะใช้ “วัดอุปสรรค” ในการวัดคุณภาพ การเลือกเกณฑ์หรือมาตรฐานจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันไปแต่ละประเทศและแต่ละประเภทของสถาบัน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นที่จะมีเกณฑ์มาตรฐานระหว่างชาติในบางสาขาวิชาและบางสถาบันใช้เกณฑ์ที่ยอมรับกันกว้างขวางในต่างประเทศมาใช้ประเมินสถาบัน

2. การประกันว่าสถาบันได้ดำเนินงานบรรลุตามพันธกิจ (Mission) และเป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่มผลประโยชน์ร่วม (นักศึกษา ผู้สนับสนุนทางการเงินหรือสังคมโดยส่วนรวม)

การวินิจฉัยจะต้องพิจารณาทั้งความเหมาะสมของพันธกิจ และความสามารถ ดำเนินงานได้สำเร็จครบบริบูรณ์ จุดเน้นจะอยู่ที่ “ผลิตผลทางการศึกษา” ซึ่งวัดได้จากความรู้ ความสามารถของบัณฑิต ความสามารถในการหางานทำและความสามารถทางสังคม ให้ ความสนใจกับกระบวนการสอนน้อย แต่สนใจมากกับ “ผลที่เกิดจากการเรียนรู้” ซึ่งได้มีความ พยายามจะวัด “คุณค่าส่วนเพิ่ม” (Added Value) มุ่งประเมิน “ผลตามพันธกิจ” ของสถาบัน และตัวบัณฑิตหรือนักศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นทางสร้างสรรค์ปรับปรุงคุณภาพของอุดมศึกษา

สำหรับแนวทางในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยมี หลักการและแนวทางว่า การจัดให้มีการประกันคุณภาพจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความยินยอม พร้อมใจและความต้องการที่จะให้มีคุณภาพ โดยจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพและเป็น มาตรฐานเดียวกัน มีศูนย์กลางของการให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ตามหลักการและแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้มองเห็นว่าส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องมีหลายอย่าง ความสมบูรณ์ของหลักการและแนวทางจะเกิดขึ้นได้จะต้องมี ขั้นตอนและกิจกรรม ตลอดจนระดับของการประกันคุณภาพการศึกษาคด้วย

ระดับการประกันคุณภาพการศึกษา

เกษม วัฒนชัย (2539 ข : 87) ได้เสนอเรื่องระดับของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายระดับคือ

1. สถาบันการศึกษา มีการประเมินตนเอง (Self – Evaluation by Institution) สถาบันจะอิงมีกลไกในการประเมินคุณภาพของตนเอง
 2. สมาคมวิชาการหรือสมาคมวิชาชีพ เป็นการช่วยตัดสินใจ ช่วยดูแลสถาบัน การศึกษา (Peer Review and Public Report)
 3. กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย หรือบริษัทเอกชนที่ถูกจ้างให้ประเมิน (Mega – Level Quality Management) ซึ่งเป็นองค์กรการกุศลที่มาจากนอกสถานศึกษา
- การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ หากมีกำลังภายนอกมาบังคับให้ทำ ก็จะมีความรู้สึกละอายใจ จึงอยากให้มีการริเริ่มจากภายในสถาบันแต่ละแห่ง ซึ่งอาจเริ่มจาก ภาควิชา โปรแกรมวิชา หรือคณะวิชาและสถาบันจะเริ่มจากส่วนใดก็ตามแต่ต้องเกิดจากความ ตระหนักเห็นความสำคัญและมองคุณภาพในแง่ที่ดี (ธนอม อินทรกำนิต. 2539 : 12)

ในระดับโปรแกรมวิชา ภาควิชาและคณะ จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

1. มีหลักเกณฑ์ในการพัฒนาหลักสูตร ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ มีเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใดที่ต้องมีการปรับปรุงหลักสูตร
2. มีฐานข้อมูลการดำเนินงานหลักสูตร มีคณะกรรมการหลักสูตรใหม่ ต้องดำเนินการหลักสูตรเพื่อให้มีการพัฒนา อาศัยกระบวนการใด
3. มีฐานข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ในเรื่องประสิทธิภาพการสอน จากนักศึกษามัธยมศึกษา (เกษม วัฒนชัย, 2539 ข : 89)

จากแนวคิดเกี่ยวกับระดับของการประกันคุณภาพการศึกษานั้น จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับเป้าหมายอุดมศึกษาไทยตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 และ 9 ที่เน้นการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาวิชาในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 8 การประกันคุณภาพการศึกษาสาขาวิชาและสถาบันการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 9 (สุชาติ เมืองแก้ว, 2539 : 13) ทำให้ทราบว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกสังกัด ได้พยายามสร้างแนวคิดและเป้าหมายของตนเอง โดยมีความพร้อมอย่างเต็มที่ในการจัดระดับของการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างแน่นอน

เหตุผลในการประกันคุณภาพการศึกษา

มูลเหตุในการจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย มีเหตุผลที่เป็นอิทธิพลจากต่างประเทศ ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้เห็นความสำคัญ โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูง ได้พยายามผลักดันให้เกิดการประกันคุณภาพการศึกษาก่อน เป็นมูลเหตุทำให้ทบวงมหาวิทยาลัยต้องประกาศนโยบาย คือ

1. ความเป็นสากลเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ความเป็นสากล มีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงอยู่ในสังคมโลกยุคปัจจุบันและมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้มีความเป็นสากลอย่างแท้จริง มีโครงการในการรับถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยย้ายที่เรียนได้ทั่วโลก
2. การสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งของการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมหาวิทยาลัยต้องเป็นสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบต่อหน้าที่นี้โดยตรง มีการพัฒนาองค์ความรู้ในสถาบันที่ดี มีวิธีการที่ดี มีฐานความรู้แน่น การทำวิจัยจะต้องอาศัยอาจารย์ที่มีความสามารถ มีทรัพยากรสนับสนุน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความสามารถแก้ไขได้ เพราะมีประสบการณ์ มีความกล้าหาญ และมีความคิดริเริ่ม

3. ต้องการผลิตบัณฑิตหรือบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ทันสมัยมากขึ้น ประเทศไทยมีความต้องการบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทันสมัยมากขึ้น เนื่องจากแนวโน้มการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในอนาคตจะมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น จำเป็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมในการใช้และพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ ขณะนี้ยังขาดบุคลากรด้านวิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในงานอุตสาหกรรม ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญในทางธุรกิจ กำลังงาน ต้องทำให้คนไทยมีคุณภาพ และมีความรู้โดยการฝึกทักษะ การใช้เครื่องมือแรง มีความสามารถในการใช้ภาษา

4. ช่วยขจัดความขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ สาเหตุของการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ เพราะบุคลากรเหล่านั้นออกไปอยู่กับเอกชน เพราะมีกำลังเงินมากกว่าภาครัฐ คนทำงานจึงเหลือน้อยลง บัณฑิตที่มีคุณภาพก็จะหันเหไปทำงานให้เอกชนที่มีอัตราจ้างสูงกว่าหลายเท่า บัณฑิตที่มีคุณภาพคือยกว่ก็จะเข้าทำงานให้รัฐ ทำให้งานของรัฐเจริญก้าวหน้าน้อยกว่าเอกชน

5. เกิดความภูมิใจในสถาบัน สถาบันใดมีคุณภาพ มีมาตรฐานและเกิดความภาคภูมิใจในสถาบันของตนเอง โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการรับรองและจัดอันดับ สิ่งที่น่าสนใจมาพิจารณา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณวุฒิอาจารย์ การยอมรับของผู้จ้าง (สุพจน์ เอียงอุยสร. 2540 ก : 12 ; วันชัย สิริชนะ. 2539 ข : 26 – 29)

6. การแข่งขันทางการศึกษาสูงขึ้น จำเป็นที่มหาวิทยาลัยของรัฐจะต้องยืนหยัดในคุณภาพไม่ให้ต่ำกว่ามหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยของต่างประเทศ

7. ความไม่ทัดเทียมกันของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งทำให้มีบัณฑิตของแต่ละสถาบันมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างในด้านคุณภาพขั้นต่ำ (Minimum Quality) ซึ่งปรากฏให้เห็นมากขึ้น

8. ประเทศไทยยังไม่เคยมีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่ชัดเจนนัก ซึ่งทุกสถาบันควรที่จะเริ่มให้ความสนใจและดำเนินการในส่วนที่จำเป็นไปก่อนด้วยตนเอง

9. ความต้องการในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพที่ดี จะเป็นตัวกระตุ้นให้มหาวิทยาลัยเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สุพจน์ เอียงอุยสร. 2540 ก : 12)

1. สถาบันอุดมศึกษามีจำนวนมากขึ้น ควรให้มีมาตรฐานเดียวกัน เป็นการเพิ่มทั้งตามธรรมชาติและเป็นผลดกออกผลอย่างผิดปกติ จึงมีคนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น มาตรฐานการศึกษาจึงขาดการดูแล โดยเฉพาะมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นมาตรฐานขั้นต่ำเท่านั้น ในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา จึงมีมาตรฐานขั้นต่ำ ส่วนมาตรฐานขั้นสูงให้เป็นเรื่องของความมีเสรีภาพในแต่ละสถาบัน เพื่อให้มีการพัฒนามาตรฐานสูงขึ้นเรื่อย ๆ

การจะบอกว่าสถาบันใดมีมาตรฐานระดับไหน ควรมีคนภายนอกและผู้ใช้ผลผลิตเป็นผู้บอก และการให้การรับรองวิทยฐานะจากสมาคมรับรองวิทยฐานะจะมีความหมาย เพราะมีผลต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต (วันชัย ศิริชนะ. 2539 ข : 26 - 29 ; เทียนฉาย กิระนันท์. 2539' : 34)

2. มีความหลากหลายของผลผลิต เกิดการแข่งขันในความร่วมมือหรือความร่วมมือในการแข่งขันระหว่างสถาบัน ระหว่างสถาบันในและต่างประเทศ ทำให้มีการแข่งขันทางวิชาการ ราคาค่าบริการในอุดมศึกษาเพื่อความอยู่รอดของสถาบันเอง ทั้งนี้เพราะมีการจัดการศึกษาหลายระดับ คือ ปริญญาตรี โท เอก และภาคปกติ ภาคค่ำ สัณจร และต่อเนื่อง (เทียนฉาย กิระนันท์. 2359 ; 34)

3. ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาต้องใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมากและต้องมีคุณค่าสูงด้วย ในเชิงตอบรับและสังคม ภาพที่ต้องการจะมีลักษณะของความรอบรู้ คิดเป็นทำเป็น วิเคราะห์เป็น เป็นสิ่งที่น่าจะกำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งจะแสดงออกในรูปแบบของคุณสมบัติบัณฑิต (เทียนฉาย กิระนันท์. 2539 : 34)

จากสาเหตุที่ต้องการจัดการประกันคุณภาพการศึกษาตามที่ได้กล่าวมา จึงอาจสรุปได้ว่า เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดกับการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาไม่ขัดแย้งกันหลาย ๆ ด้าน มีการแข่งขันคุณภาพการศึกษากันสูง การจัดการศึกษาต้องมีลักษณะเป็นสากล เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ต้องผลิตบัณฑิตที่ทันสมัย พัฒนามาตรฐานให้สูงขึ้น เพื่อขจัดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ ต้องการให้มีการรับรองคุณภาพของสถาบัน ต้องการพัฒนาองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นในสถาบัน ด้วยเหตุผลและความสำคัญ อันจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา จึงมีการประชุมตกลงกันเมื่อปีการศึกษา 2537 ซึ่งจัดโดยที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. เห็นชอบให้มหาวิทยาลัย/สถาบัน แต่ละแห่งพิจารณาทบทวนระบบการได้มาซึ่งผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำทั้งทางวิชาการและบริหาร ควรมีการสรรหามากกว่าการเลือกตั้งและแต่งตั้ง ควรมีระบบที่โปร่งใสตรวจสอบได้และเป็นธรรม
2. เห็นชอบให้มีการศึกษาทบทวนเพื่อปรับปรุงระบบได้มาซึ่งนิสิตนักศึกษา อาจารย์ และข้าราชการ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณภาพตั้งแต่เบื้องต้น
3. เห็นชอบให้มีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติและพันธกิจที่ชัดเจน ทั้งของผู้บริหารและอาจารย์ เพื่อใช้เงื่อนไขในการตรวจสอบและประเมินผลต่อไป
4. เห็นชอบให้มหาวิทยาลัย/สถาบันทุกแห่งจัดให้มีหรือปรับปรุงการประเมินคุณภาพของภารกิจของมหาวิทยาลัย ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการ และการ

ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยเน้นการผลิตบัณฑิต โดยต้องมีการประเมินอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และระบบเพื่อพัฒนางานของบุคลากร พัฒนางานวิชาการของหน่วยงาน เป็นข้อมูล ในการเลื่อนตำแหน่งวิชาการหรือรับผลตอบแทน

5. มหาวิทยาลัยต้องจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระดับต่อเนื่อง และ สม่ำเสมอ โดยระบบตรวจสอบประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากร

6. เห็นชอบให้ ทปอ. แสวงหารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดองค์กรกลางระดับชาติ ทำหน้าที่กำกับดูแลคุณภาพของระบบมหาวิทยาลัยทั้งหมด จะต้องดำเนินการโดยอิสระ ประกอบ ด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์สูง

7. มหาวิทยาลัย/สถาบัน แต่ละแห่งควรมีการศึกษาทบทวนเพื่อพิจารณาว่าโครงสร้าง การบริหารที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ควรมีการปรับแต่งอย่างไรที่เอื้อต่อการประกันและพัฒนาคุณภาพ ทางวิชาการให้มากที่สุด (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2539 : 40)

ข้อตกลงที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ทำให้มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษา มีความตื่นตัวและพยายามศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพกันเป็นการใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้ พิจารณาทบทวนเรื่องระบบการบริหารและการพัฒนาวิชาการ กำหนดมาตรฐานและปรับปรุง การประกันคุณภาพ พยายามหารูปแบบการประกันคุณภาพที่เหมาะสม ตลอดจนการปรับ โครงสร้างการบริหาร ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพและมีระบบที่คล่องตัวใน การดำเนินงานต่อไป

3. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษามีมากมาย แต่ที่มีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้เป็นองค์ประกอบในการจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการคัดเลือกโดยการ วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ ซึ่งจะได้ผลเป็นองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองภายใต้ ขอบเขตของคุณภาพการบริหารและการจัดการคุณภาพการจัดการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์ และบุคลากร คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

มีผู้ที่เสนอองค์ประกอบสำคัญ ๆ ไว้ คือ แอชเวิร์ธ และฮาร์วี (Ashworth and Harvey. 1994 : 7 – 13) ยาร์บรูธ (Yarbrough. 1983 : 26) เอกสารสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (2540) NEA (1995) วันชัย ศิริชนะ (2539 ข : 110) สถาบันราชภัฏ (2540 : 6) สถาบันราชภัฏ สอนสุนันทา (2537 : 55 - 56) หน่วยศึกษานิเทศก์ (2539) กฤษมันต์ วัฒนามรงค์ (2539 : 16–18) ซึ่งสามารถสรุปเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาได้ดังนี้

1. การเงินและงบประมาณ
2. อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
3. ปรัชญา นโยบายและจุดมุ่งหมาย
4. วิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบัน
5. การบริหารและการจัดการ
6. การบริการทางการศึกษา
7. การส่งเสริมพัฒนาการควบคุมภายใน
8. การจัดการเรียนการสอน
9. ห้องสมุดและสารสนเทศ
10. หลักสูตรและโครงสร้างหลักสูตร
11. การวิจัย
12. การวัดและประเมินผล
13. แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้
14. อาจารย์และบุคลากรสนับสนุน
15. นักศึกษาและบัณฑิต

ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

ตัวบ่งชี้คุณภาพหรือดัชนีบ่งชี้คุณภาพ หมายถึง ข้อความหรือคำบ่งบอกถึงควมมีคุณภาพโดยละเอียด เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะของตัวบ่งชี้จะมีหลายลักษณะ สามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ

1. ลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพในเชิงระบบ ด้านการเรียนการสอน
2. ลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพในเชิงความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ

ลักษณะที่บ่งชี้คุณภาพในเชิงระบบ ด้านการเรียนการสอน

มีผู้เสนอตัวบ่งชี้คุณภาพไว้ คือ โอคีส (Oakes. 1986) แอชเวิร์ธ และฮาร์วีย์

(Ashworth and Harvey. 1994 : 16 – 17) แมคคัลลอค และเทต (McCulloch and Tett.

1996 : 18 – 20) กองส่งเสริมวิทยฐานะครู (2539 : 32 – 38) และพจน์ สะเพียรชัย และคนอื่น ๆ

(2539 : 16 – 18) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) ปัจจัยนำเข้า มีตัวบ่งชี้คุณภาพ คือ
 - (1) พื้นฐานของนักศึกษา
 - (2) คุณภาพของอาจารย์
 - (3) จำนวนนักศึกษาเต็มเวลา
 - (4) ต้นทุนค่าใช้จ่าย
 - (5) คณะกรรมการงบประมาณ
 - (6) คุณสมบัติของผู้กำหนดขอบเขตงาน
 - (7) จำนวน คุณวุฒิ ความสามารถ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ของ

บุคลากรภายในและภายนอก

- (8) คุณภาพหลักสูตร
 - (9) จำนวน ทำเล แบบของสถานที่สอน
 - (10) การตกแต่ง การบริการและสภาพแวดล้อม
 - (11) ความปลอดภัย
 - (12) ความสะอาดเรียบร้อย
 - (13) การหาทุน
 - (14) จำนวน ลำดับและประสิทธิภาพของเครื่องมืออุปกรณ์
 - (15) ผลประโยชน์ของนักศึกษา
 - (16) ธรรมชาติของการเรียนการสอน
 - (17) บรรยากาศทางวิชาการ
 - (18) ความคิดสร้างสรรค์ในเชิงวิชาการ
 - (19) การพัฒนาองค์ความรู้
 - (20) ลักษณะของข้อมูล
 - (21) ความรับผิดชอบทั่วไปและในการสอน
 - (22) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา
 - (23) เตรียมพร้อม ตรงเวลาและยุติธรรม
- 2) กระบวนการ มีตัวบ่งชี้คุณภาพ คือ
 - (1) คุณภาพโรงเรียน (สถาบันการศึกษา)
 - (2) อัตราส่วนคณะกรรมการต่อจำนวนนักศึกษา
 - (3) ค่าเฉลี่ยจำนวนชั่วโมงบรรยาย
 - (4) จำนวนนักศึกษาต่อขนาดของห้องเรียน

- (5) จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่เข้าห้องเรียน
- (6) คุณภาพการเรียนการสอน
- (7) กรอบแผนงานที่ใช้สอน
- (8) เกณฑ์การตัดสินมาตรฐาน เครื่องมือวัด
- (9) สภาพการเรียนการสอน
- (10) การสนับสนุนการเรียนการสอน
- (11) รายละเอียดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
- (12) การทบทวนระดับชั้น

3) ผลผลิต มีตัวบ่งชี้คุณภาพ คือ

- (1) ผลที่ได้รับจากการสอน
- (2) การติดตามผลสิ่งที่ครูใช้สอน
- (3) การตอบสนองของนักศึกษา
- (4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- (5) เจตคติที่ได้รับ
- (6) ข้อมูลการทำงาน
- (7) คุณลักษณะของบัณฑิต
- (8) ผลผลิตของการวิจัย
- (9) มาตรฐานความสำเร็จ
- (10) ผลการประเมิน
- (11) อัตราความก้าวหน้า
- (12) รายได้ต่อรายจ่ายรวม

ลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพในเชิงความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้คุณภาพ โดยทั่วไปมีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลายปัจจัย เช่น รูปแบบของ
คุณภาพการศึกษา การผลิตบัณฑิต และปัจจัยโดยรวม มีผู้ที่เสนอตัวบ่งชี้คุณภาพไว้ คือ
เซง และแทม (Cheng and Tam. 1997 : 24) CNAA (1990 : 21 – 25) บาร์เน็ต (Barnett.
1992) แอชเชอร์อฟฟ์ และฟอร์แมน พีค (Asheroft and Forman Peek. 1996) จำเนียร กำจัด
(2539) กฤษมันต์ วัฒนามรงค์ (2539 : 17 – 19) ทบวงมหาวิทยาลัย (2540 : 15 – 21)
สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับสูง (2540 : 38 – 87) และอุไรพรรณ เณรวานิชยานนท์ (2537 :
24 – 28) ซึ่งสามารถแบ่งตัวบ่งชี้คุณภาพออกตามองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านสถาบันการศึกษา
 - 1.1 มีการกำหนดปรัชญาและนโยบายที่ชัดเจนปฏิบัติได้
 - 1.2 มีพันธกิจและวัตถุประสงค์ของสถาบัน
 - 1.3 อัตราผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในสถาบัน
 - 1.4 มีแผนภูมิโครงสร้างการบริหารอย่างเหมาะสม
 - 1.5 จัดสภาพแวดล้อมสะอาดเรียบร้อย ร่มรื่นอย่างเหมาะสม
 - 1.6 มีการจัดระบบความปลอดภัย
 - 1.7 มีระบบการควบคุมการใช้พลังงาน
 - 1.8 สร้างแรงจูงใจในองค์กร มีภาวะผู้นำ และการวินิจัยสั่งการ
 - 1.9 มีชื่อเสียงด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา
2. ด้านการบริหารและการจัดการ
 - 2.1 มีแผนงานโครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกัน
 - 2.2 มีการกำหนดแนวปฏิบัติการบริหารงาน
 - 2.3 ปฏิบัติตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมได้
 - 2.4 มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของสถาบันไว้อย่างชัดเจน
 - 2.5 กำหนดมาตรฐานและรายละเอียดของงาน
 - 2.6 มีการปฏิสัมพันธ์ในสถาบัน
 - 2.7 การจัดสรรทรัพยากร
 - 2.8 ผลสำเร็จทางวิชาการ
 - 2.9 มีความเป็นผู้นำและชี้แนะ สนับสนุนความมั่นคง และสำนึกในพันธกิจ
 - 2.10 การมีส่วนร่วมในการทำงานและกระจายการตัดสินใจ
 - 2.11 มีความรับผิดชอบ
 - 2.12 จัดระบบงานสารบรรณและพัสดุถูกต้องตามระเบียบ
 - 2.13 มีการสำรวจความคิดเห็นของนายจ้างและอาจารย์
 - 2.14 มีคู่มือระเบียบ กฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางการปฏิบัติ
 - 2.15 มีระบบการบริหารและบริการที่ดี
 - 2.16 มีการกำหนดกลไก ควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา
ของสถาบัน
 - 2.17 ใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารมากเพียงพอ
 - 2.18 นำผลการรายงานการปฏิบัติงานมาใช้ปรับปรุงคุณภาพ

2.19 มีการประชาสัมพันธ์ผลการประเมินคุณภาพ

2.20 มีทรัพยากร และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

3. ด้านหลักสูตร

3.1 กำหนดปรัชญา จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ทุกหลักสูตร

3.2 มีการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรไว้อย่างเป็นระบบ

3.3 กำหนดแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจน

3.4 การจัดการหลักสูตรอย่างมีระบบ

3.5 จำนวนหลักสูตรต่าง ๆ

3.6 มีเอกสารหลักสูตรไว้อย่างพร้อมเพียง

3.7 จัดการประเมินหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตร

3.8 มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

3.9 หลักสูตรสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิต

4. ด้านการเรียนการสอน

4.1 มีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

4.2 จัดอาคารสถานที่เรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้

4.3 มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำห้องในการเรียนการสอน

4.4 การจัดการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลภายนอก

4.5 มีระบบการวัดผลประเมินผลอย่างสมเหตุสมผลและยุติธรรม

4.6 นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน

4.7 ให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.8 ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการสอน

4.9 จำนวนโครงการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4.10 ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาดูงานการผลิตและใช้สื่อการสอน

4.11 อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสม

4.12 ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี มีความสุข

4.13 มีเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถาบันและนอกสถาบัน

4.14 มีการคิดค้นวิธีการสอนใหม่ ๆ

5. ด้านอาจารย์

5.1 ภาระงานสอนของอาจารย์ต่อสัปดาห์

5.2 อัตราส่วนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ผศ : รศ : ศ

- 5.3 สักส่วนคุณวุฒิ อาจารย์ปริญญาศรี : โท : เอก
- 5.4 สักส่วนจำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษา
- 5.5 สักส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการทางวิชาการ
- 5.6 ส่งเสริมครูให้ได้ศึกษาดูงานด้านการสอน
- 5.7 มีกระบวนการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์อย่างเหมาะสม
- 5.8 มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานภาระงานแต่ละอย่าง
- 5.9 อาจารย์ต้องมีผลงานทางวิชาการ
- 5.10 ประสิทธิภาพในการทำงาน
- 5.11 พัฒนาคณาจารย์ในการทำกิจกรรมและผลงานทางวิชาการ
- 5.12 พัฒนาบุคลิกภาพ ด้านความเชื่อมั่น รับผิดชอบ เป็นผู้นำ มนุษยสัมพันธ์
สร้างสัมพันธภาพ การสื่อสาร ปรับตัว จริยธรรมและคุณภาพ

5.13 ความสำเร็จของอาจารย์ คือ เกียรติยศ ชื่อเสียง และการได้รับรางวัล

6. ด้านบุคลากร

- 6.1 จำนวนบุคลากรต่อนักศึกษา
- 6.2 การพัฒนาบุคลากรและพัฒนาทีมงาน
- 6.3 ประสิทธิภาพของบุคลากร
- 6.4 มีความซื่อสัตย์
- 6.5 มีความสามารถในการทำงาน
- 6.6 มีกระบวนการสรรหา คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง จำหน่าย บุคลากรตามระเบียบ
- 6.7 ติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 6.8 จัดระบบการพิจารณาเงินเดือน
- 6.9 จัดสวัสดิการเสริมขวัญกำลังใจ
- 6.10 การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
- 6.11 พัฒนาและเสริมศักยภาพแก่บุคลากรทุกฝ่าย

7. ด้านห้องสมุดและสารสนเทศ

- 7.1 ขนาดและจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการนักศึกษา
- 7.2 อัตราส่วนนักศึกษาต่อจำนวนหนังสือ
- 7.3 จำนวน ประเภท ของตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์ในห้องสมุด
- 7.4 มีจำนวนห้องสมุด และบริการโสตทัศนูปกรณ์
- 7.5 จำนวนที่นั่งอ่านหนังสือ

7.6 มีอุปกรณ์เพียงพอและทันสมัยในการให้บริการ

7.7 ให้บริการที่สะดวกและรวดเร็ว

7.8 มีการประเมินผลการให้บริการ

8. ด้านนักศึกษาและบัณฑิต

8.1 จำนวนร้อยละของนักศึกษาที่สอบได้ต่อผู้สมัครเข้าเรียน

8.2 อัตราส่วนผู้เข้าศึกษาต่อผู้สำเร็จการศึกษา

8.3 จำนวนนักศึกษาแยกตามระดับชั้นและสาขาวิชา

8.4 อัตราส่วนจำนวนนักศึกษาต่อบุคลากร

8.5 สถิติการจบการศึกษา (ร้อยละ)

8.6 จำนวนบัณฑิตที่เคลื่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

8.7 ผลการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร

8.8 สัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา

8.9 ผลการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา

8.10 คะแนนสอบเข้าศึกษา

8.11 จำนวนนักศึกษาที่ศึกษาต่อระดับสูงขึ้น

8.12 มีภาพลักษณ์ที่ดี

8.13 คุณสมบัติของนักศึกษา

8.14 มีข้อกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิต

8.15 มีแนวทางรับนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

8.16 เป้าหมายบัณฑิตในตลาดแรงงาน

8.17 การตีค่าคุณวุฒิ

8.18 คุณค่าทางการศึกษาที่โดดเด่น

8.19 ความสามารถในการทำงาน

8.20 รู้จักจัดสรรเวลา

8.21 มีความรู้ความสามารถด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตตพิสัย (มีเจตคติ

ที่ดีต่ออาชีพ)

9. ด้านการเงินและงบประมาณ

9.1 มีแผนและวิธีการจัดสรรงบประมาณอย่างรัดกุม มีประสิทธิภาพ

9.2 มีระบบบริหารการเงิน การบัญชีที่ดี

9.3 จำนวนงบประมาณที่ได้รับต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา

- 9.4 ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา
- 9.5 ค่าใช้จ่ายที่คุ้มค่า
- 9.6 ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา
- 9.7 ประเมิน ปรับปรุง การจัดงบประมาณ

10. ด้านการวิจัย

- 10.1 มีทุนวิจัยทั้งภายในและภายนอก
- 10.2 จำนวนงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์
- 10.3 พัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย
- 10.4 มีเครือข่ายและผลงานวิจัยของอาจารย์
- 10.5 ส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัยมากขึ้น
- 10.6 จำนวนงานวิจัยที่จัดพิมพ์และถูกอ้างอิง
- 10.7 ปริมาณงานบริการวิชาการที่เป็นประโยชน์

11. การบริการนักศึกษาและสวัสดิการ

- 11.1 มีองค์กรรับผิดชอบกิจการนักศึกษา
- 11.2 มีระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
- 11.3 มีคณะกรรมการกิจการนักศึกษา
- 11.4 มีแผนปฏิบัติงาน กิจกรรม เพื่อพัฒนานักศึกษา
- 11.5 มีกิจกรรมเสริมวิชาการ
- 11.6 อาจารย์มีความพร้อมในการช่วยเหลือนักศึกษา
- 11.7 จัดงานสวัสดิการนักศึกษามีประสิทธิภาพ
- 11.8 จัดบริการแนะแนวการศึกษา การอาชีพ และอื่น ๆ

4. ขั้นตอนและกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดดำเนินการนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ (วันชัย สิริชนะ. 2539 ก : 49)

1. จัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษากลางขึ้น เพื่อกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา
2. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางแก่สถาบันต่าง ๆ
3. ส่งเสริมและกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษา ได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษารับภายในสถาบันตามแนวทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

4. หลังจากมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และได้ใช้ระบบที่สร้างขึ้นมาระยะหนึ่ง แล้วอาจร้องขอให้ทบวงมหาวิทยาลัยโดยคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษากลางเข้าไปตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการของการประกันคุณภาพการศึกษาของคนได้

5. เมื่อได้รับการร้องขอ คณะกรรมการมาตรฐานการศึกษาจะได้พิจารณาตรวจสอบเบื้องต้น แล้วจึงส่งคณะอนุกรรมการเข้าไปตรวจเยี่ยมและประเมินผลการดำเนินการซึ่งในการประเมินนี้จะเน้นเฉพาะตัวระบบ และการใช้ระบบเท่านั้น อาจไม่ลงลึกถึงผลการดำเนินการโดยละเอียดแต่อย่างใด

6. อาจมีการประเมินซ้ำเป็นระยะ ๆ ได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันจะยังคงรักษามาตรฐานการดำเนินการไว้ได้อย่างสม่ำเสมอ

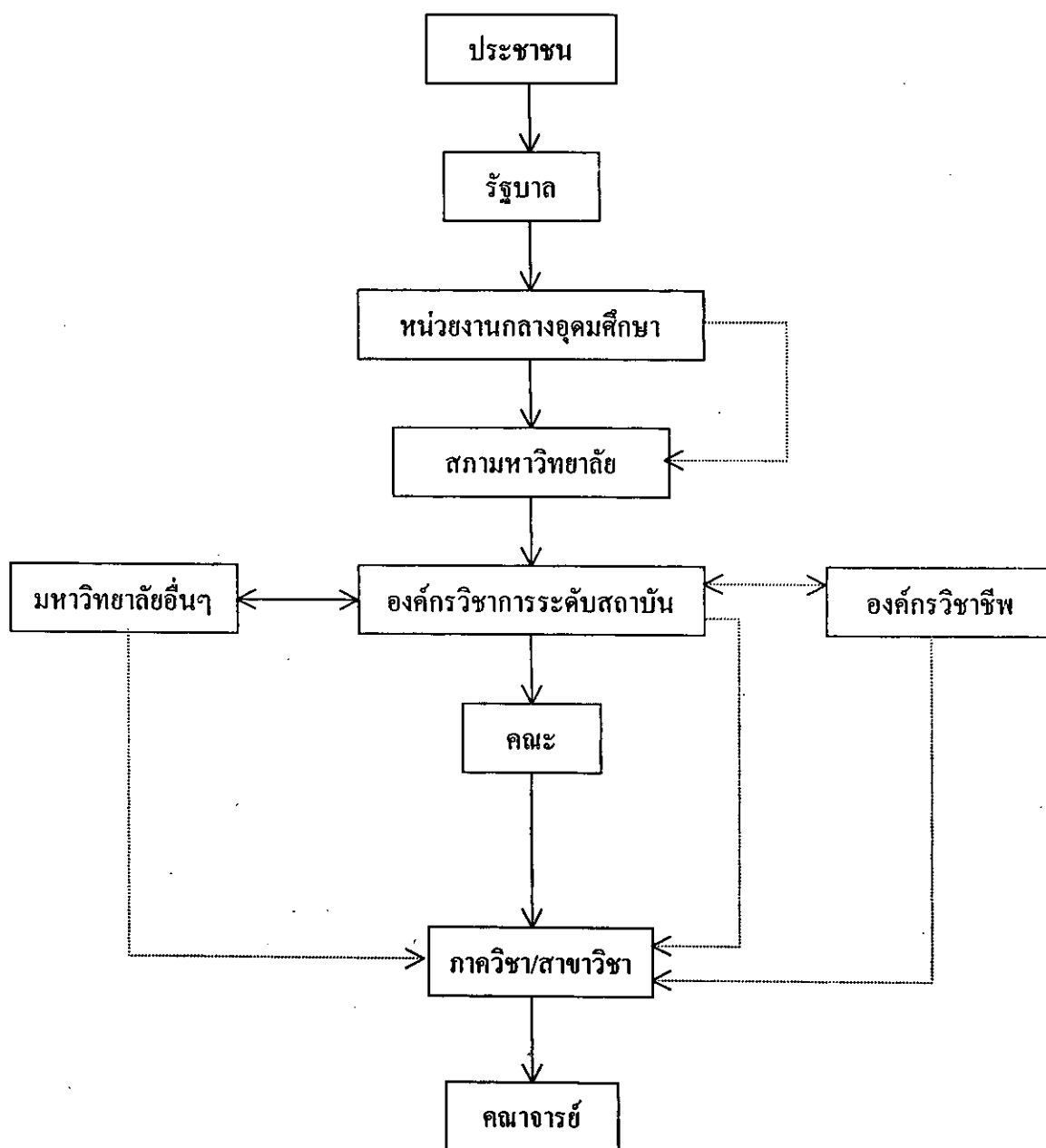
ดังนั้น ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับสถาบันอุดมศึกษา ควรประกอบด้วย

1. จัดระบบการควบคุมคุณภาพภายใน เช่น ควบคุมคุณภาพอาจารย์ การประเมินผลการเรียนการสอน การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาเครื่องมือการเรียน ห้องสมุดเป็นระบบตรวจสอบที่เชื่อถือได้และกระทำอย่างสม่ำเสมอ
2. จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินการ ซึ่งควรจัดให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบต่าง ๆ ได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีการตรวจสอบการดำเนินการของการประกันคุณภาพทั้งระบบว่า เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วก่อให้เกิดผลดีเพียงไร มีคุณภาพโดยรวมมากขึ้นหรือไม่
4. ส่งเสริมและกระตุ้นให้บุคลากรในสถาบันเห็นความสำคัญ และเห็นความจำเป็นที่จะต้องมียระบบการประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับทุกคน

ส่วนระดับทบวงมหาวิทยาลัย ควรมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา คือ

1. เสนอแนะและส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบันตามความเหมาะสม
2. จัดให้มีระบบการตรวจสอบ และประเมินผลระบบการประกันคุณภาพของแต่ละสถาบันว่ามีคุณภาพมาตรฐาน การดำเนินการที่น่าเชื่อถือ คุณภาพบัณฑิต
3. ให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาแก่สถาบันที่ได้ผ่านการประเมิน อาจเป็นระดับหลักสูตร คณะ หรือสถาบัน

กรอบความคิดของโครงสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

———— = การรายงาน/การกำกับตามลำดับชั้น

..... = ความร่วมมือ/การประสานงาน

ภาพประกอบ 2 กรอบความคิดของโครงสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

(เกษม วัฒนชัย, 2539 : 42)

5. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมาย

โดยทั่วไปรูปแบบหรือ Model เป็นคำที่สามารถสื่อความหมายได้หลายอย่าง ซึ่งอาจหมายถึงสิ่งที่บอกหรือวิธีดำเนินงานเป็นต้นแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จึงมีผู้ให้ความหมายไว้มากมายหลายอย่าง ดังนี้

รูปแบบตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Model ซึ่งหมายถึง ภาพจำลอง หรือตัวอย่างของความเป็นเลิศ (Neufeldt. 1988 : 87) ส่วน Longman Dictionary of Contemporary English (1981 : 668) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบไว้มี 3 ความหมาย คือ (1) รูปแบบที่หมายถึงสิ่งซึ่งเป็นแบบ ย่อส่วนของของจริงตรงกับภาษาไทยว่า แบบจำลอง (2) รูปแบบที่หมายถึงสิ่งของหรือคนที่นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง (3) รูปแบบที่หมายถึงแบบหรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

กู๊ด (Good. 1973) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ 4 ความหมาย คือ

1. เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
2. เป็นตัวอย่างเพื่อเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ
3. เป็นแผนภูมิหรือรูปตามมิติ ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการ หรือแนวคิด
4. เป็นชุดของปัจจัย หรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวอย่างประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจเขียนเป็นสูตรหรือบรรยายเป็นภาษาได้

จากความหมายดังที่ได้กล่าวพอสรุปได้ว่า รูปแบบมีลักษณะที่เป็นแบบจำลองสิ่งที่เป็นรูปธรรมและรูปแบบที่เป็นแบบจำลองที่เป็นนามธรรมซึ่ง ทูซีและแครอลล์ (Tosi and Carroll. 1982 : 163) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของของจริง หรือภาพจำลองของสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่รูปแบบอย่างง่าย ๆ ไปถึงรูปแบบที่มีความสลับซับซ้อนมาก ๆ และมีทั้งรูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ที่เป็นแบบจำลองวัตถุและรูปแบบเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Model) ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์

รูปแบบจึงเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นมาเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง (Bardo and Hardman. 1982 : 70) รูปแบบจึงมิใช่การบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุมเสมอไป และไม่ซับซ้อนยุ่งยากมากเกินไป ส่วนรูปแบบควรมีรายละเอียดเพียงไรจึงจะเหมาะสม ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้างไม่มีข้อกำหนดตายตัว แล้วแต่ปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างที่จะต้องอธิบาย

ปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างไร และสโตนเนอร์และวอนเคิล (Stoner and Wankel. 1986 : 12) ได้ให้ทัศนะว่า รูปแบบเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์เพื่อให้เราได้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น และวิลเลอร์ (Willer. 1986 : 15) กล่าวว่า “รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของรูปนัย (Formal System) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยาม ความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง”

สรุปแล้ว รูปแบบน่าจะหมายถึง แบบจำลองอย่างง่าย หรือย่อส่วน (Simplified Form) ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ อาจประกอบด้วยหลักการ ระบบและกลไก การบริหารและวิธีดำเนินการ ที่สร้างรูปแบบได้วิเคราะห์และพัฒนาขึ้นมา เพื่อจะแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ในการทำนายและเป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ต่อไป

✓ รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นรูปแบบหนึ่งที่ได้พยายามจัดให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยเน้นหลักการสำคัญ การบริหารและกิจกรรม หรือวิธีการจัดการเพื่อให้เป็นกระบวนการที่เหมาะสม รัชชัย ทิววรรณวงศ์ (2539 : 76) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. ต้องส่งเสริมความมีเสรีภาพทางวิชาการระดับภาควิชา โดยเน้นความมีอิสระต่อการดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ และเอื้อต่อการตรวจสอบจากภายนอก
2. ต้องส่งเสริมความร่วมมือกับสังคม
3. ต้องส่งเสริมการเผยแพร่คุณภาพการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทำวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคม

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะนำรูปแบบและแนวความคิดของประเทศอังกฤษมาใช้ ซึ่งน่าจะนำมาปรับใช้เฉพาะในส่วนของระบบการตรวจสอบคุณภาพวิชาการ (Academic Auditing) ด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ

1. ควรเน้นที่กระบวนการบริหารงานวิชาการของสถาบันเป็นหลัก โดยมีได้ล่วงล้ำไปถึงการดูสภาพการเรียนการสอนก็คือ การใช้ ISO9000 เพื่อให้มีความรัดกุมเหมือนระบบธุรกิจสมัยใหม่ที่ส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาทางอ้อม การประเมินผลคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการตรวจสอบและรับรองคุณภาพกันตรง ๆ ซึ่งยากแก่การยอมรับ แต่อาจทำได้บางสาขาที่มีการแข่งขันมาก

2. ลักษณะการตรวจสอบคุณภาพวิชาการ (Academic Auditing) มีความเป็นเอกลักษณ์ นิยม คือ การให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของการกิจและสภาพจำเพาะของสถาบัน มีการ ยึดหยุ่นสูง ในการพิจารณากลไกการประกันคุณภาพที่เหมาะสมแก่อัตภาพของสถาบันนั้น ๆ ซึ่งนับว่าเป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมกับระบบอุดมศึกษาไทยที่มีความแตกต่างกันอยู่มาก (อมรวิรัช นาคกรพรรพ. 2539 : 30)

✓ จะเห็นว่ารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการเน้นกระบวนการจัดการทาง วิชาการ โดยมีการควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผลที่ส่งเสริมความร่วมมือ เผยแพร่คุณภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดการยอมรับของสังคม นอกจากนี้ วันชัย สิริชนะ (2537 : 43) ได้เสนอผล การวิเคราะห์รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งรูปแบบที่มีขอบเขตและองค์ประกอบดังนี้

1. หลักการและแนวคิดพื้นฐานของการประกันคุณภาพการศึกษา
2. โครงสร้างของการดำเนินการและการบริหารงาน รวมถึงความสัมพันธ์กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานกลาง สถาบัน และสมาคมวิชาชีพ
3. วิธีดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา
4. แนวทางในการกำหนดเกณฑ์ว่าด้วยคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จะใช้เป็น เกณฑ์ในการพิจารณาดำเนินการ

การประกันคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องมีรูปแบบในการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นแนว ทางในการดำเนินการ ซึ่งมีรูปแบบอยู่มากมายตามความคิดเห็น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ยอร์ค (Yorke. 1997 : 97 – 100) ได้เสนอรูปแบบของการประกันคุณภาพไว้ดังนี้

หลักการ

รูปแบบการประกันคุณภาพได้เน้นหลักการ 4 ประการ คือ

1. มีพื้นฐานของการควบคุม ซึ่งจะมองทั้งในอดีตและความต้องการที่ได้ผ่านมาแล้ว
2. อาศัยแนวความคิดในเรื่องการจัดการทั้งองค์การ
3. เน้นสาระบางอย่างที่มีผลต่อคุณภาพ และทางเลือกที่ดีที่สุดในทัศนะของการ ประกันคุณภาพ
4. เน้นการประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ควรมีการวางแผน หรือมีแผน (Planning or Plan) และการตรวจสอบ (Audit)

ระบบและกลไกการบริหาร

สถาบันการศึกษามีการกำหนดความต้องการและวัตถุประสงค์ว่าจะดำเนินการ
อย่างไร ลักษณะการบริหารมีลักษณะ

- มีการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก
- มีรูปแบบการบริหารที่เอื้ออำนวยระหว่างการบริหารทั้งภายในและภายนอก
- มีการวางแผนเป็นกลุ่ม โดยร่วมกันระหว่างสมาชิก
- มีองค์การรับผิดชอบดำเนินงานแต่ละอย่าง

วิธีดำเนินการ

1. มีกระบวนการประเมินตนเอง (Self – Evaluative Processes) และเน้นความเป็นเลิศในการปฏิบัติ
2. จัดขั้นตอนการวางแผนเป็นกลุ่มระหว่างสมาชิกด้วยกัน จัดขึ้นโดยให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษา มีการตรวจสอบ การประเมินผลตนเอง จัดให้มีการวัดผลด้วยการสร้างแผนการและปฏิบัติการขึ้น
3. จัดระบบการประกันคุณภาพจากภายนอก เพื่อให้คู่ในสิ่งที่เป็นจริงและตามความหวังของบุคคล สังคมภายนอกที่ได้ตั้งใจไว้

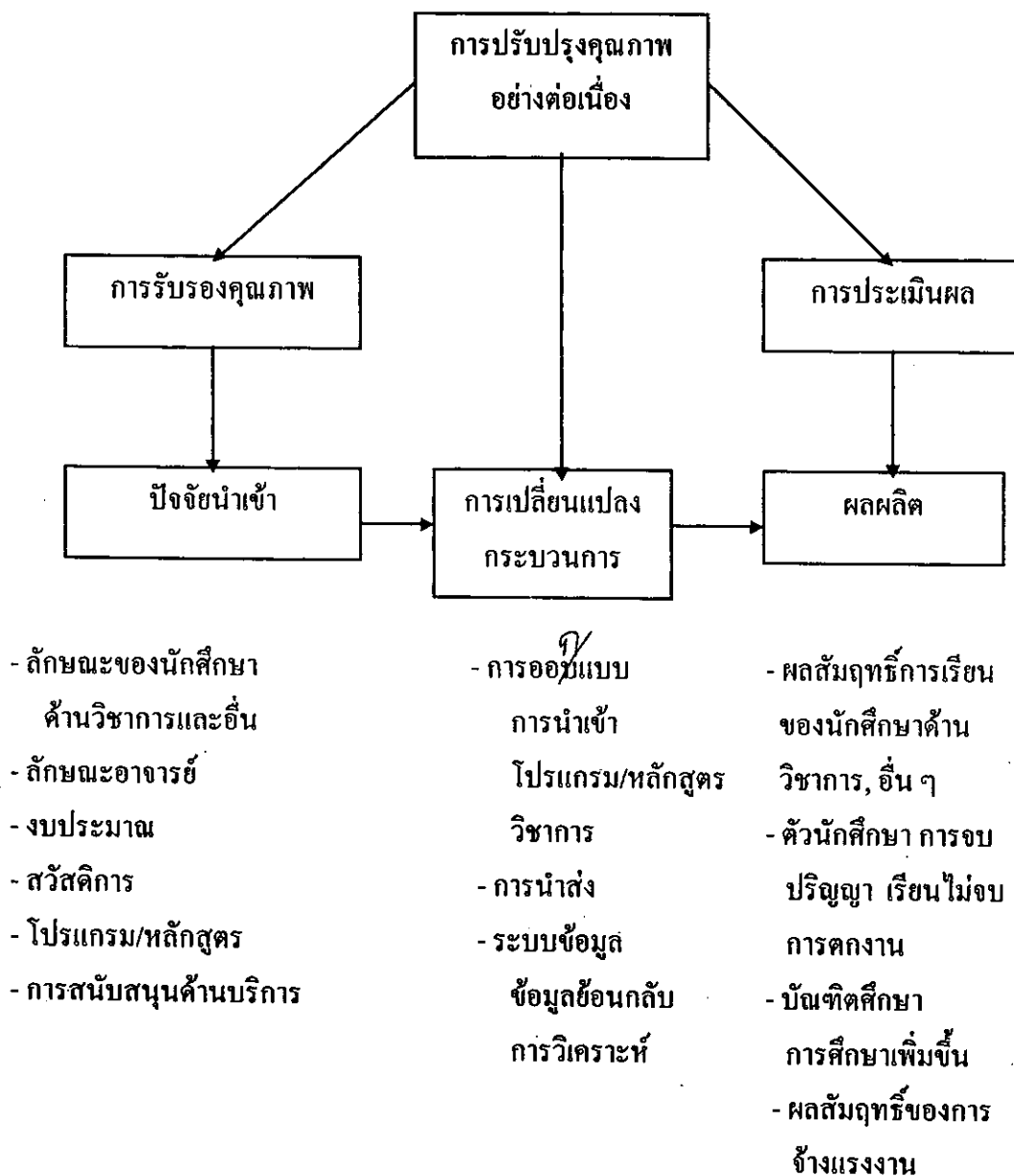
เลวิส และดากลาส (Lewis and Douglas. 1994 : 10 – 12) ได้เสนอรูปแบบการประกันคุณภาพในอุดมศึกษา แบบการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ

การประกันคุณภาพในอุดมศึกษา มีหลักการว่า มีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีระบบ หรือการวิเคราะห์เป็นขบวนการรองรับที่เน้นการรับรองคุณภาพ และการประเมินผลผลิต หลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ คือ

1. ป้อนนำเข้า
2. การเปลี่ยนแปลงกระบวนการ
3. ผลผลิต

ระบบและกลไกการบริหาร

ภาพประกอบ 3 ระบบและกลไกการบริหารของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

(Lewis and Douglas. 1994 : 11)

วิธีดำเนินการ

หลักในการดำเนินการ และถือเป็นรูปแบบของอุดมศึกษา มีปัจจัยที่น่าจะนำเสนอคือ

1) ปัจจัยนำเข้า

- การเรียนของนักศึกษา ความสามารถในการเลือกเรียนขึ้นอยู่กับหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการเน้นย้ำถึงคุณภาพ และการประกันคุณภาพ ต้องมีการปรับกระบวนการคุณภาพและหน้าที่อื่น ๆ ของอุดมศึกษา เพื่อใช้ในการประยุกต์/บูรณาการเรียนของนักศึกษา
- การเข้าถึงการประกันคุณภาพในอุดมศึกษามี 2 อย่าง คือ การรับรองคุณภาพและการประเมินผลผลิต การรับรองปัจจัยนำเข้าของสถาบัน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักศึกษาระดับของอาจารย์ ส่วนสัคและทรัพยากรทางกายภาพ สมมติฐานของกระบวนการนี้คือ ปัจจัยนำเข้าจะต้องมีคุณภาพสูง ซึ่งจะมีผลต่อคุณภาพผลผลิตที่ได้รับสูงมากด้วย

2) กระบวนการและผลผลิต

- ข้อมูลของกระบวนการที่จะนำสู่ระบบมีน้อยมากที่จะนำเข้าและนำออกมา การปรับปัจจัยนำเข้าให้มีคุณภาพดี เมื่อเข้าสู่ระบบของกระบวนการ เวลาประเมินผลผลิตที่ได้ออกมา เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา การสำเร็จการศึกษา การมีงานทำ ความสามารถในการปรับปรุงโดยมหาวิทยาลัย กระบวนการประเมินผลผลิต สามารถทำได้โดยสถาบันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเหล่านักศึกษาทั้งหลาย และสาธารณชนทั่วไป
- ผลที่ได้จากการศึกษาผลผลิต ทำให้รู้ว่าไม่เป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการแก้ปัญหากระบวนการเรียนการสอนได้ แค่ความสนใจ เอาใจใส่ต่อการประสบผลต่างหากที่ทำให้มีผลต่อคุณภาพ ซึ่งเป็นความจำเป็นตามธรรมชาติที่จะเกิดแก่นักศึกษาในกระบวนการเรียนการสอน
- ระบบคุณภาพรวม มีความสำคัญในการพัฒนาระบบบูรณาการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเน้นย้ำความต้องการทั้ง 3 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า การเปลี่ยนแปลงกระบวนการและผลผลิต อันเป็นความรู้ที่ได้จากกระบวนการเรียนการสอนโดยตรง

นอกจากนั้น วันชัย สิริชนะ (2539 ก : 8) และ สุพจน์ เอียงกฤษ (2540 : 12) ได้นำเสนอรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีรายละเอียดดังนี้

หลักการ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ยึดหลักการของการให้เสรีภาพและอิสรภาพ ในการพัฒนาความคิด และการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษา ยังคงมีความเสรีภาพทางวิชาการ มีอิสระในการกำหนดแนวทางในการบริหารและดำเนินการใด ๆ ทางวิชาการ เพื่อให้เกิดคุณภาพภายในสถาบันอย่างเต็มที่ และพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจาก

หน่วยงานหรือองค์การภายนอกในฐานะองค์การหลักทางสังคม

ระบบและกลไกการบริหาร

การประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย

การประกันคุณภาพ = การควบคุมภายในสถาบัน

Quality Assurance

Quality Control

(QA)

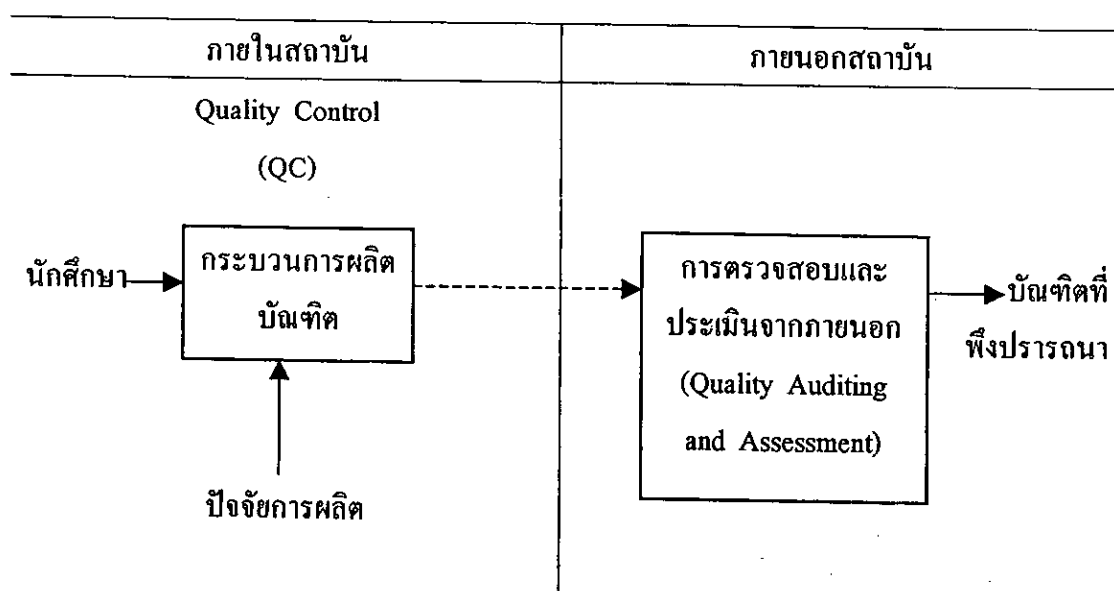
(QC)

+ การตรวจสอบภายนอก

Quality Auditing (QAu)

+ การประเมินคุณภาพภายนอก

Quality Assessment (QAs)

ภาพประกอบ 4 ระบบและกลไกการบริหารของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

(วันชัย ศิริชนะ. 2539 : 9)

การประกันคุณภาพการศึกษา ตามรูปแบบนี้ ประกอบด้วย ระบบหรือกลไกคือ

- 1) ระบบการควบคุม หรือ Quality Control ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารและเกิดขึ้นภายในสถาบัน
- 2) ระบบการตรวจสอบ หรือ Quality Auditing เป็นการตรวจสอบความพร้อมจากภายนอกสถาบัน
- 3) ระบบการประเมินผล หรือ Quality Assessment เป็นการยอมรับการประเมินผลจากการดำเนินงานจากภายนอกอันเป็นองค์การทางสังคม

วิธีดำเนินการ

1. มีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ เพื่อการควบคุมในสถาบัน ในระดับคณะวิชา และระดับมหาวิทยาลัย

2. มีคณะกรรมการมาตรฐานการศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพ กำกับดูแล ให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา ตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการควบคุมคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา

3. มีคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมินผลจากภายนอก หรือผู้แทนสมาคมวิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ตรวจสอบและให้การรับรอง

จากการศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ เลวิส และคากลาส วันชัย สิริชนะ และสุพจน์ เอียงอุญชร แล้ว ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องมีรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับแต่ละประเทศ และแต่ละสถาบันซึ่งมีความแตกต่างทั้งในด้านหลักการ ระบบและกลไกการบริหาร วิธีดำเนินการโดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ระบบที่ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต สารสำคัญที่เน้นตัวการประกันคุณภาพ คือ การควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินผล เมื่อผ่านกระบวนการผลิตแล้ว จะต้องมีการรับรองคุณภาพ ส่วนตัวบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ มีทั้งบุคคลภายในและภายนอกที่สำคัญที่สุด คือ มีการเน้นคุณภาพทั้งส่วนที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต มิได้เน้นคุณภาพเฉพาะผลผลิตเท่านั้น

6. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน อีกทั้งยังเป็นวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ ซึ่งกรรมวิธีต่าง ๆ เหล่านั้นจะต้องดำเนินการไปอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกันโดยตลอด (เกษม วัฒนชัย. 2539 ก : 14 - 16 ; วันชัย สิริชนะ. 2537 : 2)

1. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) หรือการตรวจสอบกลไกควบคุมคุณภาพ เป็นการตรวจสอบทางวิชาการ สัมพันธ์กับระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Planning and Programing Budgeting System) ซึ่งจะได้จากการเป็นโครงการต่าง ๆ โดยต้องมีการวัดผล และประเมินผล การตรวจสอบกลไกการควบคุมเป็นหน้าที่ของหน่วยงานกลางอุดมศึกษา เน้นการตรวจสอบกลไกการควบคุม เป็นหน้าที่ของหน่วยงานกลางอุดมศึกษา เน้นการตรวจสอบในแต่ละสถาบันว่ามีกลไกการตรวจสอบคุณภาพของตนเองโดยเน้นการประเมินผลรวม

หลักการตรวจสอบคุณภาพ

- 1) การตรวจสอบคุณภาพ จัดกระทำทั้งในระดับสถาบัน ซึ่งเรียกว่า การตรวจสอบคุณภาพภายใน ส่วนการตรวจสอบกลไกการควบคุมจัดกระทำจากหน่วยงานกลางจากภายนอก
- 2) การปรับปรุง การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ต้องจัดให้เข้ากับปรัชญาและวัฒนธรรมแบบไทย ๆ เพื่อให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสม

วิธีการตรวจสอบคุณภาพ

มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) รวบรวมข้อมูล เอกสารหลักฐาน อันเป็นข้อมูลพื้นฐานการปฏิบัติการ 2) ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบจำนวน 4 คน 3) ตรวจสอบสถาบันเพื่อตรวจสอบทุก ๆ ด้าน 4) การตีพิมพ์และเผยแพร่ผลการตรวจสอบ 5) การปรับปรุงของสถาบัน (Higher Education Quality Council. 1993 : 9 - 14 ; Lewis and Douglas. 1994 : 91)

2. การกำกับดูแล (Regulation of Quality) หมายถึง กระบวนการให้ข้อวินิจฉัยเกี่ยวกับระบบสถาบัน โปรแกรม และวิธีการปฏิบัติที่ต้องปรับให้ตอบสนองความคาดหวัง (ความมุ่งหมาย มาตรฐาน บรรทัดฐาน) โดยผู้กำกับดูแล อาศัยผลของการประเมินผลย่อย และประเมินผลรวมมาเป็นหลักในการเลือกทางเลือกและการปฏิบัติที่จะคงไว้หรือเปลี่ยนแปลง (ประเสริฐ จริยานุกุล. 2535 : 39 - 40 ; อ้างอิงมาจาก Kells. 1992 : 17) หรือหมายถึงกิจกรรมหรือกระบวนการของการควบคุมและสถานะของการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ (Jackson. 1997 : 121)

หลักการกำกับดูแล

การกำกับดูแลคุณภาพการศึกษา มี 3 ลักษณะด้วยกัน คือ (Graham and Barnett. 1996 ; Green. 1993 ; Kells. 1992 ; Van Vught and Weslerheijden. 1992)

- 1) การกำกับดูแลตนเอง (Self Regulation) เน้นการดูแล การทดสอบ และรับฟังข้อมูล ตลอดจนการลงโทษ
- 2) การกำกับดูแลจากภายนอก (External Regulation) การทดสอบและรับฟังข้อมูล ตลอดจนการลงโทษ
- 3) การกำกับดูแลแบบผสม (Collaborative Regulation) มีอิสระในการดูแลสูง เพราะมีทั้งการดูแลภายในและภายนอก

วิธีการกำกับดูแลคุณภาพ

กระบวนการกำกับดูแล ประเสริฐ จริยานุกุล (2539 ก : 85 - 88) ได้เสนอไว้ โดยสรุปความคิดหลักในการกำกับดูแลคุณภาพ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาทุนสนับสนุน การกำกับดูแล ควบคุมระบบ 2) สร้างองค์กร การกำกับดูแลให้แข็งแกร่ง

3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการกำกับดูแลอย่างมีปฏิสัมพันธ์ 4) ประเมินตนเองและตรวจสอบความเที่ยงตรง 5) ตรวจสอบผลการปฏิบัติกับจุดมุ่งหมาย และมาตรฐาน 6) ยอมรับมาตรการตรวจสอบกำกับจากภายนอก โดยให้ข้อมูลสารสนเทศมากที่สุด 7) จัดสรรงบประมาณตามผลการกำกับดูแล และดำเนินการเป็นกระบวนการครบวงจร คือ กำกับดูแล เสริมสร้าง ประเมินผล และประกันคุณภาพ

3. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นความรับผิดชอบของแต่ละสถาบันในการวางกลไกต่าง ๆ เพื่อควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน และการบริหารสถาบัน (เกษม วัฒนชัย. 2539 ก : 14) นอกจากการใช่วิธีการคุณภาพแล้ว อาจจัดเป็นระบบการจัดการคุณภาพรวมอย่างหนึ่ง ได้ทั้งแผนงานงบประมาณ (Program Budgeting) และการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) มีการสร้างและปรับระบบต่าง ๆ เช่น ระบบการเงิน หรือหมายถึง ระบบกลไกภายในสถาบันที่คอยดูแล พิจารณาดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด คุณภาพที่เกิดขึ้นจะเป็นที่ยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะผู้ตรวจสอบภายนอก (วันชัย สิริชนะ. 2537 : 12)

หลักการควบคุมคุณภาพ

การควบคุมคุณภาพที่สมบูรณ์ ควรมีการควบคุมทั้งภายในและภายนอก เพราะสถาบันต้องการยอมรับจากสาธารณชน การควบคุมคุณภาพจำเป็นต้องใช้ระบบตรวจสอบอื่น ๆ ก่อนด้วย คือ การกำกับดูแล การตรวจสอบและการประเมินผล

วิธีการควบคุมคุณภาพ

การควบคุมคุณภาพมีวิธีการ และขั้นตอน อยู่หลายขั้นตอน (เกษม วัฒนชัย. 2539 ก : 48 ; สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. 2540) คือ 1) มีการศึกษาตนเองด้านต่าง ๆ 2) ตรวจสอบความพร้อม และเสนอคำขอรับรองวิทยฐานะ 3) พิจารณารายละเอียดของรายงานทุกอย่าง 4) จัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการรับรองวิทยฐานะ

4. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินทั้งคุณภาพและปริมาณ หมายถึง การประเมินค่าระดับคุณภาพของกิจกรรม อันได้แก่ คุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพงานวิจัย คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพของบัณฑิต (เกษม วัฒนชัย. 2539 ก : 14 - 15 ; เหม ทองชัย และคนอื่น ๆ. 2539 : 78 - 79 ; Jerome. 1995)

หลักการประเมินคุณภาพ

- 1) เน้นการประเมินจากคณะกรรมการประเมินภายนอกมากกว่าภายใน
- 2) มีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในมากกว่าการประเมินเป็นรายบุคคล

3) เน้นการประเมินผลการเรียนการสอนเป็นหลักเพื่อนำไปสู่การประเมินด้านอื่น ๆ

วิธีการประเมินคุณภาพ

วิธีการและขั้นตอนการประเมินคุณภาพ มีผู้ที่เสนอไว้ คือ เกษม วัฒนชัย (2539 ก :

47) ชูระ ประวาลพฤกษ์ (2539 : 113 - 114) โดยเน้นการบริหารและการเรียนการสอน 5

ขั้นตอน คือ 1) สถาบันมีการประเมินตนเอง (Self - Assessment) ก่อน 2) คณะกรรมการ

อุดมศึกษาพิจารณาเนื้อเรื่องและระดับของการประเมิน 3) จัดตั้งคณะกรรมการประเมิน จำนวน

3 - 5 คน 4) ตรวจสอบสถาบันเพื่อประเมิน 5) ตีพิมพ์ผลการประเมินเพื่อเผยแพร่

5. การรับรองคุณภาพ (Accreditation) หรือการรับรองวิทยฐานะ หรือการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) หมายถึง สถาบันหรือโปรแกรมวิชาหรือทั้งสองอย่าง ได้รับการพิจารณาว่าคุณลักษณะปัจจัยที่บ่งบอกคุณภาพของแต่ละสถาบันหรือโปรแกรมวิชาว่ามีส่วนใดแข็งแกร่ง ส่วนใดที่ต้องปรับปรุง (The Center for Quality Assurance in National Education. 1995 : 1) สถาบันอุดมศึกษาเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้าไปตรวจสอบในกลุ่มสถาบัน หรือโปรแกรมวิชา ทำการประเมินผลกันเอง มีการพัฒนาเกณฑ์การประเมินที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ จนได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในที่สุด

หลักการรับรองคุณภาพ

มีการพิจารณาคุณภาพภายในสถาบัน โดยผู้ที่อยู่ในสถานศึกษาเป็นผู้ประเมินเองก่อน แล้วพิจารณาร่วมกัน กลุ่มวิชาชีพเดียวกันจากภายนอก สิ่งที่พิจารณา คือ คุณภาพระดับสถาบัน (Institutional Accreditation) และเฉพาะสาขา (Specialized Accreditation) (เกษมสันต์ วัฒนานรงค์. 2539 : 16)

วิธีการรับรองคุณภาพ

การรับรองคุณภาพหรือการรับรองวิทยฐานะ มีกระบวนการในการรับรองตามที่ Commission and Recognition of Postsecondary Accreditation (1994 : 3 - 5) และ เกษมสันต์ วัฒนานรงค์ (2539 : 16) ได้เสนอไว้ คือ 1) เตรียมการก่อนการประเมิน 2) ดำเนินการประเมิน โดยคณะทีมงาน 3) การให้การรับรอง รายละเอียดของการรับรองคุณภาพ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดมาตรฐานและเกณฑ์ 2) ศึกษาตนเอง 3) ทำการประเมิน 4) ทำการประกาศรายชื่อ 5) ประเมินซ้ำ (Nationally Recognized Accrediting Agencies and Associations. 1995 : 3 - 4)

นอกจากกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาหลักแล้วยังมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเสริมอีก 2 ระบบ คือ

1. การส่งเสริมสนับสนุน (Supporting or Promotion)

การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดคุณภาพ หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลืออุดหนุน

ทรัพยากร และศักยภาพในการจัดการศึกษาด้านสถาบันการศึกษา การจัดการเรียนการสอน นักศึกษา และด้านวิชาการ ให้มีคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม การส่งเสริมสนับสนุน เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญของหน่วยงานจากภายนอก ที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือสถาบันอุดมศึกษา และบำรุงรักษาไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐาน เช่น ด้านการรับนักศึกษา การใช้เงินทุนสนับสนุน และทรัพยากรต่าง ๆ (Joint Planning Group. 1996 : 7)

หลักการส่งเสริมสนับสนุน

1) ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมมือกับสังคมภายนอก และสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ

2) สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สามารถหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก และพยายามให้นักศึกษารับผิดชอบค่าใช้จ่ายได้ตลอดช่วงที่ศึกษา

3) สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด และในกำกับมีอิสระในการบริหาร มีเสรีภาพทางวิชาการ (ทบทวนมหาวิทยาลัย. 2540 : 1)

วิธีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดคุณภาพ

มีวิธีการส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1) การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ มีการปรับปรุง การจัดการศึกษาในสถาบัน ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน (เอกสารประกอบการบรรยายทางวิชาการ. 2539 : 7) ส่งเสริมให้มีการเพิ่มพูนความรู้แก่อาจารย์และนักศึกษา (The Center for Quality Assurance in National Education. 1995 : 49)

2) การส่งเสริมสนับสนุนสถาบัน มีการกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนา รายการประกันคุณภาพการศึกษา สนับสนุนงบประมาณ พัฒนานักวิชาการด้านการประกันคุณภาพ เสริมสร้างวัฒนธรรม องค์กร เรื่องการประเมินและการยอมรับการตรวจสอบ เพิ่มศักยภาพให้แก่บุคลากรทุกฝ่าย (Ashworth and Harvey. 1994 : 34)

3) การส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน ให้อาจารย์มีการพัฒนารูปแบบการสอน (Ashworth and Harvey. 1994 : 34) ส่งเสริมการประเมินการสอนของอาจารย์ (เบอร์เน็ต และกอร์. 2539 : 61) ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน มีศูนย์บริการสื่อและอุปกรณ์

4) การส่งเสริมสนับสนุนนักศึกษาและบัณฑิต มีการว่าจ้างงานมาเป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาในการฝึกงาน (Ashworth and Harvey. 1994 : 34) สนับสนุนด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Higher Education Funding Council and The Higher Education Quality Council. n.d. : 56) จัดสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย ติดตามผลการปฏิบัติงานทำ

และประกอบอาชีพ

2. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและการพัฒนา (Continuous Improvement and Development)

การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง หมายถึง กระบวนการในการศึกษาที่ถือว่าเป็นการปรับปรุง และพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ และสังคม การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นกระบวนการตั้งแต่การนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของการผลิตบัณฑิต (ช่วง โชติ พันธุเวช. 2540 : 62)

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพอย่างเป็นระบบ หรือเป็นกระบวนการที่เหมาะสม จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ที่มุ่งพัฒนาด้านบุคลากร วิชาการ การจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพ

หลักการปรับปรุงและพัฒนา

1) การพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ต้องอยู่ในวงจรของระบบ และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2) การพัฒนาระบบ หลักเกณฑ์ กลไก วิธีการประเมินคุณภาพการศึกษา ควรมีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมองค์การ และธรรมชาติของสถาบันการศึกษา ตลอดจนปรับให้เหมาะสมกับสภาพสังคม

3) การพัฒนาระบบ การกำกับ ติดตามประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับสถาบันและคณะวิชา หรือโปรแกรมวิชา

วิธีการปรับปรุงและพัฒนา

1) เลือกรูปแบบและวัตถุประสงค์ 2) จัดหาข้อมูล 3) วิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์ปัจจุบัน 4) จัดทำแผนปฏิบัติการ ดำเนินการ 5) เก็บรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการตรวจสอบ 6) กำหนดคณะกรรมการปฏิบัติงาน 7) จัดทำแผนเพื่อปฏิบัติการในอนาคต

แนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 2 ลักษณะ คือ

1) พัฒนาจากภายในสถาบัน

2) พัฒนาจากภายนอกสถาบัน

การดำเนินการพัฒนา คือ 1) กำหนดข้อปฏิบัติในการประกันคุณภาพ 2) ควบคุมดูแล และตรวจสอบให้มีการปฏิบัติตามข้อกำหนด 3) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพเพื่อยกระดับให้ได้มาตรฐาน (พจน์ สะเพียรชัย และคนอื่น ๆ. 2539 : 16 - 18)

การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีหลายระบบ ตั้งแต่การตรวจสอบ ควบคุม และกำกับดูแล การประเมิน และการรับรองคุณภาพ ซึ่งเมื่อนำมาสัมพันธ์กับคุณภาพด้านต่าง ๆ จึงเขียนในรูปตารางได้ ดังนี้

ตาราง 1 การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามลักษณะการตรวจสอบ การควบคุม และกำกับดูแล

ระบบการประกัน คุณภาพ คุณภาพการศึกษา	การตรวจสอบ	การควบคุมและกำกับดูแล
1. คุณภาพการบริหารและ การจัดการ	ตรวจสอบภายใน ในด้าน 1. กองทุน 2. การเงินและงบประมาณ 3. ระบบการบริหาร 4. การดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการ	ควบคุมและกำกับดูแลตนเองในด้าน 1. การใช้ทุนให้เกิดประโยชน์ 2. การบริหารองค์กร และ ความรับผิดชอบขององค์กร 3. การตรวจสอบระบบงานต่าง ๆ 4. การให้บริการต่าง ๆ
2. คุณภาพการเรียนการสอน	ตรวจสอบทั้งภายในและภายนอก ในด้าน 1. ผลการเรียนการสอน 2. ความพร้อมของผู้สอนและ ผู้เรียน	ควบคุมและกำกับดูแลการผสม ในด้าน 1. จุฬหมาย หลักการ โครงสร้าง หลักสูตร 2. การจัดการเรียนการสอน 3. การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ 4. ผลการเรียน 5. ผลกระทบ
3. คุณภาพอาจารย์และ บุคลากร	ตรวจสอบภายใน ในด้าน 1. คุณสมบัติ 2. คุณวุฒิ และสาขาวิชา 3. ตำแหน่งทางวิชาการ 4. ประสบการณ์ 5. ความรู้ความสามารถพิเศษ	ควบคุม และกำกับดูแลตนเองในด้าน 1. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง 2. การจัดกิจกรรม การควบคุม กำกับดูแลตนเอง 3. การทดลองปฏิบัติงาน 4. การประเมินตนเอง 5. การบำรุงรักษา และ การจำหน่าย

ตาราง 1 (ต่อ)

ระบบการประกัน คุณภาพ	การตรวจสอบ	การควบคุมและกำกับดูแล
คุณภาพการศึกษา		
4. คุณภาพนักศึกษาและ บัณฑิต	ตรวจสอบภายใน ในด้าน 1. คุณลักษณะหรือคุณสมบัติ การเข้าศึกษา ตรวจสอบภายนอกในด้าน 1. คุณสมบัติของบัณฑิต 2. ผลลัพธ์ของบัณฑิต	ควบคุมและกำกับดูแลแบบผสม โดยวิธีการ 1. กำหนดและใช้มาตรการ ตรวจสอบตามมาตรฐาน 2. ควบคุม กระบวนการผลิต บัณฑิต 3. ตรวจสอบการสำเร็จด้าน การศึกษา 4. ศึกษาความคุ้มค่า 5. ศึกษาคะแนนเฉลี่ย

ตาราง 2 การจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามลักษณะการประเมินและการรับรอง
คุณภาพ

ระบบการประกัน คุณภาพ คุณภาพการศึกษา	การประเมิน	การรับรอง
1. คุณภาพการบริหารและ การจัดการ	1. ประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนโครงการ 2. ประเมินผลการใช้งบประมาณ	1. ตรวจสอบรายงานผลของสถาบัน 2. ตรวจสอบติดตาม 3. ให้ข้อเสนอแนะ 4. ให้การรับรอง
2. คุณภาพการเรียนการสอน	1. ประเมินผลการเรียนการสอน 2. สังเกตการเรียนการสอนของ อาจารย์	1. การเตรียมการ 2. ตรวจสอบ และติดตาม 3. สรุปผลการตรวจเยี่ยม 4. ประกาศผล
3. คุณภาพอาจารย์และ บุคลากร	1. ประเมินภาระงานของอาจารย์ และบุคลากร 2. ประเมินผลงานทางวิชาการ	1. เสนอรายงานผลการดำเนินงาน 2. ตรวจสอบ ติดตาม 3. รวบรวมข้อมูล โดยการสอบถาม สัมภาษณ์ 4. ให้การรับรอง
4. คุณภาพบัณฑิตศึกษาและ บัณฑิต	1. ประเมินสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา 2. ประเมินคุณสมบัติของนักศึกษา 3. ศึกษาหาความคุ้มค่า	1. ตรวจสอบข้อมูลด้านนักศึกษา และบัณฑิต 2. ทดสอบโดยวิธีการต่าง ๆ 3. ให้การรับรอง

7. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศต่าง ๆ

7.1 การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

ระบบอุดมศึกษาอเมริกัน เป็นระบบที่มีขนาดใหญ่ และมีหลากหลาย มีสถาบันหลายประเภท มีทั้งวิทยาลัยชุมชน มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ ทั้งของรัฐและเอกชน รวมประมาณ 3,200 แห่ง

ในสมัยเริ่มต้นของการอุดมศึกษาอเมริกัน ได้มีหลักฐานที่แสดงถึงรากฐานความคิดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากแบบอย่างของการอุดมศึกษาของอังกฤษเช่นกัน เช่น การมีคณะกรรมการสอบไล่ (Board of Examiners) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกพร้อมกับคณาจารย์ และผู้บริหาร ทำการสอบไล่นักศึกษาปีสุดท้าย ในรูปการสอบปากเปล่า (Brubacher & Rudy, 1991 : 94) อย่างไรก็ตาม ลักษณะการกำกับดูแลคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระยะแรก ๆ ของอเมริกา ก็ดำเนินไปอย่างค่อนข้างจะไม่เป็นทางการและผันแปรไปตามสถาบัน (Young, 1983 : 1 - 5)

หลังจากที่ได้เริ่มเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง มีการประกาศอิสรภาพจากอาณานิคมอังกฤษ ได้มีการจัดตั้งระบบมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ (State University System) รัฐนิวยอร์ก ได้นำมาซึ่งพัฒนาการอีกก้าวหนึ่งในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการตั้งผู้ตรวจการศึกษารัฐออกไปเชื่อมมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในรัฐนิวยอร์ก (Florida Postsecondary Education Planning Commission, 1985 : 3 ; Cowley, 1939 : 171 - 172)

เพื่อนร่วมวิชาชีพ (Peer Review) การตรวจเยี่ยมสถาบัน (On-Site Visit) เป็นกิจกรรมซึ่งมีการพัฒนาและนำวิธีการเหล่านี้มาใช้กับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้วิธีการรับรองวิทยฐานะมีระบบมากขึ้น และทำให้องค์กรรับรองวิทยฐานะมีบทบาทเข้มแข็งยิ่งขึ้นในการอุดมศึกษา (Harchroad, 1980 : 5 - 7) ในที่สุดได้ให้การรับรองมาตรฐานสาขาวิชาบางสาขาเพื่อออกไปประกอบวิชาชีพในรัฐให้เท่าบัณฑิตสาขาการฝึกหัดครู จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและตัวสถาบันเอง ทำให้หน่วยงานของรัฐกลับมามีบทบาทเป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจึงกลับไปเป็นระบบที่มีโครงสร้างแบบไตรภาคี ประกอบด้วยรัฐบาลกลาง รัฐบาลมลรัฐ และองค์กรรับรองวิทยฐานะ และในช่วงปี ค.ศ. 1950 - 1960 การรับรองวิทยฐานะมีการยอมรับหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนในการประเมินมากขึ้น การพัฒนาการที่สำคัญเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1975 เมื่อองค์กรกลางรับรองวิทยฐานะ 2 แห่ง คือ NCA (National Council on Accreditation) และ FRACHE (Federation of Regional Accrediting Committee in Higher Education) รวมตัวกันจัดตั้ง COPA (Council on Postsecondary Accreditation) เพื่อเป็นองค์กร

กลางในการรับรองวิทยฐานะเพียงแห่งเดียว โดยนโยบายหลักของ COPA ก็คือ การวางมาตรฐานและพัฒนาวิธีการรับรองวิทยฐานะให้ทันสมัยเป็นที่ยอมรับ และเพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใต้โครงสร้างไตรภาคีดังกล่าวดำเนินไปอย่างเหมาะสม และเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน และรักษาไว้ซึ่งหลักการของการปกครองตนเองของการอุดมศึกษา (Florida Postsecondary Education Planning Commission. 1985 : 5 - 14)

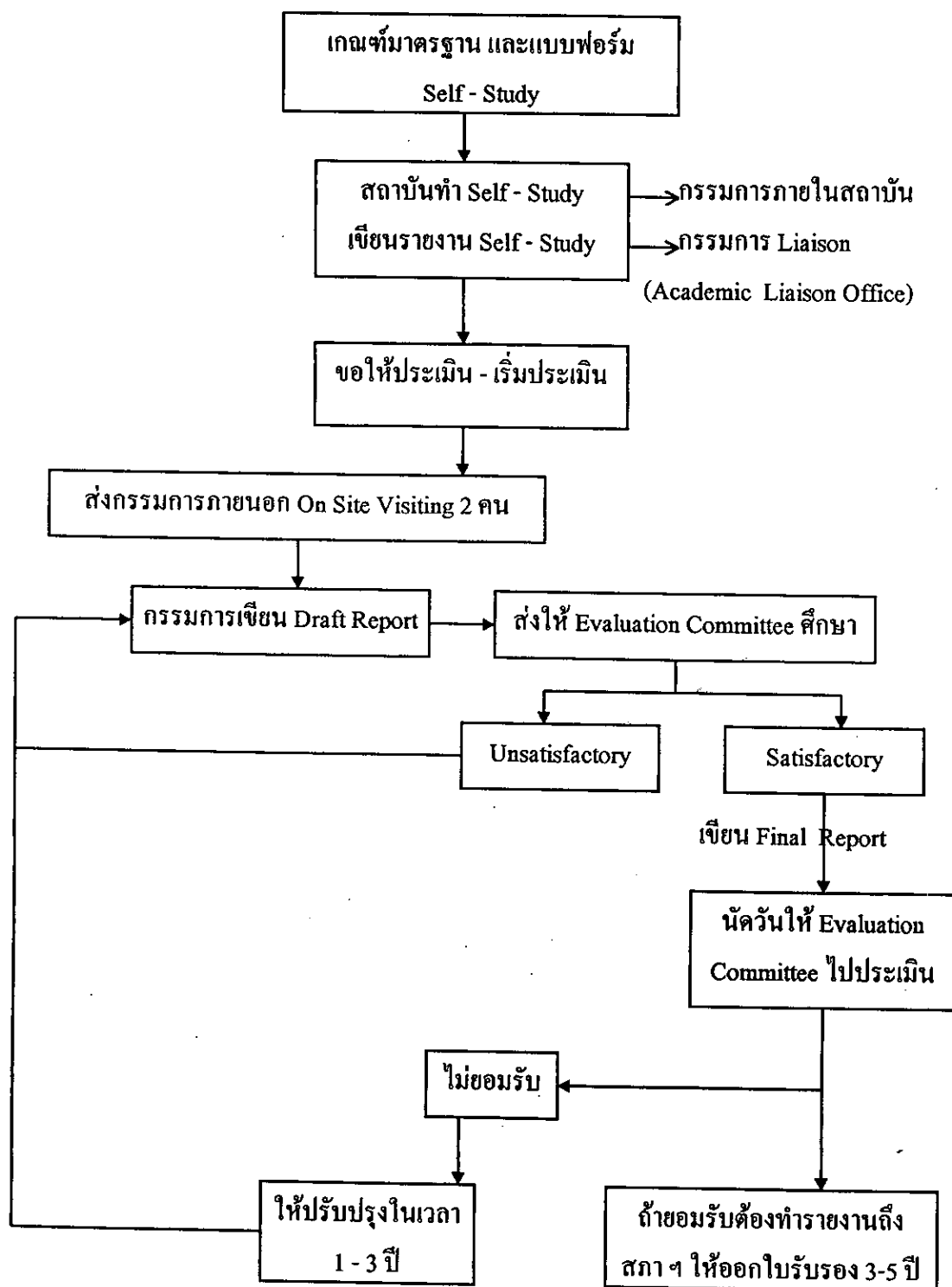
ในช่วงเวลาการฟื้นฟูบูรณะประเทศ ราวปี ค.ศ. 1967 รัฐบาลได้มีบทบาทในการอุดมศึกษามากยิ่งขึ้น สนับสนุนด้านทรัพยากรและเงินทุน และเริ่มมีบทบาทในด้านมาตรฐานการศึกษา และการกำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา ดังทบวงการศึกษ (Bureau of Education) (Lykins and Craig. 1974 : 67 - 83)

การก่อตั้งทบวงการศึกษายังถือเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยหน่วยงานกลางโดยในระยะแรกทบวงการศึกษามีบทบาทจำกัดอยู่แต่เพียงการกำหนดนิยามความหมายของสถาบันอุดมศึกษา (Zook and Haggerty. 1936 : 19) เพื่อประกอบการรวบรวมและจัดทำสถิติการศึกษา โดยในปี ค.ศ. 1870 ปรากฏว่ามีวิทยาลัยจำนวน 369 แห่ง ขึ้นทะเบียนไว้กับทบวงการศึกษ (Harchroad. 1980 : 3)

ในปี ค.ศ. 1895 ได้มีองค์กรเกิดขึ้น 4 แห่งทั่วประเทศ ซึ่งเรียกตนเองว่า เป็นองค์กรรับรองวิทยฐานะระดับภูมิภาค (Regional Accrediting Agency) (Yarbrough. 1983 : 22) และพัฒนาการในช่วงนี้เองที่อาจถือว่าเป็นจุดหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนากลไกการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐที่สำคัญที่สุด นั่นคือการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation)

ต่อมา มีการวางหลักเกณฑ์เพื่อคัดเลือกสถาบันที่ได้คุณภาพมาตรฐาน เพื่อขอรับความช่วยเหลือทุนอุดหนุน ในช่วงนี้ยังเกิดการก่อตั้งองค์กรรับรองวิทยฐานะในระดับภูมิภาค และองค์กรรับรองวิทยฐานะสถาบันเฉพาะทางระดับชาติ (National Association) จนมีการรับรองวิทยฐานะแก่หน่วยงานที่จัดการศึกษาในสาขาวิชาชีพ ทุนอุดหนุนที่รัฐให้มีอุปสรรคและไร้ประสิทธิภาพ องค์กรจึงรับภาระหนักในการตรวจสอบมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งนับวันก็จะขยายจำนวนมากขึ้น จนต้องมีการก่อตั้งสภาการรับรองวิทยฐานะแห่งชาติ (National Council on Accreditation) การพัฒนาการเกี่ยวกับการรับรองวิทยฐานะจึงมีรูปแบบที่สำคัญหลายเรื่อง ได้แก่ แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาและศึกษาตนเอง (Self - Study) การประเมินผลตนเอง (Self - Evaluation)

แนวทางการดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

ภาพประกอบ 5 แนวทางการดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

(วันชัย ศิริชนะ. 2537)

7.2 การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

การอุดมศึกษาในประเทศไทยมีความก้าวหน้ามานาน ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 12 ซึ่งมีอายุมากกว่า 200 ปีแห่งการอุดมศึกษาของอังกฤษ การจัดการศึกษาจึงเน้นปรัชญาการศึกษาแบบดั้งเดิม (Classical หรือ Liberal Education) เน้นพัฒนาจิตใจความแตกฉานทางปัญญามากกว่าการศึกษาวิชาชีพ จนถึงหลังคริสต์ศตวรรษที่ 19 ได้ตื่นตัวเรื่องการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการศึกษาวิชาชีพชั้นสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะได้รับผลกระทบจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลเข้ามาผลักดันบีบบังคับให้มหาวิทยาลัยต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทไปจากเดิม มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงหลายมหาวิทยาลัยมีระบบบริหารที่เป็นอิสระ และได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ด้วยบทบาทในการจัดสรรเงินซึ่งมีการก่อตั้งกระทรวงศึกษาธิการในปี ค.ศ.1944 (Power. 1991)

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา จึงมีคณะกรรมการตรวจสอบจากภายนอก (Board of External Examiners) และการใช้ระบบข้าหลวงตรวจการ (Her Majesty Inspectors - HMI) รูปแบบการตรวจสอบจากภายนอก ยังคงเป็นรูปแบบที่ถือปฏิบัติอยู่โดยตลอดในมหาวิทยาลัย

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้วงการอุดมศึกษามีการปฏิรูปครั้งใหญ่ ต้องการให้มีการพัฒนาการศึกษาเพื่อตอบสนองการขยายตัวทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรม และสังคม (Dent. 1961 : 3) มีการแต่งตั้ง Percy Committee on Higher Technical Education ในปี ค.ศ. 1945 และ Barlow Committee on Scientific Manpower ในปี ค.ศ. 1946 เพื่อการดูแลการพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการยกฐานะวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยเต็มรูปแบบหรือสถาบันชั้นสูง โดยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาภูมิปัญญาและจริยธรรม รวมทั้งตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงในช่วงนี้ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยจะเป็นการเตรียมงานเพื่ออาชีพ จึงแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิทยาลัยโพลิเทคนิค และวิทยาลัยต่าง ๆ อีกฝ่ายหนึ่งคือมหาวิทยาลัย ซึ่งรูปแบบหรือระบบการประกันคุณภาพก็แบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วย

ในทางการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยเทคโนโลยีชั้นสูง รัฐบาลจะมีบทบาทในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน จึงมีการจัดตั้ง National Council for Technology Awards หรือ NCTA มีบทบาทหลายด้านและกำกับดูแลอุดมศึกษาอย่างจริงจัง (Power. 1991)

ด้วยการพัฒนาการอุดมศึกษาของอังกฤษไปสู่ระบบทวิลักษณ์อย่างแท้จริง จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งสภาการประสาทปริญญาแห่งชาติ (Council for National Academic Awards

หรือ CNAA มีการปรับปรุงวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยเทคโนโลยีชั้นสูง เป็นสถาบันอุดมศึกษา ระดับปริญญา จนในปี ค.ศ.1970 ได้มีการจัดตั้งสภาผู้อำนวยการสถาบันโพลิเทคนิค (Council of Director of Polytechnics หรือ CDP) เป็นกลไกประสานงานระหว่างวิทยาลัยโพลิเทคนิค ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนอกจากเป็นการยกฐานะวิทยาลัยแห่งนี้ขึ้นเป็นสถาบันระดับปริญญาในสังกัด CNAA ระบบการรับรองหลักสูตร หรือ (Validation) สำหรับวิทยาลัยเหล่านี้อีกด้วย

อังกฤษยึดมั่นจารีตรระบบอุดมศึกษาแต่เดิม โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบ ทำให้วิทยาลัยต่าง ๆ มีความแข็งแกร่งด้านคุณภาพ และมีความทัดเทียมกับมหาวิทยาลัย สามารถประกาศปริญญาเองได้ เห็นชอบหลักสูตรและจัดการศึกษาของตนเองได้ โดยสมบูรณ์ ต่อมา CDP ได้มีบทบาท มีการพัฒนากลไกการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจัดตั้งหน่วยงานงบประมาณของวิทยาลัย คือ สภาจัดสรรเงินงบประมาณสถาบันโพลิเทคนิค และวิทยาลัย (Polytechnics and Colleges Funding Council หรือ PCFC) โดยกลไกดังกล่าว มีรากฐานจากแนวคิดเรื่องการให้สถาบันอุดมศึกษามีความสามารถตรวจสอบได้จากภายนอก (Accountability)

การเสริมสร้างกลไกควบคุมคุณภาพภายในมหาวิทยาลัย ได้ทำให้ที่ประชุม อธิการบดี (CVCP) ยกเรื่องการควบคุมคุณภาพขึ้นมาพัฒนาอย่างจริงจัง ถึงขั้นตั้งหน่วยงานภายในที่ประชุม เรียกว่า หน่วยตรวจสอบคุณภาพทางวิชาการ (Academic Auditing Unit) ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการวางหลักการและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกลไกการควบคุมคุณภาพภายในที่เหมาะสม เพื่อให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ นำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานด้านนี้ของตนให้ดีขึ้น สภาการจัดสรรเงินฯ ที่ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทด้านมาตรฐานการศึกษาในรูปของการประเมินคุณภาพการศึกษา ประกอบการตัดสินใจด้านงบประมาณ เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลอังกฤษที่ต้องการตรวจสอบ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เงินงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในยามเศรษฐกิจตกต่ำ ในส่วนของหน่วยงานงบประมาณของมหาวิทยาลัย คือ สภาการจัดสรรงบประมาณมหาวิทยาลัย (University Finance Council. UFC) ก็ได้มีการพัฒนากลไกการประเมินคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อติดตามดูแลและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ภายหลังจากการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารของระบบอุดมศึกษาในปี ค.ศ. 1992 ตามข้อเสนอของรัฐ (Department of Education and Science. 1991) ซึ่งจะมีการยกฐานะวิทยาลัยโพลิเทคนิคและวิทยาลัยอื่กบางแห่งขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย แล้วก็จะมีการยุบรวมหน่วยงานงบประมาณสองหน่วยนี้เข้าด้วยกันเป็นสภาการจัดสรรเงินทุนอุดมศึกษา (Higher Education Funding Council หรือ HEFC) ซึ่งงานด้านการประเมินคุณภาพนี้ก็จะยังคงเป็นลำดับความสำคัญของรัฐบาลและหน่วยงานงบประมาณนี้ต่อไป

7.3 การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

อุดมศึกษาไทยสมัยใหม่ได้ถือกำเนิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 จากการจัดตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน และโรงเรียนวิชาชิพระดับสูงหลังมัธยมขึ้นจำนวนหนึ่ง เช่น โรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม โรงเรียนฝึกหัดครูของกระทรวงธรรมการ โรงเรียนราชแพทยาลัยของกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งต่อมาได้ถูกนำเข้ามาาร่วมกัน และจัดตั้งเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2459 ซึ่งถือเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรก และเป็นจุดเริ่มต้นประวัติศาสตร์อุดมศึกษายุคใหม่ของประเทศไทย (วิจิตร ศรีสอาน. 2518 ; Bunnang. 1969) หากนับจากจุดกำเนิดของการมีมหาวิทยาลัยแห่งแรกจนถึงปัจจุบัน จึงเห็นว่าอุดมศึกษาไทยเพิ่งจะมีอายุมาได้เพียง 80 กว่าปีเท่านั้น

หากจะพูดถึงความเป็น “ระบบอุดมศึกษา” ที่แท้จริงที่มีโครงสร้างและกลไกการประสานงานที่ชัดเจน ก็อาจจะต้องกล่าวต่อไปว่า ระบบของไทยเพิ่งเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2502 หรือเมื่อ 39 ปีเศษนี้เอง โดยการจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นอย่างเป็นทางการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี อันเป็นการสืบทอดความคิดมาจากการตั้งสภามหาวิทยาลัยแห่งชาติในปี พ.ศ. 2499 และในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการกลางด้านการศึกษาที่ต้องมีความเข้มแข็งอย่างแท้จริง จึงได้มีการจัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้นดังกล่าว (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแห่งชาติ. 2499 ; พระราชบัญญัติสภาการศึกษาแห่งชาติ. 2502)

ต่อมาจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของระบบอุดมศึกษา ภายหลังจากมีการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับแรกในปี พ.ศ. 2504 ก็ได้มีการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก และเพิ่มความหลากหลายให้กับระบบอุดมศึกษา ซึ่งนอกจากมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว ก็ยังมีวิทยาลัยภูมิภาคที่จัดตั้งในช่วงปี พ.ศ. 2503 - 2508 ได้แก่ เชียงใหม่ ขอนแก่น และสงขลา มหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา ได้แก่ รามคำแหง ในปี พ.ศ. 2514 ตลอดจนวิทยาลัยเอกชนที่ถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2512 (วิจิตร ศรีสอาน. 2518) การขยายตัวอย่างมากของระบบอุดมศึกษา จึงได้นำมาสู่การจัดตั้งทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อดูแลงานอุดมศึกษาเป็นการเฉพาะ และได้ยกฐานะเป็นทบวงอิสระ และเปลี่ยนชื่อเป็นทบวงมหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2519

เนื่องจากการที่ยังไม่มีกลไกด้านมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในระยะแรก ๆ ดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นเพราะยังมีมหาวิทยาลัยจำนวนน้อย ดังนั้น อำนาจและบทบาทในการดูแลมาตรฐานการศึกษา จึงอยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งค่อนข้างมาก ซึ่งส่วนหนึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงการนำต้นเค้าจากรีการดำเนินงานอุดมศึกษาจากประเทศอังกฤษ

8. การบริหารคณะแบบโปรแกรมวิชา

สถาบันราชภัฏโดยบริหารงานวิชาการของคณะในลักษณะภาควิชามาเป็นเวลานาน ซึ่งได้ประสบปัญหาการบริหารงานมาโดยตลอด นอกจากจะขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานแล้ว ยังเป็นการดำเนินงานที่สร้างจุดบอดให้แก่สถาบันมากขึ้น ไม่มีการพัฒนาความก้าวหน้าเชิงวิชาการ เกิดปรากฏการณ์และข้อจำกัดหลายประการคือ

1. จำนวนอาจารย์แต่ละภาควิชาที่แตกต่างกัน การปฏิบัติงานตามภาระกิจไม่ครบถ้วน
2. การระดมทรัพยากรทุกอย่างต้องกระจายไปทุกภาควิชาช้อยมากเกินไป ไม่คุ้มค่าไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
3. ภาควิชามุ่งปฏิบัติภารกิจเฉพาะในส่วนตนเท่านั้น
4. ภาควิชาให้ความสำคัญกับศาสตร์กับคุณภาพบัณฑิตส่วนย่อยเท่านั้น
5. ปัจจุบันมีการเปิดโปรแกรมวิชาใหม่ ๆ มากขึ้น รายวิชาที่มีจำนวนมาก ภาควิชาไม่สามารถจัดอาจารย์สอนได้เบ็ดเสร็จ (ประเสริฐ จริยานุกูล. 2514 : 1 - 2 ; สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2541 : 1 ; สถาบันราชภัฏสงขลา. 2541 : 1)

8.1 หลักการบริหารคณะ

คณะเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาวิชาการควบคู่กับสถาบันอุดมศึกษา มาโดยตลอด ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. การบริหารคณะ เป็นการบริหารงานวิชาการ ควบคุม กำกับดูแลงานทั้งหมด
2. การบริหารคณะ ต้องมีอิสระในการดำเนินการภายใต้กรอบที่เหมาะสม
3. การบริหารคณะ ต้องประกอบด้วยความสมดุลและระบบของรัฐ อำนาจกลไกตลาด การจัดสรรอำนาจของอาจารย์
4. การจัดสรรอำนาจและการตัดสินใจในองค์กร ต้องลดหลั่นลงมาจากเบื้องบนจนถึงอาจารย์แต่ละคณะใช้ภูมิปัญญาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. การบริหารคณะจะต้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยสร้างความร่วมมือกับระบบและองค์การอื่น ๆ

8.2 ระบบและโครงสร้างการบริหารคณะ

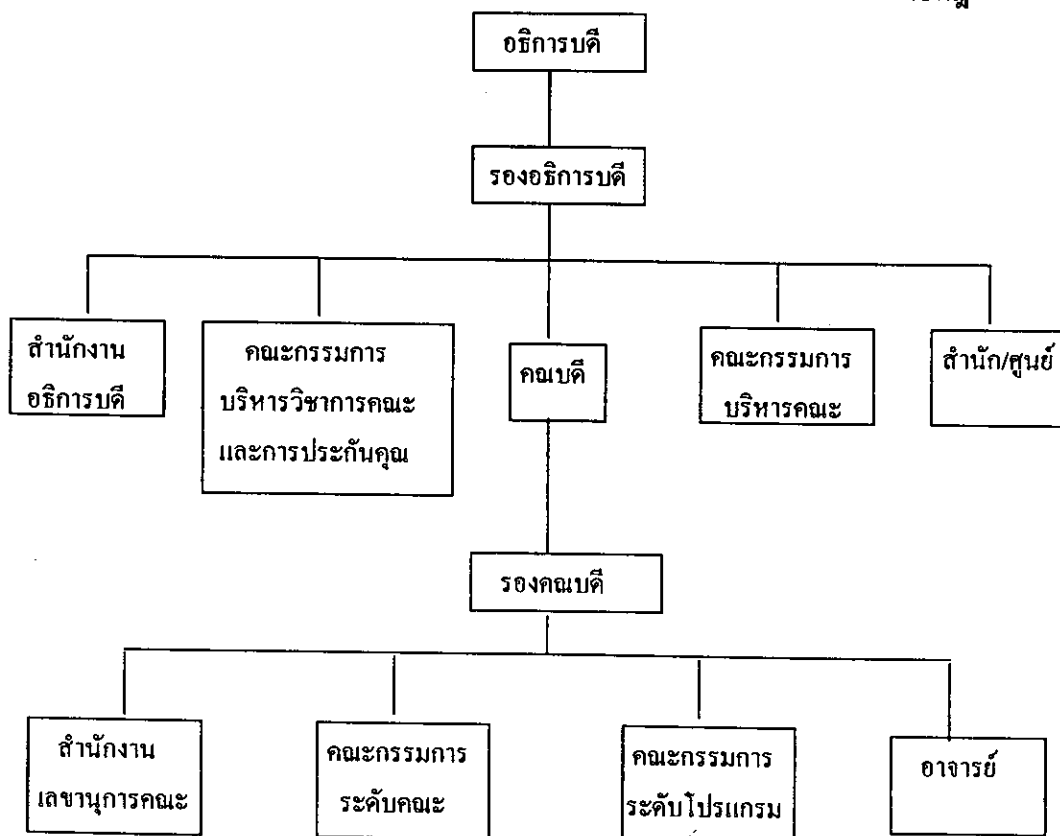
เน้นการบริหารแบบองค์คณะบุคคล ในรูปของคณะกรรมการ โดยมีคณะกรรมการ 3 ระดับคือ คณะกรรมการบริหารวิชาการสถาบัน คณะกรรมการบริหารคณะ และ/หรือ คณะกรรมการบริหารวิชาการ และการประกันคุณภาพ คณะกรรมการบริหารโปรแกรมวิชา และคณะกรรมการบริหารวิชาการ โปรแกรมวิชา (สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2541 : 2 ; สถาบันราชภัฏสงขลา. 2541 : 4)

การบริหารและการจัดการ

คณะจะปฏิบัติงานตามหน้าที่และบทบาทที่เห็นว่าเหมาะสม เช่น การวางแผนงาน การใช้เหตุผลประสานงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงสุด โดยอาศัยภาวะของผู้นำ ความสามารถ และรวมน้ำใจของบุคลากรในองค์กรให้สามารถ ทำงานเป็นทีม รับผิดชอบ ตรวจสอบได้ (สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาการ. 2541 : 7) นอกจากนี้ บทบาทสำคัญของคณะควรมีลักษณะดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับปรัชญาของสถาบันราชภัฏ สร้างแนวความคิด และวิสัยทัศน์ ของตนเองที่สอดคล้องกัน
2. มุ่งเสริมสร้างบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศ สร้างกำลังคนที่มีคุณภาพให้แก่ ห้องถิ่น
3. เสริมสร้างระบบการบริหารงานวิชาการ ที่คำนึงถึงความคงเส้นคงวา เป็นระบบ ตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงได้
4. ทบทวนภารกิจหลัก คือ สอน วิจัย บริหารวิชาการ และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ต้องสร้างความเข้าใจ บูรณาการทั้งหมดเข้าด้วยกัน (ประเสริฐ จรรย์านุกูล. 2541 : 9)

โครงสร้างการบริหารงานวิชาการคณะแบบโปรแกรมวิชาในสถาบันราชภัฏ

ฯลฯ

- คณะกรรมการบริหาร
คณะ
- คณะกรรมการวิชาการ
และประกันคุณภาพ
- คณะกรรมการประเมิน
และตรวจสอบภายใน
ฯลฯ

- คณะกรรมการบริหาร
โปรแกรมวิชา
- คณะกรรมการโปรแกรม
วิชา

ภาพประกอบ 8 โครงสร้างการบริหารงานวิชาการคณะแบบโปรแกรมวิชา
(สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2541 : 7)

8.3 การประกันคุณภาพการศึกษาระดับคณะ

ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับคณะนั้น มีองค์กรสำคัญของคณะที่เป็นผู้จัดการดำเนินงานทุกอย่าง คือคณะกรรมการวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย รองคณบดี ประธานกรรมการบริหาร โปรแกรม ผู้แทนอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ หัวหน้าสำนักงานเลขานุการคณะ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนดำเนินงาน วางระเบียบข้อบังคับ ประสานความร่วมมือ กลั่นกรองผลการจัดการศึกษาประจำปี พิจารณาแผนรับนักศึกษา จัดสรรงบประมาณ จัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ จัดดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กำกับ ควบคุมการปฏิบัติงาน โปรแกรมวิชา (สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2541 : 4 - 5) และจัดทำคู่มือประกันคุณภาพของคณะและโปรแกรมวิชา ควบคุมมาตรฐานการศึกษา ระดับโปรแกรมวิชา (สถาบันราชภัฏสงขลา. 2541 : 7)

องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาการประกันคุณภาพการศึกษาคณะ

การกำหนดองค์ประกอบที่ใช้ในการประกันคุณภาพระดับนี้ ประกอบด้วย หลักสูตรที่เน้นการบริหารหลักสูตรเพื่อตอบสนองท้องถิ่น (สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. 2541 : 13) การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการเตรียมการ จัดรายการสอนรวม การจัดห้องเรียนห้องปฏิบัติการ การพัฒนาหลักสูตร การวัดและประเมินผล อาจารย์ หรือการมีส่วนร่วมของอาจารย์ นอกจากจะเน้นภารกิจการสอนแล้ว อาจารย์ยังต้องมีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้เข้ากับระบบการประกันคุณภาพด้วย นักศึกษาในฐานะผู้เรียนหรือร่วมกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมีการประกันคุณภาพของบัณฑิตในโอกาสต่อไป องค์ประกอบสุดท้าย คือ การบริหารงบประมาณ วัสดุและครุภัณฑ์ เป็นสิ่งที่จำเป็นและต้องจัดส่งเสริมสนับสนุนให้ได้อย่างเพียงพอ

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์

การเตรียมการเพื่อดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นขั้นตอนดังนี้
(คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร. 2541 : 6 - 7)

1. ประชุมคณะกรรมการบริหารคณะ เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และยุทธศาสตร์ในการพัฒนา
2. ทบทวนภาระงาน หรือภารกิจ ปรัชญา และวัตถุประสงค์ของคณะ
3. รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร
4. เตรียมการเพื่อประเมินผลงาน โครงการของคณะ
5. เตรียมการเพื่อดำเนินงานประเมินผลการปฏิบัติโครงการงานของอาจารย์และบุคลากร

แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์

1. พัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีลักษณะดังนี้

1.1 เป็นระบบการควบคุมคุณภาพของตนเอง (Self Control) โดยมีการตรวจสอบเบื้องต้น เป็นการตรวจสอบภายใน (Internal Evaluation) และการตรวจสอบภายนอก (External Evaluation) โดยคณะบุคคลที่สถาบันจัดขึ้น

1.2 เป็นระบบการประกันคุณภาพที่มีจุดประสงค์ให้ผลการดำเนินงานเป็นผลกลับมาสู่ผู้ถูกประเมินในแบบข้อมูลป้อนกลับ เพื่อแก้ไขปรับปรุงจุดบกพร่อง และสร้างเสริมจุดที่แข็งแกร่งให้แข็งแกร่งขึ้น ซึ่งเป็นระบบที่มีความชัดเจน ทั้งด้านเป้าหมาย วิธีดำเนินงาน และวิธีการวัดผลประเมินผล

1.3 เป็นระบบที่ดำเนินงานในความรับผิดชอบ 2 ระดับ คือ ระดับคณะ และโปรแกรมวิชา

1.4 เป็นระบบประกันคุณภาพที่พิจารณาการศึกษาในรอบ 13 ปี จัดตามแนวทางที่สถาบันกำหนด

2. การดำเนินงานตามกลไกการดำเนินงานประกันคุณภาพของคณะครุศาสตร์ จะดำเนินงาน กำกับดูแล สนับสนุน (สร้างความเข้าใจ สร้างเครื่องมือในการทำงาน และตรวจสอบเพื่อให้การดำเนินงานของแต่ละโปรแกรมวิชา เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกันคุณภาพของคณะกำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 ประกาศนโยบายประชาสัมพันธ์ และสร้างแนวร่วมในการดำเนินงาน

2.2 ทบทวนภาระงานหรือภารกิจ บทบาทหน้าที่ และวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาอุปสรรค ตลอดจนจุดอ่อน จุดแข็งของคณะครุศาสตร์

2.3 กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนา กำหนดเป้าหมาย วิธีดำเนินการ วิธีการวัด และประเมินผลการดำเนินงาน และตัวบ่งชี้คุณภาพ

2.4 สนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด

2.5 ประเมินผลการปฏิบัติงาน โครงการ ตรวจสอบภายใน และตรวจสอบภายนอก เพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงาน

2.6 เสนอของบประมาณ เพื่อใช้ประเมินคุณภาพจากหน่วยงานมาตรฐานสากล เพื่อการรับรองคุณภาพ

8.4 การประกันคุณภาพการศึกษาระดับโปรแกรมวิชา

ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรมวิชานั้น มีองค์การอยู่หลายองค์การที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้อง แต่องค์การที่มีความสำคัญยิ่งคือ คณะกรรมการ โปรแกรมวิชา ซึ่งทำหน้าที่ดำเนินการจัดการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย บทบาทหน้าที่หลักคือ การจัดการเรียนการสอน การสอบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และอาจารย์ในโปรแกรมวิชา พัฒนาคุณภาพบัณฑิตและติดตามงานของบัณฑิต ศึกษาตนเอง หาแนวทางในการพัฒนาตนเองโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (สถาบันราชภัฏนครสวรรค์. ม.ป.ป. : 3, 10 ; สถาบันราชภัฏสงขลา. 2541 : 8 - 10) องค์ประกอบคุณภาพในการประกันคุณภาพระดับโปรแกรมวิชา คือ อาจารย์และบุคลากร ได้แก่ผู้สอน ซึ่งมีอยู่หลายประเภท การจัดผู้สอนถือเป็นจุดสร้างคุณภาพอีกอย่างหนึ่งด้วย (สถาบันราชภัฏสงขลา. 2541 : 19 - 20) การมีส่วนร่วมของอาจารย์ต้องเข้าใจและตระหนักในการกิจและบทบาทหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี นักศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่กำหนดเกณฑ์หรือคุณสมบัติการเข้าศึกษา ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาที่พึงปฏิบัติ การบริหารและการจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต หลักสำคัญคือการพัฒนานักศึกษาจะต้องมีระบบ ขั้นตอนการดำเนินการที่ดีมีประสิทธิภาพ หลักสูตร การจัดหลักสูตรระดับนี้จะต้องตอบสนองผู้เรียน และท้องถิ่นที่ควรคำนึงถึงคือระดับหลักสูตร ประเภทหลักสูตร โครงสร้างและจุดหมายหลักสูตรเป็นอย่างไร การจัดการเรียนการสอน มีกระบวนการที่ดี และมีลักษณะเฉพาะ โปรแกรมนั้น ๆ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพให้นักศึกษา ต้องสามารถปฏิบัติได้จริงและตลาดแรงงานยอมรับ สร้างคุณภาพแก่อาชีพและองค์การที่ใช้บัณฑิต

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ของ วันชัย ศิริชนะ (2537 : 251 - 452) ได้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พึงประสงค์ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสำนักทบวงมหาวิทยาลัย รูปแบบดังกล่าวมีองค์ประกอบเป็นโครงสร้าง 4 ประเภท คือ หลักการ โครงสร้าง วิธีดำเนินการ และเกณฑ์

1. หลักการ ที่กำหนดไว้ให้สถาบันอุดมศึกษามีอิสระในการดำเนินการควบคู่ไปกับการตรวจสอบภายนอก กำกับดูแลตนเอง มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบประสานงาน ใช้ได้ทั้งสถาบันของรัฐและเอกชน มีการประเมินคุณภาพ มีการกำกับ ตรวจสอบการดำเนินงาน ควบคุมดูแลคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

2. โครงสร้าง ควรมีหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทบวงมหาวิทยาลัย
ที่ประชุมอธิการบดี สมาคมวิชาชีพ สำนักงบประมาณ หน่วยวิจัยสถาบันของแต่ละสถาบัน

3. วิธีดำเนินการ มีขั้นตอนการจัดตั้งสถาบัน ควบคุมคุณภาพ ติดตามผล ส่งเสริม
ด้านการจัดงบประมาณ

กลไกในการควบคุมคุณภาพ คือ การดำเนินการด้านหลักสูตร มีวิธีการ 2 แบบ
คือ แบบใช้ระบบการรับรองวิทยฐานะหลักสูตร และแบบระบบตรวจสอบกลไกการควบคุม
คุณภาพทางวิชาการภายในสถาบัน

กลไกการติดตามผล เป็นระบบเสริมระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา โดย
กำหนดเป็นกิจกรรม

4. หลักเกณฑ์การดำเนินการ

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการติดตามผล โดยมีตัวบ่งชี้สมรรถภาพการดำเนินงานของ
สถาบัน 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานทั่วไป ด้านการเงินและด้านสัมฤทธิ์ผล

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดสรรงบประมาณ มีหลักเกณฑ์พิจารณา 3 ส่วน คือ
การรับรองวิทยฐานะ ผ่านการตรวจสอบ ใช้นิติชี้สมรรถภาพ

ส่วนการวิจัยของอากรณ์ เจียมไชยศรี (2537 : 178 - 425) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง
การพัฒนาระบบการประเมินประสิทธิผลองค์การสำหรับวิทยาลัยครู ว่าระบบการประเมิน
ประสิทธิผลองค์การสำหรับวิทยาลัยครู ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 ประการ คือ แนวคิดใน
การประเมินตนเอง การจัดโครงสร้างองค์การเพื่อดำเนินการประเมินตนเองเกณฑ์ประเมินการ
ดำเนินการประเมิน การรายงานผลการประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง
งาน

เกณฑ์การประเมินอันเป็นองค์สำคัญ ทั้งหมด 203 ข้อ เป็นรายการเกณฑ์ประเมิน
ที่ผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการเทคนิคเดลฟายมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมระดับ
มาก

รายการประเมินที่ผู้บริหารระดับสูงของวิทยาลัยครู มีความเห็นสอดคล้องกันว่า
มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และมีประโยชน์ในระดับมากขึ้นไป มีจำนวน 115 ข้อ
และ 187 ข้อ ตามลำดับ

อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์ (2537 : 134 - 369) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา
ดัชนีวัดความเป็นเลิศทางวิชาการ ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัย
พบว่า เกณฑ์หรือกรอบมโนทัศน์ความเป็นเลิศ หรือคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการอ้างถึง

มีทั้งหมด 23 เกณฑ์ ซึ่งครอบคลุมปัจจัยเบื้องต้นที่จำเป็น กระบวนการและผลิตผลของสถาบัน เมื่อนำกรอบมโนทัศน์ที่ได้ไปพัฒนาดัชนีสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ของคณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยกระบวนการ EDQR จะได้คุณลักษณะของความเป็นเลิศจำนวน 20 คุณลักษณะ โดยมีดัชนีบ่งชี้ทั้งสิ้น 121 ดัชนี เมื่อนำคุณลักษณะ และดัชนีบ่งชี้ที่ได้วิเคราะห์ วงล้ออนาคต และตารางปฏิสัมพันธ์ จะได้แนวทางพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามดัชนี เมื่อนำมา สร้างภาพ (Scenario) ของดัชนีบ่งชี้ความเป็นเลิศทางวิชาการ จะได้ภาพทั้งหมด 19 ภาพ ซึ่งบรรยายถึงคุณลักษณะของความเป็นเลิศทางวิชาการ ระดับของความเป็นเลิศ และแนวทาง พัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามคุณลักษณะนั้น ๆ ซึ่งพบว่า ดัชนีที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ เหมาะสม และเป็นประโยชน์

คุณลักษณะของความเป็นเลิศทางวิชาการ ประกอบด้วย คุณลักษณะของปัจจัย เบื้องต้นด้านปรัชญา เป้าหมายของสถาบัน คุณลักษณะของนักศึกษาใหม่ คุณลักษณะอาจารย์ ประจำ คุณลักษณะผู้บริหาร สถานภาพการเงิน งบประมาณ ทรัพยากรสนับสนุน คุณลักษณะ ของแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ คุณลักษณะของหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ การบริหาร การพัฒนาคณาจารย์ การจัดดำเนินการให้ผลิตผลงานวิชาการ กิจกรรมนักศึกษา และการประเมินตนเองของสถาบัน สมรรถนะและเจตคติต่อวิชาชีพของบัณฑิต พัฒนาการด้าน บุคลิกภาพ ทักษะทางสังคมของบัณฑิต และผลิตผลด้านวิชาการของสถาบัน

ผลการวิจัยที่จัดดำเนินการ โดย เวบสเตอร์ (Webster, 1981) สรุปได้ว่า จากการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการติดตามการปฏิบัติงานของบัณฑิตของสถาบันแห่งหนึ่ง ปรากฏว่าบัณฑิตร้อยละ 90 มีงานทำทันทีหลังจากจบการศึกษาไปเพียง 2 - 3 เดือน ผู้วิจัยสรุปว่า การที่บัณฑิตมีงานทำ อย่างรวดเร็ว สะท้อนถึงความต้องการในคุณภาพของบัณฑิต ซึ่งสะท้อนคุณภาพของโปรแกรม การผลิต โดยไม่ได้พิจารณาปัจจัยอื่นที่จะส่งผลกระทบ เช่น บัณฑิตมาจากกลุ่มคนประเภทใด เขาเป็นคนได้เปรียบทางสังคมอยู่แล้ว การมีงานทำเร็วอาจเป็นเพราะสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของบิดามารดา การมีศิษย์เก่ารุ่นพี่ช่วยเหลือ การทำงานในธุรกิจของตนเอง เป็นต้น ดังนั้น ดัชนีนี้วัดคุณภาพบางที่ที่สร้างภาพลวงได้ ถ้าดัชนีนั้นไม่ใช้ตัวดัชนีวัดคุณภาพที่แท้จริง การวัดคุณภาพโดยวิธีการต่าง ๆ มีข้อเด่นข้อด้อย ซึ่งเวบสเตอร์ได้อภิปรายไว้มากทีเดียว

คาร์นาฮาน (Carnahan, 1989) ศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพของวิทยาลัยของรัฐที่จัดการศึกษาระดับ 2 ปี (Public Two - Year Colleges) โดยใช้แบบสอบถามซึ่งกำหนดตัวแปรของคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาระดับ 2 ปี จำนวน 61 ตัวแปร สอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ อธิการของวิทยาลัยระดับ 2 ปี คณาจารย์ของวิทยาลัยระดับ 2 ปี คณบดีของวิทยาลัยระดับ 4 ปี และผู้นำทางด้านธุรกิจในชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ANOVA ผลิตผลที่เป็น

นักศึกษา (Student Outcomes) และมาตรฐานของการศึกษา ส่วนคุณลักษณะของอาจารย์และผลงานวิจัยสำคัญน้อยกว่า

บราวน์ (Brown. 1989) ศึกษาการประเมินคุณภาพของโปรแกรมการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยหัวหน้างานวิชาของสถาบันใน 2 บริบท คือ ชนิดของสถาบันและสาขาวิชา เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งหัวหน้างานวิชาการจากสถาบัน 3 แบบ คือ มหาวิทยาลัยวิจัย มหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ และมหาวิทยาลัยทางด้านศิลปะ จะตอบคำถามในตัวแปรที่เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของโปรแกรมใน 4 ด้าน คือ ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา ด้านทรัพยากรและการมีส่วนร่วมในสังคม โดยเปรียบเทียบใน 3 สาขาวิชา คือ วิทยาศาสตร์ กายภาพ สังคมศาสตร์ และศิลปศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การวัดคุณภาพตามการรับรู้ของหัวหน้างาน 3 วิชา จะแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ในสถาบันแต่ละแบบ และแตกต่างกัน 3 ด้าน ในสาขาวิชา คือ ด้านอาจารย์ นักศึกษา และทรัพยากร นอกจากนี้ ผลการวิจัยชี้ว่าการวัดคุณภาพในระดับปริญญาตรีจะให้ความสำคัญกับคุณภาพการสอนมากกว่าการวิจัย ซึ่งแตกต่างกัน การประเมินคุณภาพในการศึกษาระดับปริญญาเอก จึงเห็นได้ว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพจะแตกต่างกันไปในลักษณะของสถาบัน สาขาวิชา และระดับปริญญา

บลูมิน (Blumin. 1988) ศึกษามิติเกณฑ์ และตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพของวิทยาลัยชุมชน โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ เริ่มแรกศึกษาเอกสารเพื่อกำหนดมิติในการประเมินคุณภาพ คือ ผลผลิต มูลค่าเพิ่ม (Value - Added) เนื้อหา โดยศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis) จากเอกสารของวิทยาลัย และรายงานการประเมินตนเองของสถาบัน และจากการสัมภาษณ์อธิการของวิทยาลัยและคณะผู้บริหาร ขั้นตอนที่สาม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และค่าสหสัมพันธ์ พบว่า 1) การประเมินคุณภาพของสถาบันต้องใช้เกณฑ์หลายมิติ 2) ในการประเมินคุณภาพของวิทยาลัยชุมชน เกณฑ์ที่สำคัญมากคือ มิติด้านเนื้อหา และทรัพยากร ส่วนมิติที่สำคัญน้อยที่สุดคือ มูลค่าเพิ่ม 3) เกณฑ์ที่ผู้บริหารนำไปใช้ช่วยในการตัดสินใจมากที่สุด คือ เกณฑ์ผลผลิต น้อยที่สุด คือ มูลค่าเพิ่ม 4) ตัวบ่งชี้ในมิติด้านผลผลิต เนื้อหา และทรัพยากรถูกนำมาใช้มากที่สุด 5) เกณฑ์ในการชี้คุณภาพของสถาบันจะแตกต่างกันในแต่ละบริบท 6) ผู้บริหารจะมองคุณภาพในแต่ละด้านแตกต่างกัน ส่วนใหญ่แล้วจะมองคุณภาพในลักษณะของการดำเนินการมากที่สุด 7) เมื่อพูดถึงคุณภาพของสถาบัน ส่วนใหญ่มักจะนึกถึงคุณภาพของผลผลิต และชื่อเสียงมากที่สุด

ฮอฟแมน (Hoffman. 1986) ศึกษาความหมายของคุณภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในเวเนซุเอลา โดยการพัฒนาแบบวัดคุณภาพเกณฑ์ต่าง ๆ ที่แสดงถึงคุณลักษณะที่สำคัญ

ของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มาจากมติเอกฉันท์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้บริหารของมหาวิทยาลัยในเวเนซุเอลา จากนั้นใช้แบบสอบถามรอบที่สองเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญยอมรับ โดยกำหนดว่า 73% ของความคิดเห็น ยอมรับว่าเป็นเกณฑ์ซึ่งแสดงคุณลักษณะที่สำคัญที่จะนำไปใช้สร้างเครื่องมือวัดคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาต่อไป

บราเธอร์ส (Brothers. 1984) ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการประเมินความเป็นเลิศของโครงการร่วมในมหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีเคฟาย จากมติเอกฉันท์ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในโครงการร่วมในมหาวิทยาลัย จำนวน 12 โครงการ ผลจากการศึกษาจะได้เกณฑ์ในการประเมินตนเอง (Self - Evaluation) ของโครงการร่วมที่แสดงถึงความเป็นเลิศ จำนวน 155 เกณฑ์ จากนั้นทดสอบเกณฑ์ที่ได้โดยให้ผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้ดำเนินโครงการ และนักศึกษา จำนวน 730 คน ประเมินโครงการร่วมใน 14 มหาวิทยาลัย ผลจากการศึกษาพบว่ารูปแบบการประเมินความเป็นเลิศที่ได้ สามารถไปดัดแปลงใช้กับโครงการร่วมอื่น ๆ ได้

สรุปผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ทราบว่า มีวิธีการและการดำเนินการหลายอย่างที่ต้องการหาคุณภาพการศึกษา อันจะนำไปสู่การประกันคุณภาพ ตัวอย่างเช่น การหารูปแบบการประกันคุณภาพ การพัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพองค์กร การพัฒนาดัชนีวัดความเป็นเลิศทางวิชาการ การหาดัชนีวัดคุณภาพของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการพัฒนารูปแบบ การประเมินความเป็นเลิศของโครงการ จะเห็นได้ว่าการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา ไม่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพโดยตรง แต่เมื่อสรุปประมวลเข้าด้วยกันแล้ว จะสามารถสร้างความเป็นรูปแบบหรือกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านต่าง ๆ แล้วนำไปสร้างเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา พร้อมกับทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ

ขั้นตอนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

2. สร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

3. ทดลองการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

รายละเอียดของการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

2. เพื่อศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างอันเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

วิธีดำเนินการ

เริ่มจากการศึกษาสภาพทั่วไปของสถาบันราชภัฏว่า ได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามาก่อนแล้ว เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นพื้นฐานของการทำวิจัย

แหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย มี 2 อย่าง คือ

1.1 เอกสาร คำรา และบทความที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะคือ

- 1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา
- 2) ส่วนประกอบของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
หลักการ ระบบ และกลไกการบริหาร และวิธีดำเนินการ
- 3) วิธีการตรวจสอบ ควบคุม และกำกับ ดูแล การประเมินคุณภาพ และการ
รับรองคุณภาพ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าได้องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้
คุณภาพ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 จำนวนองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวบ่งชี้คุณภาพ

องค์ประกอบหลัก	จำนวนองค์ประกอบย่อย	จำนวนตัวบ่งชี้คุณภาพ
1. คุณภาพการบริหารและการจัดการ	13	44
2. คุณภาพการเรียนการสอน	10	28
3. คุณภาพอาจารย์และบุคลากร	8	19
4. คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต	7	21
รวม	38	112

จากตาราง 3 แสดงว่าจากการศึกษาได้จำนวนองค์ประกอบคุณภาพหลัก 4 ด้าน คือ
คุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์และบุคลากรและ
คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต ได้จำนวนองค์ประกอบย่อย 38 องค์ประกอบย่อย จำนวนตัวบ่งชี้
คุณภาพทั้ง 4 ด้าน รวม 112 ตัวบ่งชี้ ซึ่งตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการบริหารและการจัดการจะมีมากที่สุด
ถึง 44 ตัวบ่งชี้

1.2 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ และโปรแกรม
วิชา 36 สถาบัน ประกอบด้วยผู้บริหารระดับคณะ และอาจารย์ที่ทำการสอนในสถาบัน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ ประกอบด้วย
คณบดี รองคณบดี หัวหน้าโปรแกรมวิชา และอาจารย์

2.2 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำโปรแกรมวิชา ประกอบด้วย
รองคณบดี หัวหน้าโปรแกรมวิชา อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถาบัน

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในคณะกรรมการทั้ง 2 คณะ ทั้งหมด 180 คน ซึ่งสามารถ
แสดงรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ

ตำแหน่งเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษาประจำสถาบัน	36	23.20
2. คณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษาประจำคณะและ โปรแกรม การศึกษา	66	42.60
3. คณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับสถาบันและระดับคณะ	40	25.80
4. ไม่ตอบ	13	8.40
รวม	155	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 180 คน ตอบแบบสอบถามเพียง 155 คน
คิดเป็นร้อยละ 86.11 ซึ่งมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะและ
โปรแกรมวิชามากที่สุด ร้อยละ 42.60 ตำแหน่งอื่นมีจำนวนร้อยละรองลงมา

ตาราง 5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่งปัจจุบัน

ตำแหน่งปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
1. คณบดี	20	12.90
2. รองคณบดี	36	23.20
3. อาจารย์	63	40.70
4. อื่น ๆ	36	23.20
รวม	155	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแยกตามตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่งอาจารย์จะมีมากที่สุด ร้อยละ 40.70 รองลงมาคือ รองคณบดี จำนวนร้อยละ 23.20

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้คือ แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้สอบถามคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาและอาจารย์ในคณะครุศาสตร์เพื่อใช้พิจารณาองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพ และองค์ประกอบของโครงสร้างของรูปแบบการประกันคุณภาพ มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องคุณภาพการบริหารและการจัดการคุณภาพอาจารย์ และบุคลากร คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต หลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ วิธีดำเนินการ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือมีการดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาขอบข่ายของเรื่องประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพ และโครงสร้างของรูปแบบ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ตัวบ่งชี้คุณภาพ การศึกษา ตามองค์ประกอบโครงสร้างของรูปแบบ

ขั้นที่ 3 นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ที่มีความถี่สูงมาเรียงลำดับ และทำโครงร่างแบบสอบถามตามเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้ ทำเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นที่ 4 จัดเรียบเรียงการเขียนแบบสอบถามให้เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ และขอบข่ายของการวิจัย แล้วส่งให้กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวิจัยและประเมินผล อีก 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ที่เน้นความ เที่ยงตรงตามเนื้อหา เป็นผู้ตรวจวินิจฉัยและคัดเลือก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 116)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม มี 3 ท่าน คือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิจ เทือกทอง รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและ
พัฒนา สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ เกียมไชยศรี รองคณบดีคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
3. รองศาสตราจารย์ ธรรมชาติ ศิวรักษ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการ
การศึกษา สถาบันราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตาม ความคิดเห็นของกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสอบถามที่ สมบูรณ์ไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามนี้ ชื่อเรื่อง ระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วย สถานที่ทำงาน วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่ง ทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ซึ่งมี 4 องค์ประกอบหลัก คือ

- 1) คุณภาพการบริหารและการจัดการมีองค์ประกอบย่อย 13 องค์ประกอบ
44 ตัวบ่งชี้
- 2) คุณภาพการเรียนการสอน มีองค์ประกอบย่อย 10 องค์ประกอบ 28 ตัวบ่งชี้
- 3) คุณภาพอาจารย์ และบุคลากร มีองค์ประกอบย่อย 8 องค์ประกอบ 19 ตัวบ่งชี้
- 4) คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต มีองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ 21 ตัวบ่งชี้

ส่วนประกอบหน้าและหลังของแบบสอบถามจะมีคำนิยาม คำอธิบายรายละเอียดของตัวบ่งชี้คุณภาพ กรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเปิดอ่านได้ ถ้าหากมีความสงสัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการดังนี้

ข้อมูลด้านองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เก็บจากคณะกรรมการประกันคุณภาพ 2 ระดับ คือ ระดับคณะและโปรแกรมวิชา เป็นกลุ่มตัวอย่าง 155 คน 36 สถาบัน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประสานงานติดต่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลในสถาบันราชภัฏ โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แล้วแจ้งให้แก่อธิการบดีทั้ง 36 แห่งทราบ

2. จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และส่งด้วยตนเอง

3. กำหนดให้ตอบรับและส่งแบบสอบถามคืน ตามเวลาที่กำหนด

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปถึงสถาบัน ๆ ละ 5 ฉบับ รวมทั้งหมด 180 ฉบับ

ได้รับคืน จำนวน 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.11

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา โดยคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา คณะ และ โปรแกรมวิชา ตามระดับคะแนนของแบบมาตราส่วนประมาณค่า ระดับ 1 ถึง 5 นำมาคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS หาค่ามัธยเทศเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 137, 143)

เกณฑ์ในการให้คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดค่าระดับคะแนนที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนนดังนี้

คะแนน	5 หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน	4 หมายถึง	เหมาะสมมาก
คะแนน	3 หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
คะแนน	2 หมายถึง	เหมาะสมน้อย
คะแนน	1 หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยนำนักคำตอบกำหนดดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49	หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49	หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49	หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

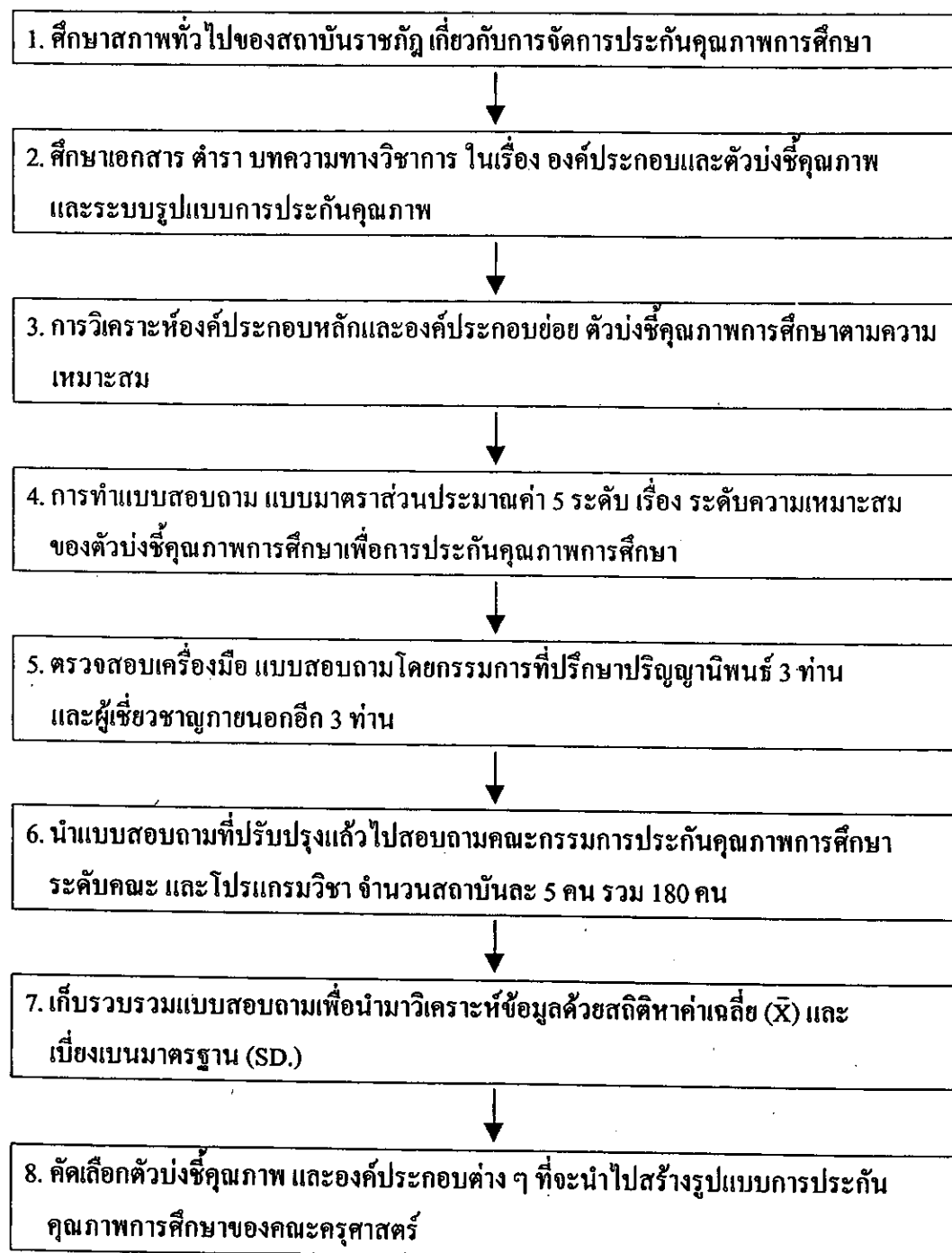
เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมเพื่อใช้ในการคัดเลือกตัวบ่งชี้คุณภาพ ในการวิจัยนี้ หากความคิดที่มีความคิดเห็นเหมาะสมปานกลางถึงมากที่สุด ถือว่าได้รับการคัดเลือก ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสำคัญและเหตุผลของตัวบ่งชี้ที่เลือกแต่ละตัวด้วย

ผลจากการพิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด ปรากฏว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพ ทั้งหมด 112 ตัว มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางและมาก จึงคัดเลือกไว้ทั้งหมด

วิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ที่ได้ดำเนินการมาแล้วสามารถเขียนสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

การศึกษาวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ วัดอุปประสงค์

เพื่อสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
วิธีดำเนินการ

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพ

ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งที่เก็บจากการสอบถามความคิดเห็นของ
คณะกรรมการประกันคุณภาพ และจากการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ให้อยู่ในรูปของโครงสร้างของ
รูปแบบการประกันคุณภาพ โดยวิธีการวิเคราะห์ตามตารางที่กำหนดโดยทบวงมหาวิทยาลัย
มีขั้นตอนดำเนินการสร้างรูปแบบ ดังนี้

1.1 การจัดข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาและตัวบ่งชี้คุณภาพมาสร้างรูปแบบ
การประกันคุณภาพ จำเป็นต้องใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูล ของไมล์ซ์และฮิวเบอร์แมน (Miles and
Huberman, 1984) มี 3 ขั้นตอน คือ

(1) คัดตอนข้อมูล หรือการคัดเลือกข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วสรุป
ข้อมูลเป็นเรื่อง ๆ

(2) จัดระเบียบข้อมูล นำข้อมูลที่สรุปเป็นประเด็นแล้วมาจัดกลุ่ม เพื่อ
วิเคราะห์เข้ากรอบของการวิเคราะห์ระบบที่มีตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิต เพื่อตรวจสอบความ
สมบูรณ์ของระบบการประกันคุณภาพ หรือระบบการผลิต

(3) กำหนดข้อสรุป นำผลการวิเคราะห์ในรอบของระบบ และส่วนประกอบ
โครงสร้างรูปแบบ มาเขียนเป็นคำบรรยายความ ที่ประกอบด้วยหลักการประกันคุณภาพ จำนวน
21 ตัวบ่งชี้ ระบบกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ 31 ตัวบ่งชี้ และวิธีดำเนินการประกัน
คุณภาพ 61 ตัวบ่งชี้ (ซ้ำ 1 ตัวบ่งชี้) รวมทั้งสิ้น 112 ตัวบ่งชี้

1.2 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ มีการดำเนินการดังนี้

1.2.1 ออกแบบโครงสร้างรูปแบบฯ มีส่วนประกอบต่าง ๆ ดังนี้

(1) กำหนดคุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ คุณภาพการบริหารและ
การจัดการ คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์และบุคลากร คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

(2) กำหนดองค์กร หรือคณะกรรมการแต่ละระดับคือ ระดับ
สถาบัน คณะ และ โปรแกรมวิชา โดยเน้นบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน

- (3) กำหนดระบบ และกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ ได้แก่ การตรวจสอบ ควบคุมและกำกับดูแล การประเมินและการรับรอง
- (4) กำหนดกรอบการบริหารของสถาบัน ที่ประกอบด้วยสถาบัน คณะ และโปรแกรมวิชา
- (5) กำหนดส่วนประกอบและรายละเอียดของการประกันคุณภาพ ภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

1.2.2 กำหนดรายละเอียดของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

- (1) หลักประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย หลักการของคณะ และหลักการของโปรแกรมวิชา คณะจะประกอบด้วยปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนพัฒนา หลักการบริหารและคุณลักษณะบัณฑิต โปรแกรมวิชา ประกอบด้วย พันธกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนพัฒนาการบริหารโปรแกรมวิชา และคุณลักษณะบัณฑิต
- (2) ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา
การสร้างระบบและกลไกประกอบด้วย องค์การดำเนินงานทางตรง และทางอ้อม บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กร และการดำเนินงาน ความสัมพันธ์ ระหว่างระบบองค์กรบริหารการประกันคุณภาพ คุณภาพการศึกษา และการบริหารงาน
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ
 - (2.1) การประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพ โดยการประเมิน การตรวจสอบ และการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ
 - (2.2) การประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งมีการประเมินคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการรับรองคุณภาพ
ในรูปแบบได้บรรยายและแสดงถึงกลไกการดำเนินการประกันคุณภาพไว้อย่างละเอียด
- (3) วิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
ขั้นตอนนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้น คือ
 - (3.1) การจัดการประกันคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดเป็น กิจกรรม ตามลักษณะคุณภาพแต่ละด้าน
 - (3.2) กำหนดขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น การประกันคุณภาพระดับคณะ และระดับโปรแกรมวิชา

(3.3) วิธีการดำเนินการประกอบด้วย การประเมิน ตรวจสอบ การควบคุม และกำกับดูแล และการรับรองคุณภาพ

จัดรายละเอียดต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบภูมิเป็นกระบวนการ มีเนื้อหาบรรยายประกอบ เพื่อให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ

1.2.3 การตรวจสอบและพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ และทำร่างโครงสร้างรูปแบบที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพ ได้พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้อง ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งผลที่ได้จะแยกออกเป็น 3 ด้าน คือ หลักการ ระบบและกลไก และวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 9 ท่าน คือ

1. รศ.ดร.ประเทือง ภูมิภักทราคม อธิการบดีสถาบันราชภัฏนครสวรรค์
2. ผศ.ดร.ช่วงโชติ พันธุเวช รองอธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
3. ผศ.ดร.ประเสริฐ จริยานุกูล อดีตผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา
4. รศ.ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา อธิการบดีสถาบันราชภัฏมหาสารคาม
5. รศ.ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา ที่ปรึกษาคณะกรรมการสภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
6. ดร.สุวรรณ นาคพนม รองเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
7. ผศ.ดร.โกสินทร์ รังษยาพันธ์ อดีตรองเลขาธิการ สภาสถาบันราชภัฏ
8. รศ.ดร.คิลก บุญเรืองรอด อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
9. รศ.ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ อดีตคณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินผลรูปแบบ ซึ่งสอบถามผู้เชี่ยวชาญเป็น ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่าระดับความคิดเห็น 5 ระดับ โดยแบ่งเป็น 3 เรื่อง คือ หลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการบริหาร การประกันคุณภาพ และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ กำหนดประเด็นการประเมิน 2 ส่วน คือ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และความคาดหวังในการนำไปใช้ ส่วนท้ายของแต่ละเรื่องจะมีคำถามปลายเปิดให้แสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้วย

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ เน้นการพิจารณาความเหมาะสมและความคาดหวังการนำไปใช้ที่ใช้วิธีการตรวจสอบประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นที่ 1 พิจารณารายละเอียดของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้ร่าง เรียบร้อยแล้ว

ขั้นที่ 2 กำหนดโครงสร้างแบบประเมินผลที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อใช้พิจารณาเนื้อหาหรือหัวข้อการประเมินด้านความเหมาะสมและความคาดหวังการนำไปใช้ของ รูปแบบเป็นเรื่อง ๆ ไป

ขั้นที่ 3 พิจารณากำหนดเนื้อหา หรือหัวข้อการประเมิน ซึ่งเป็นคำถามในแบบประเมิน ให้ครบถ้วนตามโครงสร้าง

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) ที่เน้นความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ตรวจสอบโดยใช้ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องเป็นผู้วินิจฉัย และคัดเลือก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 116)

ขั้นที่ 5 แก้ไขปรับปรุงแบบประเมินผล ตามข้อวินิจฉัยของอาจารย์ที่ปรึกษา ปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินแล้วนำไปใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดส่งด้วยตนเองเพื่อชี้แจงแบบประเมินกรณีอยู่ห่างไกล ต้องส่งทางไปรษณีย์ และจัดเก็บด้วยตัววิจัยเอง โดยกำหนดระยะเวลาตามความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการเก็บรวบรวมแบบประเมินผลรูปแบบ ที่ได้มาคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS-X หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 137, 143) ส่วนข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม ใช้วิธีสรุปสังเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปเป็นประเด็นร่วม เพื่อนำไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงรูปแบบต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนน ผู้วิจัยได้กำหนดค่าระดับคะแนนไว้สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม ตั้งแต่ 1 ถึง 5 คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด หรือนำไปใช้ได้มากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง	เหมาะสมมาก หรือนำไปใช้ได้มาก
คะแนน 3 หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง หรือนำไปใช้ได้ปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง	เหมาะสมน้อย หรือนำไปใช้น้อย
คะแนน 1 หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด หรือนำไปใช้น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย (Mean) ความเหมาะสม

นำหนักคะแนนเฉลี่ย เพื่อใช้พิจารณาความเหมาะสม กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย (Mean) ความคาดหวังการนำไปใช้

นำนักคะแนนเฉลี่ย เพื่อใช้พิจารณาความคาดหวังการนำไปใช้กำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง คาดหวังการนำไปใช้ได้ดีมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง คาดหวังการนำไปใช้ได้ดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง คาดหวังการนำไปใช้ได้ปานกลาง

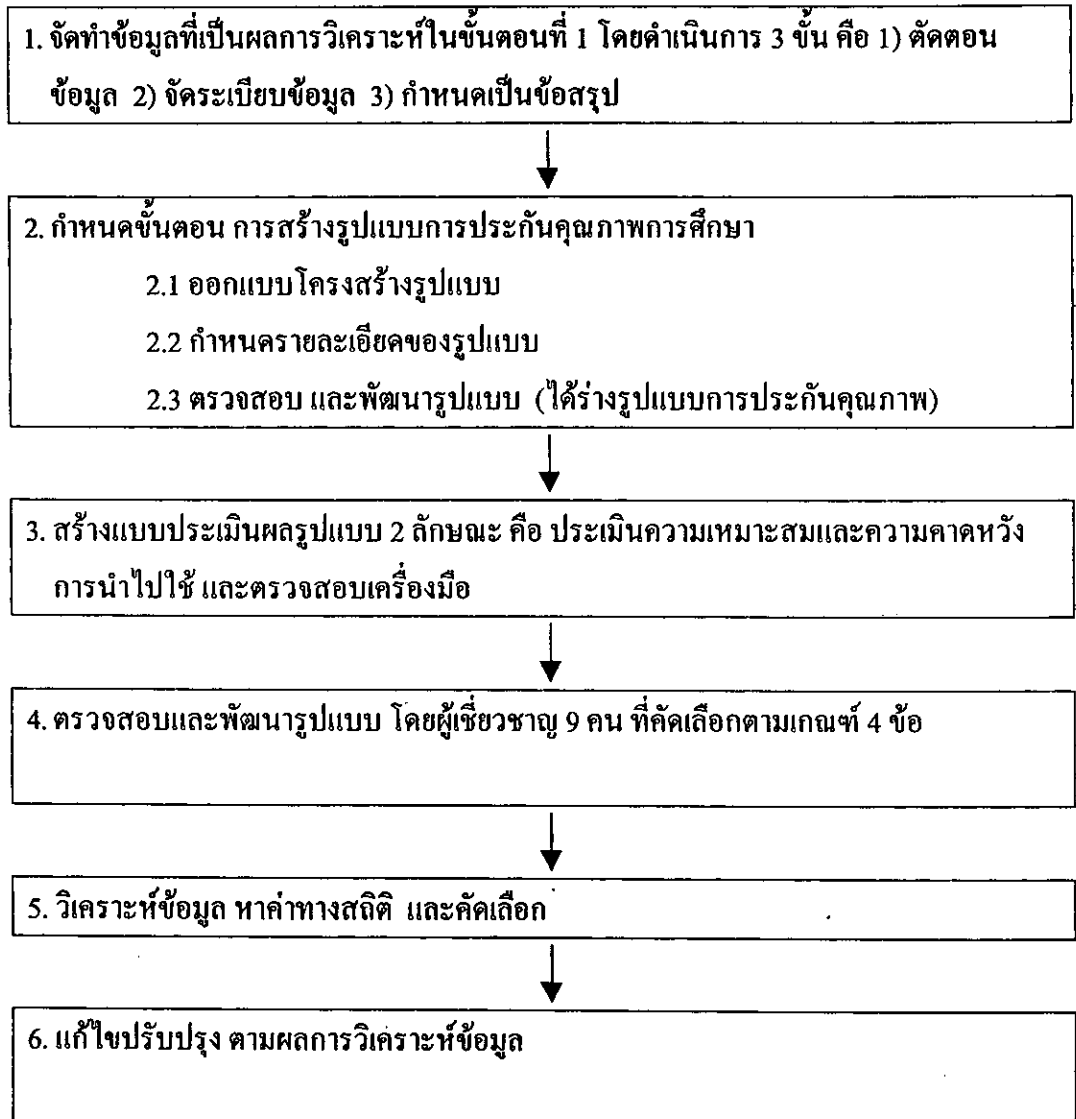
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง คาดหวังการนำไปใช้ได้น้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง คาดหวังการนำไปใช้ได้น้อยที่สุด

จากการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ทั้งหมด สามารถเขียนเป็นแผนภูมิที่แสดง
รายละเอียดทั้งหมดได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2

การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ดำเนินการดังนี้

ภาพประกอบ 10 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ วัดอุประสงค์

เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ โดยศึกษาในขอบข่ายต่อไปนี้

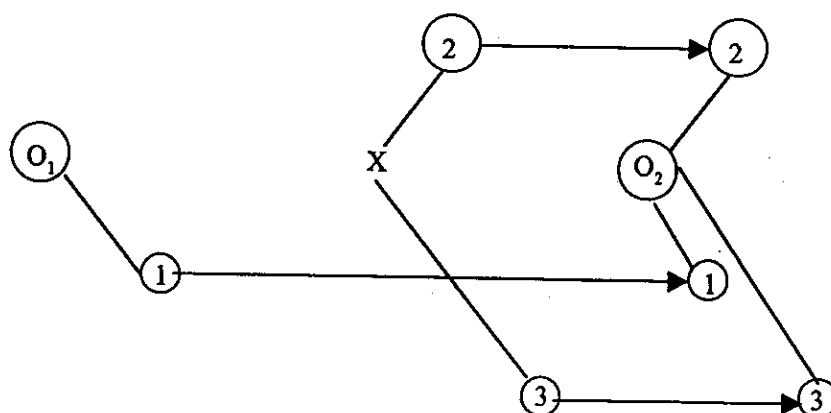
1. เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ
การศึกษา 4 ด้าน
2. เพื่อทดสอบองค์ประกอบด้วปัจจัยคุณภาพการศึกษาในกรอบของระบบนี้มี
ตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิต
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกัน
คุณภาพการศึกษา

วิธีการดำเนินการ

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ที่ได้รับ
การประกันและปรับปรุงแล้ว ได้นำรูปแบบดังกล่าวไปทดลองใช้ในคณะครุศาสตร์ส สถาบัน
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ใช้เวลา 1 ภาคเรียน คือ ภาคปลายของปีการศึกษา 2542 โดยกำหนด
ขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. การกำหนดแผนแบบการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบนี้ เป็นการทดลอง เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบ
อันมีผลการดำเนินการ การทดสอบองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพ ปัญหาและอุปสรรคการดำเนิน
การ ซึ่งใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group - Posttest Design (Cohen and Manion.
1980 : 159 ; ไพศาล หวังพานิช. 2530 : 86 - 87)

- O₁ แทน การศึกษาตนเองและประเมินตนเอง ครั้งที่ 1 ก่อนทำการทดลอง
- X แทน การดำเนินการทดลองการใช้รูปแบบ
- O₂ แทน การศึกษาตนเองและประเมินตนเอง ครั้งที่ 2 หลังการทดลอง
- 1 แทน การเปรียบเทียบผลการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ 2 ครั้ง
- 2 แทน การทดสอบองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาในกรอบของระบบ 2 ครั้ง
- 3 แทน การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค การดำเนินการทดลอง 2 ครั้ง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ

1. ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา 4 ด้าน คือ คุณภาพด้านการบริหารและการจัดการ
คุณภาพด้านการเรียน การสอนและบุคลากร คุณภาพด้านนักศึกษาและบัณฑิต
 2. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ประกอบด้วย หลักการ ระบบและ
กลไกการบริหาร วิธีดำเนินการ
 3. ระดับของการบริหาร คือ การบริหารคณะ และการบริหารโปรแกรมวิชา
ขอบเขตของการทดลอง
- การดำเนินการทดลองรูปแบบ มี 2 ระดับ คือ
1. ระดับคณะ คือ คณะครุศาสตร์ เน้นการทดลองด้านการบริหารและการจัดการ
ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร
 2. ระดับโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา เน้นการทดลองด้านการเรียนการสอน
และด้านนักศึกษาและบัณฑิต
2. การดำเนินการทดลอง
- แหล่งข้อมูล
- 1) ประชากร ที่ใช้ในการทดลอง ครั้งนี้ประกอบด้วย
 - (1) คณะอนุกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพประจำคณะครุศาสตร์
และโปรแกรมวิชา ในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวนทั้งสิ้น 10 คน
 - (2) อาจารย์คณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทั้งสิ้น
จำนวน 39 คน เป็นอาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา จำนวน 7 คน
 - (3) นักศึกษาภาคปกติ สังกัดโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา หลักสูตร
4 ปี จำนวน 50 คน (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา 2542 : 3 - 47 , 4 - 39 , 4 - 40)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(1) คณะอนุกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพประจำคณะ จำนวน 5 คน
ประจำโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา จำนวน 5 คน

(2) อาจารย์คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน
39 คน โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา จำนวน 7 คน

(3) นักศึกษาโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา จำนวน 50 คน

ขั้นตอนการทดลอง

1. ตรวจสอบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ก่อนใช้รูปแบบ
การประกันคุณภาพด้วยวิธีการศึกษาตนเอง (Self - Study) และประเมินตนเอง (Self - Assessment)
ซึ่งใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงจากสำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ ที่ได้
สร้างไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามเพื่อการศึกษาตนเองและการประเมินตนเอง
คณะครุศาสตร์ และแบบสอบถามเพื่อการศึกษาตนเองและการประกันตนเอง โปรแกรมวิชาการ
ประถมศึกษา

2. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจัดให้มี
การประชุมคณะอนุกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ เมื่อวันที่
4 กันยายน 2542 และประชุมอาจารย์ทั้งคณะเพื่อทำความเข้าใจ พร้อมทั้งแจกเอกสารการประกัน
คุณภาพการศึกษา รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาแก่อาจารย์ทุกคน นอกจากนั้นยังได้จัด
ประชุมปฏิบัติการทั้งสถาบัน เมื่อวันที่ 1-3 ตุลาคม 2542 ทั้งนี้เพื่อเผยแพร่วิธีการแปลงตัวบ่งชี้
คุณภาพให้เป็นกิจกรรม การประกันคุณภาพ พร้อมทั้งจัดทำแผนการทดลองในภาคเรียนที่ 2
ระหว่างเดือน ตุลาคม - ธันวาคม 2542

3. ระหว่างทำการทดลองใช้รูปแบบ มีการดำเนินการ 2 อย่าง คือ การทดสอบ
องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาในแบบของระบบโดยใช้แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยตัวป้อน กระบวนการ
และผลผลิต และจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของคณะกรรมการอนุกรรมการดำเนินการ
ประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 7 คน โดยใช้แบบบันทึกผล
การสนทนากลุ่ม ตามโครงสร้างคำถาม

4. หลังการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีคณะตรวจสอบ
ผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวิธีการศึกษาตนเองและการประเมินตนเอง การ
ทดสอบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม และ
จัดสนทนากลุ่ม คณะอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง

ส่วนวิธีดำเนินการประกันคุณภาพให้เป็นไปตามรูปแบบการประกัน
คุณภาพการศึกษาในบทที่ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 แบบ คือ แบบสอบถามการศึกษาตนเองและ
การประเมินตนเอง แบบสอบถามการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้
คุณภาพการศึกษา แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม

วิธีการสร้างเครื่องมือ

การดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยมีรายละเอียดและขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามการศึกษาตนเองและการประเมินตนเอง

1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการบริหารและการจัดการ
การเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต ในคณะครุศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

1.2 วิธีดำเนินการ

1) กำหนดจุดมุ่งหมาย และเนื้อหากิจกรรมการศึกษาตนเองและการ
ประเมินตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ เนื้อหาที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะ
และโปรแกรมวิชา และรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินตนเอง เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และ
เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน แต่ละด้าน

2) เนื้อหาของแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ ฉบับการศึกษา
ตนเองประเมินตนเองระดับคณะ และฉบับการศึกษาตนเองและประเมินตนเองระดับโปรแกรม
วิชา โดยแปลงตัวบ่งชี้คุณภาพเป็นกิจกรรม เพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาในแบบสอบถาม

2.1) แบบสอบถามฉบับระดับคณะมีเนื้อหา เกี่ยวกับการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพ การควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมิน
คุณภาพ ทั้งนี้ครอบคลุมคุณภาพ ทั้ง 4 ด้านคือ การบริหารจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์และ
บุคลากร

2.2) แบบสอบถามฉบับระดับโปรแกรมวิชามีเนื้อหาเกี่ยวกับ
การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การควบคุมและกำกับดูแล การประเมินคุณภาพ ควบคุม
คุณภาพ 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน นักศึกษาและบัณฑิต

3) เขียนข้อความที่แปลงจากกิจกรรมเป็นคำตอบ ตามเค้าโครงเนื้อหา
โดยแยกเป็นฉบับย่อย ๆ เพื่อเก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

4) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

5) ทดลองใช้แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับกับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ตรวจสอบให้คะแนนตามน้ำหนักตัวเลือกที่กำหนดไว้ แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1974 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 2 ระดับ ระดับคณะ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9030 ระดับโปรแกรมวิชาได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .8556

ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ฉบับย่อย ในระดับคณะ 3 ฉบับ ระดับโปรแกรมวิชา 2 ฉบับ

1) ระดับคณะ คือ ค.1 สำหรับคณะอนุกรรมการ และอาจารย์คณะครุศาสตร์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพ
- ตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับดูแล

มีเนื้อหาด้านคุณภาพ การบริหารและการจัดการ คุณภาพอาจารย์และบุคลากร

ค.2 สำหรับคณะอนุกรรมการคณะครุศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพ

มีเนื้อหาด้านการบริหารและการจัดการ

ค.3 สำหรับอาจารย์คณะครุศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพ

มีเนื้อหาด้านการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร

2) ระดับโปรแกรมวิชา คือ ป.1 สำหรับคณะอนุกรรมการและอาจารย์โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพ

ตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับดูแล

มีเนื้อหาด้านการเรียนการสอน นักศึกษาและบัณฑิต

ป.2 สำหรับอาจารย์และนักศึกษาโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพ

มีเนื้อหาด้านการเรียนการสอน

2. แบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาในเชิงของระบบ ด้านคุณภาพการบริหาร และการจัดการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต

2.2 วิธีดำเนินการ

1) กำหนดจุดมุ่งหมายและขอบข่ายของการสร้างแบบสอบถาม กำหนดเนื้อหาของการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว กำหนดความสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้คุณภาพบางตัวที่เลือกมา โดยยึดความสัมพันธ์ของตัวป้อน กระบวนการและผลผลิต

2) กำหนดเค้าโครงของแบบสอบถามตามเนื้อหาและประเด็นตัวบ่งชี้คุณภาพ ตามจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบสอบถามที่มีลักษณะพร้อมถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบย่อยกับองค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบย่อยกับตัวบ่งชี้คุณภาพ โดยให้แสดงความสัมพันธ์ 2 ช่วง ระหว่างตัวป้อนกับกระบวนการ และกระบวนการกับผลผลิต

3) เขียนข้อความโดยเปรียบเทียบคำถามและกำหนดลักษณะข้อคำถามให้เหมาะสม โดยจัดเป็น 4 กลุ่ม คือ ความสัมพันธ์ด้านคุณภาพการบริการและการจัดการคุณภาพด้านการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์และบุคลากร คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

4) นำร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประกันคุณภาพและด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 3 คน

5) ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย ทดลองจริง จำนวน 30 คน แล้วตรวจสอบความเรียบร้อยเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

6) นำแบบสอบถามที่ได้รับจากการสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach. 1972 - 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8706

3. แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมของรูปแบบ ข้อที่ควรปรับปรุง วัตถุประสงค์ของการใช้รูปแบบ กิจกรรมและการดำเนินการประกันคุณภาพ ความเป็นไปได้ในโอกาสของการประกันคุณภาพ

3.2 วิธีดำเนินการ

1) กำหนดเค้าโครงของแบบสนทนา โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ และกำหนดเนื้อหาด้านปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนผลทางการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2) สร้างข้อคำถามตามเค้าโครง 4 เรื่อง คือ ปัญหาอุปสรรคด้านความเหมาะสมของรูปแบบ ปัญหาการใช้ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาความเป็นไปได้ในโอกาสของการประกันคุณภาพ มีกำหนด 17 หัวข้อ 17 คำถาม

3) นำข้อคำถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจสอบความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์และกรอบของเค้าโครงเรื่อง แล้วนำมาปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสม

4) วิธีการสนทนากลุ่ม ดำเนินการตามหลักการสนทนา คือ มีการสร้างความคุ้นเคยในหัวเรื่องของการสนทนา การตั้งคำถามหลักตามเค้าโครงการบันทึก และเริ่มสนทนาตามเนื้อหา และข้อคำถาม มีการจดบันทึกลงในแบบบันทึก (วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และ โยธิน แสงวงศ์. 2531 : 5)

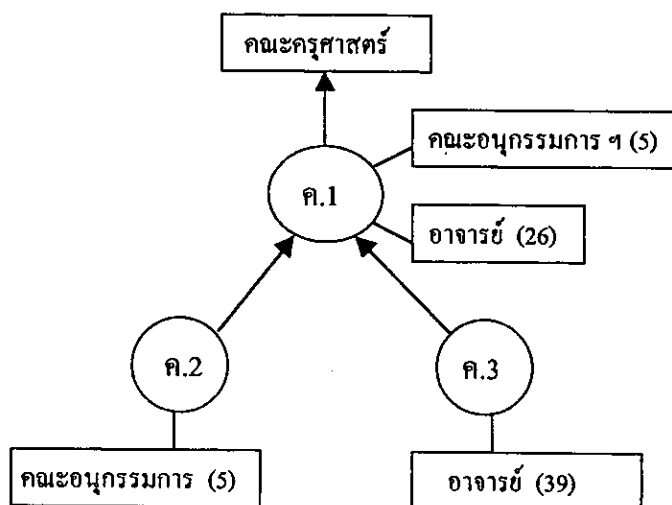
5) วิเคราะห์ข้อมูล โดยพิจารณาเนื้อหาที่ได้จดบันทึกได้ โดยรวบรวมและแยกตามประเด็นที่ต้องการในกรอบที่กำหนดไว้ แล้วสรุปเนื้อหา เปรียบเทียบครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดเก็บด้วยตนเองโดยประสานงานกับรองคณบดีฝ่ายการประกันคุณภาพเป็นผู้ร่วมจัดเก็บด้วย และกำหนดเป็นแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะครุศาสตร์และโปรแกรมวิชาการศึกษา ดังมีรายละเอียด ดังนี้

แผนการเก็บรวบรวมข้อมูลคณะครุศาสตร์

ค.1 หมายถึง แบบประเมินตนเองประกอบด้วย เรื่องการดำเนินงานการประกัน

คุณภาพ การบริหารและการจัดการ อาจารย์และบุคลากร

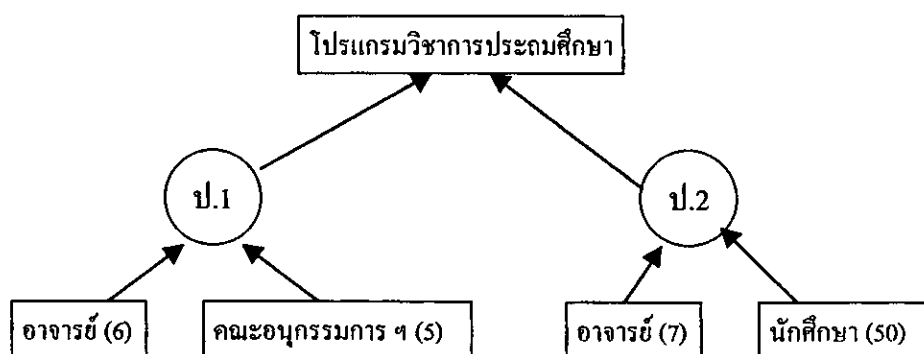
ค.2 หมายถึง แบบประเมินตนเองประกอบด้วยเรื่องการบริหารและการจัดการ

ค.3 หมายถึง แบบประเมินตนเองประกอบด้วยเรื่องการเรียนรู้การสอน อาจารย์
และบุคลากร

การเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะคุณภาพและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา
คณะครุศาสตร์

ลำดับ	คุณภาพ	รหัสแบบ สอบถาม	ตอนที่	การควบคุม และกำกับ ดูแล	การ ตรวจสอบ	การ ประเมิน
1	การดำเนินงานการ ประกันคุณภาพ การศึกษา	ค.1	2	--	--	--
2	คุณภาพการบริหาร และการจัดการ	ค.1	3	✓	--	--
		ค.2	2	--	✓	--
3	คุณภาพการเรียน การสอน	ค.3	2	--	--	✓
4	คุณภาพอาจารย์และ บุคลากร	ค.1	3	✓	--	--
		ค.3	2	--	--	✓

แบบการเก็บรวบรวมข้อมูลโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

ป.1 หมายถึง แบบประเมินตนเองประกอบด้วยเรื่องการดำเนินงานการประกัน

คุณภาพการศึกษา การเรียนการสอน นักศึกษาและบัณฑิต

ป.2 หมายถึง แบบประเมินตนเอง ประกอบด้วยเรื่องการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะคุณภาพและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

ลำดับที่	คุณภาพ	รหัสแบบ สอบถาม	ตอนที่	การควบคุม และกำกับดูแล	การ ประเมิน
1	การดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษา	ป.1	2	--	--
2	คุณภาพการเรียนการสอน	ป.1	3	✓	--
		ป.2	2	--	✓
3	คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต	ป.1	3	✓	--

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 นี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูลหลายลักษณะ แบ่งออกเป็น

1. แบบสอบถามเพื่อการศึกษาตนเองและการประเมินตนเอง (ค.1) ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาคณะครุศาสตร์ เป็นการหาความถี่และค่าร้อยละของคะแนนการตอบ ตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับดูแล เป็นการหาความถี่และค่าร้อยละของคะแนนการตอบเพื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

2. แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง (ค.2) ตอนที่ 2 มาทดสอบคุณภาพหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของแต่ละระดับ

3. แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง (ค.3) ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของการประเมินผลรวมทั้ง 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาแปลสถานภาพค่าเฉลี่ยน้ำหนักได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพดีมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 4.49 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 - 1.49 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพดีมาก

4. แบบสอบถามเพื่อการศึกษาตนเองและการประกันตนเอง (ป.1) ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรมวิชาการประถมศึกษาหาความถี่และค่าร้อยละของคะแนนการตอบ ตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับดูแลหาค่าความถี่และค่าร้อยละการตอบเพื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

5. แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง (ป.2) ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของการประเมินผลรวมทั้ง 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพดีมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพดีมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 - 1.49 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพน้อยที่สุด

6. การเปรียบเทียบผลการประเมินที่เป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย กับเกณฑ์ มาตรฐานที่กำหนด แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

ลักษณะเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่เป็นจำนวนร้อยละที่ระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีค่าคะแนนระหว่างร้อยละ 86.00 ถึง 100.00 และคุณภาพได้มาตรฐาน

ระดับ 4 หมายถึง มีค่าคะแนนระหว่างร้อยละ 76.00 ถึง 85.00 และคุณภาพได้มาตรฐาน

ระดับ 3 หมายถึง มีค่าคะแนนระหว่างร้อยละ 60.00 ถึง 75.00 และคุณภาพได้มาตรฐาน

ระดับ 2 หมายถึง มีค่าคะแนนระหว่างร้อยละ 50.00 ถึง 59.00 และคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน

ระดับ 1 หมายถึง มีค่าคะแนนระหว่างร้อยละ 0.00 ถึง 49.00 และคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน

ลักษณะเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่เป็นค่าเฉลี่ย 5 ระดับ มีระดับคุณภาพ 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 - 5.00 และมีคุณภาพดีมาก

ระดับ 4 หมายถึง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.55 - 4.54 และมีคุณภาพดี

ระดับ 3 หมายถึง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.55 - 3.54 และมีคุณภาพปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.55 - 2.54 และมีคุณภาพพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.54 และต้องปรับปรุงคุณภาพ

ลักษณะเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่เป็นคะแนนค่าเฉลี่ย 3 ระดับ มีระดับคุณภาพ 3 ระดับ คือ

ระดับ 3 หมายถึง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.00 ถึง 3.00 คุณภาพผ่านดีมาก

ระดับ 2 หมายถึง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.99 คุณภาพผ่านดี

ระดับ 1 หมายถึง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 0.00 ถึง 0.99 คุณภาพไม่ผ่าน

7. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง ค.1 ค.2 ค.3 และ ป.1 ป.2 ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ ฯ โดยใช้สถิติ t- test

8. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา โดยใช้สถิติ t - test

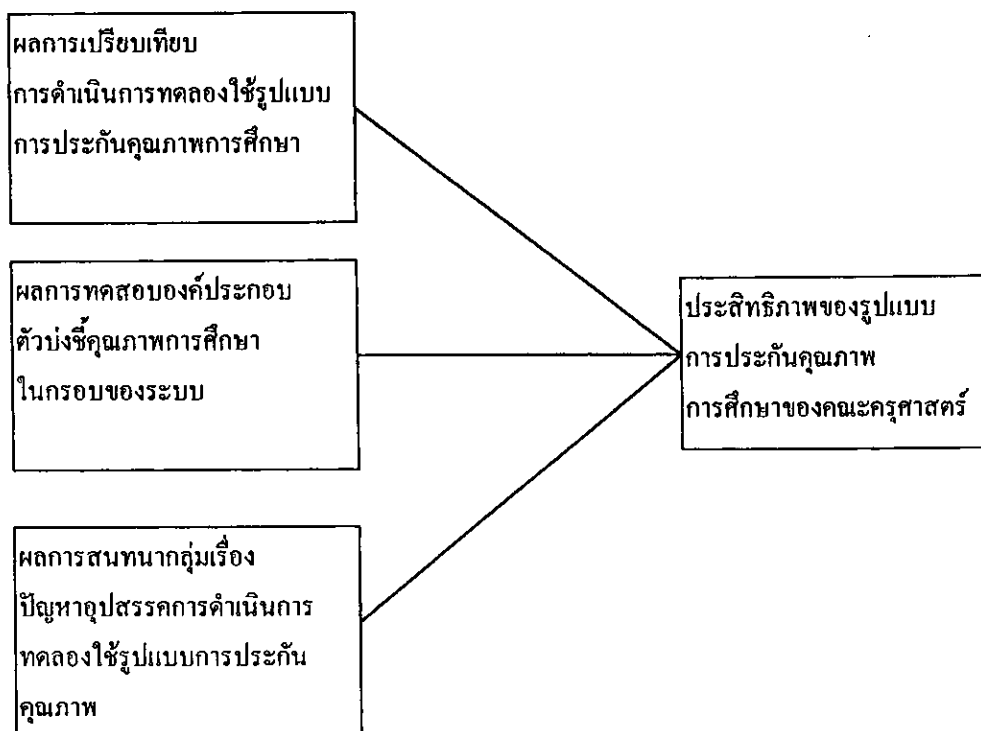
การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ในการพิจารณาประสิทธิภาพของรูปแบบใช้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

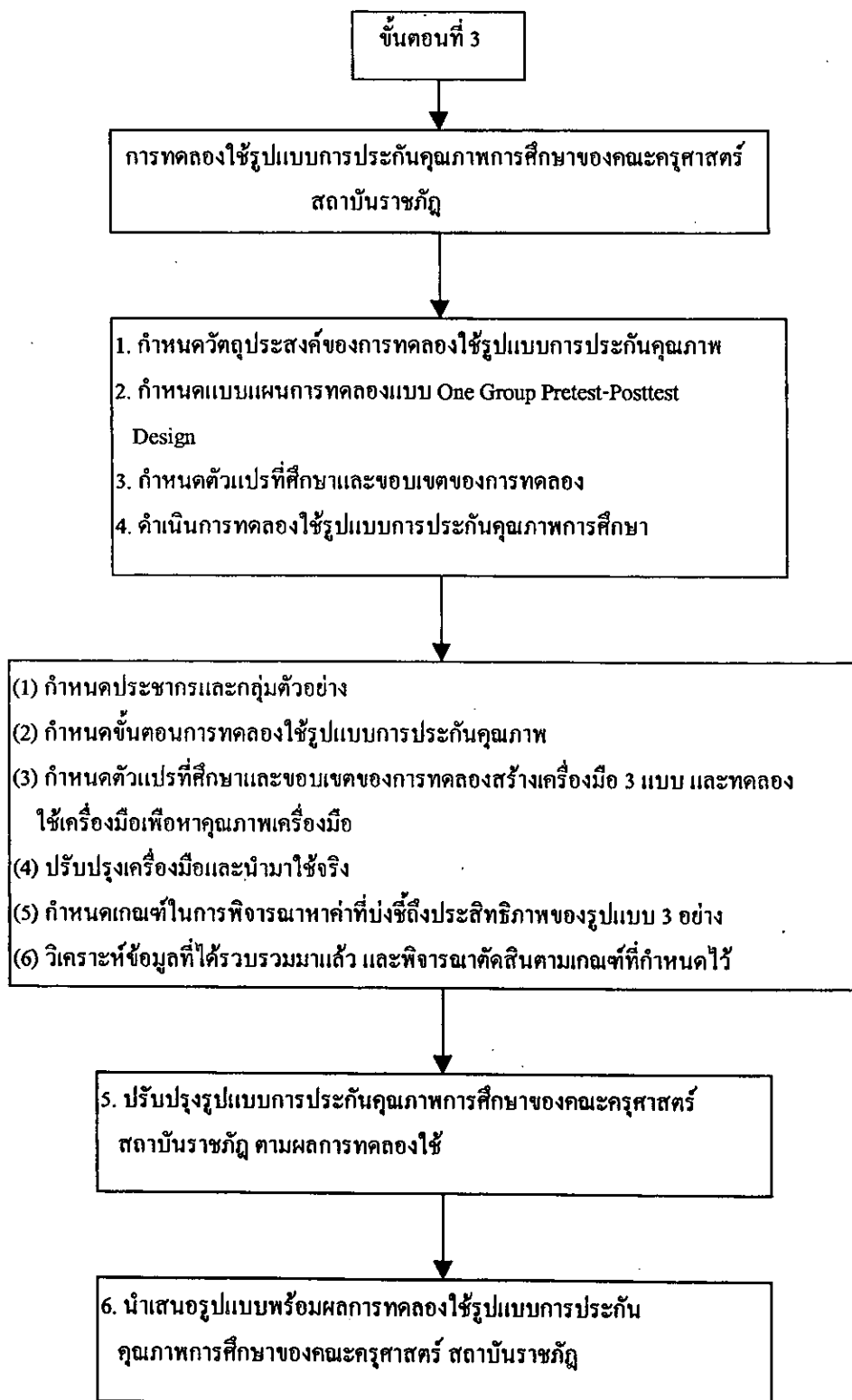
1. ผลการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายหลังการทดลองใช้สูงกว่าก่อนทดลองใช้ หรือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการทดสอบองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาในกรอบของระบบที่มีตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิต ระหว่างทดลองรูปแบบและภายหลังทดลองรูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 3.50 และมีความแตกต่างกัน

3. ผลการสนทนากลุ่มของคณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์และอาจารย์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีน้ำหนักความคิดเห็นระหว่างการทดลองและภายหลังการทดลองใช้รูปแบบ เห็นร้อยละ 70 และมีความแตกต่างกัน

ภาพประกอบ 11 ข้อมูลที่ใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ภาพประกอบ 12 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

เป็นการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
ประจำคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏทั้ง 36 สถาบัน ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา เป็นการหาค่าเฉลี่ยและ
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารและการจัดการ
ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร ด้านนักศึกษาและบัณฑิต จำนวน 38 องค์ประกอบ

1.2 การศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เป็นการหาค่าเฉลี่ย และค่า
ความเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน จำนวนตัวบ่งชี้ 112 ตัว

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

เป็นการเสนอรายละเอียดของรูปแบบและผลการประเมินรูปแบบ
ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพ ในกรอบของหลักการ ระบบและกลไก
การบริหาร และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 สารสำคัญของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ ที่ประกอบด้วยหลักการ ระบบและกลไก การบริหาร และวิธีดำเนินการประกัน
คุณภาพ

2.3 ผลการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1) การประเมินรูปแบบด้านหลักการประกันคุณภาพของคณะครุศาสตร์
เป็นการหาค่าคะแนนความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้

2) การประเมินรูปแบบด้านระบบและกลไกการบริหารการประกัน
คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ เป็นการหาค่าคะแนนความเหมาะสม และความคาดหวัง
การนำไปใช้

3) การประเมินรูปแบบด้านวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์ เป็นการหาค่าคะแนนความเหมาะสมความคาดหวังการนำไปใช้

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ประกอบด้วย

3.1 ข้อมูลเบื้องต้นหรือสถานภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3.2 การดำเนินการทดลอง ประกอบด้วยรายละเอียดของโครงการ ทดลอง ใช้รูปแบบ และแผนการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพ

3.3 การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ซึ่งครอบคลุมเรื่องผลดำเนินการทดลอง ผลการทดสอบ องค์ประกอบคุณภาพ การศึกษา และผลสรุปการสนทนากลุ่ม

3.3.1 การดำเนินการทดลอง

3.3.2 การเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษา

3.3.3 การทดสอบ องค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

3.3.4 การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการใช้รูปแบบ การประกันคุณภาพการศึกษา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

SD. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

t = ค่าความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ

1.1 การศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา

การศึกษาองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา เป็นการศึกษาความคิดเห็นของ
คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาต่อองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา ดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพ
การศึกษาต่อองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบคุณภาพการศึกษา	$\bar{x}$	SD.	ระดับ
1. คุณภาพการบริหารและการจัดการ			
1.1 ปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ของ คณะครุศาสตร์.....	3.86	0.97	มาก
1.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจของคณะครุศาสตร์.....	3.85	0.92	มาก
1.3 การบริหารงานของคณะครุศาสตร์.....	3.90	0.89	มาก
1.4 การบริการทางวิชาการของคณะครุศาสตร์.....	3.77	0.95	มาก
1.5 ระบบกลไกการควบคุมมาตรฐานคุณภาพ.....	3.57	1.05	มาก
1.6 การกำกับดูแลคุณภาพ.....	3.81	0.87	มาก
1.7 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา.....	3.68	1.01	มาก
1.8 การประกันคุณภาพ.....	3.71	1.00	มาก
1.9 การรับรองคุณภาพและการรับรองวิทยฐานะ.....	3.44	1.17	ปานกลาง
1.10 การส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการศึกษา.....	3.66	0.93	มาก
1.11 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ.....	3.72	0.92	มาก
1.12 การติดตามและรายงานผล.....	3.70	1.05	มาก
1.13 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์.....	3.81	0.96	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบคุณภาพการศึกษา	$\bar{x}$	SD.	ระดับ
2. คุณภาพการเรียนการสอน			
2.1 หลักสูตรการเรียนการสอน.....	3.76	0.94	มาก
2.2 อาจารย์และนักศึกษา.....	4.12	0.75	มาก
2.3 การวางแผนการสอนของอาจารย์.....	4.03	0.82	มาก
2.4 อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน.....	3.87	0.85	มาก
2.5 ทรัพยากรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม.....	3.76	0.85	มาก
2.6 ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศของคณะ หรือสถาบัน.....	3.69	1.08	มาก
2.7 การประเมินผลการสอน.....	3.94	0.81	มาก
2.8 การประเมินผลการเรียนการสอน.....	4.01	0.80	มาก
2.9 การวิจัยที่จัดทำในคณะครุศาสตร์.....	3.63	1.01	มาก
2.10 การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน	3.93	0.96	มาก
3. คุณภาพอาจารย์ และบุคลากร			
3.1 การสรรหาและคัดเลือกอาจารย์และบุคลากร.....	3.88	1.01	มาก
3.2 จำนวนอาจารย์ และบุคลากร.....	3.48	0.98	ปานกลาง
3.3 ภาระงานของอาจารย์.....	3.86	0.98	มาก
3.4 คุณภาพของอาจารย์.....	3.73	1.01	มาก
3.5 การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร.....	3.65	0.96	มาก
3.6 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์.....	4.08	0.73	มาก
3.7 การพัฒนาวิชาการของคณะครุศาสตร์.....	3.89	0.86	มาก
3.8 การประเมินอาจารย์และบุคลากร.....	3.76	1.00	มาก
4. คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต.....			
4.1 การคัดเลือกนักศึกษา.....	4.01	0.83	มาก
4.2 จำนวนนักศึกษา.....	3.19	1.01	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	SD.	ระดับ
4.3 คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักศึกษา.....	3.80	0.94	มาก
4.4 อัตราการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา.....	3.52	0.92	มาก
4.5 การยอมรับบัณฑิตจากสังคม.....	3.69	0.89	มาก
4.6 ความสามารถในการทำงานของบัณฑิต.....	3.91	0.82	มาก
4.7 การติดตามผลหลังจากจบการศึกษา.....	3.61	0.95	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพมีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร ด้านนักศึกษาและบัณฑิต มีความเหมาะสมในระดับมากทุกองค์ประกอบ ยกเว้น องค์ประกอบที่ 1.9, 3.2 และ 4.2 เหมาะสมระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การคัดเลือกไว้ทั้งหมด จำนวน 38 องค์ประกอบ

1.2 การศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

การศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาเป็นการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาต่อตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ดังตาราง 7 ถึง 10

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการบริหารและการจัดการคณะครุศาสตร์

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. คุณภาพด้านการบริหารและการจัดการ			
1.1 ประชัญ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของคณะครุศาสตร์			
1.1.1 วิธีการกำหนดและได้มาอย่างชัดเจน.....	3.88	0.97	มาก
1.1.2 เผยแพร่ให้ทุกคนและทุกหน่วยงาน.....	3.74	0.99	มาก
1.1.3 มีความสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติของ หน่วยงานต้นสังกัดและสถาบัน.....	3.97	0.96	มาก
1.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจของคณะครุศาสตร์			
1.2.1 มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจไว้อย่างชัดเจน.....	4.01	0.94	มาก
1.2.2 ผู้บริหาร อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเป็นผู้นำและมี วิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสามารถชี้แนะและสำนึกในพันธกิจ	3.68	0.90	มาก
1.3 การบริหารงานของคณะครุศาสตร์			
1.3.1 การบริหารงานเพื่อประกันคุณภาพควรอาศัย แนวความคิดต่าง ๆ เช่น TQM, QC, ISO 9000.....	3.81	0.89	มาก
1.3.2 การบริหารงานยึดหลักการมีส่วนร่วมในการบริหาร.....	4.06	0.78	มาก
1.3.3 วิธีการสรรหา คัดเลือกบรรจุแต่งตั้ง จำหน่ายบุคลากร เป็นไปตามระเบียบ.....	3.94	0.89	มาก
1.3.4 มีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ด้านการฝึกอบรม ศึกษาต่อ และศึกษาดูงานตามความ เหมาะสม.....	4.16	0.83	มาก
1.3.5 มีการวางแผนการปฏิบัติงานและแบ่งงานตาม ความเหมาะสมและความสามารถ.....	3.94	0.82	มาก
1.3.6 มีกิจกรรมสร้างประสบการณ์และผลงานทางวิชาการ อย่างสม่ำเสมอ.....	3.87	0.94	มาก
1.3.7 ให้อิสระเสรีภาพในการพัฒนาความคิดทางวิชาการ เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการทางวิชาการของคณะ	4.15	0.75	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.3.8 มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรโดยยึดหลักเกณฑ์ ความประหยัด มีประสิทธิภาพปลอดภัยและคุ้มค่า.....	3.81	0.82	มาก
1.3.9 มีระบบการควบคุมการใช้พลังงานและสาธารณูปโภค อย่างดี.....	3.50	0.89	มาก
1.3.10 มีองค์กรและคณะกรรมการบริหารกิจการนักศึกษา	3.99	0.91	มาก
1.3.11 มีกิจกรรมนักศึกษาตอบสนองความต้องการและ สร้างประสบการณ์แก่นักศึกษา.....	3.89	0.91	มาก
1.3.12 มีแผนและมาตรการการจัดสรรและใช้งบประมาณ อย่างเหมาะสม.....	3.97	0.90	มาก
1.3.13 มีจำนวนงบประมาณที่ได้รับและค่าใช้จ่ายต่อหัว นักศึกษาอย่างเหมาะสม.....	3.67	1.09	มาก
1.3.14 มีการกำหนดระบบควบคุม ประเมินการจัดสรรและ ใช้งบประมาณ.....	3.86	0.97	มาก
1.4 การบริการทางวิชาการของคณะครุศาสตร์			
1.4.1 มีระบบการวางแผนการบริการและกิจกรรมทางวิชาการ ที่ดีและเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของ ชุมชน.....	3.87	0.91	มาก
1.4.2 กำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัยการบริการ ทางวิชาการอย่างเหมาะสม.....	3.68	0.99	มาก
1.5 ระบบกลไกการควบคุมมาตรฐานคุณภาพ			
1.5.1 กำหนดระบบกลไก และมาตรการควบคุม เป็นไปตาม มาตรฐานและกรอบการปฏิบัติมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต.....	3.70	1.00	มาก
1.5.2 มีการควบคุมคุณภาพภายใน โดยเน้นกระบวนการผลิต บัณฑิต มีการควบคุม ปรับปรุงคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บังคับบัญชา.....	3.69	1.07	มาก
1.5.3 มีการควบคุมคุณภาพภายนอก เป็นการตรวจสอบและ ควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ด้านคุณภาพการบริหาร การผลิตบัณฑิต การจัดการเรียนการสอน การจัด			

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
สวัสดิการ บริการและการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วยบุคคลในองค์กรวิชาชีพ.....	3.31	1.08	ปานกลาง
1.6 การกำกับดูแล			
1.6.1 มีระบบการกำกับดูแลตนเองมากกว่าการกำกับดูแล จากผู้อื่น.....	3.96	0.89	มาก
1.6.2 คณะฯ ควรเน้นการให้อิสระในการกำกับดูแล ดำเนินการด้วยตนเองในด้านการบริหารงานวิชาการ ที่มีการติดตามและประเมินผล.....	3.83	0.81	มาก
1.6.3 มีการกำกับดูแลตนเองแบบผสม มีทั้งการกำกับดูแล ภายในคณะ สถาบัน และองค์กรวิชาชีพ.....	3.65	0.92	มาก
1.7 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา			
1.7.1 มีการสร้างกลไกการตรวจสอบภายในขึ้นเอง โดยยึด หลักความเป็นอิสระและสอดคล้องกับบริบทของคณะ	3.78	1.05	มาก
1.7.2 มีบุคคลเป็นองค์ประกอบตรวจสอบคุณภาพ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้เชี่ยวชาญ ภายในสถาบัน.....	3.64	1.07	มาก
1.7.3 คณะฯ มีความพร้อมในการรับการตรวจสอบจาก สมาคม องค์กรวิชาชีพ ตามมาตรฐานที่กำหนด ไว้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหาร.....	3.65	0.96	มาก
1.7.4 มีการตรวจสอบกลไกติดตาม ควบคุมภายใน โดยเน้น การผลิตบัณฑิต.....	3.74	0.90	มาก
1.7.5 มีวิธีการตรวจสอบที่ดี กระบวนการเริ่มจากการ ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน ทั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ตรวจเยี่ยม ตีพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ ปรับปรุงคณะ และสถาบัน.....	3.61	1.07	มาก
1.8 การประเมินคุณภาพ			
1.8.1 มีคณะกรรมการประเมินผล กำหนดมาตรฐานซึ่งได้รับ การฝึกอบรม การวิเคราะห์อย่างเป็นกระบวนการ	3.72	0.99	มาก
1.8.2 มีการประเมินตนเองและประเมิน โดยผู้บังคับบัญชา ตรวจสอบความสอดคล้องของผลการปฏิบัติงานกับ			

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
วัตถุประสงค์.....	3.74	0.97	มาก
1.8.3 มีกิจกรรมการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ แล้วนำผลประเมินไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพและ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดสรรงบประมาณ.....	3.68	1.06	มาก
1.9 การรับรองคุณภาพและการรับรองวิทยฐานะ			
1.9.1 มีวิธีการและขั้นตอนการให้การรับรอง มีการกำหนด เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาตนเอง ประเมินโดยทีมงาน ประกาศรายชื่อ และประเมินซ้ำ.....	3.50	1.14	มาก
1.9.2 มีการรับรองวิทยฐานะ ทั้งระดับสถาบันและโปรแกรม วิชา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องซึ่งกันและกัน จากหน่วยงานของรัฐและเอกชน.....	3.45	1.19	ปานกลาง
1.9.3 มีการดำเนินการให้การรับรองวิทยฐานะ เริ่มจาก การศึกษาตนเอง ตรวจสอบคุณภาพด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งเสริมให้คณะฯ และสถาบันปรับปรุงพัฒนาคลัง ภายใน และให้การรับรองวิทยฐานะ.....	3.37	1.19	ปานกลาง
1.10 การส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการศึกษา			
1.10.1 มีวิธีการส่งเสริมสนับสนุนที่เหมาะสมให้ความรู้ ที่เป็นมาตรฐาน งบประมาณจากรัฐและภายนอก ราชการ.....	3.79	0.88	มาก
1.10.2 จัดการส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สุขภาพ อนามัย ของอาจารย์และนักศึกษา.....	3.54	0.98	มาก
1.11 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ			
1.11.1 มีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีระบบที่เหมาะสม สามารถเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรและธรรมชาติ ของคณะครุศาสตร์.....	3.72	0.86	มาก
1.11.2 มีวิธีการปรับปรุงและพัฒนาที่ดี โดยมีขั้นตอนคือ เลือกปัญหา ตั้งวัตถุประสงค์ การหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนปฏิบัติงาน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดูประสิทธิภาพ ตรวจสอบและ จัดทำแผนในอนาคต.....	3.72	0.90	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.12 การติดตามและรายงานผล			
1.12.1 มีระบบการติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่รับทราบกันทั่วไป มีการเสนอรายงานการปฏิบัติให้ผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมปฏิบัติงาน และบุคคลภายนอก.....	3.70	1.05	มาก
1.13 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์			
1.13.1 มีเอกสารและสิ่งพิมพ์ แจกจ่ายให้รับทราบทั่วกัน โดยมุ่งประชาสัมพันธ์ผลการประกันคุณภาพ การศึกษาให้แก่สาธารณชนทราบ.....	3.81	0.96	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพมีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการบริหารและการจัดการมีความเหมาะสมในระดับมากทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้น ข้อ 1.5.3, 1.9.2 และ 1.9.3 เหมาะสมระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การคัดเลือกไว้ทั้งหมด จำนวน 44 ตัวบ่งชี้

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษา ต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการเรียนการสอน

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
2. คุณภาพด้านการเรียนการสอน			
2.1 หลักสูตรการเรียนการสอน			
2.1.1 มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งด้านอาจารย์ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่.....	3.99	0.85	มาก
2.1.2 หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความสอดคล้อง กับเป้าหมายการผลิตบัณฑิต.....	4.08	0.84	มาก
2.1.3 มีการกำหนดแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน	4.02	0.83	มาก
2.1.4 มีการกำหนดสัดส่วน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก : ผู้แทนสมาคมวิชาชีพ : ผู้ใช้บัณฑิตอย่างเหมาะสม เพื่อเข้ามาเป็นกรรมการกลั่นกรองและปรับปรุงหลักสูตร	3.48	1.05	ปานกลาง
2.1.5 มีการกำหนดระยะเวลาหรือจำนวนครั้งของ การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรอย่างชัดเจน	3.48	1.08	ปานกลาง
2.1.6 มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสูตร โดยเน้นจำนวน เอกสารหลักสูตรต่ออาจารย์บุคลากร และหน่วยงาน	3.56	1.00	มาก
2.2 อาจารย์และนักศึกษา			
2.2.1 อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนและมีการเตรียม การสอนล่วงหน้า มีสื่อเอกสารค้นคว้า มีกิจกรรม ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์.....	4.23	0.71	มาก
2.2.2 นักศึกษามีคุณภาพการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนและ เรียนอย่างมีความสุข.....	4.01	0.80	มาก
2.3 การวางแผนการสอนของอาจารย์			
2.3.1 มีการกำหนดแผนการสอนหรือ Course Syllabus ทุกรายวิชา.....	4.42	0.78	มาก
2.3.2 จัดการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคล ภายนอก.....	3.65	0.87	มาก
2.4 อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ			
2.4.1 มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ ความสะดวก อย่างเพียงพอและครบถ้วน ประจำไว้ ในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการด้านต่าง ๆ	3.97	0.83	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
2.4.2 มีการฝึกอบรมการใช้สื่ออุปกรณ์แก่อาจารย์และบุคลากร	3.77	0.88	มาก
2.5 ทรัพยากรการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อม			
2.5.1 มีจำนวนแหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งระหว่างสถาบันและระหว่างคณะ จำนวนมาก เพียงพอแก่ความต้องการ.....	3.85	0.88	มาก
2.5.2 มีขนาดพื้นที่ และจำนวนห้องมากพอและสะอาด เรียบร้อย.....	3.77	0.85	มาก
2.5.3 มีแผนงานการปรับปรุงบำรุงรักษาอาคารสถานที่.....	3.68	0.84	มาก
2.6 ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลสารสนเทศของคณะฯ หรือสถาบัน			
2.6.1 มีจำนวนหนังสือ ตำรา แยกตามคณะ/สาขาวิชา ต่อนักศึกษาอย่างเพียงพอ.....	3.85	1.08	มาก
2.6.2 มีคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต สามารถค้นคว้า หาความรู้ ในระบบสารสนเทศของสถาบันและ ภายนอกได้.....	3.62	1.08	มาก
2.6.3 มีการประเมินผลการบริการและการใช้ห้องสมุด เน้นการบริการของอาจารย์บุคลากรการใช้ห้องสมุด ของอาจารย์และนักศึกษา.....	3.62	1.08	มาก
2.7 การประเมินผลการสอน			
2.7.1 อาจารย์ผู้สอนมีความรับผิดชอบและคิดค้นวิธีการสอน แบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับนักศึกษา.....	4.00	0.85	มาก
2.7.2 มีการใช้เทคโนโลยี เอกสาร สื่อ เครื่องมือที่เหมาะสม และทันสมัย.....	3.90	0.82	มาก
2.7.3 ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและสร้าง บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้.....	3.92	0.78	มาก
2.8 การประเมินผลการเรียนการสอน			
2.8.1 มีระบบการวัดผลประเมินอย่างสมเหตุสมผลและ มีความยุติธรรมสม่ำเสมอ.....	4.08	0.73	มาก
2.8.2 มีการตั้งเกณฑ์มาตรฐานการวัดผลและเครื่องมือวัดผล	3.94	0.88	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
2.9 การวิจัยที่จัดทำในคณะครุศาสตร์			
2.9.1 มีแผนการพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรด้านการวิจัย ตลอดปี.....	3.72	0.97	มาก
2.9.2 มีระบบการกลั่นกรองงานวิจัย และการสร้างองค์ความรู้ มีระบบเครือข่ายผลงานวิจัยของอาจารย์และบุคลากร ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ	3.61	1.05	มาก
2.9.3 มีการส่งเสริมเผยแพร่ผลงานวิจัย โดยการจัดพิมพ์ และอ้างอิง.....	3.56	1.03	มาก
2.10 การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน			
2.10.1 มีการนำผลการประเมินการเรียนมาพิจารณาปรับปรุง การสอน.....	3.94	0.97	มาก
2.10.2 มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้สนองความ ต้องการของผู้เรียนและหลักสูตร.....	3.92	0.96	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพมีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมากทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้น ข้อ 2.1.4 และ 2.1.5 เหมาะสมระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การคัดเลือกไว้ทั้งหมดจำนวน 28 ตัวบ่งชี้

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษา ต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านอาจารย์และบุคลากร

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
3. ด้านอาจารย์ และบุคลากร			
3.1 การสรรหาและคัดเลือกอาจารย์และบุคลากร			
3.1.1 มีการกำหนดคุณสมบัติ วิธีการคัดเลือกและระบบ การคัดเลือกอย่างชัดเจน.....	3.99	1.00	มาก
3.1.2 มีการทดสอบการสอน การถ่ายทอดความรู้และ ประสบการณ์ทางด้านวิชาการ.....	3.77	1.02	มาก
3.2 จำนวนอาจารย์ และบุคลากร			
3.2.1 มีการกำหนดจำนวนอาจารย์ต่อจำนวนนักศึกษา ไว้อย่างชัดเจน.....	3.57	0.99	มาก
3.2.2 มีการกำหนดจำนวนบุคลากรต่อจำนวนนักศึกษา ไว้อย่างชัดเจน.....	3.51	1.00	มาก
3.2.3 มีบันทึก จำนวน เข้า – ออกจากงานและโยกย้าย บอกไว้เป็นปัจจุบัน.....	3.38	0.96	ปานกลาง
3.3 ภาระงานของอาจารย์			
3.3.1 มีการกำหนดมาตรฐานภาระงานการปฏิบัติงานสอน และงานอื่น ๆ ต่อสัปดาห์.....	3.94	0.93	มาก
3.3.2 มีการกำหนดสัดส่วนภาระงาน : งานวิจัย : การบริการ ทางวิชาการอย่างเหมาะสม.....	3.79	1.04	มาก
3.4 คุณภาพของอาจารย์			
3.4.1 จำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี เป็นไปตามมาตรฐาน	3.91	0.94	มาก
3.4.2 จำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ : รองศาสตราจารย์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์.....	3.88	0.91	มาก
3.4.3 มีจำนวนอาจารย์และบุคลากรที่ทำงานอื่น ๆ อย่าง เพียงพอ คือกงานสมาคมวิชาชีพ ไปศึกษาต่อเฉพาะด้าน เข้าฝึกอบรมเพิ่มเติม.....	3.41	1.19	ปานกลาง
3.5 การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร			
3.5.1 มีจำนวนอาจารย์ที่เคยเข้ารับการอบรมศึกษาดูงาน ต่ออาจารย์ที่ไม่เคย.....	3.51	0.94	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
3.5.2 มีการพัฒนาอาจารย์หลาย ๆ ด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ส่งเสริมบุคลิกภาพพัฒนาทีมงานและพัฒนาศักยภาพของอาจารย์	3.80	0.99	มาก
3.6 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์			
3.6.1 มีความรับผิดชอบต่อการสอนและมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับนักศึกษา.....	4.16	0.70	มาก
3.6.2 จัดกระบวนการสอนโดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ถูกหลักวิชา สามารถนำมาปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนได้.....	4.01	0.76	มาก
3.7 การพัฒนาวิชาการของคณะครุศาสตร์			
3.7.1 มีการสนับสนุนทุนเพื่อการทำผลงานทางวิชาการ.....	3.91	0.90	มาก
3.7.2 มีจำนวนและคุณภาพของผลงานทางวิชาการที่ผ่านการพิจารณาสะสมไว้ในแต่ละปี.....	3.75	0.92	มาก
3.7.3 อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา.....	4.02	0.78	มาก
3.8 การประเมินอาจารย์และบุคลากร			
3.8.1 มีการกำหนดเกณฑ์และกระบวนการประเมิน มีวิธีการขั้นตอนการประเมิน เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลทั่วไป เช่น อาจารย์ นักศึกษา ผู้บริหาร และบุคลากรภายนอก	3.84	1.00	มาก
3.8.2 อาจารย์ บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินติดตามผล โดยเน้นการประเมินผลการปฏิบัติงานแต่ละด้านอย่างครอบคลุม.....	3.69	1.01	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพมีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านอาจารย์และบุคลากรมีความเหมาะสมในระดับมากทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 3.2.3 และ 3.4.3 เหมาะสมระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การคัดเลือกไว้ทั้งหมด จำนวน 19 ตัวบ่งชี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของคณะกรรมการประกัน
คุณภาพการศึกษา ต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านนักศึกษาและบัณฑิต

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
4.1 การคัดเลือกนักศึกษา			
4.1.1 มีการกำหนดเกณฑ์ วิธีการคัดเลือก และแนวทางการรับนักศึกษาที่เน้นความหลากหลาย.....	3.86	0.89	มาก
4.1.2 มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาไว้ในประกาศรับสมัครและคู่มือนักศึกษา.....	4.14	0.77	มาก
4.2 จำนวนนักศึกษาของคณะครุศาสตร์			
4.2.1 มีการกำหนดจำนวนนักศึกษาต่อห้องเรียนตามมาตรฐาน	3.66	1.00	มาก
4.2.2 มีการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาคณะครุศาสตร์กับสถาบันราชภัฏอื่น	3.33	1.03	ปานกลาง
4.3 คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักศึกษา			
4.3.1 นักศึกษามีคุณสมบัติตามเกณฑ์การรับนักศึกษาทุกประเภท.....	3.69	1.02	มาก
4.3.2 มีความรู้ ความสามารถด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย.....	3.74	0.92	มาก
4.3.3 มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู	3.97	0.89	มาก
4.4 อัตราการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา			
4.4.1 มีการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา โดยเทียบกับนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการศึกษาเมื่อแรกเข้าศึกษาพร้อมกัน.....	3.57	0.86	มาก
4.4.2 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตลอดหลักสูตรและผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มจากตอนสอบเข้า.....	3.66	0.85	มาก
4.4.3 มีการศึกษาอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมจากการจัดการศึกษา.....	3.35	1.07	ปานกลาง
4.5 การยอมรับบัณฑิตจากสังคม			
4.5.1 ประเภทของงานและค่าจ้างตามแหล่งการทำงานของบัณฑิตหลังจากจบการศึกษา.....	3.70	0.82	มาก
4.5.2 จำนวนบัณฑิตที่ศึกษาต่อ เปรียบเทียบกับผู้ที่มิงานทำ	3.52	0.96	มาก
4.5.3 บัณฑิตเป็นที่ยอมรับขององค์กรหรือสมาคมวิชาชีพ	3.87	0.90	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
4.6 ความสามารถในการทำงานของบัณฑิต			
4.6.1 ความเหมาะสมของงานที่บัณฑิตทำกับสาขาวิชาที่ศึกษา	3.81	0.76	มาก
4.6.2 บัณฑิตมีคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์และปรัชญาของสถาบัน.....	3.92	0.82	มาก
4.6.3 บัณฑิตที่มีภาพลักษณ์ เจตคติ ตามข้อกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตอย่างชัดเจน.....	3.95	0.85	มาก
4.6.4 มีมาตรฐานความสำเร็จเป็นที่พอใจและไว้วางใจของสังคม.....	3.97	0.86	มาก
4.7 การติดตามผลหลังจากจบการศึกษา			
4.7.1 จำนวนนักศึกษาที่ได้ทำงานต่อจำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษา.....	3.75	0.86	มาก
4.7.2 จำนวนนักศึกษาหรือบัณฑิตที่สนองตอบสังคมได้มีการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ตอบสนองเป้าหมายของตลาดแรงงาน เป็นพลเมืองดีของสังคม.....	3.81	0.82	มาก
4.7.3 มีจำนวนบัณฑิตที่ทำงานตรงสายวิชาที่เรียนกับสะสมไว้.....	3.55	0.91	มาก
4.7.4 มีการจัดทำโครงการนำบัณฑิต มาปรับปรุงคุณภาพเป็นการดำเนินการหลังจบการศึกษาและจะได้ข้อมูลมาจากการสำรวจความพึงพอใจในการศึกษาของบัณฑิตที่ผ่านมา.....	3.33	1.23	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า คณะกรรมการประกันคุณภาพมีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้คุณภาพด้านนักศึกษาและบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับมากทุกตัวบ่งชี้ ยกเว้นตัวบ่งชี้ 4.2.2, 4.4.3 และ 4.7.4 เหมาะสมระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์การคัดเลือกไว้ทั้งหมดจำนวน 21 ตัวบ่งชี้

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์

สถาบันราชภัฏ

2.1 การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพ ในกรอบของหลักการ ระบบ และกลไกการบริหาร และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของรูปแบบการประกันคุณภาพที่วิเคราะห์โดยผู้วิจัย ซึ่งแสดงรายละเอียดในตาราง 11 และ 12

ตาราง 11 จำนวนตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา จำแนกตามส่วนประกอบของรูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษา

ส่วนประกอบของรูปแบบ	จำนวน	หมายเหตุ
1. หลักการประกันคุณภาพการศึกษา	21	(ซ้ำ 1 ตัว)
2. ระบบและกลไกการบริหารการประกัน คุณภาพการศึกษา	31	
3. วิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	61	
รวมทั้งสิ้น	112	

จากตาราง 10 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ได้ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาทั้งหมด 112 ตัว จำแนกเป็นหลักการประกันคุณภาพการศึกษา 21 ตัว ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ 31 ตัว วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ 61 ตัว (ซ้ำ 1 ตัว)

ตาราง 12 จำนวนตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา จำแนกตามส่วนประกอบของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ส่วนประกอบของรูปแบบ	จำนวน	หมายเหตุ
1. หลักการประกันคุณภาพการศึกษา		
1.1 ปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์	1	
1.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจ	2	
1.3 การบริหารงานของคณะ	6	
1.4 การบริการทางวิชาการ	1	
1.5 การกำกับดูแลคุณภาพ	1	
1.6 หลักสูตรและการเรียนการสอน	1	
1.7 การประเมินผลการเรียนการสอน	1	
1.8 การสรรหาและคัดเลือกอาจารย์และบุคลากร	1	
1.9 การคัดเลือกนักศึกษา	1	
1.10 คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักศึกษา	1	
1.11 ความสามารถในการทำงานของบัณฑิต	4	
1.12 การติดตามผลหลังจากจบการศึกษา	1	
รวมทั้งสิ้น	21	
2. ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ		
2.1 การบริหารงานของคณะครุศาสตร์	5	
2.2 การบริการทางวิชาการ	1	
2.3 ระบบและกลไกการควบคุมมาตรฐานคุณภาพ	1	
2.4 การกำกับ ดูแลคุณภาพ	1	
2.5 การตรวจสอบคุณภาพ	3	
2.6 การประเมินคุณภาพ	2	
2.7 การรับรองคุณภาพ	2	

ตาราง 12 (ต่อ)

ส่วนประกอบของรูปแบบ	จำนวน	หมายเหตุ
2.8 การส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพ	1	
2.9 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ	2	
2.10 หลักสูตรและการเรียนการสอน	2	
2.11 อาจารย์และบุคลากร	1	
2.12 อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน	1	
2.13 ทรัพยากรการเรียนรู้	1	
2.14 การประเมินผลการเรียนการสอน	1	
2.15 การวิจัย	2	
2.16 การพัฒนาวิชาการ	1	
2.17 คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักศึกษา	2	
2.18 อัตราการสำเร็จการศึกษา	1	
2.19 การยอมรับบัณฑิตจากสังคม	1	
รวม	31	
3. วิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา		
3.1 คุณภาพการบริหารและการจัดการ	16	
3.2 คุณภาพการจัดการเรียนการสอน	18	(ซ้ำ 1 ตัว)
3.3 คุณภาพอาจารย์และบุคลากร	17	
3.4 คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต	10	
รวม	61	

จากตาราง 12 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์ได้ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาจำแนกเป็น
 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 12 องค์ประกอบย่อย 21 ตัว ระบบและกลไกการบริหาร
 การประกันคุณภาพ จำนวน 19 องค์ประกอบย่อย 31 ตัวบ่งชี้ วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ
 4 องค์ประกอบหลัก 61 ตัวบ่งชี้

2.2 รายละเอียดและสาระสำคัญของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

การดำเนินการสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์นั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพให้อยู่ในกรอบของรูปแบบโดยแบ่งเป็น 3 อย่าง คือ หลักการประกันคุณภาพการศึกษา ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา และวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา แล้วนำมาเขียนเป็นความเรียงตามลักษณะหัวข้อต่าง ๆ ดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะกรรมการ สถาบันราชภัฏ
(กรอบของรูปแบบ)

1. หลักการประกันคุณภาพการศึกษา

หลักการระดับคณะและโปรแกรมการศึกษา

1.1 ปรัชญาของคณะ

ปรัชญาคณะ จะต้องกำหนดไว้และแสดงถึงการได้มาอย่างชัดเจน

1.2 วิสัยทัศน์ของคณะ

วิสัยทัศน์ของคณะ มีกำหนดไว้และปรากฏการได้มาอย่างชัดเจน แสดงออก
ในรูปของการดำเนินการ และแผนพัฒนาคณะ ผู้บริหาร อาจารย์มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความ
เป็นผู้นำ ชี้นำบุคคลทั่วไปได้

หลักการระดับ

1.3 พันธกิจของคณะ

มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ทุกคน
ในคณะมีความสำนึกในพันธกิจของคณะและ
สถาบัน

1.4 วัตถุประสงค์ของคณะ

จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่าง
ชัดเจน สามารถดำเนินการได้มีความสอดคล้อง
กับปรัชญา นโยบาย พันธกิจของคณะและ
สถาบัน

1.5 นโยบายการประกันคุณภาพ

นโยบายมีความสอดคล้องและครอบคลุม
นโยบายระดับสถาบัน ระดับสำนักงานสภา
สถาบันราชภัฏและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ

หลักการระดับโปรแกรม

1.3 พันธกิจของโปรแกรมวิชา

มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ทุกคนใน
โปรแกรมวิชามีความสำนึกในพันธกิจของ
โปรแกรมวิชา คณะ และสถาบัน

1.4 วัตถุประสงค์ของโปรแกรมวิชา

จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่าง
ชัดเจน สามารถดำเนินการได้ มีความ
สอดคล้องกับปรัชญา นโยบาย วิสัยทัศน์
พันธกิจของคณะและโปรแกรมวิชา

1.5 นโยบายการประกันคุณภาพ

นโยบายมีความสอดคล้องและครอบคลุม
นโยบายระดับสถาบัน ระดับสำนักงานสภา
สถาบันราชภัฏและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ

1.6 แผนพัฒนาคณะครุศาสตร์

คณะบริหารงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม มีการวางแผนปฏิบัติงาน วางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ปลอดภัยมีประสิทธิภาพ ทำแผนและกระบวนการจัดสรรและการใช้งบประมาณ พัฒนาบำรุงรักษาบุคลากรให้มีคุณภาพ กำหนดภาระงานที่เหมาะสม จัดการองค์การ โดยการควบคุม ตรวจสอบประเมิน กำกับดูแลตนเอง ส่งเสริมสนับสนุน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.7 หลักการในการบริหารงาน

การประกันคุณภาพการศึกษา สมควรให้คณะมีอิสระภาพ และเสรีภาพในการพัฒนาความคิด และการปฏิบัติ มีเสรีภาพทางวิชาการ สามารถกำหนดแนวทางในการบริหารและดำเนินการใด ๆ ทางวิชาการเพื่อให้เกิดคุณภาพภายในคณะอย่างเต็มที่

1.8 คุณลักษณะบัณฑิตของคณะ

คณะมีกระบวนการผลิตนักศึกษาและบัณฑิต ตั้งแต่รับนักศึกษา สาขาการศึกษา โดยยึดหลักเกณฑ์ และคุณสมบัติที่เหมาะสม กำหนดคุณลักษณะให้แก่บัณฑิตจนเป็นที่น่าพอใจของสังคม ตอบสนองและชี้นำสังคมได้

1.6 แผนพัฒนาโปรแกรมวิชา

โปรแกรมวิชา มีการบริหาร โดยยึดการมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการ วางแผนการจัดการเรียนการสอน วางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ วางแผนการพัฒนานักศึกษาและบัณฑิต จัดการโปรแกรมวิชา โดยการควบคุมตรวจสอบ และประเมิน กำกับดูแลตนเอง ส่งเสริมสนับสนุน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพองค์กรอย่างต่อเนื่อง

1.7 หลักการในการบริหารงาน

การประกันคุณภาพการศึกษา สมควรให้โปรแกรมวิชา มีอิสระภาพและเสรีภาพในการพัฒนาความคิด และปฏิบัติทางวิชาการ กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดคุณภาพสูงสุด

1.8 คุณลักษณะบัณฑิตของโปรแกรมวิชา

โปรแกรมวิชา มีกระบวนการผลิต นักศึกษาและบัณฑิต ตั้งแต่รับนักศึกษาที่มีคุณลักษณะเฉพาะโปรแกรมวิชา โดยยึดหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เสริมสร้างคุณลักษณะให้แก่บัณฑิตจนเป็นที่น่าพอใจของคณะ สถาบัน และสังคม เป็นผู้นำในสังคมหรือชุมชนได้

2. ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการ 9

ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ ประกอบด้วยองค์กรหลายองค์กร แต่ละองค์กรย่อยมีลักษณะดังนี้

2.1 องค์กรดำเนินงาน ประกอบด้วย

2.1.1 องค์กรที่ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรง

1. คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำสถาบัน
2. คณะกรรมการประเมินและตรวจสอบคุณภาพภายใน

คณะ	โปรแกรมวิชา
1. คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำ คณะครุศาสตร์ 2. อาจารย์และบุคลากร	1. คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำ โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา 2. นักศึกษาและบัณฑิต

2.1.2 องค์กรที่ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยอ้อม

1. องค์กรมหาชนที่ตั้งขึ้นโดยรัฐ หรือสมาคม
องค์กรวิชาชีพเอกชน
2. คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
สภาสถาบันราชภัฏ

2.2 บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบขององค์กรและการดำเนินงาน

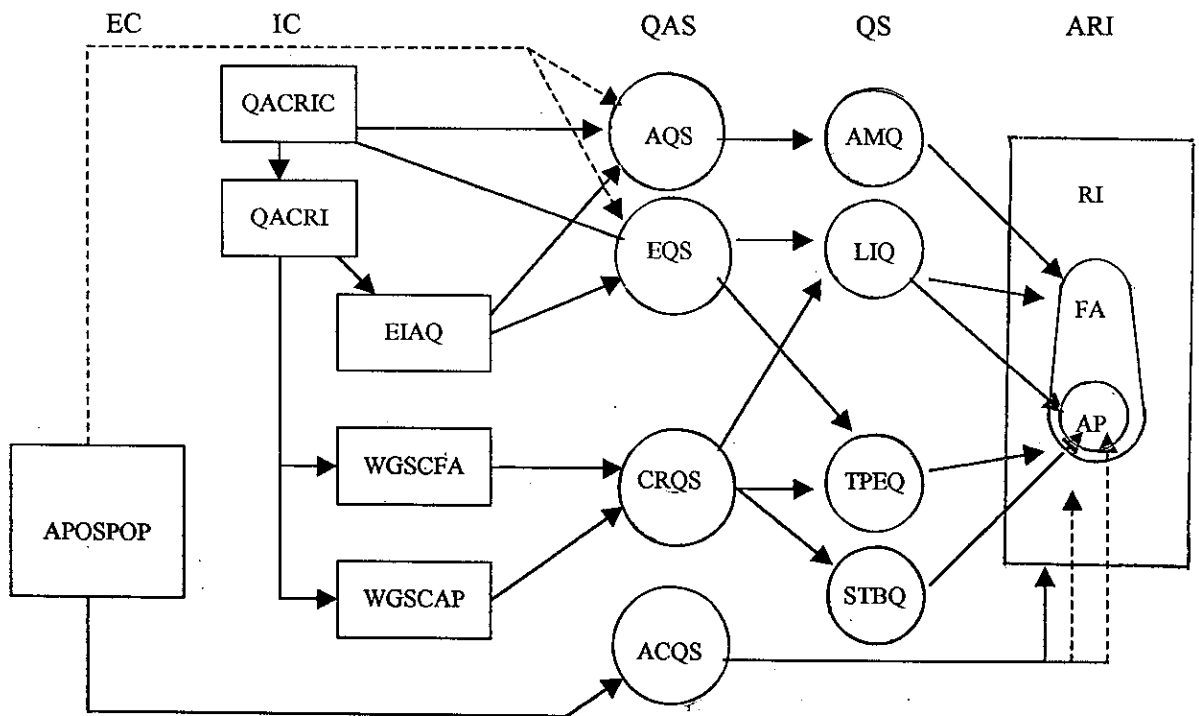
องค์กร	การดำเนินงาน
<u>องค์กรภายนอก</u> องค์กรมหาชนที่รัฐตั้งขึ้นหรือสมาคม องค์กรวิชาชีพเอกชน (APOSPOP)	1. ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดคุณภาพ ทั้งด้านการบริหารและการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์ และนักศึกษา 2. ให้การรับรองคุณภาพทั้งระดับสถาบัน คณะ และโปรแกรมวิชา 3. ให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพ ทั้งด้านการเรียนการสอน และคุณลักษณะบัณฑิตของนักศึกษา
<u>องค์กรภายใน</u> 1. คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา สภาสถาบันราชภัฏ (QACRIC)	1. กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันราชภัฏ 2. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจเยี่ยม ซึ่งจะตรวจสอบคุณภาพด้านการบริหารในระดับคณะ 3. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประเมินคุณภาพ ซึ่งจะประเมินคุณภาพด้านการเรียนการสอน และด้านอาจารย์ และบุคลากรในระดับโปรแกรมวิชาและคณะ ตามลำดับ 4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดคุณภาพด้านการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต 5. ประเมินคุณภาพด้านการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชา 6. ประเมินคุณภาพของนักศึกษาและบัณฑิตในระดับคณะ 7. ตรวจสอบคุณภาพด้านการบริหารและการจัดการของคณะ

องค์กร	การดำเนินงาน
2. คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำสถาบัน (QACRI)	1. กำหนดและแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน ตรวจสอบคุณภาพ และคณะกรรมการดำเนินงานประจำสถาบัน 2. ส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการเรียนการสอน ระดับโปรแกรมวิชา 3. กำหนดและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำคณะ และคณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำโปรแกรมวิชา
3. คณะกรรมการประเมิน และตรวจสอบคุณภาพภายใน (EIAQ)	1. ตรวจสอบและประเมินคุณภาพ ด้านการบริหารและการจัดการการเรียนการสอน 2. ประเมินคุณภาพด้านคุณภาพของอาจารย์และบุคลากร
4. คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำคณะ (WGSCFA)	1. ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการบริหารคณะ (ACFA) 2. ควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพการเรียนการสอนระดับโปรแกรมวิชา และคุณภาพอาจารย์และบุคลากรในระดับคณะ 3. ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้านคุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต
5. คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำโปรแกรมวิชา (WGSCAP)	1. ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการโปรแกรมวิชา (APC) (CPS) และคณะกรรมการบริหาร โปรแกรมวิชา (AAPC) 2. ควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพด้านการบริหารและการจัดการการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิตทั้งระดับคณะและโปรแกรมวิชา 3. ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านการเรียนการสอนและคุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต ระดับโปรแกรมวิชา

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างระบบ องค์การบริหาร การประกันคุณภาพการศึกษา คุณภาพการศึกษา และการบริหารงาน

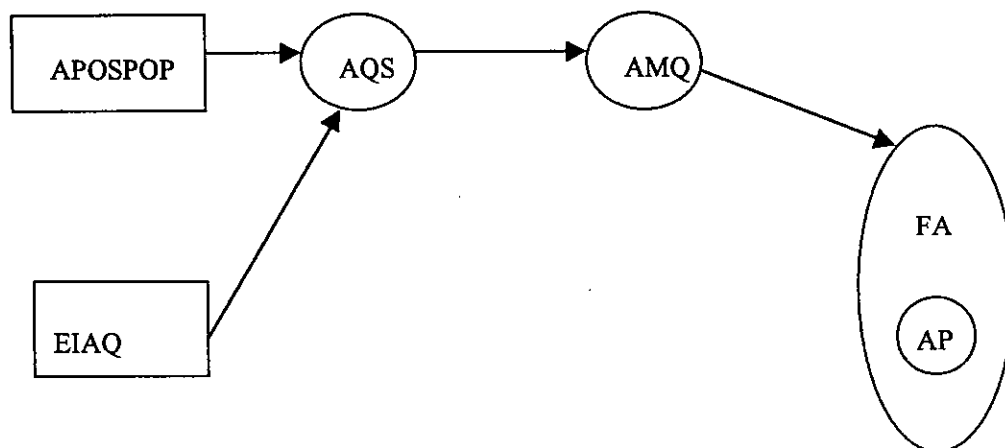
ลักษณะความสัมพันธ์ขององค์กรภายนอก (EC) องค์กรภายใน (IC)
ระบบประกันคุณภาพ (QAS) ระบบคุณภาพ (QS) และการบริหารสถาบันราชภัฏ (ARI)
แสดงให้เห็นโดยเขียนเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

โครงสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

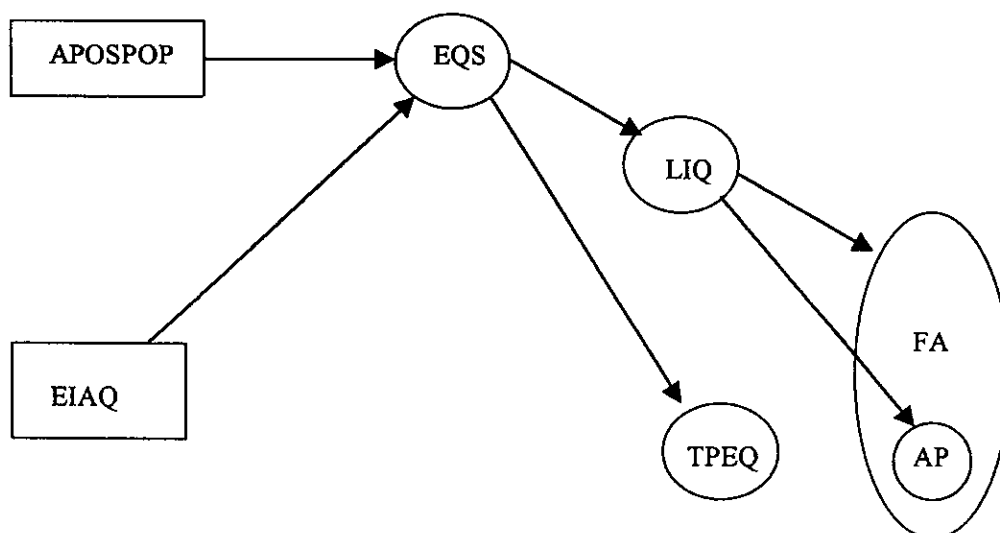
EC	=	External Committee (คณะกรรมการภายนอก)
APOSPOP	=	Association and Public Organization of State or Professional Organization of Private (สมาคมองค์กรมหาชนที่รัฐตั้งขึ้นหรือองค์กรวิชาชีพเอกชน)
IC	=	Internal Committee (คณะกรรมการภายใน)
QACRIC	=	Quality Assurance Committee in Rajabhat Institute Council (คณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ)
QACRI	=	Quality Assurance Committee of Rajabhat Institute (คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำสถาบัน)
EIAQ	=	Evaluation and Internal Auditing Quality (คณะกรรมการประเมินและตรวจสอบคุณภาพภายใน)
WGSCFA	=	Working Group Sub-Committee of Faculty (คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำคณะ)
WGSCAP	=	Working Group Sub-Committee of Academic Program (คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำโปรแกรมวิชา)
QAS	=	Quality Assurance System (ระบบการประกันคุณภาพ)
AQS	=	Auditing Quality System (ระบบการตรวจสอบคุณภาพ)
EQS	=	Evaluation Quality System (ระบบการประเมินคุณภาพ)
CRQS	=	Control and Regulation Quality System (ระบบการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ)
ACQS	=	Accreditation Quality System (ระบบการรับรองคุณภาพ)
QS	=	Quality System (ระบบคุณภาพ)
AMQ	=	Administration and Management Quality (คุณภาพการบริหารและการจัดการ)
LIQ	=	Learning and Instruction Quality (คุณภาพการเรียนการสอน)
TPEQ	=	Teacher and Personal Quality (คุณภาพอาจารย์และบุคลากร)
STBQ	=	Student and Bachelor Quality (คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต)
ARI	=	Administration Rajabhat Institute (การบริหารสถาบันราชภัฏ)
RI	=	Rajabhat Institute (สถาบันราชภัฏ)
FA	=	Faculty (คณะ)
AP	=	Academic Program (โปรแกรมวิชา)

ระบบและกลไกการตรวจสอบคุณภาพ

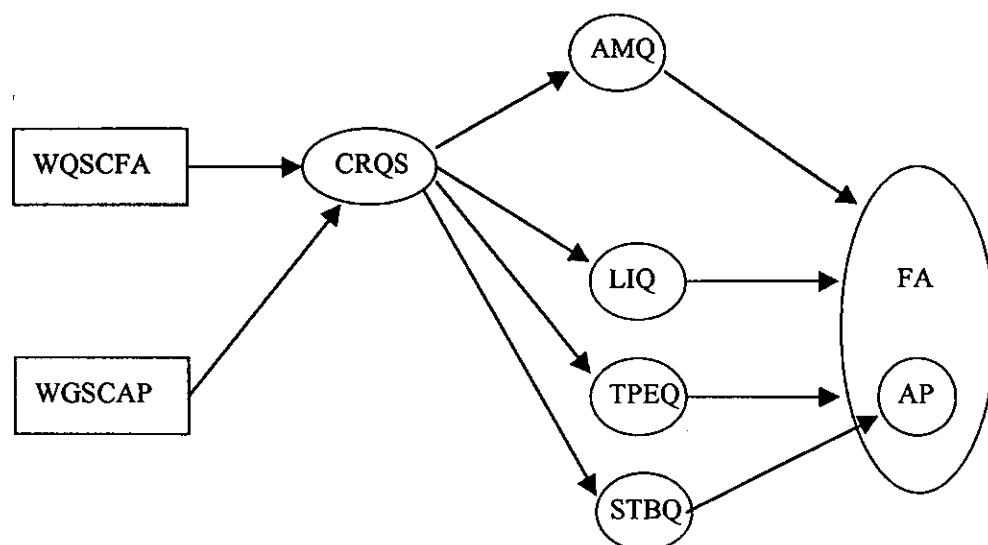
APOSPOP	=	คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ
EIAQ	=	คณะกรรมการประเมินตรวจสอบคุณภาพ
AQS	=	ระบบการตรวจสอบคุณภาพ
AMQ	=	คุณภาพการบริหารและการจัดการ
FA	=	คณะ
AP	=	โปรแกรมวิชา

ระบบและกลไกการประเมินคุณภาพ

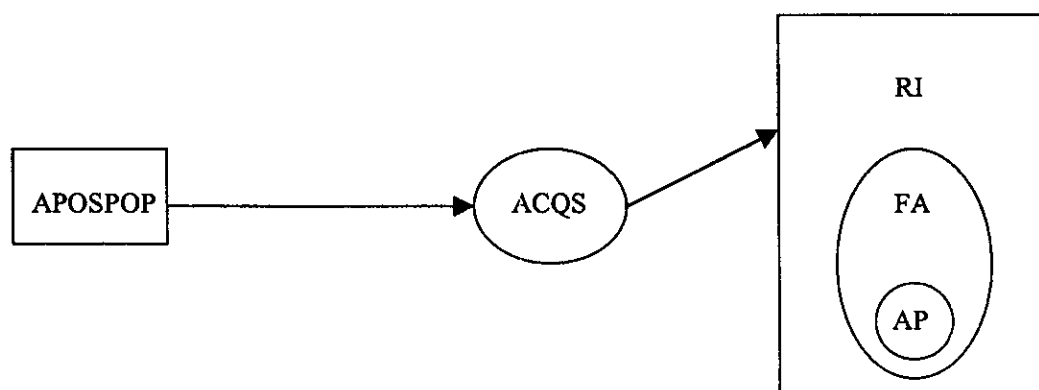
APOSPOP	=	คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ
EIAQ	=	คณะกรรมการประเมินตรวจสอบคุณภาพ
EQS	=	ระบบการประเมินคุณภาพ
LIQ	=	คุณภาพการเรียนการสอน
TPEQ	=	คุณภาพอาจารย์และบุคลากร
FA	=	คณะ
AP	=	โปรแกรมวิชา

ระบบและกลไกการควบคุมและกำกับดูแล

WGSCFA	=	คณะกรรมการดำเนินงานประจำคณะ
CRQS	=	ระบบควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ
AMQ	=	คุณภาพการบริหารและการจัดการ
WGSCAP	=	คณะกรรมการดำเนินงานประจำโปรแกรมวิชา
TPEQ	=	คุณภาพอาจารย์และบุคลากร
STBQ	=	คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต
FA	=	คณะ
AP	=	โปรแกรมวิชา
LIQ	=	คุณภาพการเรียนการสอน

ระบบและกลไกการรับรองคุณภาพ

APOSPOP = คุณภาพอาจารย์และบุคลากร

ACQS = คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

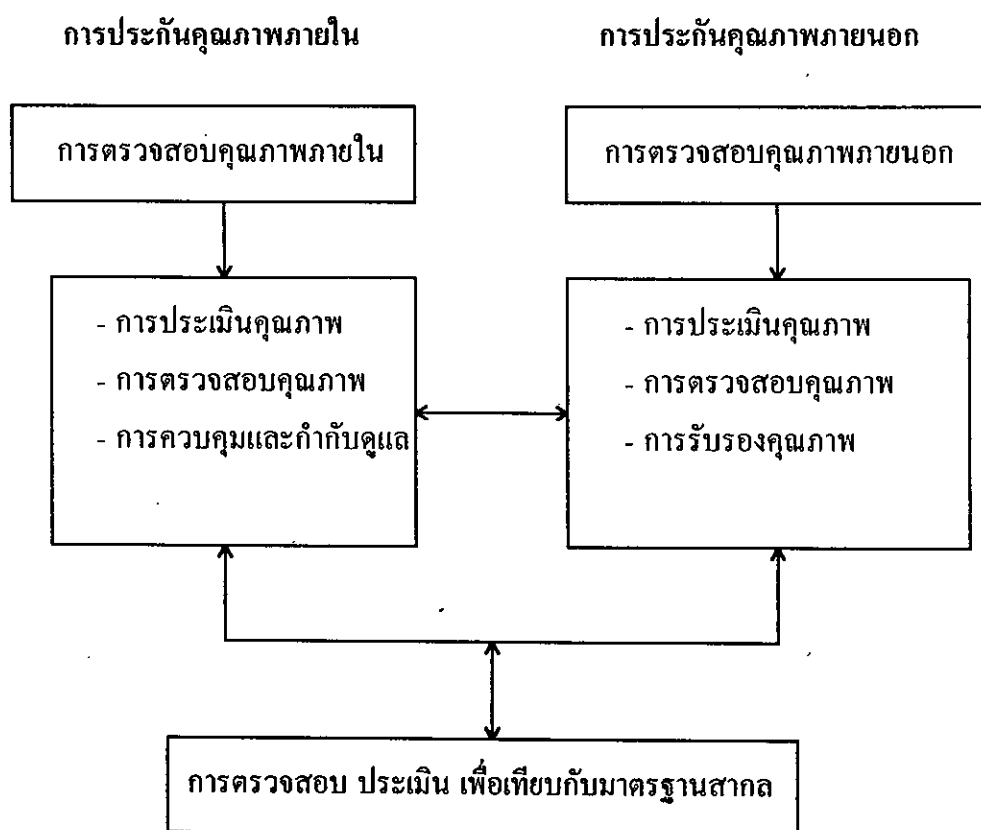
RI = สถาบันราชภัฏ

FA = คณะ

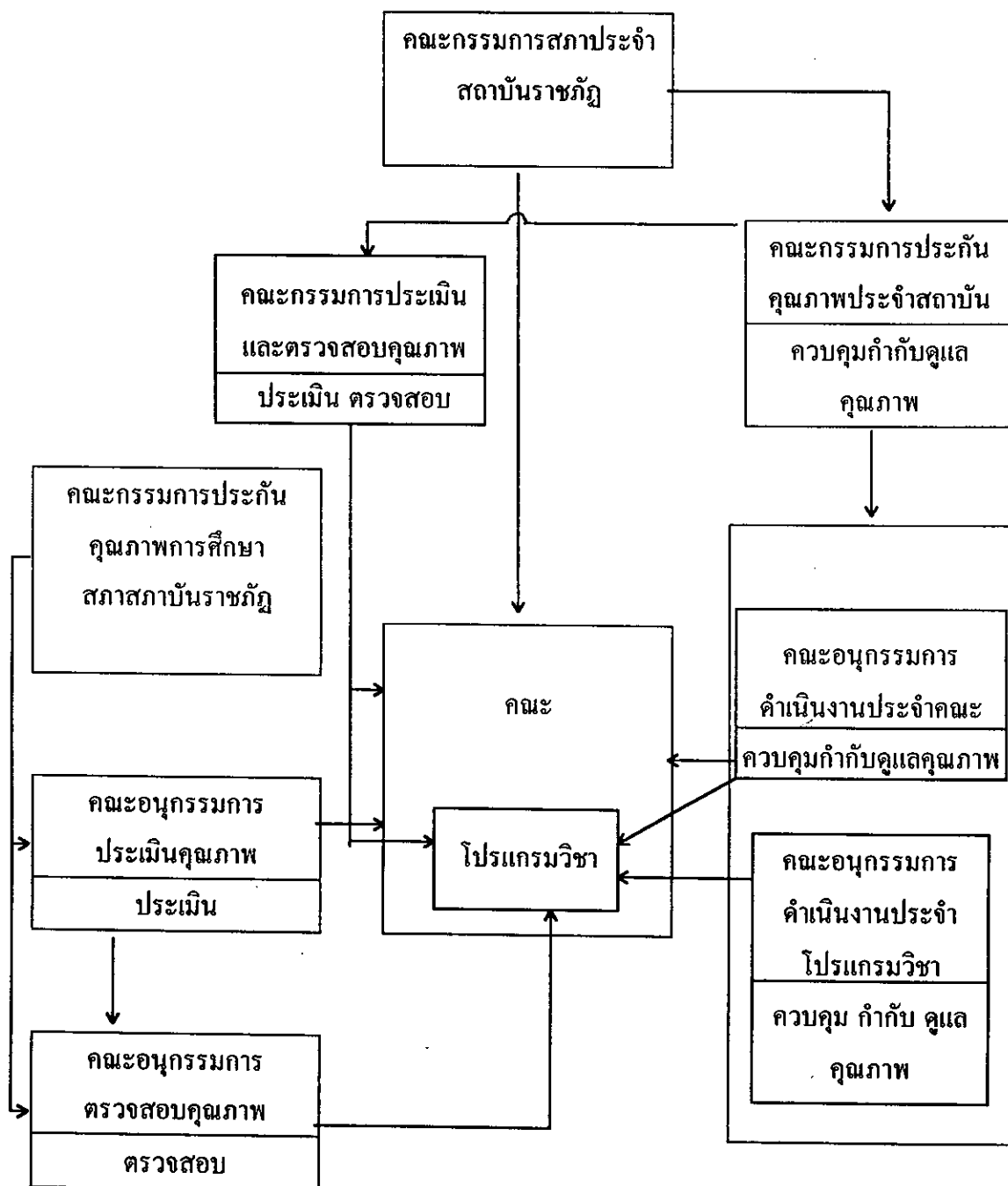
AP = โปรแกรมวิชา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

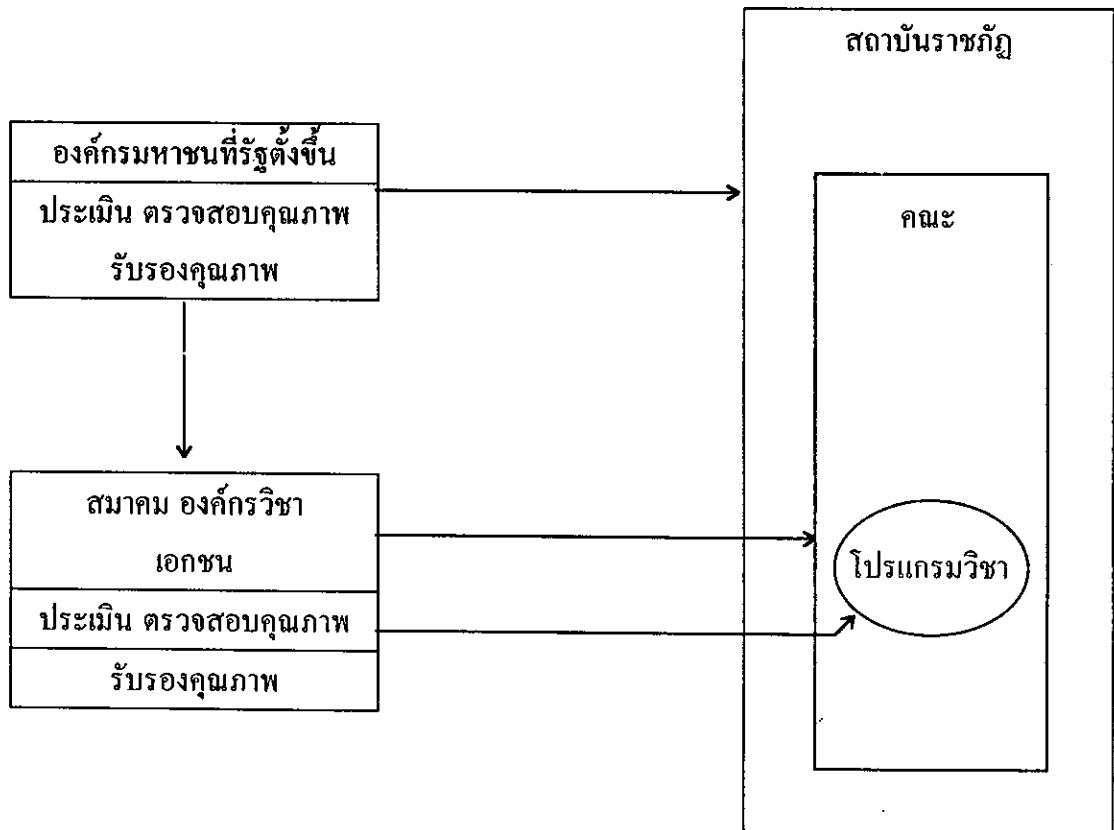
ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือการประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา มีลักษณะตามแผนภูมิต่อไปนี้

ระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษายานนอก

8. วิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์

วิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์นี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- 3.1 การจัดการประกันคุณภาพการศึกษาโดยการจัดกิจกรรม การดำเนินการประกันคุณภาพตามลักษณะคุณภาพแต่ละด้าน
- 3.2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นการดำเนินการประกันคุณภาพระดับคณะ และระดับโปรแกรมวิชา
- 3.3 วิธีการประเมิน ตรวจสอบ ควบคุมและกำกับดูแล และการรับรองคุณภาพ

3.1 การจัดการประกันคุณภาพการศึกษา

เป็นการดำเนินการประกันคุณภาพโครงการจัดกิจกรรมในแต่ละลักษณะคุณภาพ ซึ่งมี 5 ด้าน และจัดการเป็นคณะและโปรแกรมวิชาควบคู่กันไป

กิจกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพที่เป็นองค์ประกอบหรือประเด็นการประเมิน ตรวจสอบ และควบคุมกำกับดูแลคุณภาพ

คณะครุศาสตร์

1. คุณภาพการบริหารและการจัดการ
 - 1.1 การบริหารงานทั่วไป
 - 1.2 การบริหารงานวิชาการ
 - 1.3 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 1.4 การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.5 การเงินและงบประมาณ
2. คุณภาพการเรียนการสอน
 - 2.1 การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 - 2.2 การบริหารหลักสูตร
 - 2.3 การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้
 - 2.4 การบริหารงานวิจัย

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

1. คุณภาพการบริหารและการจัดการ
 - 1.1 การบริหารงานวิชาการ
 - 1.2 การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา
2. คุณภาพการเรียนการสอน
 - 2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.2 การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 - 2.3 การบริหารหลักสูตร
 - 2.4 การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้
 - 2.5 สิ่งอำนวยความสะดวก

คณะครุศาสตร์

3. คุณภาพอาจารย์ และบุคลากร
 - 3.1 การพัฒนาอาจารย์
 - 3.2 การพัฒนาบุคลากรสนับสนุน
 - 3.3 การปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากร
4. คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต
 - 4.1 กิจกรรมพัฒนานักศึกษา
 - 4.2 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต
5. กิจกรรมระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 5.1 การประเมินคุณภาพ
 - 5.2 การตรวจสอบคุณภาพ
 - 5.3 การควบคุมกำกับดูแล
 - 5.4 การรับรองคุณภาพ

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

3. คุณภาพอาจารย์และบุคลากร
 - 3.1 การพัฒนาอาจารย์
 - 3.2 การพัฒนาบุคลากรสนับสนุน
4. คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต
 - 4.1 กิจกรรมพัฒนานักศึกษา
 - 4.2 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต
5. กิจกรรมระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 5.1 การประเมินคุณภาพ
 - 5.2 การควบคุมและกำกับดูแล
 - 5.3 การส่งเสริมสนับสนุน
 - 5.4 การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
 - 5.5 การรับรองคุณภาพ

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

- ขั้นที่ 1 กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ
นโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์
รวมทั้งการดำเนินการ
- ขั้นที่ 2 แต่งตั้งคณะกรรมการระดับคณะ และ
โปรแกรมวิชา
- ขั้นที่ 3 ทบทวนภารกิจ บทบาทหน้าที่ และ
วิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาอุปสรรค
จุดอ่อนจุดแข็งของคณะครุศาสตร์
- ขั้นที่ 4 วางแผนจัดทำแผนการประกันคุณภาพ
และกำหนดเป้าหมายและกิจกรรม
การประกัน วิธีดำเนินการ วิธีการ

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

- ขั้นที่ 1 กำหนดพันธกิจและวัตถุประสงค์ รวมทั้ง
การดำเนินการของโปรแกรมวิชา
- ขั้นที่ 2 ทบทวนบทบาทหน้าที่ของกรรมการ
แต่ละคน
- ขั้นที่ 3 พัฒนาอาจารย์และบุคลากรทุกคน
- ขั้นที่ 4 วางแผนการดำเนินการ และกำหนดกิจกรรม
การประกันคุณภาพ

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

ประเมินคุณภาพ กลยุทธ์การพัฒนา
และส่งเสริมสนับสนุน

ขั้นที่ 5 ดำเนินการ

1. การประเมินคุณภาพ มีการดำเนินการ
ดังนี้
 - 1.1 กำหนดองค์ประกอบหรือประเด็น
การประเมิน
 - 1.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน
 - 1.3 การสรุปผลการประเมิน
 - 1.4 รายงานผลและแจ้งผล
 - 1.5 ผลกระทบในการประเมิน
2. การตรวจสอบคุณภาพ มีการดำเนินการ
ดังนี้
 - 2.1 กำหนดหัวข้อหรือประเด็น
การตรวจสอบและทำการศึกษาตนเอง
 - 2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ
 - 2.3 คณะกรรมการศึกษารายงาน
การศึกษาค้นเองและหลักฐาน และ
กำหนดเกณฑ์การตรวจสอบ
 - 2.4 สรุปผลการตรวจสอบ
 - 2.5 การรายงานและแจ้งผล
3. การควบคุมและกำกับดูแล มีการ
ดำเนินการดังนี้
 - 3.1 จัดทำแผนการควบคุมฯ
 - 3.2 กำหนดกิจกรรมประเด็นขั้นตอน
การควบคุมฯ
 - 3.3 กำหนดมาตรฐานควบคุมฯ
 - 3.4 การวัดผลการดำเนินงาน

ขั้นที่ 5 ดำเนินการ

1. การประเมินคุณภาพ มีการดำเนินการ
ดังนี้
 - 1.1 กำหนดองค์ประกอบหรือประเด็น
การประเมิน
 - 1.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน
 - 1.3 การสรุปผลการประเมิน
 - 1.4 รายงานผลและแจ้งผล
 - 1.5 ผลกระทบในการประเมิน
3. การควบคุมและกำกับดูแล มีการ
ดำเนินการดังนี้
 - 3.1 จัดทำแผนการควบคุมฯ
 - 3.2 กำหนดกิจกรรมประเด็นขั้นตอน
การควบคุมฯ
 - 3.3 กำหนดมาตรฐานควบคุมฯ
 - 3.4 การวัดผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการ

3.5 รายงานความก้าวหน้า

4. การส่งเสริมสนับสนุนมีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 เตรียมการวางแผน

4.2 กำหนดแผนดำเนินงาน

4.3 ดำเนินงาน

4.4 ประเมินผล

4.5 การรายงานผล

6. การรับรองคุณภาพ มีการดำเนินการดังนี้

6.1 ขั้นเตรียมการ

6.2 ขั้นประเมินคุณภาพ

6.3 ขั้นหลังการประเมิน

ขั้นที่ 6 ติดตามและรายงานผล

ขั้นที่ 7 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

3.5 รายงานความก้าวหน้า

4. การส่งเสริมสนับสนุนมีการดำเนินการ ดังนี้

4.1 เตรียมการวางแผน

4.2 กำหนดแผนดำเนินงาน

4.3 ดำเนินงาน

4.4 ประเมินผล

4.5 การรายงานผล

5. การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินการดังนี้

5.1 เลือกปัญหาที่สำคัญ

5.2 จัดหาข้อมูลจากการสำรวจ วิเคราะห์

5.3 จัดทำแผนปฏิบัติการ

5.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ของ

คณะกรรมการ

5.5 ปฏิบัติการตามแผน

5.6 จัดทำแผนเพื่อปฏิบัติในอนาคต

5.7 กำหนดข้อปฏิบัติในการประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา

5.8 ควบคุมกำกับดูแล ตรวจสอบ

5.9 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ

6. การรับรองคุณภาพ มีการดำเนินการดังนี้

6.1 ขั้นเตรียมการ

6.2 ขั้นประเมินคุณภาพ

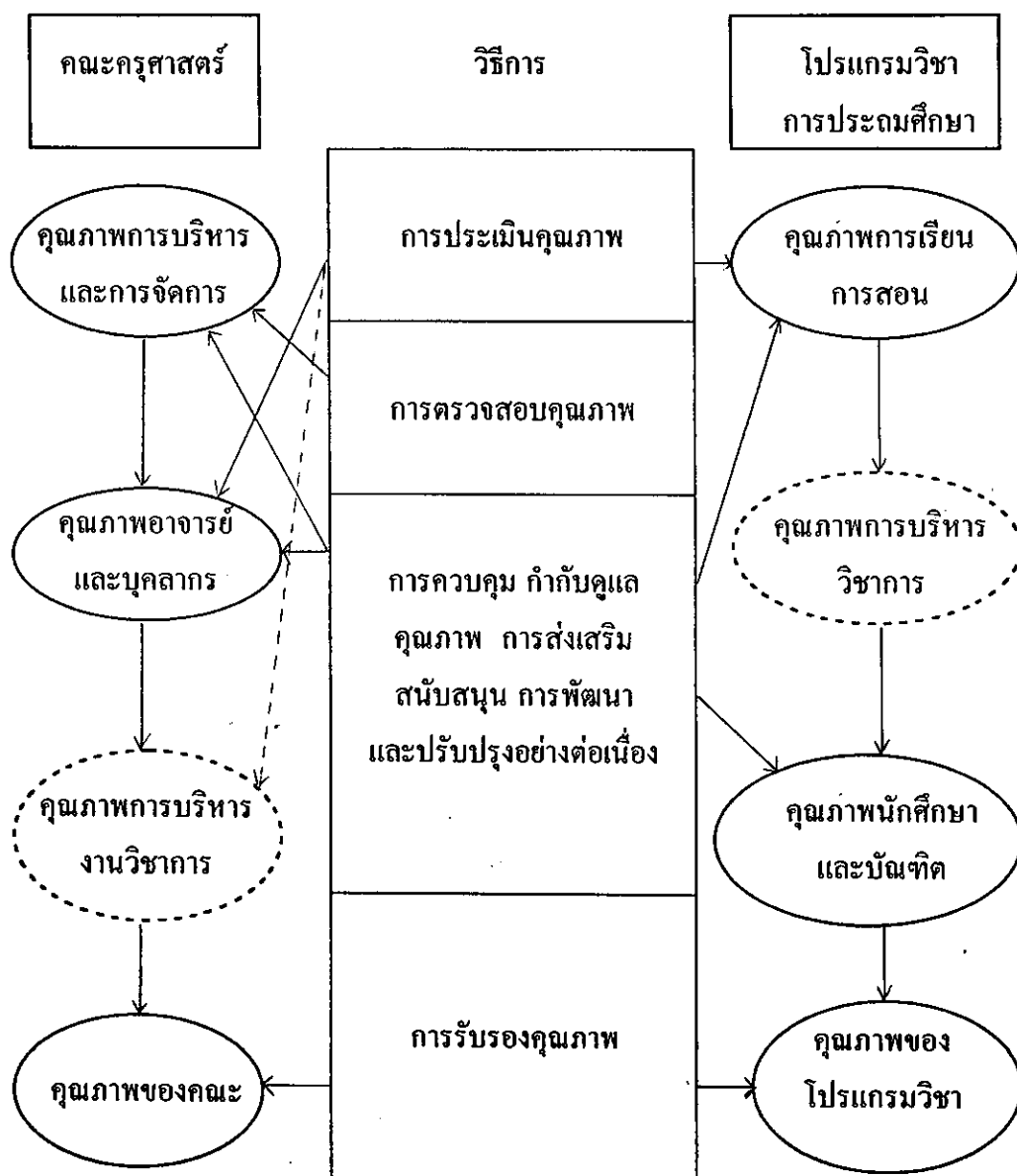
6.3 ขั้นหลังการประเมิน

ขั้นที่ 6 ติดตามและรายงานผล

ขั้นที่ 7 เผยแพร่และประชาสัมพันธ์

3.3 วิธีการประเมิน ตรวจสอบ ควบคุม และกำกับดูแล และการรับรองคุณภาพ

แผนวิธีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

และต้องปรับปรุงบางส่วน

1 = ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย
และแผนงาน มีจุดบกพร่องมาก

- เกณฑ์การประเมินด้านปริมาณให้เป็นไปตาม
ตามมาตรฐานอุดมศึกษา

3. การสรุปผลการประเมิน มีกฎเกณฑ์สำคัญ
คือ

3.1 ผลการประเมินมี 2 ระดับ คือ ผ่านและ
ไม่ผ่าน

3.2 กรณีที่องค์ประกอบใดองค์ประกอบ
หนึ่ง ได้รับความสำเร็จในระดับ 1
แสดงว่าองค์ประกอบใหญ่นั้นไม่ผ่าน

4. การรายงานผลและการแจ้งผล

4.1 ให้รายงานผลทุกประเด็นการประเมิน
และคะแนนรวม

4.2 องค์ประกอบใดที่ประเมินไม่ผ่านจะต้อง
มีการปรับปรุงและพัฒนาส่งเสริมและ
ประเมินซ้ำ

4.3 องค์ประกอบใดที่ประเมินผ่านให้มี
การควบคุม กำกับดูแลคุณภาพให้คง
รักษาคุณภาพได้

4.4 การแจ้งผลการประเมินให้แจ้งผลและ
ข้อเสนอแนะแก่คณะหรือคณะกรรมการ
บริหารทราบทุกครั้ง

5. ผลกระทบในการประเมินคุณภาพคณะ

5.1 ด้านงบประมาณ จัดสรรงบประมาณให้
กรณีที่มีผลการประเมินผ่าน

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

และบางส่วนต้องปรับปรุง

1 = ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย
และแผนงาน มีจุดบกพร่องมาก

- เกณฑ์การประเมินด้านปริมาณให้เป็นไปตาม
มาตรฐานอุดมศึกษา

3. การสรุปผลการประเมิน มีกฎเกณฑ์สำคัญ
คือ

3.1 ผลการประเมินมี 2 ระดับ คือ ผ่านและ
ไม่ผ่าน

3.2 กรณีที่องค์ประกอบใดองค์ประกอบ
หนึ่ง ได้รับความสำเร็จในระดับ 1
แสดงว่าองค์ประกอบใหญ่นั้นไม่ผ่าน

4. การรายงานผลและการแจ้งผล

4.1 ให้รายงานผลทุกประเด็นการประเมิน
และคะแนนรวม

4.2 องค์ประกอบใดที่ประเมินไม่ผ่านจะต้อง
มีการปรับปรุงและพัฒนาส่งเสริมและ
ประเมินซ้ำ

4.3 องค์ประกอบใดที่ประเมินผ่านให้มี
การควบคุม กำกับดูแลคุณภาพให้คง
รักษาคุณภาพได้

4.4 การแจ้งผลการประเมินให้แจ้งผลและ
ข้อเสนอแนะแก่ประธานโปรแกรมหรือ
คณะกรรมการบริหารโปรแกรมทุกครั้ง

5. ผลกระทบในการประเมินคุณภาพโปรแกรม
วิชา

5.1 ด้านงบประมาณ จัดสรรงบประมาณให้
กรณีที่มีผลการประเมินผ่าน

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

5.2 ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผลการประเมิน
ไม่ผ่าน จะต้องมีการวางแผนการพัฒนา
คุณภาพ

5.3 ด้านการยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่
จะมีการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบกรณี
ที่ผ่านการประเมิน

5.2 ด้านการพัฒนาคุณภาพ ผลการประเมิน
ไม่ผ่าน จะต้องมีการวางแผนการพัฒนา
คุณภาพ

5.3 ด้านการยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่
จะมีการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบกรณี
ที่ผ่านการประเมิน

3.3.2 วิธีการตรวจสอบคุณภาพ (กรณีตรวจสอบคุณภาพภายในสถาบัน)

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

1. กำหนดหัวข้อหรือประเด็นการตรวจสอบ
ซึ่งประกอบด้วย
คุณภาพการบริหารและการจัดการ
 - 1.1 การบริหารงานทั่วไป
 - 1.2 การบริหารงานวิชาการ
 - 1.3 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 1.4 การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 1.5 การเงินและงบประมาณ
2. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพซึ่ง
เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ 3-5 คน โดยมี
ผู้แทนวิชาชีพอยู่ด้วยอย่างน้อย 1 คน
3. คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ ศึกษา
รายงานการศึกษาตนเอง และเอกสารหลักฐาน
โดยกำหนดเกณฑ์สำหรับการตรวจสอบไว้

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

3.1 เกณฑ์การตรวจสอบด้านคุณภาพมี 3

ระดับคือ

3- หมายถึง ดีมาก ดำเนินงานตาม

ข้อกำหนด นโยบาย เป้าหมาย และ
วัตถุประสงค์อย่างถูกต้องและปรากฏ
ผลระดับดีมาก

2 หมายถึง ดี ดำเนินงานตามข้อกำหนด
นโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์
ได้ผลพอสมควร

1 หมายถึง ปรับปรุง ดำเนินงานไม่ได้ผล
หรือไม่ดำเนินงานจนไม่ปรากฏผลดี
ตามต้องการ

3.2 เกณฑ์การตรวจสอบด้านปริมาณให้เป็น ไปตามมาตรฐานภาระงานที่ได้กำหนดไว้

4. สรุปผลการตรวจสอบมีกฎเกณฑ์ดังนี้

4.1 ผลการตรวจสอบมี 3 ระดับ คือ

- ผ่านระดับดีมาก
- ผ่าน
- ไม่ผ่าน

4.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของคณะ

จะต้องได้ระดับตั้งแต่ 2 ขึ้นไปจึงจะถือว่าผ่าน และจะผ่านระดับดีมากต่อเมื่อ
ทุกหัวข้อหรือทุกประเด็นได้ระดับ 3
(ดีมาก)

4.3 หัวข้อประเด็นใดได้ระดับ 1 (ปรับปรุง)

กรรมการจะต้องระบุเหตุผลไว้ด้วย

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

5. การรายงานและแจ้งผลการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพแจ้งผล
การพิจารณา ข้อเสนอแนะตามหัวข้อหรือ
ประเด็นให้สถาบัน เพื่อให้คณะกรรมการ
ประกันคุณภาพการศึกษาประจำสถาบันทราบ
และเพื่อพิจารณาเห็นชอบและแจ้งคณะต่อไป
คณะที่ผ่านการตรวจสอบจะได้รับการรับรอง
จากสถาบันระยะ 5 ปี คณะนี้ได้ผ่านการ
ตรวจสอบจะให้มีการแก้ไขภายในระยะเวลา
1 ปี

3.3.3 วิธีการควบคุมและกำกับดูแล

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

1. จัดทำแผนการควบคุมกำกับดูแลคุณภาพ
โดยกำหนดกิจกรรม ระยะเวลา และ
ผู้รับผิดชอบ
2. กำหนดกิจกรรม ประเด็น ขั้นตอน
การควบคุม กำกับดูแลภายใน
 - 2.1 คุณภาพการบริหารและการจัดการ
 - 1) การบริหารงานทั่วไป
 - 2) การบริหารงานวิชาการ
 - 3) การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 4) การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 5) การเงินและงบประมาณ

1. จัดทำแผนการควบคุมกำกับดูแลคุณภาพ
โดยกำหนดกิจกรรม ระยะเวลา และ
ผู้รับผิดชอบ
2. กำหนดกิจกรรม ประเด็น ขั้นตอน
การควบคุม กำกับดูแล
 - 2.1 คุณภาพการเรียนการสอน
 - 1) การจัดการเรียนการสอน
 - 2) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
 - 3) การบริหารหลักสูตร
 - 4) การส่งทรัพยากรการเรียนรู้

คณะครุศาสตร์

2.2 คุณภาพอาจารย์และบุคลากร

- 1) การพัฒนาอาจารย์
- 2) การพัฒนาบุคลากรสนับสนุน

3. กำหนดมาตรฐานคุณภาพงาน

3.1 มาตรฐานคุณภาพการบริหาร

- ระเบียบการบริหารงานทั่วไป
 - เกณฑ์การควบคุมการบริหารงานวิชาการ
- 3 ด้าน
- เกณฑ์การจัดตั้งอำนวยการความสะดวก
ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารสถานที่
สื่ออุปกรณ์ สาธารณูปโภค และสำนัก
วิทยบริการ
 - เกณฑ์การจัดการประกันคุณภาพในระดับ
คณะและโปรแกรมวิชา
 - ระเบียบและเกณฑ์การจัดสรรและใช้
งบประมาณ

3.2 มาตรฐานคุณภาพอาจารย์และบุคลากร

- เกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์
- ระเบียบการพิจารณาทุนพัฒนาอาจารย์
- เกณฑ์ภาระงานด้านการบริหาร
- เกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของ

บุคลากรสนับสนุน

โปรแกรมวิชาการประถม

2.2 คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

- 1) กิจกรรมพัฒนานักศึกษา
- 2) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

3. กำหนดมาตรฐานคุณภาพงาน

3.1 มาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียน

- การสอน
- เกณฑ์การจัดทำแผนการเรียน
- เกณฑ์การจัดทำและควบคุมแนวการ
สอน
- เกณฑ์การจัดทำข้อสอบและการส่งผล
การประเมิน
- ระเบียบการประเมินผลการเรียน
- เกณฑ์การเรียนของนักศึกษา
- เกณฑ์การควบคุมการจัดการเรียน
การสอน

3.2 มาตรฐานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

เกณฑ์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3.3 มาตรฐานการบริหารหลักสูตร

- เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
- เกณฑ์การปรับปรุงหลักสูตร

3.4 มาตรฐานแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

- เกณฑ์การจัดห้องเรียนและห้อง

ปฏิบัติการเฉพาะด้าน

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

- เกณฑ์การจัดอาคารสถานที่ สื่อ
อุปกรณ์

- เกณฑ์การจัดสวธารณูปโภค

3.5 มาตรฐานการพัฒนานักศึกษา

- เกณฑ์การรับและคัดเลือกนักศึกษา

- เกณฑ์การเรียนของนักศึกษา

- เกณฑ์การพัฒนากิจกรรมนักศึกษา

- ระเบียบการปฏิบัติของนักศึกษา

- ระเบียบการสอนประมวลผล

3.6 มาตรฐานการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

- เกณฑ์การจบการศึกษา

- เกณฑ์การพัฒนาคุณสมบัติและ

คุณลักษณะของบัณฑิต

- เกณฑ์การพัฒนาหลังจบการศึกษา

4. การวัดผลการดำเนินงานโดยเทียบกับเกณฑ์
มาตรฐานคุณภาพซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ

4.1 ผลการเทียบกับเกณฑ์ กิจกรรมหรือ
ประเด็นใด หรือจำนวนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่
กำหนด ถือว่าได้มาตรฐาน

4.2 ผลการเทียบกับเกณฑ์ฯ กิจกรรมหรือ
ประเด็นใด มีปริมาณหรือจำนวนต่ำกว่าเกณฑ์
มาตรฐานที่กำหนดไว้ ถือว่าไม่ได้มาตรฐาน

5. รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินการ

- กรณีที่กิจกรรม/ประเด็นใดไม่ได้มาตรฐาน
กรรมการหรือผู้ควบคุมจะต้องตรวจสอบวัดผล
เป็นระยะ ๆ เพื่อดูความก้าวหน้าทางด้านคุณภาพ

4. การวัดผลการดำเนินงานโดยเทียบกับเกณฑ์
มาตรฐานคุณภาพซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ

4.1 ผลการเทียบกับเกณฑ์ กิจกรรมหรือ
ประเด็นใด หรือจำนวนมากกว่าเกณฑ์มาตรฐาน
ที่กำหนด ถือว่าได้มาตรฐาน

4.2 ผลการเทียบกับเกณฑ์ฯ กิจกรรมหรือ
ประเด็นใด มีปริมาณหรือจำนวนต่ำกว่าเกณฑ์
มาตรฐานที่กำหนดไว้ ถือว่าไม่ได้มาตรฐาน

5. รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินการ

- กรณีที่กิจกรรม/ประเด็นใดไม่ได้มาตรฐาน
กรรมการหรือผู้ควบคุมจะต้องตรวจสอบวัดผล
เป็นระยะ ๆ เพื่อดูความก้าวหน้าทางด้านคุณภาพ

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

- กรณี กิจกรรม/ประเด็นใดได้มาตรฐานจะต้อง
จัดมาตรการรักษาคุณภาพไว้ตลอดระยะ 3 - 5 ปี

- กรณี กิจกรรม/ประเด็นใดได้มาตรฐานจะต้อง
จัดมาตรการรักษาคุณภาพไว้ตลอดระยะ 3 - 5 ปี

3.3.4 วิธีการรับรองคุณภาพ

คณะครุศาสตร์

การรับรองคุณภาพมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน เรื่องคุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพอาจารย์และบุคลากร คุณภาพการบริหารวิชาการ
- กำหนดกรอบและประเด็นการศึกษาตนเอง พร้อมทั้งศึกษาตนเองตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ขั้นประเมินคุณภาพ

2.1 ผลการประเมินคุณภาพระดับคณะ
ทุกหัวข้อหรือทุกองค์ประกอบต้องได้ระดับ 2
ขึ้นไปและผลการประเมินรวมต้องอยู่ในระดับ
ผ่าน

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพระดับคณะ
ทุกหัวข้อจะต้องได้ระดับ 2 ขึ้นไป และมีผลการ
ตรวจสอบอยู่ในระดับ ผ่าน หรือ ผ่านระดับดีมาก

2.3 ผลการควบคุมกำกับดูแลจะต้องได้

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

การรับรองคุณภาพมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน เรื่องคุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพอาจารย์และบุคลากร คุณภาพการบริหารวิชาการ
- กำหนดกรอบและประเด็นการศึกษาตนเอง พร้อมทั้งศึกษาตนเองตามมาตรฐานที่กำหนด

2. ขั้นประเมินคุณภาพ

2.1 ผลการประเมินคุณภาพระดับโปรแกรมวิชา
ทุกหัวข้อหรือทุกองค์ประกอบต้องได้ระดับ 2
ขึ้นไปและผลการประเมินรวมต้องอยู่ในระดับ
ผ่าน

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพระดับคณะ
ทุกหัวข้อจะต้องได้ระดับ 2 ขึ้นไป และมีผลการ
ตรวจสอบอยู่ในระดับ ผ่าน หรือ ผ่านระดับดีมาก

2.3 ผลการควบคุมกำกับดูแลจะต้องได้

คณะครุศาสตร์

โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

มาตรฐาน

2.4 การประเมินผลรวมโดยคณะทีมงาน
เป็นการรวมผลจากข้อ 2.1, 2.2, 2.3 จะต้อง
ได้ผลระดับ ผ่าน, ผ่านและได้มาตรฐาน

3. ขั้นหลังการประเมิน

- ประกาศผลและรายชื่อผู้ที่ได้รับการประเมิน
- รับรองคุณภาพ
- ประเมินซ้ำ กรณีที่ครบเวลาที่กำหนดหรือ
ประเด็นที่ ไม่ผ่าน ระดับคุณภาพ

มาตรฐาน

2.4 การประเมินผลรวมโดยคณะทีมงาน
เป็นการรวมผลจากข้อ 2.1, 2.2, 2.3 จะต้อง
ได้ผลระดับ ผ่าน, ผ่านและได้มาตรฐาน

3. ขั้นหลังการประเมิน

- ประกาศผลและรายชื่อผู้ที่ได้รับการประเมิน
- รับรองคุณภาพ
- ประเมินซ้ำ กรณีที่ครบเวลาที่กำหนดหรือ
ประเด็นที่ ไม่ผ่าน ระดับคุณภาพ

2.3 การประเมินผลรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

การนำเสนอผลการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพ เป็นการนำเสนอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ในด้านหลักการ ระบบและกลไก และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ และประเมิน ทั้งด้านความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้ ดังรายละเอียดในตาราง 13 ถึง 15

ตาราง 13 ค่าความเหมาะสม ความสอดคล้องและความคาดหวังการนำไปใช้ของหลักการประกันคุณภาพการศึกษา

หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม		ความคาดหวังการนำไปใช้	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. องค์ประกอบของหลักการประกันคุณภาพ ตั้งแต่ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนพัฒนา หลักการบริหาร และ คุณลักษณะบัณฑิตของคณะ	4.55	0.53	4.22	0.66
2. การเรียงลำดับหัวข้อหลักการ ตั้งแต่ปรัชญา ถึงคุณลักษณะบัณฑิต	4.44	0.53	4.33	0.50
3. ข้อกำหนดของหลักการด้านปรัชญาของคณะครุศาสตร์	4.33	0.70	4.11	0.78
4. ข้อกำหนดของหลักการด้านนโยบายการประกันคุณภาพ	4.33	0.70	4.11	0.60
5. ข้อกำหนดวิสัยทัศน์ของคณะครุศาสตร์	4.33	0.86	4.00	0.71
6. ข้อกำหนดพันธกิจของคณะครุศาสตร์โปรแกรมวิชา	4.44	0.72	4.22	0.66
7. ข้อกำหนดวัตถุประสงค์ของคณะครุศาสตร์ และโปรแกรมวิชา	4.66	0.50	4.22	0.44
8. ข้อกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ และโปรแกรมวิชา	4.66	0.50	4.11	0.78
9. ลักษณะของแผนพัฒนาคณะครุศาสตร์และโปรแกรมวิชา	4.55	0.53	4.44	0.53

ตาราง 13 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม		ความคาดหวัง การนำไปใช้	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
10. ลักษณะหลักการในการบริหารของคณะ ครุศาสตร์ และโปรแกรมวิชาฯ	4.33	0.86	4.22	0.66
11. ความครอบคลุมเนื้อหาด้้นหลักการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.55	0.53	4.44	0.53
12. ความสอดคล้องของหลักการกับบริบทของ คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ	4.22	0.83	4.00	0.71

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในด้านหลักการประกันคุณภาพการศึกษาของรูปแบบว่าเหมาะสมมากที่สุด 5 หัวข้อ คือ การกำหนดองค์ประกอบ ข้อกำหนดวัตถุประสงค์ของคณะ ข้อกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต ลักษณะของแผนพัฒนาคณะ และความครอบคลุมเนื้อหาด้้นหลักการ ส่วนหัวข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมมาก

ความคาดหวังการนำไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ หลักการประกันคุณภาพ และส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสามารถนำไปใช้ได้ดีมากทุกหัวข้อ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ ควรกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของคณะครุศาสตร์มากกว่าวิสัยทัศน์ของผู้บริหารอาจารย์ และเป็นลักษณะที่กว้างไกล แข่งขันกับนานาชาติได้ มีเสรีภาพทางการเงิน

2. การกำหนดนโยบาย ควรให้คณะกรรมการมีการทบทวนทุก 3 – 5 ปี และเป็นลักษณะความก้าวหน้า และสอดคล้องกับปรัชญาของคณะ

3. การจัดเรียงหัวข้อหลักการ ควรเป็นลักษณะนี้ คือ Philosophy → Vision → Mission → Goals → Purpose → QA Policy

ตาราง 14 ค่าความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้ของระบบ และกลไกการบริหาร
การประกันคุณภาพการศึกษา

หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม		ความคาดหวัง การนำไปใช้	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. องค์กรดำเนินงานและบทบาทหน้าที่				
ความรับผิดชอบ (คุณภาพ)				
1.1 ลักษณะคณะกรรมการดำเนินงาน	4.44	0.88	4.11	0.78
1.2 การแยกองค์กรดำเนินงานเป็นโดยตรง กับโดยอ้อม	4.44	0.73	4.00	0.86
1.3 ความสอดคล้องสัมพันธ์ขององค์กรแต่ละ องค์กร	4.44	0.73	4.00	0.86
1.4 บทบาทหน้าที่ขององค์กร	4.50	0.53	4.12	0.64
1.5 ความรับผิดชอบขององค์กร	4.50	0.53	4.25	0.71
1.6 การแยกองค์กรเป็นองค์กรภายในและ องค์กรภายนอก	4.22	0.83	4.25	0.71
1.7 ความสำคัญของคณะกรรมการประกัน คุณภาพและคณะกรรมการประเมิน และตรวจสอบคุณภาพ	4.55	0.52	4.22	0.44
1.8 ความสำคัญของอนุกรรมการดำเนินงาน ประจำคณะและอนุกรรมการดำเนินงาน ประจำโปรแกรมวิชา	4.66	0.50	4.22	0.44

ตาราง 14 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม		ความคาดหวัง การนำไปใช้	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
2. องค์กรดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ขององค์กร (ปริมาณ)				
2.1 จำนวนคณะกรรมการดำเนินงาน	3.89	1.16	3.88	1.05
2.2 จำนวนองค์กรการบริหารที่มีส่วนในการ จัดการประกันคุณภาพ	4.33	0.71	4.00	0.71
2.3 จำนวนระบบการประกันคุณภาพ	4.03	1.04	3.88	0.93
2.4 จำนวนระบบคุณภาพของคณะและ โปรแกรมวิชา	4.22	1.09	3.88	0.93
3. ความสัมพันธ์ระหว่างระบบองค์กรบริหารงาน คุณภาพการศึกษาและการบริหารงาน (คุณภาพ)				
3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระบบกับองค์กร บริหารการประกันคุณภาพกับการบริหารงาน	4.00	1.11	3.77	0.97
3.2 ระบบและกลไกการตรวจและประเมิน คุณภาพ	4.22	0.83	3.88	0.78
3.3 ระบบและกลไกการควบคุมกำกับ ดูแล คุณภาพ	4.22	0.83	4.00	0.86
3.4 ระบบและกลไกการส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพ	4.44	0.72	3.88	0.78
3.5 ระบบและกลไกการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.44	0.72	4.00	0.71
3.6 ระบบและกลไกการรับรองคุณภาพ	4.33	0.86	4.00	0.71
3.7 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	4.33	0.86	3.88	0.78
3.8 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก	4.33	0.86	3.77	0.83

ตาราง 14 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม		ความคาดหวัง การนำไปใช้	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
4. ความสัมพันธ์ระหว่างระบบองค์การบริหาร คุณภาพการศึกษาและการบริหารงาน (ปริมาณ)				
4.1 จำนวนระบบการประกันคุณภาพ เพื่อการ ตรวจสอบคุณภาพภายใน	4.33	0.70	3.88	0.78
4.2 จำนวนระบบการประกันคุณภาพเพื่อการ ตรวจสอบคุณภาพภายนอก	4.33	0.70	3.88	0.78

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในด้านระบบและกลไกการบริหาร การประกันคุณภาพการศึกษาของรูปแบบ เรื่ององค์การดำเนินงานและบทบาทหน้าที่ความ รับผิดชอบว่าเหมาะสมมากที่สุด 4 หัวข้อ คือ บทบาทหน้าที่ขององค์กร ความรับผิดชอบ ขององค์กร ความสำคัญของคณะกรรมการประกันคุณภาพ และคณะกรรมการประเมินและ ตรวจสอบคุณภาพและความสำคัญของอนุกรรมการดำเนินงานประจำคณะและโปรแกรมวิชา ส่วนหัวข้ออื่น ๆ มีความเหมาะสมมาก

เรื่ององค์การดำเนินงานบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความ เหมาะสมมากทุกหัวข้อ

เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างระบบ องค์การ การบริหารงานคุณภาพการศึกษาและการ บริหารงาน ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมมากทุกหัวข้อ

ความคาดหวังการนำไปใช้ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การจัดองค์การประกันคุณภาพ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ระหว่าง ระบบองค์การบริหารคุณภาพและ การบริหารงานของคณะสามารถนำไปใช้ได้ระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

1. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ มีความเป็นตรรกะดีมาก ควรเขียนเป็นผังงาน เพราะถ้านำไปใช้จะดู ช่างยากซับซ้อนต่อคณาจารย์ และอาจไม่สนใจหรือละเลยไปได้ ควรจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน มีบทบาทหน้าที่ดูได้ง่าย

2. ภาพ (Diagram) ต้องแปลตัวอย่างและอักษรย่อ และสร้างรูปแบบที่ง่าย ๆ เป็นตอน ๆ ในเชิงการสร้างดีแล้ว แต่อาจมีปัญหาในเชิงปฏิบัติ

3. จำนวนองค์กรมีมากเกินไป ทำให้บทบาทหน้าที่ สับสนมาก ควรลดให้น้อยลงจะได้ง่ายแก่การดูและการปฏิบัติ

4. การจัดระบบไม่ควรซับซ้อนและยุ่งยากมากเกินไป เพราะไม่สะดวกต่อการปฏิบัติ และอาจไม่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมของสถาบันอุดมศึกษาของไทยด้วย และควรใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

5. ระบบการประกันคุณภาพบางระบบ เช่น การรับรองคุณภาพควรเป็นหน้าที่ขององค์กรภายนอกหรือองค์กรอิสระ และเป็นมาตรฐานจากภายนอกมาทำการรับรองมากกว่า จะมีการรับรองคุณภาพภายในสังกัดเดียวกัน

ตาราง 15 ค่าความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้ ของวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา

หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม		ความคาดหวัง การนำไปใช้	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การจัดกิจกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา				
1.1 ลักษณะกิจกรรมการประกันคุณภาพของ คณะและโปรแกรมวิชา	4.33	0.70	4.00	0.71
1.2 ลักษณะกิจกรรมด้านการบริหารและ การจัดการ	4.44	0.72	4.00	0.71
1.3 ลักษณะกิจกรรมด้านการเรียนการสอน	4.33	0.70	4.00	0.71
1.4 ลักษณะกิจกรรมด้านอาจารย์และบุคลากร	4.33	0.86	4.00	0.71
1.5 ลักษณะกิจกรรมด้านนักศึกษาและบัณฑิต	4.33	0.86	4.00	0.71
2. ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการ ศึกษา				
2.1 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาของคณะและโปรแกรมวิชา	4.44	0.72	3.88	0.78
2.2 ลักษณะการดำเนินการประกันคุณภาพ 5 ขั้น คือ 1) กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ 2) แต่งตั้งคณะกรรมการ 3) ทบทวนภารกิจบทบาทหน้าที่ 4) จัดทำแผนการประกันคุณภาพ 5) การดำเนินการ	4.44	0.52	3.88	0.78
2.3 ความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนการ ดำเนินการประกันคุณภาพของคณะกับ โปรแกรมวิชา	4.33	0.70	4.11	0.78

ตาราง 15 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม		ความคาดหวัง การนำไปใช้	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
3. วิธีการประเมิน ตรวจสอบ ควบคุมและกำกับ ดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาและปรับปรุง อย่างต่อเนื่องและการรับรองคุณภาพ (คุณภาพ และปริมาณ)				
3.1 ลักษณะของแผน วิธีดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.55	0.72	3.88	0.78
3.2 ลักษณะของวิธีดำเนินการของคณะ และ โปรแกรมวิชา	4.33	1.11	3.88	0.78
3.3 ลักษณะวิธีการมีความสอดคล้องและ สัมพันธ์ของคณะและโปรแกรมวิชาต่อ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา	4.66	0.70	3.88	0.78
3.4 ลักษณะของวิธีการประกันคุณภาพ 5 ขั้นตอน	4.66	0.70	4.00	1.06
3.5 ลักษณะของวิธีการตรวจสอบคุณภาพ	4.22	0.97	4.00	0.71
3.6 จำนวนขั้นตอนการประเมินคุณภาพของ คณะและโปรแกรมวิชา	4.11	0.60	3.77	0.83
3.7 จำนวนหัวข้อหรือประเด็นและเกณฑ์ การตรวจสอบ	4.00	0.70	3.88	0.78
3.8 จำนวนขั้นตอนและเกณฑ์ของการควบคุม กำกับดูแล	4.11	0.60	3.88	0.78
3.9 จำนวนขั้นตอนของการส่งเสริมและ สนับสนุน	4.00	0.70	3.77	0.83
3.10 จำนวนขั้นตอนของการปรับปรุงและ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.11	0.60	3.77	0.83

- 3. น่าจะมีหัวข้อเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันกับหน่วยงานหรือสถาบันอื่น ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อเป็นหน้าต่างในการดูความก้าวหน้าของโลกภายนอกด้วย
- 4. เกณฑ์การประเมินคุณภาพน่าจะมี 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ยังไม่ดี ใช้ไม่ได้เพราะ Scale 5 น่าจะทำให้การปรับปรุงได้คมชัดยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ในการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษานี้ผู้วิจัยได้จัดขอบข่ายของการนำเสนอเป็นเรื่อง ๆ ดังนี้คือ

- 3.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- 3.2 การวางแผนดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ
- 3.3 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ
- 3.4 การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพ
- 3.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

การนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะครุศาสตร์เป็นผลจากการศึกษาของผู้วิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น (Base Line Data) ทั้งด้านบุคลากร และการบริหารจัดการของ คณะครุศาสตร์ ได้แก่ จำนวนบุคลากรในคณะกรรมการแต่ละคณะ คุณวุฒิของอาจารย์ ตำแหน่งทางวิชาการ โปรแกรมวิชาในคณะครุศาสตร์ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 16 ถึง 18

ตาราง 16 จำนวนบุคลากรในคณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์ คณะกรรมการประกันคุณภาพ ประจำคณะครุศาสตร์ และคณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

คณะกรรมการ	จำนวน
1. คณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์ (บริหาร)	
1.1 คณบดี	1
1.2 รองคณบดี	5
1.3 ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาพัฒนาครู	1
1.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต	1
1.5 ประธานกรรมการโปรแกรมวิชา	17
1.6 เลขานุการคณะครุศาสตร์	1
รวม	26

ตาราง 16 (ต่อ)

คณะกรรมการ	จำนวน
2. คณะกรรมการการประกันคุณภาพประจำคณะครุศาสตร์	
2.1 คณบดี	1
2.2 รองคณบดี	1
2.3 ประธานโปรแกรมวิชา	17
2.4 รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา	1
รวม	20
3. คณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	
3.1 รองคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา	1
3.2 ตัวแทนประธานโปรแกรมวิชา	5
3.3 ตัวแทนคณาจารย์	3
3.4 อาจารย์ที่ทำหน้าที่เลขานุการ	1
รวม	10

จากตาราง 16 แสดงว่าคณะครุศาสตร์ มีคณะกรรมการจำนวน 3 คณะ ซึ่งทำหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งการบริหารงานและการบริหารวิชาการ คณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์มีหน้าที่ในการบริหารงาน จำนวน 26 คน คณะกรรมการประกันคุณภาพประจำคณะครุศาสตร์ มีหน้าที่บริหารจัดการการประกันคุณภาพ คณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพของคณะ และโปรแกรมวิชา ซึ่งมีจำนวน 10 คน

ตาราง 17 จำนวน และร้อยละคุณวุฒิของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์

คุณวุฒิของอาจารย์	จำนวน	ร้อยละ
1. การศึกษาคุฎีบัณฑิต	2	5.13
2. การศึกษามหาบัณฑิต	7	17.95
3. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต	15	38.47
4. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	3	7.69
5. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	1	2.56
6. ครุศาสตร์อุตสาหกรรมศิลปมหาบัณฑิต	1	2.56
7. สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต	1	2.56
8. Master of Art และ Master of Science	2	5.13
9. การศึกษบัณฑิต	5	12.83
10. ครุศาสตร์บัณฑิต	1	2.56
11. วิทยาศาสตร์บัณฑิต	1	2.56
รวมทั้งสิ้น	39	100.00

จากตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์คณะครุศาสตร์ มีคุณวุฒิมากที่สุด คือ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ร้อยละ 38.47 รองลงมาคือ การศึกษามหาบัณฑิต ร้อยละ 17.95

ตาราง 18 จำนวน และร้อยละ ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์

ตำแหน่งทางวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
1. รองศาสตราจารย์	4	10.25
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์	9	23.09
3. อาจารย์	26	66.66
รวมทั้งสิ้น	39	100.00

จากตาราง 18 แสดงว่า อาจารย์คณะครุศาสตร์ มีตำแหน่งทางวิชาการเพียงร้อยละ 33.34 จำแนกเป็นรองศาสตราจารย์ ร้อยละ 10.25 และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 23.09 และมีอัตราส่วนเทียบกับอาจารย์ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ 1 : 2

ตาราง 19 จำนวน และร้อยละของนักศึกษาในคณะครุศาสตร์ จำแนกตามโปรแกรมวิชา

โปรแกรมวิชา	จำนวน	ร้อยละ
1. ภาษาไทย	27	2.60
2. ภาษาอังกฤษ	69	6.67
3. สังคมศึกษา	121	11.68
4. คณิตศึกษา	217	20.94
5. นาฏศิลป์	37	3.58
6. คอมพิวเตอร์ศึกษา	33	3.18
7. คณิตศาสตร์	58	5.60
8. เคมี	7	0.68
9. วิทยาศาสตร์ทั่วไป	74	7.14
10. อุตสาหกรรมศิลป์	83	8.01
11. การประถมศึกษา	84	8.10
12 เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา	37	3.58
13. การวัดผลการศึกษา	23	2.22
14. การศึกษาปฐมวัย	71	6.86
15. จิตวิทยาและการแนะแนว	52	5.01
16. พระพุทธศาสนา	32	3.09
17. ฟิสิกส์	11	1.06
รวม	1,036	100.00

จากตาราง 19 แสดงว่าคณะครุศาสตร์มีโปรแกรมวิชาทั้งหมด 17 โปรแกรม มีจำนวนนักศึกษา 1,036 คน โปรแกรมวิชาคณิตศึกษา มีจำนวนนักศึกษามากที่สุดคือ ร้อยละ 20.94 นักศึกษาโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา ร้อยละ 8.10

3.2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

3.2.1 โครงการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ ครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นพันธกิจที่สำคัญของสถาบันราชภัฏ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งระดับต้นสังกัด และระดับสถาบัน ได้พยายามเร่งรัดจัดดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะคณะครุศาสตร์ เป็นคณะที่จะต้องผลิตบุคลากรด้านครู-อาจารย์ไปทำการสอนและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ประจวบเหมาะกับความประสงค์ของการศึกษาวิจัยที่เน้นการประกันคุณภาพการศึกษาระดับคณะและโปรแกรมวิชาที่ได้ดำเนินการจัดสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ผู้วิจัยจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะทดลองใช้รูปแบบนั้น ซึ่งเป็นทั้งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและหาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นสถาบันหนึ่งที่มีความพร้อมหลาย ๆ ด้านในการพัฒนาการผลิตบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพโดยใช้รูปแบบการประกันคุณภาพดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์โครงการ

2.1 เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้านบริหารและการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์ และบุคลากร นักศึกษา และบัณฑิต

2.2 เพื่อหาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา อันประกอบด้วย การดำเนินการทดลอง การทดสอบองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพ

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยวิธีสนทนากลุ่ม

3. เป้าหมายของโครงการ

3.1 เป้าหมายด้านปริมาณ ทดลองการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา คณะคือ คณะครุศาสตร์ โปรแกรมวิชา คือ โปรแกรมวิชาประถมศึกษา และมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพ 4 ด้าน โดยใช้ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์คณะครุศาสตร์ และนักศึกษาในโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา ปี 3 และ 4

3.2 เป้าหมายด้านคุณภาพ คือ สัมฤทธิ์ผลของการทดลองใช้รูปแบบฯ ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบ ปัญหาและอุปสรรคของการทดลองใช้รูปแบบฯ

4. วิธีดำเนินการ

ขอบเขตของการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ มี 2 ระดับ คือ

1) ระดับคณะ คือ คณะครุศาสตร์ จะครอบคลุมการทดลองด้านการบริหารและการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร

2) ระดับโปรแกรมวิชา คือ โปรแกรมวิชาการศึกษา จะครอบคลุมการทดลองด้านการเรียนการสอน นักศึกษา และบัณฑิต

ในการดำเนินการทดลอง ได้กำหนดขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาก่อนใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ โดยวิธีศึกษาตนเองและประเมินตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงจากสำนักมาตรฐานการศึกษา สถาบันราชภัฏ

ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการประชุม คณะอนุกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ และอาจารย์เพื่อทำความเข้าใจ พร้อมทั้งแจกเอกสารคู่มือการดำเนินการ การประชุมย่อยเพื่อจัดคณะทำงาน ประเมินตรวจสอบ

ขั้นที่ 3 ในระหว่างทดลองใช้รูปแบบฯ นั้น มีการทดสอบองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพในกรอบของระบบ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวป้อน กระบวนการ ผลผลิต พร้อมกับจัดสนทนากลุ่ม กับคณะอนุกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ โดยใช้แบบกรอกข้อความตามโครงสร้างคำถาม

ขั้นที่ 4 หลังการทดลองใช้รูปแบบฯ จะมีการจัดตรวจสอบ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง โดยที่ศึกษาตนเอง และประเมินตนเอง ทดสอบองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม และสนทนากลุ่มเป็นครั้งที่ 2

5. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาที่ใช้เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2542 จนถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2542
เป็นเวลา 3 เดือน

6. ผู้รับผิดชอบโครงการ

โครงการนี้เป็นโครงการที่จัดทำเพื่อการจัดทำปฏิญานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เรื่อง
รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏของนายสมกุล ฉาวรกิจ
ซึ่งมีอาจารย์ที่ปรึกษา 3 ท่าน คือ

1. รศ.ดร.วิชัย	วงศ์ใหญ่
2. รศ.ดร.ไพศาล	หวังพานิช
3. ผศ.ดร.อังคณา	วัฒนาณรงค์

7. งบประมาณ และทรัพยากรที่ต้องใช้

7.1 ค่าตอบแทน	- ค่าตอบแทนคณะกรรมการ/คณะทำงาน	1,500 บาท
7.2 ค่าใช้สอย	- ค่าพาหนะ	420 บาท
7.3 ค่าวัสดุ	- ค่าพิมพ์เอกสาร	4,500 บาท
	- ค่าทำเล่ม และถ่ายเอกสาร	3,000 บาท
	- ค่าบันทึกเสียง	350 บาท
	รวมค่าใช้จ่าย	9,770 บาท

8. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ได้ทราบลักษณะการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

8.2 ได้ทราบประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพ

8.3 ได้ทราบปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการประกันคุณภาพฯ เพื่อคณะครุศาสตร์
จะได้หาวิธีการปรับปรุงวิธีการทำงาน

9. การติดตามและประเมินผลโครงการ

9.1 ศึกษาจากผลสรุปในปริญญานิพนธ์

9.2 ประชุมฟังความคิดเห็นของอาจารย์คณะครุศาสตร์

9.3 ให้อาจารย์ นักศึกษา ตอบแบบสอบถาม การจัดกิจกรรมประกันคุณภาพในโอกาส

ต่อไป

วิชัย วงษ์ใหญ่ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์
(รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่)

สมกุต ถาวรกิจ ผู้เสนอโครงการ
(นายสมกุต ถาวรกิจ)

3.2.2 การดำเนินการโครงการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา
การดำเนินการทดลอง แบ่งขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาก่อนใช้รูปแบบ
การประกันคุณภาพ ผลปรากฏว่า ได้รับความร่วมมือพอสมควร

ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมี
การประชุมคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์
ปรากฏว่า อาจารย์และคณะกรรมการได้ใช้เวลาในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการประกัน
คุณภาพเป็นเวลานาน

ขั้นที่ 3 ในระหว่างทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา กิจกรรมที่
ดำเนินการ คือ ทดสอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ และการประชุมหรือสนทนากลุ่ม

ขั้นที่ 4 หลังการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการทำการ
ศึกษาตนเองและประเมินตนเอง ทดสอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพต้องใช้การดำเนินการ
เป็นเวลานาน

การดำเนินการตามแผนการปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ
การศึกษา

ขั้นเตรียมการ มีการเตรียมการด้านต่าง ๆ โดยเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึง
เดือนสิงหาคม

ขั้นทดลอง กิจกรรมได้ดำเนินการทุกกิจกรรมที่กำหนดตามระยะเวลาที่กำหนด
ได้รับความร่วมมือ ระหว่างเดือนกันยายนถึงตุลาคม 2542

ขั้นหลังทดลอง กิจกรรมได้ดำเนินการ มีปัญหาการตรวจสอบตามแบบการ
ศึกษาตนเอง และการประเมินตนเองอยู่บ้าง จึงขอความร่วมมือจัดตั้งผู้ประสานงานประจำคณะ
ครุศาสตร์ ระยะเวลาที่ใช้คือ กลางเดือนพฤศจิกายนถึงวันที่ 3 ธันวาคม 2542

3.2.3 แผนดำเนินการจัดกิจกรรม การประกันคุณภาพการศึกษา

ในการจัดทำแผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษานี้ จัดทำ
เป็น 2 ลักษณะ คือ จัดทำเป็นรายการแผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
ของคณะครุศาสตร์ มีรายละเอียดอธิบาย กิจกรรมย่อย ๆ ตามตัวบ่งชี้คุณภาพ แหล่งข้อมูล และ
เครื่องมือที่ใช้วัด

แผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโปรแกรมวิชา
การประถมศึกษา ที่ประกอบด้วย รายการ แผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพ
มีรายละเอียดกิจกรรมตามตัวบ่งชี้คุณภาพ แหล่งข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้วัด

รายการ
แผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
ของคณะครุศาสตร์

วิธีการ	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
1. วิธีการประเมินคุณภาพ	1.1 คุณภาพการเรียนการสอน 1) การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2) การบริหารหลักสูตร 3) การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 4) การบริหารงานวิจัย	อาจารย์	แบบประเมิน
2. วิธีการตรวจสอบคุณภาพ	2.1 คุณภาพการบริหารและการจัดการ 1) การบริหารงานทั่วไป 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 4) การบริหารงานประกันคุณภาพ 5) การเงินและงบประมาณ	คณะกรรมการดำเนินงานประจำคณะ	แบบตรวจสอบ
3. วิธีการควบคุมกำกับดูแล	3.1 คุณภาพการบริหารและการจัดการ 1) การบริหารงานทั่วไป 2) การบริหารวิชาการ 3) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 4) การบริหารงานประกันคุณภาพ 3.2 คุณภาพอาจารย์และบุคลากร 1) การพัฒนาอาจารย์ 2) การพัฒนาบุคลากร	1. อาจารย์ 2. คณะกรรมการดำเนินงานประจำคณะ 1. อาจารย์ 2. คณะกรรมการดำเนินงานประจำคณะ	แบบควบคุมและกำกับดูแล แบบควบคุมและกำกับดูแล

รายการ
แผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
ของโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

วิธีการ	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
1. วิธีการประเมินคุณภาพ	1.1 คุณภาพการเรียนการสอน 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) การบริหารหลักสูตร	1. อาจารย์ 2. นักศึกษา	แบบประเมิน
2. วิธีการตรวจสอบคุณภาพ	-	-	-
3. วิธีการควบคุมกำกับดูแล	3.1 คุณภาพการเรียนการสอน 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) การบริหารหลักสูตร 4) การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ 3.2 คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต 1) กิจกรรมพัฒนานักศึกษา 2) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต	1. อาจารย์ 2. คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำโปรแกรมวิชา 1. นักศึกษา 2. อาจารย์	แบบควบคุมและกำกับดูแล แบบควบคุมและกำกับดูแล

3.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

3.3.1 ผลการดำเนินการทดลอง

การรายงานผลการดำเนินการทดลองมี 2 ลักษณะ คือ การรายงานการศึกษา
ตนเอง และการรายงานการประเมินตนเอง

1) การทำการศึกษาตนเอง (Self Study) เป็นการดำเนินการตามกิจกรรม
ที่กำหนดไว้ในแผนดำเนินการ เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วจะต้องทำรายงานการศึกษาตนเอง
โดยการกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ผู้ที่ทำรายงานการศึกษาตนเองคือ คณะอนุกรรมการ
ดำเนินงานประกันคุณภาพประจำคณะครุศาสตร์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
คณะครุศาสตร์

1. ปรัชญาของคณะครุศาสตร์

“มุ่งสร้างครูและพัฒนาครูให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่ดี ใฝ่หน้าที่ และใฝ่สร้างสรรค์ ด้วยพลัง
แห่งความรัก และความศรัทธาในหน้าที่ พัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

วิธีการได้มาซึ่งปรัชญา ประชุมอาจารย์ทั้งคณะ (ร้อยละ 22.60, 83.90) จัดตั้งคณะ
กรรมการเฉพาะกิจ (ร้อยละ 6.50, 77.40) คณะผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการ (ร้อยละ 22.60, 12.90)

2. วิสัยทัศน์ของคณะครุศาสตร์

“มุ่งผลิตครู พัฒนาครูและวิจัยเพื่อพัฒนาครู พัฒนาวิชาชีพครู รวมทั้งพัฒนา
วิชาชีพการบริหารการศึกษา ยึดตนเป็นที่พึ่ง ตลอดจนให้บริการทางวิชาการแก่สังคมให้มาก
ยิ่งขึ้น”

วิธีการได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ คณะผู้บริหารเป็นผู้กำหนด (ร้อยละ 25.80, 83.90)
คณะอาจารย์ของคณะเป็นผู้กำหนด (ร้อยละ 29.00, 83.90) คณะบุคลากรภายในและภายนอก
ร่วมกัน (ร้อยละ -, 6.50) ผู้บริหารกำหนดแล้วเสนอให้คณะอาจารย์ในคณะร่วมพิจารณา
ปรับปรุง (ร้อยละ -, 6.50)

การแสดงออกซึ่งวิสัยทัศน์ แสดงออกโดย การดำเนินงาน (ร้อยละ 22.60,
83.90) เป็นแผนพัฒนาคณะ (ร้อยละ 32.60, 83.90) ผู้บริหาร อาจารย์มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
(ร้อยละ 6.50, 22.60) ผู้บริหาร อาจารย์ มีความเป็นผู้นำชี้แจงบุคลากรภายนอกได้ (ร้อยละ 3.20, 6.50)

3. พันธกิจของคณะครุศาสตร์

“ผลิตครูโดยเน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ มีจิตสำนึกความเป็นครู เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม รู้จักพึ่งตนเอง และทำงานให้เป็นประโยชน์แก่สังคม พัฒนานักศึกษาคู อาจารย์ สร้างองค์ความรู้ใหม่โดยการวิจัย พัฒนาโรงเรียนสาธิต จัดศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้”

การแสดงออกตามพันธกิจ โดยบุคลากรในคณะทุกคนมีความสำนึกต่อพันธกิจ (ร้อยละ 12.90, 83.90) และมีบุคลากรบางคนเท่านั้นมีความสำนึกในพันธกิจ (ร้อยละ 19.40,-)

4. วัตถุประสงค์ของคณะครุศาสตร์

“1. ผลิตและพัฒนาครูประจำการแก่บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและคุณธรรม

2. วิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู และวิชาชีพการบริหารการศึกษา

3. ให้บริการทางวิชาการแก่โรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่น”

ลักษณะของวัตถุประสงค์ดำเนินการได้ (ร้อยละ 25.80, 85.90) สอดคล้องกับปรัชญานโยบาย พันธกิจของสถาบัน (ร้อยละ 29.00, 80.60)

5. นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์

“จัดทำแผนการประกันคุณภาพโดยให้คณาจารย์ในคณะมีส่วนร่วมในการวางแผน และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ในส่วนของการดำเนินการ ให้กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ชัดเจน หลักสูตรตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น สังคม อาจารย์ต้องมีศักยภาพและคุณภาพเหมาะสม กระบวนการสรรหาและพัฒนา นักศึกษา ให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ มีส่วนักวิทยบริการที่เหมาะสม และเพียงพอกับผู้ใช้บริการ มีระบบการบริการ และการจัดการอย่างมีคุณภาพ จัดการด้านการเงินมีระบบการตรวจสอบได้ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมเอื้อต่อวัตถุประสงค์ของคณะ ส่งเสริมและควบคุมคุณภาพการวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัย”

ลักษณะของนโยบาย มีความสอดคล้อง ครอบคลุมนโยบายของสถาบันและสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (ร้อยละ 25.80, 83.90) มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ร้อยละ 6.10, 41.90)

6. แผนพัฒนาคณะครุศาสตร์

“เป็นแผนพัฒนาระยะ 4 ปี (พ.ศ.2542 – 2545) โดยกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัด กิจกรรม แนวทางดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ และหลักฐานแสดง ซึ่งมีเนื้อหาการพัฒนา

อาจารย์ นักศึกษา การเรียนการสอน แหล่งวิทยาการการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น สนับสนุนการทำวิจัย จัดบริการวิชาการแก่ชุมชน อุปกรณ์การสอน สื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย สนับสนุนด้านศิลปวัฒนธรรม การผลิตครูที่มีประสิทธิภาพ”

ลักษณะของแผนพัฒนาคณะ ชีตหลักการมีส่วนร่วมในการวางแผน (ร้อยละ 22.60, 83.90) ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 16.10, 83.90) มีวิธีการและกระบวนการจัดสรร และใช้งบประมาณ (ร้อยละ 3.20, 48.40) พัฒนารักษาบุคลากรให้มีคุณธรรม (ร้อยละ 6.50, 16.10) กำหนดภาระงานที่เหมาะสม (ร้อยละ 12.90, 9.70)

การจัดองค์กร ดำเนินการตามแผนเพื่อการตรวจสอบประเมิน (ร้อยละ 16.10, 83.90) การควบคุมกำกับดูแล (ร้อยละ 12.90, 83.90) การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ (ร้อยละ 25.80, 61.30)

7. หลักการในการบริหารงานของคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์มีอิสระภาพ เสรีภาพในการพัฒนาความคิดและการปฏิบัติ (ร้อยละ 25.00, 83.90) บุคลากรมีเสรีภาพทางวิชาการ (ร้อยละ 22.60, 29.00) กำหนดแนวทางในการบริหาร การดำเนินการ (ร้อยละ 16.10, 12.90)

8. คุณลักษณะบัณฑิตคณะครุศาสตร์

“นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความสามารถในการวิชาชีพครู และนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ มีจิตสำนึกในความเป็นครู มีจรรยาบรรณ มีความรัก ความศรัทธาในหน้าที่ ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม และเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่หน้าที่ และสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข”

ลักษณะของการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต มีกระบวนการผลิตนักศึกษาและบัณฑิตที่ดี (ร้อยละ 25.80, 83.90) ผลิตบัณฑิตโดยยึดหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่เหมาะสม (ร้อยละ 22.60, 83.90) สร้างคุณลักษณะให้แก่บัณฑิตจนเป็นที่น่าพอใจของสังคม (ร้อยละ 16.10, 83.90) คุณลักษณะบัณฑิตที่สร้างขึ้นสามารถสนองความต้องการและชี้นำสังคมได้ (ร้อยละ 19.40, 77.40)

2) การทำการศึกษาตนเอง (Self Study) เป็นการดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนดำเนินการ เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วจะต้องทำรายงานการศึกษาตนเองโดยการกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้ ผู้ที่ทำรายงานการศึกษาตนเองคือ คณะอนุกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพประจำโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

1. ปรัชญา และวิสัยทัศน์ ของโปรแกรมวิชา

“จัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาครูประถมศึกษาให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล”

การได้มาซึ่งปรัชญา มีการประชุมอาจารย์ (ร้อยละ 83.30, 100.00)

2. พันธกิจของโปรแกรมวิชา

“มุ่งให้การศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนาครูประถมศึกษา และมุ่งให้ความรู้แก่ชุมชน”

ลักษณะของพันธกิจ ทุกคนมีความสำนึกในพันธกิจ (ร้อยละ 100.00, 100.00)

บางคนมีความสำนึกในพันธกิจ (ร้อยละ 16.70, 100.00)

3. วัตถุประสงค์ของโปรแกรมวิชา

“1) ผลิตครูประถมศึกษาที่มีคุณภาพและคุณธรรม

2) วิจัยเพื่อพัฒนาครูประถมศึกษา และวิชาชีพครู

3) บริการวิชาการแก่โรงเรียน และชุมชน

4) พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

5) ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม”

ลักษณะของวัตถุประสงค์ สามารถดำเนินการได้ (ร้อยละ 100.00, 100.00) มีความสอดคล้องกับปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ของคณะ (ร้อยละ 100.00, 50.00)

4. นโยบายการประกันคุณภาพของโปรแกรมวิชา

“โปรแกรมวิชาการประถมศึกษาได้กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า จะต้องสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งการเรียนการสอน การวิจัย บริการวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เสริมสร้างคุณภาพมาตรฐานให้แก่บุคลากร และนักศึกษา ตลอดจนการบริหารงาน เพื่อให้มีมาตรฐานสูงสุด

ลักษณะของนโยบาย มีความสอดคล้องและครอบคลุมนโยบายของสถาบันและสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (ร้อยละ 100.00, 100.00) และมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ร้อยละ 66.70, 100.00)

5. แผนพัฒนาของโปรแกรมวิชา

“1. แผนพัฒนาหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น จัดทำแนวทางการสอนตามหลักสูตร สร้างหลักสูตรระยะสั้น เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

ในท้องถิ่น

2. แผนพัฒนาการเรียนการสอน เน้นสอนสร้างคุณธรรมจริยธรรม พัฒนาสื่อและเอกสารประกอบการสอนกลุ่มวิชาชีพครู เน้นสอนให้นักศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง วิจัยท้องถิ่น พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เน้นกระบวนการคิด สร้างความเข้มแข็งด้านความร่วมมือ

3. แผนพัฒนาผู้สอน สรรหาอาจารย์ระดับปริญญาโท ให้มีการพัฒนาตนเอง ทำผลงานวิชาการ ทำวิจัยประถมศึกษา ศึกษาอบรม ดูงาน ร่วมประชุมทางวิชาการ พัฒนาการสอน ประเมินผลการสอนทุกภาคเรียน

ลักษณะของแผนพัฒนาโปรแกรมวิชา บริหารงานโดยยึดการมีส่วนร่วม (ร้อยละ 100.00, 100.00) วางแผนการจัดการเรียนการสอน (ร้อยละ 100.00, 100.00) วางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (ร้อยละ 50.00, 83.30) วางแผนพัฒนานักศึกษาและบัณฑิต (ร้อยละ 50.00, 66.79) และมีการควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน (ร้อยละ 100.00, 33.30)

6. หลักการบริหารงานโปรแกรมวิชา

การบริหารโปรแกรมวิชาให้มีอิสระเสรีภาพในการพัฒนาความคิดและการปฏิบัติ (ร้อยละ 100.00, 100.00) และ กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการจนเกิดคุณภาพสูงสุด (ร้อยละ 66.70, 33.30)

7. คุณลักษณะของบัณฑิตในโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

“ลักษณะทั่วไป มีคุณธรรม จริยธรรม ครองคนอยู่ในสังคมได้ มีความคิดกว้างไกล ใฝ่รู้ใฝ่งาน มีความตระหนักธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณี มีสุขนิสัยดีทั้งกายและใจ ลักษณะเฉพาะ มีความรักศรัทธาวิชาชีพครู ปฏิบัติงานหน้าที่ครูประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำวิจัยชั้นเรียนได้ ใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ”

ลักษณะของการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต มีกระบวนการผลิตนักศึกษาและบัณฑิต (ร้อยละ 100.00, 100.00) ผลิตบัณฑิตโดยยึดหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่เหมาะสม (ร้อยละ 100.00, 100.00) เสริมสร้างคุณลักษณะให้แก่บัณฑิตจนเป็นที่น่าพอใจของประชาชน (ร้อยละ 33.30, 83.30) บัณฑิตเป็นผู้ชี้นำสังคมหรือชุมชน (ร้อยละ 100.00, 100.00)

3.3.2 การเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

ในการเสนอผลการทดลองต่อไปนี้จะเป็นผลการประเมินตนเอง โดยคณะ
อนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพ อาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งนำมาเปรียบเทียบกันระหว่าง
ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง และระหว่างการทดลองกับหลังการทดลอง ซึ่งมีค่าสถิติเป็น
ร้อยละของการตอบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น ทั้ง 5 ระดับ และ 3 ระดับ ซึ่งจะได้นำเสนอต่อไป

1) ผลการเปรียบเทียบ ผลการประเมินตนเองในการใช้รูปแบบการประกัน
คุณภาพการศึกษาระดับคณะโดยคณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพ และอาจารย์
ซึ่งแสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 20 - 23

ตาราง 20 การเปรียบเทียบร้อยละ ของการประเมินตนเองโดยคณะอนุกรรมการและอาจารย์
เรื่องการควบคุม และกำกับดูแลคุณภาพด้านการบริหารและการจัดการ ด้านอาจารย์ และ
บุคลากร

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการและอาจารย์ (N = 30)	
	ร้อยละ	
	ก่อน	หลัง
ด้านการบริหารและการจัดการ		
1. การบริหารงานทั่วไป		
1.1 คณะฯ ปฏิบัติงานตามระเบียบการบริหารงาน	45.20	80.60
1.2 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงาน	61.30	71.00
2. การบริหารงานวิชาการ		
2.1 จัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ และสร้างผลงาน ทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ	51.60	80.60
2.2 คณะให้อิสระเสรีภาพ ในการพัฒนาความคิดทาง วิชาการ	74.20	96.80
3. การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก		
3.1 จัดทำหนังสือ และเอกสารเพื่อบริการ	64.50	80.60
3.2 จัดซื้อ ควบคุม วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์	66.50	87.10

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการและอาจารย์ (N = 30)	
	ร้อยละ	
	ก่อน	หลัง
4. การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา		
4.1 คณะกำหนดระบบกลไกและมาตรการควบคุมเป็นไปตามกฎหมาย กรอบการปฏิบัติเชิงระบบ	80.60	96.80
4.2 คณะควบคุมคุณภาพภายใน เน้นกระบวนการผลิตบัณฑิต ปรับปรุงคุณภาพ	35.50	80.60
4.3 ควบคุมคุณภาพภายนอกด้านต่าง ๆ โดยองค์กรวิชาชีพ	19.40	25.80
4.4 คณะมีระบบการกำกับดูแลงานทั้งหมด	80.60	87.10
4.5 คณะเน้นอิสระในการกำกับดูแลทั้งด้านการบริหารงานและบริการวิชาการ	58.10	80.60
4.6 กำกับดูแลแบบผสมทั้งในคณะและองค์กรวิชาชีพภายนอก	16.10	32.30
5. การเงินและงบประมาณ		
5.1 ควบคุม ประเมินผล การจัดสรร และใช้จ่ายงบประมาณ	77.40	96.80
ด้านอาจารย์และบุคลากร		
1. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร คณะฯ ได้ดำเนินการ		
1.1 ได้บันทึกจำนวนอาจารย์ เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษา ดูงาน ต่ออาจารย์ที่ไม่เคย	54.80	83.90
1.2 พัฒนาอาจารย์หลาย ๆ ด้าน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	83.90	83.90
1.3 สนับสนุนทุนเพื่อทำผลงานวิชาการ	83.90	83.90
1.4 ได้บันทึกจำนวนและคุณภาพของผลงานทางวิชาการ ที่ผ่านการพิจารณา	51.60	83.90
1.5 อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา	67.70	93.50

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการและอาจารย์ (N = 30)	
	ร้อยละ	
	ก่อน	หลัง
2. การปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากร คณะฯ ได้ดำเนินการ		
2.1 กำหนดคุณสมบัติ วิธีการคัดเลือกกระบวนการคัดเลือก	58.80	83.90
2.2 ทดสอบการสอน การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์		
ด้านวิชาการ	41.90	83.90
2.3 กำหนดจำนวนอาจารย์ ต่อจำนวนนักศึกษาไว้อย่าง		
ชัดเจน	64.50	80.60
2.4 กำหนดจำนวนบุคลากร ต่อจำนวนนักศึกษาไว้อย่าง		
ชัดเจน	41.90	80.60
2.5 กำหนดมาตรฐาน ภาระงานสอน งานอื่น ๆ		
ต่อสัปดาห์	83.90	93.50
2.6 กำหนดสัดส่วน ภาระงานสอน : งานวิจัย : การ		
บริการทางวิชาการ อย่างเหมาะสม	19.40	32.30
2.7 กำหนดจำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิ ป.เอก : ป.โท: ป.ตรี	16.10	19.70
2.8 กำหนดจำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่ง ศ: รศ. :ผศ.	16.10	22.90
2.9 กำหนดจำนวนบุคลากรที่ทำงานอื่น ๆ ตามสาขาวิชา		
ซีพออย่างเพียงพอ	29.40	83.90
2.10 ความรับผิดชอบต่อการสอน มีปฏิสัมพันธ์อันดี		
กับนักศึกษา	83.90	93.50
2.11 จัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอน		
ที่เหมาะสม	83.90	96.80

จากตาราง 20 แสดงว่า คณะอนุกรรมการและอาจารย์ได้ประเมินตนเองเปรียบเทียบกับก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ในเรื่องการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ ด้านการบริหารและการจัดการด้านอาจารย์และบุคลากร ปรากฏว่า ด้านการบริหารและการจัดการมีร้อยละเพิ่มขึ้นทุกรายการ ยกเว้นด้านอาจารย์และบุคลากร 2 รายการ ที่ไม่เปลี่ยนแปลง คือ ข้อ 1.2 และ 1.3

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินผลตนเอง โดยคณะอนุกรรมการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพ ซึ่งกำหนดระดับการประเมินเป็น 3 ระดับ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการประเมินตนเอง เรื่องการตรวจสอบคุณภาพด้าน
การบริหารและการจัดการ

รายการตรวจสอบ	คณะอนุกรรมการ (N = 5)			
	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านการบริหารและการจัดการ				
1. การบริหารงานทั่วไป				
1.1 วิธีการสรรหาคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งบุคลากรตามระเบียบ	2.20	.45	2.20	.45
1.2 บริหาร โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม	2.00	.00	3.00	.00
1.3 วางแผนการปฏิบัติงาน และแบ่งงานตามความเหมาะสม	2.00	.00	2.60	.55
2. การบริหารงานวิชาการ				
2.1 ความมีอิสระเสรีในการพัฒนาความคิดทางวิชาการ	2.40	.55	2.60	.55
2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างประสบการณ์และผลงานทาง วิชาการอย่างสม่ำเสมอ	2.20	.45	2.20	.45
2.3 จัดระบบวางแผนบริการทางวิชาการที่ดีเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	2.00	.45	2.00	.00
2.4 กำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการ ทางวิชาการไว้อย่างเหมาะสม	2.00	.00	2.40	.55
3. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก				
3.1 วางแผนการใช้ทรัพยากรยึดหลักประหยัด ประสิทธิภาพ ปลอดภัย คุ่มค่า	2.00	1.22	2.40	.55
3.2 ระบบควบคุมการใช้พลังงานและสาธารณูปโภคอย่างดี	2.00	.00	2.00	.00
4. การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา				
4.1 การบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพโดยอาศัยแนวคิดต่างๆ	2.00	.00	2.00	.00
4.2 กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และวัตถุประสงค์	2.40	.55	2.60	.55

ตาราง 21 (ต่อ)

รายการตรวจสอบ	คณะอนุกรรมการ (N = 5)			
	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
5.2 จัดค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาอย่างเหมาะสม	1.60	.00	2.20	.84
5.3 กำหนดระบบควบคุม ประเมินการจัดสรรและใช้ งบประมาณ	1.80	.00	2.40	.55
รวมเฉลี่ย	51.80		59.60	
	t = 0.80			

จากตาราง 21 แสดงว่า คณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ประเมินตนเองก่อน หลังการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ ปรากฏว่า ทั้ง 26 รายการที่มีการตรวจสอบคุณภาพ มี 18 รายการที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และมี 8 รายการ ที่ไม่เปลี่ยนแปลง และมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ .05

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินตนเอง โดยอาจารย์ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ
ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 22 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินตนเองเรื่องการประเมินคุณภาพด้าน
การเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร

รายการประเมินคุณภาพ	อาจารย์ (N = 39)			
	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านการเรียนการสอน				
1. การส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
1.1 มีการส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียน	3.44	.50	4.21	.41
1.2 ติดตาม กำกับดูแล และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
ให้ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา	3.08	1.01	4.36	.49
1.3 การประเมินผลการสอนของอาจารย์ และการทำงานของ				
บุคลากร	2.87	.07	4.33	.53
2. การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ				
2.1 การติดตาม กำกับดูแล การจัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์				
วิชาชีพ สนองความต้องการของนักศึกษา	3.31	.57	4.64	.49
3. การบริหารหลักสูตร				
3.1 ดำเนินการสร้างประเมินและพัฒนาหลักสูตร	3.05	.32	4.32	.43
3.2 คณะฯ ติดตามการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามที่กำหนด				
สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของคณะ	3.38	.67	4.21	.47

ตาราง 22 (ต่อ)

รายการประเมินคุณภาพ	อาจารย์ (N = 39)			
	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
2.3 การควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงาน	3.03	.49	4.23	.87
2.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.08	.48	4.13	.86
ค่าเฉลี่ยรวม	72.42		98.45	
	t = 12.33			

จากตาราง 21 แสดงว่า อาจารย์ได้ประเมินตนเองก่อนหลังการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร ปรากฏว่าทั้ง 23 รายการ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทั้งหมด และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

2) ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินตนเอง การใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับโปรแกรมวิชา โดยอาจารย์ซึ่งแสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 23 ถึง 26

ตาราง 23 การเปรียบเทียบร้อยละ ของการประเมินตนเองโดยอาจารย์ เรื่องการควบคุมและกำกับดูแล คุณภาพด้านการเรียนการสอน ด้านนักศึกษาและบัณฑิต

รายการควบคุมและกำกับดูแล	อาจารย์ (N = 6)	
	ร้อยละ	
	ก่อน	หลัง
ด้านการเรียนการสอน		
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
1.1 การทำแผนการเปิดสอน	100.00	100.00
1.2 ทำแนวการสอน	100.00	100.00
1.3 นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียน	83.30	100.00
1.4 การปรับปรุง และพัฒนากิจกรรมการเรียน	100.00	100.00
1.5 การจัดเตรียมการสอนร่วมกัน	16.70	100.00
1.6 การวัดผลประเมินผลอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและยุติธรรม	83.30	100.00
1.7 ประเมินผลการสอนอาจารย์	100.00	100.00
1.8 การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการสอน	100.00	100.00
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		
2.1 จัดส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	100.00	100.00
2.2 นิเทศติดตามกำกับดูแล	100.00	100.00
2.3 สร้างเสริมสมรรถภาพด้านความรู้ เทคนิควิธีคุณลักษณะ	100.00	100.00
3. การบริหารหลักสูตร		
3.1 ประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร	100.00	100.00
3.2 การแปลงหลักสูตรสู่การสอน	100.00	100.00
3.3 ความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร	50.00	50.00
3.4 คณะกรรมการกลั่นกรองและปรับปรุงหลักสูตร	0.00	50.00
3.5 กำหนดระยะเวลาในการประเมินปรับปรุงหลักสูตร	50.00	66.70
3.6 เผยแพร่ข้อมูลหลักสูตร	100.00	100.00

ตาราง 23 (ต่อ)

รายการควบคุมและกำกับดูแล	อาจารย์ (N = 6)	
	ร้อยละ	
	ก่อน	หลัง
4. การใช้ทรัพยากร การเรียนรู้		
4.1 ใช้และรักษาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	100.00	100.00
4.2 ดูแล ซ่อมแซม แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	100.00	100.00
4.3 การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้	100.00	100.00
4.4 เครื่องอำนวยความสะดวก	100.00	100.00
4.5 จัดฝึกอบรม การใช้สื่อและอุปกรณ์	83.30	100.00
ด้านนักศึกษาและบัณฑิต		
1. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา		
1.1 กำหนดวิธีการรับนักศึกษา และวิธีการคัดเลือก	100.00	100.00
1.2 กำหนดคุณสมบัตินักศึกษาเพื่อเข้าเรียนใน โปรแกรมวิชาการ ประถมศึกษา	100.00	100.00
1.3 พัฒนากิจกรรมนักศึกษา	100.00	100.00
1.4 จัดประสบการณ์ให้นักศึกษา เสริมสมรรถภาพ ด้านความรู้ คุณธรรม เทคนิควิธี และคุณลักษณะ โปรแกรมวิชา	100.00	100.00
1.5 มีการปรับปรุงคุณลักษณะนักศึกษา	100.00	100.00
1.6 กำหนดจำนวนนักศึกษา : ห้องเรียน	100.00	100.00
1.7 เปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จ/ไม่สำเร็จการศึกษา	100.00	100.00
2. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต		
2.1 กำหนดมาตรฐาน คุณภาพบัณฑิต และผลตอบแทน	66.70	100.00
2.2 ประเมินติดตามผลบัณฑิต	100.00	100.00
2.3 จัดกิจกรรมการประกันคุณภาพของบัณฑิต และกิจการพัฒนา บัณฑิต	100.00	100.00

จากตาราง 23 แสดงว่า อาจารย์ได้ประเมินตนเองเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้รูปแบบในเรื่องการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพด้านการเรียนการสอน และด้านนักศึกษาและบัณฑิต ปรากฏว่า ด้านการเรียนการสอนทั้งหมด 22 รายการมีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น 6 รายการ ไม่เปลี่ยนแปลง 16 รายการ ส่วนด้านนักศึกษาและบัณฑิต มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น 1 รายการ ไม่เปลี่ยนแปลง 9 รายการ

ตาราง 24 การเปรียบเทียบร้อยละของการประเมินตนเองโดยคณะอนุกรรมการเรื่องการควบคุมและกำกับ ดูแล คุณภาพด้านการเรียนการสอน ด้านนักศึกษาและบัณฑิต

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการ (N=5)	
	ร้อยละ	
	ก่อน	หลัง
ด้านการเรียนการสอน		
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
1.1 การทำแผนการเปิดสอน	100.00	100.00
1.2 ทำแนวการสอน	100.00	100.00
1.3 นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียน	80.00	100.00
1.4 การปรับปรุง และพัฒนากิจกรรมการเรียน	80.00	100.00
1.5 การจัดเตรียมการสอนร่วมกัน	60.00	80.00
1.6 การวัดผลประเมินผลอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและยุติธรรม	80.00	100.00
1.7 ประเมินผลการสอนอาจารย์	100.00	100.00
1.8 การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการสอน	100.00	100.00
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		
2.1 จัดส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	100.00	100.00
2.2 นิเทศติดตามกำกับดูแล	80.00	100.00
2.3 สร้างเสริมสมรรถภาพด้านความรู้ เทคนิควิธีคุณลักษณะ	100.00	100.00
3. การบริหารหลักสูตร		
3.1 ประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร	80.00	100.00
3.2 การแปลงหลักสูตรสู่การสอน	100.00	100.00
3.3 ความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร	80.00	100.00

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการ (N = 5)	
	ร้อยละ	
	ก่อน	หลัง
3.4 คณะกรรมการกลั่นกรองและปรับปรุงหลักสูตร	100.00	100.00
3.5 กำหนดระยะเวลาในการประเมินปรับปรุงหลักสูตร	60.00	80.00
3.6 เผยแพร่ข้อมูลหลักสูตร	100.00	100.00
4. การใช้ทรัพยากร การเรียนรู้		
4.1 ใช้และรักษาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	100.00	100.00
4.2 ดูแล ซ่อมแซม แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	100.00	100.00
4.3 การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้	100.00	100.00
4.4 เครื่องอำนวยความสะดวก	100.00	100.00
4.5 จัดฝึกอบรม การใช้สื่อและอุปกรณ์	100.00	100.00
4.6 กำหนดขนาดพื้นที่ จำนวนห้องเรียนเพียงพอ	80.00	100.00
4.7 แผนการปรับปรุง บำรุงรักษา อาคารสถานที่	100.00	100.00
4.8 คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพียงพอ	100.00	100.00
4.9 ประเมินผลการบริการห้องสมุด	100.00	100.00
ด้านนักศึกษาและบัณฑิต		
1. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา		
1.1 กำหนดวิธีการรับนักศึกษา และวิธีการคัดเลือก	100.00	100.00
1.2 กำหนดคุณสมบัตินักศึกษาเพื่อเข้าเรียนในโปรแกรมวิชาการ		
ประถมศึกษา	100.00	100.00
1.3 พัฒนากิจกรรมนักศึกษา	100.00	100.00
1.4 จัดประสบการณ์ให้นักศึกษา เสริมสมรรถภาพ ด้านความรู้		
คุณธรรม เทคนิควิธี และคุณลักษณะโปรแกรมวิชา	100.00	100.00
1.5 มีการปรับปรุงคุณลักษณะโปรแกรมวิชา	100.00	100.00
1.6 กำหนดจำนวนศึกษา : ห้องเรียน	100.00	100.00
1.7 เปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จ/ไม่สำเร็จการศึกษา	100.00	100.00

ตาราง 24 (ต่อ)

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการ (N =5)	
	ร้อยละ	
	ก่อน	หลัง
2. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต		
2.1 กำหนดมาตรฐาน คุณภาพบัณฑิต และผลตอบแทน	80.00	100.00
2.2 ประเมินติดตามผลบัณฑิต	100.00	100.00
2.3 จัดกิจกรรมการประกันคุณภาพของบัณฑิต และกิจการพัฒนาบัณฑิต	80.00	100.00

จากตาราง 24 แสดงว่า คณะอนุกรรมการได้ประเมินตนเอง เปรียบเทียบก่อนหลังการใช้รูปแบบในเรื่องควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพด้านการเรียนการสอน และด้านนักศึกษาและบัณฑิต ปรากฏว่าด้านการเรียนการสอนทั้งหมด 26 รายการ มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น 9 รายการ ส่วนด้านนักศึกษาและบัณฑิต ทั้งหมด 10 รายการ มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น 2 รายการ รายการอื่น ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินผลตนเองโดยอาจารย์ ซึ่งกำหนดระดับ
การประเมินเป็น 5 ระดับ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการประเมินตนเองเรื่องการประเมินคุณภาพ
ด้านการเรียนการสอน

รายการประเมินคุณภาพ	อาจารย์ (N = 7)			
	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
ด้านการเรียนการสอน				
1. การส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน				
1.1 มีการส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียน	3.33	0.82	4.00	0.58
1.2 ผลการประเมินตนเองด้านการสอน	3.29	0.76	4.14	0.38
1.3 ลักษณะและคุณภาพของอาจารย์ที่สอน	3.29	0.76	4.14	0.38
1.4 ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข	3.29	0.76	4.43	0.53
1.5 ความรับผิดชอบของอาจารย์	3.29	0.76	4.43	0.53
1.6 เทคโนโลยี เอกสาร สื่อ เครื่องมือ มีความทันสมัย	3.00	0.58	4.00	0.58
1.7 ระบบการวัดผลประเมินผล เหมาะสม สมเหตุสมผล	3.29	0.76	4.00	0.00
1.8 คุณภาพของเครื่องมือวัด	3.14	0.90	4.57	0.53
1.9 การปรับปรุงการเรียนการสอนสนองตอบผู้เรียนและหลักสูตร	3.29	0.76	4.00	0.00
1.10 พัฒนาวิธีการสอน	3.29	0.76	4.29	0.49
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ				
2.1 ระบบการจัดส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.29	0.76	4.57	0.53
3. การบริหารหลักสูตร				
3.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิต	3.29	0.76	4.00	0.00
3.2 การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร	3.29	0.76	4.29	0.49

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการประเมินคุณภาพ	อาจารย์ (N = 7)			
	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
4. ใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้				
4.1 มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน	3.29	0.76	4.43	0.53
4.2 เครื่องอำนวยความสะดวก	2.86	0.69	4.43	0.53
4.3 แหล่งการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้	3.14	0.90	4.00	0.00
4.4 คุณภาพเครื่องคอมพิวเตอร์	2.57	1.13	3.14	0.38
4.5 ผลการประเมินการบริการห้องสมุด	3.29	0.76	4.00	0.00
ค่าเฉลี่ยรวม	57.52		74.86	
	t = 3.02			

จากตาราง 25 แสดงว่า อาจารย์ได้ประเมินตนเองก่อนหลังการใช้รูปแบบการประกัน
คุณภาพการศึกษาด้านการเรียนการสอน ปรากฏว่า ทั้งหมด 18 รายการ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกรายการ
และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 26 (ต่อ)

รายการประเมินคุณภาพ	นักศึกษา (N = 46)			
	ก่อน		หลัง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
4. ใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้				
4.1 มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน	2.59	0.80	3.19	0.71
4.2 เครื่องอำนวยความสะดวก	2.51	0.72	2.95	1.02
4.3 แหล่งการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้	2.65	0.73	3.06	0.92
4.4 คุณภาพเครื่องคอมพิวเตอร์	2.08	0.86	2.63	1.11
4.5 ผลการประเมินการบริการห้องสมุด	2.34	0.94	2.63	0.67
ค่าเฉลี่ยรวม	51.83		58.48	
	t = 3.77			

จากตาราง 26 แสดงว่า นักศึกษาได้ประเมินตนเองก่อนหลังการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการเรียนการสอน ปรากฏว่าทั้งหมด 18 รายการ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกรายการ และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3) การพิจารณาผลการประเมินตนเองเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่กำหนด

การนำผลการประเมินตนเองเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร ด้านนักศึกษา บัณฑิต โดยใช้วิธีการประเมินตรวจสอบ ควบคุม และกำกับดูแล โดยจำแนกการเปรียบเทียบคุณภาพมาตรฐานที่มีระดับคุณภาพเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ และค่าเฉลี่ย 3 ระดับ ซึ่งรายละเอียดของเกณฑ์มาตรฐานจะปรากฏในบทที่ 3 และการนำเสนอผลการเปรียบเทียบมีรายละเอียด ดังตาราง 27 ถึง 33

3.1) ด้านการบริหารและการจัดการ

คุณภาพด้านการบริหารและการจัดการที่ได้จากการควบคุมและกำกับดูแล และการตรวจสอบคุณภาพในระดับคณะ ซึ่งดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการและอาจารย์ มีดังนี้

(1) การควบคุมและกำกับดูแล

การเปรียบเทียบคุณภาพที่ได้จากการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพระดับคุณภาพเป็นร้อยละ (ค.1 ตอน 3)

ตาราง 27 การเปรียบเทียบร้อยละของผลจากการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพด้านการบริหาร และการจัดการ กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการและอาจารย์ (N = 30)	
	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
ด้านการบริหารและการจัดการ		
1. การบริหารงานทั่วไป		
1.1 คณะฯ ปฏิบัติงานตามระเบียบการบริหารงาน	80.60	ได้
1.2 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงาน	71.00	ได้
2. การบริหารงานวิชาการ		
2.1 จัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ และสร้างผลงานทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ	80.60	ได้
2.2 คณะฯ ให้อิสระเสรีภาพ ในการพัฒนาความคิดทางวิชาการ	74.20	ได้
3. การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก		
3.1 จัดทำหนังสือ และเอกสารเพื่อบริการ	80.60	ได้
3.2 จัดซื้อ ควบคุม วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์	66.50	ได้
4. การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา		
4.1 คณะฯ กำหนดระบบกลไกและมาตรการควบคุมเป็นไปตามกฎหมาย กรอบการปฏิบัติเชิงระบบ	80.60	ได้
4.2 คณะฯ ควบคุมคุณภาพภายใน เน้นกระบวนการผลิตบัณฑิต ปรับปรุงคุณภาพ	80.60	ได้
4.3 ควบคุมคุณภาพนอกด้านต่าง ๆ โดยองค์กรวิชาชีพ	19.40	ไม่ได้
4.4 คณะฯ มีระบบการกำกับดูแลงานทั้งหมด	80.60	ได้
4.5 คณะฯ เน้นอิสระในการกำกับดูแลทั้งด้านการบริหารงานและบริการวิชาการ	80.60	ได้

ตาราง 27 (ต่อ)

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการและอาจารย์ (N = 30)	
	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
4.6 กำกับดูแลแบบผสมทั้งในคณะและองค์กร วิชาชีพภายนอก	16.10	ไม่ได้
5. การเงินและงบประมาณ		
5.1 ควบคุม ประเมินผล การจัดสรร และค่าใช้จ่าย งบประมาณ	96.80	ได้

จากตาราง 27 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบร้อยละของการควบคุม และกำกับดูแล
คุณภาพโดยคณะอนุกรรมการและอาจารย์ ด้านการบริหารและการจัดการ ปรากฏว่า รายการควบคุม
และกำกับดูแลคุณภาพ ทั้งหมด 13 รายการ ได้มาตรฐานคุณภาพ 11 รายการ และไม่ได้
มาตรฐานคุณภาพ 2 รายการ

(2) การตรวจสอบคุณภาพ

การเปรียบเทียบคุณภาพที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพเป็นระดับคุณภาพ
ค่าเฉลี่ย 3 ระดับ (ค.2 ตอน 2)

ตาราง 28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลจากการตรวจสอบคุณภาพด้านการบริหารและ
การจัดการกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

รายการตรวจสอบ	คะแนนกรรมการ (N = 5)	
	$\bar{X}$	ระดับ
1. การบริหารงานทั่วไป		
1.1 วิธีการสรรหาคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งบุคลากรตามระเบียบ	2.20	ผ่านดีมาก
1.2 บริหาร โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม	3.00	ผ่านดีมาก
1.3 วางแผนการปฏิบัติงาน และแบ่งงานตามความเหมาะสม	2.60	ผ่านดีมาก
2. การบริหารงานวิชาการ		
2.1 ความมีอิสระเสรีในการพัฒนาความคิดทางวิชาการ	2.60	ผ่านดีมาก
2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างประสบการณ์และผลงานทางวิชาการ อย่างสม่ำเสมอ	2.20	ผ่านดีมาก
2.3 จัดระบบวางแผนบริการทางวิชาการที่ดีเหมาะสมสอดคล้อง กับความต้องการของชุมชน	2.00	ผ่านดีมาก
2.4 กำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการทางวิชาการ ไว้อย่างเหมาะสม	2.40	ผ่านดีมาก
3. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก		
3.1 วางแผนการใช้ทรัพยากรยึดหลักประหยัด ประสิทธิภาพ ปลอดภัย คุ่มค่า	2.40	ผ่านดีมาก
3.2 ระบบควบคุมการใช้พลังงานและสาธารณูปโภคอย่างดี	2.00	ผ่านดีมาก
4. การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา		
4.1 การบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพโดยอาศัยแนวคิดต่าง ๆ	2.00	ผ่านดีมาก
4.2 กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และวัตถุประสงค์	2.60	ผ่านดีมาก
4.3 บอกวิธีการได้มา การเผยแพร่ และมีความสอดคล้องกับ นโยบายต้นสังกัด และสถาบัน	2.40	ผ่านดีมาก
4.4 กลไกตรวจสอบภายใน ยึดหลักความเป็นอิสระ และสอดคล้อง กับปรัชญาของคณะ	2.00	ผ่านดีมาก

3.2) ด้านการเรียนการสอน

คุณภาพการเรียนการสอนที่ได้จากการประเมินคุณภาพและการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพในระดับคณะและโปรแกรมวิชา ซึ่งดำเนินการโดยอาจารย์ มีดังนี้

1) การประเมินคุณภาพ

ลักษณะการประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ประเมินโดยอาจารย์ (ค.3) และนักศึกษา (ป.2) และเปรียบเทียบระดับคุณภาพเป็นค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

ตาราง 29 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลจากการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

รายการประเมิน	อาจารย์ (N = 39)	
	$\bar{X}$	ระดับ
1. การส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
1.1 มีการส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียน	4.21	ดี
1.2 ติดตาม กำกับดูแล และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา	4.36	ดี
1.3 การประเมินผลการสอนของอาจารย์และการทำงานของบุคลากร	4.33	ดี
2. การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		
2.1 การติดตามกำกับดูแล การจัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพสนองความต้องการของนักศึกษา	4.64	ดีมาก
3. การบริหารหลักสูตร		
3.1 ดำเนินการประเมินและพัฒนาหลักสูตร	4.23	ดี
3.2 คณะติดตามการใช้หลักสูตรเป็นไปตามที่กำหนด สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของคณะ	4.21	ดี
4. การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้		
4.1 ควบคุมดูแล จัดอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน เครื่องอำนวยความสะดวก	4.36	ดี
4.2 จัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้	4.41	ดี

ตาราง 29 (ต่อ)

รายการประเมิน	อาจารย์ (N = 39)	
	$\bar{X}$	ระดับ
4.3 ดำเนินการตามแผนการปรับปรุง บำรุง รักษาอาคารสถานที่ และหลังเรียน	4.44	ดี
5. การบริหารงานวิจัย		
5.1 จัดส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิจัย	4.38	ดี
5.2 การพัฒนาอาจารย์ บุคลากรด้านการวิจัย	4.23	ดี
5.3 การกลั่นกรองผลงานวิจัยสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ	4.23	ดี
รายการประเมิน	นักศึกษา (N = 46)	
	$\bar{X}$	ระดับ
1. การส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
1.1 มีการส่งเสริม สนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียน	3.47	ปานกลาง
1.2 ผลการประเมินตนเองด้านการสอน	3.17	ปานกลาง
1.3 ลักษณะและคุณภาพของอาจารย์ที่สอน	3.53	ปานกลาง
1.4 ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข	3.51	ปานกลาง
1.5 ความรับผิดชอบของอาจารย์	3.55	ดี
1.6 เทคโนโลยีเอกสารสื่อ เครื่องมือ มีความทันสมัย	3.23	ปานกลาง
1.7 ระบบการวัดผล ประเมินผล เหมาะสมสมเหตุสมผล	3.30	ปานกลาง
1.8 คุณภาพของเครื่องมือวัดผล	3.26	ปานกลาง
1.9 การปรับปรุงการเรียนการสอนสนองตอบผู้เรียนและหลักสูตร	3.45	ปานกลาง
1.10 การพัฒนาวิธีการสอน	3.15	ปานกลาง
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		
2.1 ระบบการจัดส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	3.66	ดี
3. การบริหารหลักสูตร		
3.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิต	3.57	ปานกลาง

ตาราง 29 (ต่อ)

รายการประเมิน	นักศึกษา (N = 46)	
	$\bar{X}$	ระดับ
3.2 การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร	3.17	ปานกลาง
4. ใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้		
4.1 มีอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน	3.19	ปานกลาง
4.2 เครื่องอำนวยความสะดวก	2.95	ปานกลาง
4.3 แหล่งการเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้	3.06	ปานกลาง
4.4 คุณภาพเครื่องคอมพิวเตอร์	2.63	ปานกลาง
4.5 ผลการประเมินการบริการห้องสมุด	2.63	ปานกลาง

จากตาราง 29 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินคุณภาพด้านการเรียนการสอนโดยอาจารย์ ทั้งหมด 12 รายการ มีมาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก 1 รายการ คือ การติดตาม กำกับดูแลการจัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพสนองความต้องการของนักศึกษาอีก 11 รายการ มีมาตรฐานคุณภาพดี

ส่วนการประเมินคุณภาพด้านการเรียนการสอนโดยนักศึกษา ทั้งหมด 18 รายการ มีมาตรฐานคุณภาพระดับดี 2 รายการ อีก 16 รายการมีมาตรฐานคุณภาพระดับปานกลาง

เมื่อประมวลผลการประเมินคุณภาพการเรียนการสอน จะเห็นว่า การประเมินคุณภาพของอาจารย์มีคุณภาพสูงกว่า การประเมินคุณภาพของนักศึกษา

3.3) ด้านอาจารย์และบุคลากร

คุณภาพด้านอาจารย์และบุคลากรที่ได้จากการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ และการประเมินคุณภาพในระดับคณะ ซึ่งดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการและอาจารย์

(1) การควบคุมและกำกับดูแล

การเปรียบเทียบคุณภาพที่ได้จากการควบคุม และกำกับดูแลคุณภาพเป็นระดับคุณภาพร้อยละ (ค.1 ตอน 3)

ตาราง 31 การเปรียบเทียบร้อยละของผลจากการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพอาจารย์และบุคลากร กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คณะอนุกรรมการและ อาจารย์ (N = 30)	
	ร้อยละ	ระดับ
1. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร		
1.1 ได้บันทึกจำนวนอาจารย์เข้าฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ต่ออาจารย์ที่ไม่เคย	54.80	ไม่ได้
1.2 พัฒนาอาจารย์หลาย ๆ ด้าน อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง	83.90	ได้
1.3 สนับสนุนทุนเพื่อทำผลงานวิชาการ	83.90	ได้
1.4 ได้บันทึกจำนวนและคุณภาพของผลงานวิชาการที่ ผ่านการพิจารณา	51.60	ไม่ได้
1.5 อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา	93.50	ได้
2. การปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากร		
2.1 กำหนดคุณสมบัติวิธีการคัดเลือกระบบการคัดเลือก	58.80	ไม่ได้
2.2 ทดสอบการสอนถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์	41.90	ไม่ได้
2.3 กำหนดจำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน	64.50	ได้
2.4 กำหนดจำนวนบุคลากรต่อนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน	41.90	ไม่ได้
2.5 กำหนดมาตรฐานภาระงานสอน : งานอื่น ๆ ต่อสัปดาห์	93.50	ได้
2.6 กำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการ ทางวิชาการอย่างเหมาะสม	32.30	ไม่ได้
2.7 กำหนดจำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิป.เอก : ป.โท : ป.ตรี	9.70	ไม่ได้

ตาราง 31 (ต่อ)

รายการควบคุมและกำกับดูแล	คะแนนอนุกรรมการและ อาจารย์ (N = 30)	
	ร้อยละ	ระดับ
2.8 กำหนดจำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่ง ส : รศ: ผศ	12.40	ไม่ได้
2.9 กำหนดจำนวนบุคลากรที่ทำงานอื่น ๆ ตามสาขาวิชา	19.40	ไม่ได้
2.10 ความรับผิดชอบต่อการสอนมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับ นักศึกษา	93.50	ได้
2.11 จัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียน ที่เหมาะสม	96.80	ได้

จากตาราง 31 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบร้อยละของการควบคุมกำกับดูแลคุณภาพ
ด้านอาจารย์และบุคลากร ปรากฏว่ารายการควบคุมกำกับดูแลทั้งหมด 16 รายการ ได้มาตรฐาน
7 รายการ และไม่ได้มาตรฐาน 9 รายการ การควบคุมกำกับดูแลด้านอาจารย์และบุคลากรไม่ได้
มาตรฐานมากกว่าได้มาตรฐาน

(2) การประเมินคุณภาพ

การเปรียบเทียบคุณภาพที่ได้จากการประเมินคุณภาพโดยอาจารย์ระดับ
คุณภาพเป็นค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (ค.3 ตอน 2)

ตาราง 32 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการประเมินคุณภาพอาจารย์และบุคลากรกับ
เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่กำหนด

รายการประเมิน	อาจารย์ (N = 7)	
	$\bar{X}$	ระดับ
1. การพัฒนาอาจารย์		
1.1 หลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือกอาจารย์	4.15	ดี
1.2 การกำหนดภาระงานอาจารย์ต่อสัปดาห์ และสัดส่วน ภาระงาน	4.31	ดี
1.3 อัตราส่วนต่าง ๆ ของบุคลากร อาจารย์ และนักศึกษา	4.36	ดี
1.4 อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา วิชา	4.33	ดี
1.5 แผนพัฒนาอาจารย์และการฝึกอบรม	4.21	ดี
1.6 การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์	4.08	ดี
1.7 ส่งเสริมสนับสนุนทุนการจัดทำผลงานทางวิชาการ	4.26	ดี
2. การพัฒนาบุคลากร		
2.1 พัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรม	4.18	ดี
2.2 การดำเนินการตามแผนพัฒนาบุคลากร	4.18	ดี
2.3 การควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงาน	4.23	ดี
2.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.13	ดี

จากตาราง 32 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการประเมินคุณภาพอาจารย์และ
บุคลากร ปรากฏว่า รายการประเมินทั้งหมด 11 รายการ มีมาตรฐานคุณภาพระดับดีและการ
ประเมินตนเองโดยอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความดี

3.4) ด้านนักศึกษาและบัณฑิต

คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิตที่ได้จากการควบคุมและกำกับดูแล ในระดับ
โปรแกรมวิชา ซึ่งดำเนินการ โดยอาจารย์ มีดังนี้

การควบคุมและกำกับดูแล

การเปรียบเทียบคุณภาพที่ได้จากการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ ระดับคุณภาพ
เป็นร้อยละ (ป. 1 ตอน 3)

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบ ร้อยละของผลการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพนักศึกษา
และบัณฑิตกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

รายการควบคุมและกำกับดูแล	อาจารย์ (N = 7)	
	ร้อยละ	ระดับ
1. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา		
1.1 กำหนดวิธีการรับนักศึกษา และวิธีการคัดเลือก	100.00	ได้
1.2 กำหนดคุณสมบัตินักศึกษาเพื่อเข้าเรียนในโปรแกรมวิชา การประถมศึกษา	100.00	ได้
1.3 พัฒนากิจกรรมนักศึกษา	100.00	ได้
1.4 จัดประสบการณ์ให้นักศึกษา เสริมสมรรถภาพ ด้าน ความรู้ คุณธรรม เทคนิควิธี และคุณลักษณะ	100.00	ได้
1.5 มีการปรับปรุงคุณลักษณะนักศึกษา	100.00	ได้
1.6 กำหนดจำนวนนักศึกษา : ห้องเรียน	50.00	ไม่ได้
1.7 ส่งเสริมสนับสนุนทุนการจัดทำผลงานทางวิชาการ	50.00	ไม่ได้
2. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต		
2.1 กำหนดมาตรฐาน คุณภาพบัณฑิต และผลตอบแทน	66.70	ได้
2.2 ประเมินติดตามผลบัณฑิต	100.00	ได้
2.3 จัดกิจกรรมการประกันคุณภาพของบัณฑิต และกิจการ พัฒนาบัณฑิต	100.00	ได้

จากตาราง 33 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบร้อยละของการควบคุมกำกับดูแลคุณภาพ
โดยอาจารย์ ปรากฏว่ารายการควบคุม กำกับดูแลนักศึกษาและบัณฑิตทั้งหมด 10 รายการ
ได้มาตรฐาน 8 รายการ และไม่ได้มาตรฐาน 2 รายการ คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิตส่วนใหญ่
ได้มาตรฐาน

3.3.3 การทดสอบองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

การเปรียบเทียบผลการทดสอบองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพระหว่างการทดลองและหลังการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งวิเคราะห์ตามแบบทดสอบที่ได้สร้างขึ้น โดยอาจารย์คณะครุศาสตร์ จำนวน 36 คน รายละเอียด ดังตาราง 34 ถึง 37

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย และค่าความแตกต่างระหว่างตัวป้อนเข้ากับกระบวนการและกระบวนการกับผลผลิตขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการระหว่างและหลังการทดลองใช้รูปแบบ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระหว่างการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1. ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ	2.94	0.54	3.51	0.26	4.95
2. กระบวนการกับผลผลิต	3.21	0.54	3.51	0.28	2.46

จากตาราง 34 แสดงว่าผลจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการระหว่างและหลังการทดลอง ปรากฏว่า ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ส่วนกระบวนการกับผลผลิตมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย และค่าความแตกต่างระหว่าง ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการกระบวนการกับ
ผลผลิตขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านการเรียนการสอน ระหว่างและ
หลังการทดลองใช้รูปแบบ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระหว่างการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1. ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ	3.02	0.64	3.51	1.28	4.27
2. กระบวนการกับผลผลิต	3.27	0.59	3.89	2.00	1.88

จากตาราง 35 แสดงว่าผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ
การศึกษาด้านการเรียนการสอนระหว่างและหลังการทดลอง ปรากฏว่า ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ
มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ส่วนกระบวนการกับผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย และค่าความแตกต่างระหว่าง ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ และกระบวนการ กับผลผลิตขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านอาจารย์และบุคลากร ระหว่าง และหลังการทดลองใช้รูปแบบ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระหว่างการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1. ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ	2.98	0.63	3.56	0.26	4.65
2. กระบวนการกับผลผลิต	3.65	1.87	3.62	0.20	-0.09

จากตาราง 36 แสดงว่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ การศึกษา ด้านอาจารย์และบุคลากรระหว่างและหลังการทดลอง ปรากฏว่าตัวป้อนเข้ากับ กระบวนการ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ส่วนกระบวนการกับผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในทางลบ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญที่ .05

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ย และค่าความแตกต่างระหว่าง ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ และกระบวนการกับ
ผลผลิตขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านนักศึกษาและบัณฑิต ระหว่างและ
หลังการทดลองใช้รูปแบบ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้	ระหว่างการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.	
1. ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ	3.11	0.71	3.61	0.45	3.88
2. กระบวนการกับผลผลิต	3.00	0.53	4.36	1.75	3.95

จากตาราง 37 แสดงว่าการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ
การศึกษาด้านนักศึกษาและบัณฑิตระหว่างและหลังการทดลอง ปรากฏว่า ตัวป้อนเข้ากับกระบวนการ
มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ส่วนกระบวนการกับผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3.3.4 การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เป็นการสนทนากลุ่มในคณะกรรมการประกันคุณภาพประจำคณะครุศาสตร์ที่ประกอบด้วยคณะผู้บริหารทั้งหมด จำนวน 7 คน และบันทึกผลการสนทนาคตามแบบที่กำหนดไว้ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน รายละเอียดดังตาราง 38 ถึง 41

1) ปัญหาอุปสรรคด้านความเหมาะสมของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ตาราง 38 การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านความเหมาะสมของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

คำถาม	คำตอบครั้งที่ 1	คำตอบครั้งที่ 2	ร้อยละ
1.1 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร	เห็นด้วยกับการทดลองใช้รูปแบบ เพราะจะได้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ดี และสามารถปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องให้มีความสมบูรณ์	ยังยืนยันคำตอบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง	90.00
1.2 หลักการการประกันคุณภาพฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปรัชญาของคณะครุศาสตร์เพียงไร	มีความเหมาะสมและสอดคล้องดีมาก	มีความเหมาะสมดี	100.00

จากตาราง 38 แสดงว่าการสนทนากลุ่มของคณะผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านความเหมาะสมของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นรูปแบบที่ดี สามารถปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพได้ มีหลักการที่สอดคล้องกับปรัชญาของคณะครุศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.00

2) ปัญหาอุปสรรคด้านการใช้ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ
การศึกษา

ตาราง 39 สรุปผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านการใช้ระบบกลไกการบริหาร
การประกันคุณภาพการศึกษา

คำถาม	คำตอบครั้งที่ 1	คำตอบครั้งที่ 2	ร้อยละ
2.1 ระบบและกลไกการบริหาร การประกันคุณภาพที่กำหนด ไว้ในรูปแบบจะช่วยให้การ ดำเนินการบรรลุเป้าหมาย หรือไม่เพียงไร	น่าจะช่วยให้การดำเนินงาน บรรลุเป้าหมายได้ง่ายขึ้น และมากขึ้น มีความสำเร็จเป็น อย่างดี	ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุ เป้าหมายได้ง่าย	95.00
2.2 บทบาทหน้าที่ขององค์กร ที่กำหนดไว้มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับระบบกลไก หรือไม่เพียงไร	ทุกหน้าที่มีความสอดคล้องกัน เป็นระบบ เหมาะสม และ สัมพันธ์กันมาก	น่าจะมีการปรับบทบาท องค์กรให้เหมาะสมและ สัมพันธ์กัน	96.00

จากตาราง 39 แสดงว่าการสนทนากลุ่มของคณะผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค
ด้านการใช้ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า จะช่วยให้
การดำเนินงานประกันคุณภาพบรรลุเป้าหมายได้ง่าย และควรปรับบทบาทหน้าที่ขององค์กรเพื่อให้
มีความเหมาะสมและสัมพันธ์กันมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.50

3) ปัญหาด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

ตาราง 40 การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

คำถาม	คำตอบครั้งที่ 1	คำตอบครั้งที่ 2	ร้อยละ
3.1 วิธีการประกันคุณภาพที่กำหนดไว้ในรูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมควรปรับปรุงอย่างไร	-ปฏิบัติได้จริง แต่ต้องใช้ความพยายามในการจูงใจบุคลากรในคณะให้มีความมั่นคงและไปพร้อม ๆ กัน -ปฏิบัติได้จริงและมีความเหมาะสมมาก	ยังยืนยันคำตอบเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	80.00
3.2 การจัดกิจกรรมตามลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพเป็นแนวทางดำเนินการที่ถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ กับการกำหนดกิจกรรมตามภารกิจของคณะโปรแกรมวิชาอย่างไรจะดีกว่า	-การจัดกิจกรรมตามลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพจะเป็นแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมดีกว่า -แต่ควรกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพให้ครอบคลุมภารกิจทุกด้านของคณะ ทั้งด้านการผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครู การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการปรับปรุงพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยี	ยังยืนยันคำตอบเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	85.00
3.3 จำนวนขั้นตอนและการดำเนินการตามขั้นตอนการประกันคุณภาพมีความเหมาะสมหรือไม่เพียงไร	-เหมาะสมแล้ว เป็นการตรวจเช็คหลายขั้นตอน น่าจะมีการจัดสลับหัวข้อใหม่เป็น ข้อ 1 การควบคุมและกำกับดูแล ข้อ 2 การประเมินคุณภาพ -เหมาะสมทั้งจำนวนขั้นตอนและการดำเนินตามขั้นตอน	น่าจะลดขั้นตอนบางขั้นตอนลง ยังยืนยันคำตอบเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง	75.00

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม	คำตอบครั้งที่ 1	คำตอบครั้งที่ 2	ร้อยละ
3.4 วิธีตรวจสอบคุณภาพ			
(1) การใช้วิธีการประเมินคุณภาพตามแนวทางที่กำหนด มีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมจะปรับปรุงอย่างไร	เหมาะสมดีแล้ว แต่การแบ่งเกณฑ์การประเมินน่าจะเป็น 5 = คุณภาพสูงมาก 4 = คุณภาพสูง 3 = คุณภาพปานกลาง 2 = คุณภาพต่ำ 1 = คุณภาพต่ำมาก (เกณฑ์ผ่านคือ ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป)	เกณฑ์การประเมินส่วนใหญ่ใช้ได้ดี	75.00
(2) การตรวจสอบคุณภาพ มีการดำเนินการและเกณฑ์การตรวจสอบเหมาะสมหรือไม่	เหมาะสมแล้ว	เหมาะสมแล้ว	90.00
(3) การควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพเป็นวิธีการที่ดีหรือไม่หากไม่ดีจะแก้ไขอย่างไร	เป็นวิธีการที่ดีที่สุด แต่กรณีที่ได้มาตรฐานควรมีการรักษาและพัฒนาคุณภาพให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ใช่เพียงแต่รักษาไว้เท่านั้น	ควรพัฒนาคุณภาพให้มีคุณภาพสูงขึ้น	70.00
(4) หากจะมีการรับรองคุณภาพ แนวทางที่กำหนดไว้มีความเป็นไปได้เพียงไร	มีความเป็นไปได้สูงมาก และดี	ยังไม่มีหน่วยงานใดให้การรับรองได้	95.00

จากตาราง 40 แสดงว่าการสนทนากลุ่มของคณะผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นวิธีการปฏิบัติได้จริง ควรจัดกิจกรรมตามลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพมากเท่ากับการจัดกิจกรรมตามภารกิจและบทบาทของคณะ ขั้นตอนเหมาะสมสามารถตรวจสอบกันได้ เกณฑ์และวิธีการประเมิน ตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลเหมาะสมดี มีค่าเฉลี่ยของร้อยละ 81.42

4) ปัญหาด้านความเป็นไปได้ในอนาคตของการประกันคุณภาพการศึกษา

ตาราง 41 การสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคด้านความเป็นไปได้ในอนาคตของการประกันคุณภาพการศึกษา

คำถาม	คำตอบครั้งที่ 1	คำตอบครั้งที่ 2	ร้อยละ
4.1 ความพร้อมที่จะช่วยสนับสนุนการประกันคุณภาพของบุคลากรในคณะมีความพร้อมเพียงไร	-มีความพร้อมมาก -ไม่ค่อยพร้อมเท่าที่ควรต้องแสวงหาความร่วมมือให้มากกว่านี้ -คณาจารย์มีความพร้อมปานกลาง - บุคลากรมีความพร้อมต่ำ มีแต่ลูกจ้างชั่วคราว ครรรมิข้าราชการพลเรือนดูแลงาน	-อาจารย์มีความพร้อมพอควร -บุคลากร เจ้าหน้าที่มีความพร้อมต่ำ	70.00
4.2 การจัดระบบบริหารคณะเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการประกันคุณภาพหรือไม่	-การทำงานไม่เป็นทีม และขาดเอกภาพ -การตัดสินใจยังเป็นแบบรวมศูนย์ ไม่กระจายอำนาจ -ต้องใช้เวลาในการศึกษางาน - ปรับรื้องาน ทำให้เสียเวลาวางแผนในเชิงรุก -มีการร่วมประชุมกันบ้าง	-ต้องปรับวิธีการทำงาน และการแบ่งอำนาจ -มีการวางแผนร่วมกันมากขึ้น	75.00
4.3 สภาพบรรยากาศในการทำงานของอาจารย์มีความเหมาะสมต่อการจัดการประกันคุณภาพในคณะหรือไม่	-เหมาะสมมาก มีอิสระสูง แต่ในการควบคุมดูแลบางคนขาดการควบคุมด้วยตนเอง -ยังไม่มีดีพอ โดยเฉพาะบรรยากาศทางวิชาการ ขาดการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ	-คณะพยายามปรับปรุงบรรยากาศในการทำงานให้เอื้อต่อการประกันคุณภาพ	70.00

ตาราง 41 (ต่อ)

คำถาม	คำตอบครั้งที่ 1	คำตอบครั้งที่ 2	ร้อยละ
4.4 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านวัฒนธรรมองค์กรจะเป็นอุปสรรคต่อการประกันคุณภาพหรือไม่	-อาจมีบ้าง แต่คงไม่เป็นอุปสรรคมากนัก -เป็นมาก ๆ เพราะอาจารย์ เคยแต่เป็นผู้ประเมินไม่เคยถูกประเมิน -ต้องปรับเปลี่ยนหลายเรื่อง เพราะการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในองค์กรย่อมมีผลต่อตัวนักศึกษา	-มีอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กร โดยเฉพาะการถูกประเมิน และการปรับวัฒนธรรมองค์กร เช่น การแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการเสียสละส่วนรวม	80.00
4.5 นักศึกษามีโอกาสได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของตนหรือไม่	-มีโอกาส แต่ยังไม่ได้ทำการประชาสัมพันธ์อย่างเต็มที่ -ต่อไปจะต้องทำกิจกรรมในการปฐมนิเทศ และการพบอาจารย์ที่ปรึกษา	-มีการประชาสัมพันธ์มากขึ้น นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้เรื่อง การประกันคุณภาพ การศึกษามากขึ้น	85.00
4.6 มีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์เป็นไปอย่างได้ผล ตามวัตถุประสงค์หรือไม่มีอะไรบ้าง	-จัดการศึกษาแบบโปรแกรมวิชา ให้สมบูรณ์ตามหลักการ -จัดระบบการบริหารวิชาการตามหลักการที่ดี โดยระดมบุคลากรทั้งสถาบันมาร่วมกันสร้างทรัพยากรมนุษย์ด้านครู -ใช้โรงเรียนสาธิตให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ -ประสานงานระหว่างคณะในการร่วมกันทำงานประกันคุณภาพการศึกษา	-การสร้างความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา -พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ -นโยบายทั้งระดับสถาบันและสำนักงาน สภาสถาบันราชภัฏ	85.00

ตาราง 41 (ต่อ)

คำถาม	คำตอบครั้งที่ 1	คำตอบครั้งที่ 2	ร้อยละ
	-พระราชบัญญัติการศึกษา ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลง -การเตรียมการออกนอกระบบ -นโยบายของสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ -การสร้างความเข้าใจให้แก่ทุกคนในหน่วยงาน -สร้างความเห็นว่าการประกันคุณภาพมีความสำคัญ		

จากตาราง 41 แสดงว่าผลการสนทนากลุ่มของคณะผู้บริหาร เกี่ยวกับปัญหาความเป็นไปได้ ในอนาคตของการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่า อาจารย์มีความพร้อมพอควร แต่บุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ไม่พร้อม ต้องปรับวิธีการทำงานแบบเป็นทีมงาน กระจายและแบ่งอำนาจการบริหารและตัดสินใจ มีการวางแผนร่วมกันมากขึ้น คณะพยายาม ปรับปรุงบรรยากาศในการทำงาน ยังต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การอีกนานจะประชาสัมพันธุ์และให้ความรู้ด้านการประกันคุณภาพแก่นักศึกษามากขึ้น สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และสถาบันราชภัฏ มีค่าเฉลี่ยของร้อยละ 77.50

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาในด้านต่าง ๆ ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 กลุ่ม ซึ่งแบ่งตามขั้นตอนการวิจัยคือ

ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ ประกอบด้วย คณบดี รองคณบดี ประธานโปรแกรมวิชา สถาบันละ 5 คน 36 สถาบัน รวม 180 คน

ตอนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญสาขาการศึกษาและครุศาสตร์ จำนวน 9 คน เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านอุดมศึกษา

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ โดยคณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ประจำคณะ และโปรแกรมวิชา 10 คน อาจารย์ประจำคณะและโปรแกรมวิชา 39 คน นักศึกษาสังกัด โปรแกรมวิชาการศึกษา 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบสอบถาม สำหรับสอบถามอาจารย์คณะครุศาสตร์ เรื่อง ระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการและเติมข้อความ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ที่ประกอบด้วยคุณภาพ 4 ด้าน คือ คุณภาพการบริหารและการจัดการ คุณภาพการเรียนการสอน คุณภาพอาจารย์และบุคลากร คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

2. แบบประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย 3 หัวข้อเรื่อง คือ หลักการประกันคุณภาพการศึกษาระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีข้อพิจารณาประเมิน 2 อย่างคือ ประเมินความเหมาะสม และความคาดหวังการนำไปใช้

3. แบบการศึกษาตนเองและแบบประเมินตนเอง สำหรับคณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพอาจารย์ และนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

3.1 แบบการศึกษาตนเองและแบบประเมินตนเองระดับคณะ แบ่งออกเป็นตอน ๆ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การควบคุมและกำกับดูแล การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ

3.2 แบบการศึกษาตนเองและแบบประเมินตนเองระดับโปรแกรมวิชา แบ่งออกเป็นตอน ๆ คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การควบคุมและกำกับดูแล การประเมินคุณภาพ

4. แบบทดสอบองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิต แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าใช้กับอาจารย์ในคณะครุศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง

1. แบบสอบถามอาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ประจำคณะครุศาสตร์ ส่งไปทั้งสิ้นจำนวน 180 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.11 ของแบบสอบถามทั้งหมด

2. แบบประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ผู้วิจัยเก็บแบบประเมินได้ทั้งหมด 9 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และนำมาวิเคราะห์

3. แบบการศึกษาตนเองและแบบประเมินตนเองระดับคณะ ผู้วิจัยส่งแบบการศึกษาตนเองและแบบประเมินตนเองให้คณะกรรมการและอาจารย์ จำนวน 31 ฉบับ ได้รับคืนกลับมา 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.77 แบบประเมินตนเองระดับคณะส่งไปให้อาจารย์ จำนวน 39 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 39 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. แบบการศึกษาตนเองและแบบประเมินตนเองระดับโปรแกรมวิชา ผู้วิจัยส่งแบบการศึกษาตนเองและแบบประเมินตนเองให้คณะอนุกรรมการฯ และอาจารย์ จำนวน 11 ฉบับ ได้รับคืนกลับมา 11 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่งแบบประเมินตนเองให้นักศึกษาจำนวน 50 ฉบับ ได้รับคืนกลับมา 46 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.00

5. แบบทดสอบองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา แจกให้อาจารย์คณะครุศาสตร์ จำนวน 39 ฉบับ ได้รับคืนกลับมา จำนวน 36 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.30

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์องค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นองค์ประกอบคุณภาพ 4 ด้าน คือ การบริการและการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ที่ประกอบด้วย หลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ พิจารณาจากลักษณะการศึกษา เช่น การดำเนินงาน คิดค่าร้อยละเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test การประเมินคุณภาพ และการตรวจสอบคุณภาพ คิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test การสนทนากลุ่มประเมินค่าเป็นร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการศึกษาร่องรอยองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา พบว่า
 - 1.1 อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งเป็นคณบดี (ร้อยละ 12.90) รองคณบดี (ร้อยละ 23.20) อาจารย์ (ร้อยละ 40.70) และอื่น ๆ (ร้อยละ 23.20) มีวุฒิทางการศึกษา

ปริญญาตรี (ร้อยละ 2.60) ปริญญาโท (ร้อยละ 72.90) ปริญญาเอก (ร้อยละ 24.50) มีตำแหน่งเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำสถาบัน (ร้อยละ 23.20) คณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพประจำสถาบันและคณะ (ร้อยละ 25.80) คณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพประจำคณะและโปรแกรมวิชา (ร้อยละ 42.60) มีตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ (ร้อยละ 9.70) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ร้อยละ 63.20) อาจารย์ 2 (ร้อยละ 25.30) อาจารย์ 3 (ร้อยละ 1.30) มีประสบการณ์ในการสอน จำนวน 1-5 ปี (ร้อยละ 11.00) จำนวนมากกว่า 5 ปี (ร้อยละ 89.00)

1.2 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา องค์ประกอบคุณภาพการศึกษา ความเหมาะสมด้านการบริหารและการจัดการ (ระดับมาก 12 ปานกลาง 1) ด้านการเรียนการสอน (ระดับมาก 10) ด้านอาจารย์และบุคลากร (ระดับมาก 7 ปานกลาง 1) ด้านนักศึกษาและบัณฑิต (ระดับมาก 6 ปานกลาง 1) สรุปการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบมีทั้งหมด 38 องค์ประกอบย่อย ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาค้นคว้าตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.31 ถึง 4.16 มีความเหมาะสมระดับมากและปานกลาง และคัดเลือกตัวบ่งชี้จำนวน 44 ตัวบ่งชี้ ด้านการเรียนการสอน มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.48 ถึง 4.42 มีความเหมาะสมระดับมากและปานกลาง จึงพิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้จำนวน 28 ตัวบ่งชี้ ด้านอาจารย์และบุคลากรมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.38 ถึง 4.16 มีความเหมาะสมระดับมากและปานกลาง พิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้ 19 ตัวบ่งชี้ ด้านนักศึกษาและบัณฑิตมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.33 ถึง 4.14 มีความเหมาะสมระดับมากและปานกลาง พิจารณาคัดเลือกตัวบ่งชี้ 21 ตัวบ่งชี้

2. ผลการสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ พบว่า

2.1 การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพให้อยู่ในกรอบของหลักการ ระบบและกลไกการบริหาร และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ ได้จำนวนตัวบ่งชี้ด้านหลักการ (21 ตัวบ่งชี้) ระบบและกลไกการบริหาร (31 ตัวบ่งชี้) วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ (61 ตัวบ่งชี้)

2.2 ลักษณะของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ประกอบด้วยหลักการประกันคุณภาพ มีทั้งหมด 8 หัวข้อ คือ ระดับคณะ ได้แก่ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนพัฒนาคณะ หลักการในการบริหารงาน คุณลักษณะบัณฑิต ส่วนระดับโปรแกรมวิชา ได้แก่ พันธกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนพัฒนา หลักการบริหารงาน คุณลักษณะบัณฑิต ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย องค์การดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของ

องค์กร และดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างระบบ องค์การบริหารการประกันคุณภาพ คุณภาพการศึกษา และการบริหารงาน วิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ การจัดการการประกันคุณภาพ หรือการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพ การดำเนินการประกันคุณภาพ และวิธีการประเมินตรวจสอบ การควบคุมและกำกับดูแล

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ด้านหลักการประกันคุณภาพการศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ การกำหนดองค์ประกอบของหลักการ 8 ข้อ การกำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ คุณลักษณะบัณฑิต ลักษณะแผนพัฒนา การบริหารงานคณะ และความครอบคลุมด้านหลักการหัวข้อที่มีค่าความเหมาะสมมากที่สุด คือ การเรียงลำดับหัวข้อหลักการปรัชญา นโยบาย การประกันคุณภาพ ความสอดคล้องของหลักการกับบริบทของคณะครุศาสตร์ ด้าน ความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกันอยู่ในระดับสูงมากทุกหัวข้อ ความคาดหวังการนำไปใช้ หลักการประกันคุณภาพ และส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.44)

ด้านระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏว่า การจัด องค์การหรือคณะกรรมการดำเนินงาน บทบาทความรับผิดชอบในแต่ละคณะกรรมการมีความ เหมาะสมในระดับมากที่สุด จำนวนระบบการประกันคุณภาพของคณะและโปรแกรมวิชา เหมาะสมมากที่สุด จำนวนองค์กรดำเนินการ องค์การบริหารงาน จำนวน ระบบการประกัน คุณภาพมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด คือความสัมพันธ์ระหว่างระบบกับองค์การบริหาร การประกันคุณภาพและการบริหารงาน ระบบและกลไกการตรวจสอบและประเมิน ควบคุมและ กำกับดูแล จำนวนระบบการประกันคุณภาพ เพื่อการตรวจสอบคุณภาพภายในและภายนอก มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และลักษณะองค์กรดำเนินงาน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ความสัมพันธ์ระหว่างระบบ องค์การบริหารงานคุณภาพ กับการ บริหารงานของคณะ ความคาดหวัง การนำไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การจัดองค์การประกัน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ระหว่างระบบองค์การบริหารคุณภาพและการ บริหารงานคณะ สามารถนำไปใช้ได้ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77 – 4.25)

ด้านวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การจัดกิจกรรม การดำเนินการมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด 2 เรื่อง คือ ลักษณะกิจกรรมด้านการบริหารและ การจัดการและด้านนักศึกษาและบัณฑิต มีความเหมาะสมมาก 3 เรื่องคือ กิจกรรมการประกัน คุณภาพของคณะและโปรแกรมวิชา การจัดการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร ขั้นตอนการ

ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพของคณะและโปรแกรมวิชา มีความเหมาะสมระดับมาก คือ ลักษณะการดำเนินการประกันคุณภาพ ความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนของคณะกับโปรแกรมวิชา วิธีประเมินตรวจสอบ ควบคุมและกำกับดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาและปรับปรุง การรับรองคุณภาพมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ส่วนด้านปริมาณมีความเหมาะสมระดับมาก ความคาดหวังการนำไปใช้เห็นว่าทุกเรื่องสามารถนำไปใช้ได้ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77 – 4.11)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ พบว่า

3.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีคณะกรรมการหลักอยู่ 3 คณะ คือ คณะกรรมการประจำคณะครุศาสตร์ คณะกรรมการประกันคุณภาพประจำคณะครุศาสตร์ คณะอนุกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา คณะครุศาสตร์มีอาจารย์จำนวน 39 คน มีวุฒิปริญญาเอก (ร้อยละ 5.12) ปริญญาโท (ร้อยละ 76.92) ปริญญาตรี (ร้อยละ 17.96) มีตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์ (ร้อยละ 10.25) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ร้อยละ 23.09) นอกนั้นเป็นตำแหน่งอาจารย์ (ร้อยละ 66.66) มีโปรแกรมวิชาทั้งหมด 17 โปรแกรมวิชา จำนวนนักศึกษาทั้งหมด 1,036 คน

3.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ การรายงานผลการทดลองมี 2 ลักษณะ คือ การรายงานการศึกษาค้นเอง และผลการประเมินตนเองระดับคณะและโปรแกรมวิชา ในระดับคณะ ได้ปรัชญาที่เน้นการสร้างครูและมีคุณสมบัติที่สมบูรณ์ ได้มาโดยการประชุมอาจารย์ทั้งคณะ (ร้อยละ 83.90) วิสัยทัศน์มุ่งผลิตครูที่พึ่งตนเองได้พัฒนาวิชาชีพ ได้มาโดยผู้บริหารและอาจารย์ร่วมกัน (ร้อยละ 83.90) และปรากฏว่าอยู่ในแผนพัฒนาและดำเนินงาน (ร้อยละ 83.90) พันธกิจ เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ และอุทิศเพื่อสังคม ทุกคนในคณะมีจิตสำนึก (ร้อยละ 83.90) วัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาบริการวิชาการแก่สังคมท้องถิ่น คิดว่าดำเนินการได้ (ร้อยละ 83.90) นโยบายการประกันคุณภาพ เน้นการจัดทำแผนร่วมกันจัดกิจกรรมร่วมกันปรับสภาพแวดล้อม มีความสอดคล้องกับนโยบายระดับอื่น (ร้อยละ 83.90) แผนพัฒนาคณะ กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดกิจกรรมและประเมินคุณภาพ อาจารย์มีส่วนร่วมในการวางแผน (ร้อยละ 83.90) ใช้ทรัพยากรประหยัคมีประสิทธิภาพและปลอดภัย (ร้อยละ 83.90) หลักการบริหารมีอิสระเสรีภาพในความคิด พัฒนา ปฏิบัติ (ร้อยละ 83.90) คุณลักษณะบัณฑิตเน้นคุณธรรมจริยธรรม

ความรู้ความสามารถในวิชาชีพมีกระบวนการผลิตที่ดี (ร้อยละ 83.90) ยึดเกณฑ์คุณสมบัติในการผลิต (ร้อยละ 83.90) สร้างบัณฑิตให้สังคมพึงพอใจ (ร้อยละ 83.90) ในระดับโปรแกรมวิชาการประถมศึกษาได้ ปรากฏา วิสัยทัศน์ ที่เน้นการพัฒนาครูประถมศึกษา ได้มาโดยการประชุมอาจารย์ (ร้อยละ 100.00) พันธกิจ มุ่งพัฒนาครูและให้ความรู้แก่ชุมชน และทุกคนมีความสำนึก (ร้อยละ 100.00) วัตถุประสงค์ เน้นให้ครูมีคุณภาพ จริยธรรม วิจัย บริการวิชาการ พัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสามารถดำเนินการได้ (ร้อยละ 100.00) นโยบาย สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ เสริมสร้างคุณภาพมาตรฐานแก่นุคลากรและการบริหารงาน มีความสอดคล้องครอบคลุมนโยบายอื่น (ร้อยละ 100.00) แผนพัฒนา จะพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และผู้สอน บริหารแผนพัฒนาโดยการมีส่วนร่วม (ร้อยละ 100.00) มีการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน (ร้อยละ 100.00) หลักการบริหาร โปรแกรมวิชา เน้นอิสระเสรีภาพการพัฒนาความคิดและการปฏิบัติ (ร้อยละ 100.00) คุณลักษณะบัณฑิต เน้นคุณธรรม จริยธรรม ครองตนอยู่ในสังคมได้ ศรัทธาในอาชีพครู มีความรู้เรื่องภาษาและคอมพิวเตอร์ ทั้งหมด มีกระบวนการผลิตที่ดี (ร้อยละ 100.00) ยึดหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่เหมาะสม (ร้อยละ 100.00)

3.3 ผลการเปรียบเทียบการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์ ด้านการบริหารและการจัดการ ปรากฏว่า ทุกรายการที่มีการควบคุมและกำกับดูแลมีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น และจากการตรวจสอบคุณภาพทั้งหมด 26 รายการ มี 18 รายการที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ($t = .80$) ด้านการเรียนการสอนซึ่งประเมินคุณภาพโดยอาจารย์ มีทั้งหมด 12 รายการมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ทุกรายการ ด้านอาจารย์และบุคลากรที่ประเมินคุณภาพโดยอาจารย์ทั้งหมด 11 รายการ ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทั้งหมด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ($t = 12.33$)

ระดับโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา ด้านการเรียนการสอน ควบคุมและกำกับดูแล โดยอาจารย์ทั้งหมด 22 รายการ มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น 6 รายการ นอกจากนั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ 100.00) 16 รายการ ด้านนักศึกษาและบัณฑิตมีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น 1 รายการ ไม่เปลี่ยนแปลง 9 รายการ การควบคุมและกำกับดูแลโดยคณะอนุกรรมการฯ ทั้งหมด 26 รายการ มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น 9 รายการ ด้านนักศึกษาและบัณฑิต 10 รายการมีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น 2 รายการ รายการอื่น ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง การประเมินคุณภาพการเรียนการสอนโดยอาจารย์ทั้งหมด 18 รายการทุกรายการจะมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ($t = 3.02$) การประเมินคุณภาพการเรียนการสอนโดยนักศึกษาทั้งหมด 18 รายการ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกรายการ

และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ($t = 3.77$)

3.4 ผลการประเมินตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่กำหนดด้านการบริหารและการจัดการระดับคณะ จากการควบคุมและกำกับดูแล ทั้งหมด 13 รายการ ได้มาตรฐานคุณภาพ 11 รายการ ไม่ได้มาตรฐาน 2 รายการ การตรวจสอบคุณภาพทั้งหมด 26 รายการ มีคุณภาพระดับดีมาก 23 รายการ และผ่านระดับดี 3 รายการ ด้านการเรียนการสอน จากการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนระดับคณะโดยอาจารย์ ทั้งหมด 12 รายการ มีมาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก 1 รายการ อีก 11 รายการมีมาตรฐานคุณภาพดี ด้านอาจารย์และบุคลากร จากการควบคุมและกำกับดูแลโดยคณะกรรมการและอาจารย์ระดับคณะ ทั้งหมด 16 รายการ ได้มาตรฐาน 7 รายการ และไม่ได้มาตรฐาน 9 รายการ การประเมินคุณภาพอาจารย์และบุคลากรโดยอาจารย์ทั้งหมด 11 รายการมีมาตรฐานคุณภาพระดับดีทั้งหมด ในระดับโปรแกรมวิชาการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนโดยนักศึกษาทั้งหมด 18 รายการ มีมาตรฐานคุณภาพระดับดี 2 รายการ อีก 16 รายการ มีมาตรฐานคุณภาพระดับปานกลาง ทำให้เห็นว่า การประเมินคุณภาพการเรียนการสอนของอาจารย์มีคุณภาพมากกว่านักศึกษาโดยเฉพาะคุณภาพระดับดี การควบคุมกำกับดูแลและการเรียนการสอนโดยอาจารย์ ทั้งหมด 26 รายการ ได้มาตรฐาน 21 รายการ ไม่ได้มาตรฐาน 5 รายการ ส่วนใหญ่ได้มาตรฐาน ด้านนักศึกษาและบัณฑิต จากการควบคุมและกำกับดูแลโดยอาจารย์ระดับโปรแกรมวิชา ทั้งหมด 10 รายการ ได้มาตรฐาน 8 รายการ และไม่ได้มาตรฐาน 2 รายการ

3.5 ผลการทดสอบองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา เป็นการเปรียบเทียบผลการทดสอบองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพ ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารและการจัดการ ตัวบ่งชี้ กระบวนการ และผลผลิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.5 ด้านการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ กระบวนการ และผลผลิต มีค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น มีค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ด้านอาจารย์และบุคลากร ตัวบ่งชี้ กระบวนการและผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในทางขัดแย้งกัน และมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ .05 ด้านนักศึกษาและบัณฑิต ตัวบ่งชี้ กระบวนการ และผลผลิต มีค่าเฉลี่ยที่ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีค่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3.6 ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ผลสรุปจากการประชุมส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นรูปแบบที่ดี สามารถปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพได้ มีหลักการสอดคล้องกับปรัชญาของคณะครุศาสตร์ (ร้อยละ 95.00) ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาเห็นว่า จะช่วยให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามุ่งเป้าหมายได้ง่าย (ร้อยละ 95.50) การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา เห็นว่าเป็นวิธีการที่ปฏิบัติจริงได้ และควรจัดกิจกรรมตามตัวบ่งชี้คุณภาพมากเท่า ๆ กับจัดกิจกรรมตามภารกิจและบทบาทของคณะ ขั้นตอนเหมาะสม เกณฑ์ และวิธีการประเมิน ตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลเหมาะสมดี (ร้อยละ 81.42) ความเป็นไปได้ในอนาคตของการประกันคุณภาพการศึกษา เห็นว่า อาจารย์ต้องมีความพร้อม มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ วางแผนร่วมกัน ปรับปรุงบรรยากาศการทำงาน ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สิ่งที่มีอิทธิพลและเป็นผลกระทบ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล และสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ (ร้อยละ 77.50) สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.35

การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ประกอบด้วย

1. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบก่อนและหลังจากผลการวิจัยพบว่า ทั้งระดับคณะและโปรแกรมวิชา ด้านการบริหารและการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละเพิ่มขึ้น และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และเมื่อนำผลการทดลองไปเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดปรากฏว่าส่วนใหญ่ได้มาตรฐานในระดับดีมากและระดับดี

2. ผลการทดสอบองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาที่มีการเปรียบเทียบระหว่างและหลังการทดลอง ทั้งด้านการบริหารและการจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร ด้านนักศึกษาและบัณฑิตที่มีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพที่เป็นตัวป้อนเข้า กระบวนการ และผลผลิต มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเพียง 3 ด้าน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 มีเพียงด้านอาจารย์และบุคลากรเท่านั้นที่มีความก้าวหน้าชัดเจน

3. ผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงสร้างของรูปแบบทั้งหมดมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

ก่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ สรุปความคิดเห็น
เป็นจำนวนร้อยละ 87.35

สรุป การสร้าง และทดลองใช้รูปแบบก่อให้เกิดประสิทธิภาพในระดับปานกลางและ
เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษารองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ความเหมาะสมของ
องค์ประกอบคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารและการจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้าน
อาจารย์และบุคลากร ด้านนักศึกษาและบัณฑิตมีความเหมาะสมในระดับมากเป็นส่วนใหญ่
ทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย เป็นการแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา
มีความสำคัญต่อการสร้างคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการประกันคุณภาพ และเพื่อ
ให้การสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นจริงจึงต้องมีการกำหนดองค์ประกอบย่อย ซึ่งทำการศึกษามาได้ 38
องค์ประกอบ นอกจากนั้นยังเป็นตัวกำหนดลักษณะของตัวบ่งชี้คุณภาพตามองค์ประกอบย่อยและ
องค์ประกอบหลักด้วย อันเป็นเสมือนปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาเมื่อได้ปฏิบัติตามที่ตัวบ่งชี้
กำหนดไว้ ในเรื่องจำนวนองค์ประกอบก็มีความสำคัญเช่นกัน เพราะถ้ามีจำนวนมาก คุณภาพที่เกิด
ขึ้นก็อาจจะมีความครอบคลุมอย่างทั่วถึง แต่ถ้าหากมีองค์ประกอบจำนวนน้อย คุณภาพก็อาจจะมีความ
ภาพไม่ครอบคลุมด้วย ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ 9 องค์ประกอบใหญ่ และ 28 องค์ประกอบ
ย่อย (อุทุมพร จามรมาน. 2541 : 5 – 6) ซึ่งมีองค์ประกอบที่ตรงกันคือ การบริหารและการจัดการ
การเรียนการสอน การพัฒนานิสิตนักศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อ
คุณภาพ 13 ปัจจัย มีปัจจัยที่ตรงกันกับองค์ประกอบที่กำหนดคือ การบริหารและการจัดการ
การจัดการเรียนการสอน อาจารย์ บุคลากรสนับสนุน นักศึกษา กิจกรรมนักศึกษา (สำนักงานสภา
สถาบันราชภัฏ. 2541 : 6) ส่วนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กำหนดปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาไว้
15 ประการ ซึ่งมีปัจจัยที่ตรงกันคือ อาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และบัณฑิต การเรียนการสอน
งานพัฒนานักศึกษา (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2541 : 9) ในด้านองค์ประกอบของคณะนั้น
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้กำหนดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการไว้
6 องค์ประกอบ คือ หลักสูตร การเรียนการสอน อาจารย์ การวิจัยและการบริการทางวิชาการ
เทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ และนักศึกษา (คณะมนุษยศาสตร์และสังคม
ศาสตร์. 2542 : 25) ในด้านองค์ประกอบย่อยทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ 28 องค์ประกอบ ด้าน
ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพทั้งหมดตามองค์ประกอบย่อย เพื่อให้ได้คุณภาพ

ตามองค์ประกอบหลักและแยกตัวบ่งชี้เป็นตัวป้อนเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ซึ่งมีจำนวนแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาจำนวน 112 ตัว ทบวงมหาวิทยาลัย 124 ตัว ตามความคิดเห็นของอาจารย์สถาบันราชภัฏ ทำให้ทราบว่าส่วนใหญ่เห็นตัวบ่งชี้คุณภาพทั้งหมดมีความสำคัญทุกตัว ดังนั้นผลที่ได้ศึกษาซึ่งมีลักษณะค่าระดับคะแนนสูง ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ 2 แนวคิดคือ หนึ่ง อาจารย์ขาดความคิดวิเคราะห์ในการสร้างคุณค่าหรือคุณภาพเพราะเป็นเรื่องใหม่ แนวคิดที่สอง อาจารย์ไม่สามารถเปรียบเทียบน้ำหนักของตัวบ่งชี้แต่ละตัวที่เป็นตัวป้อนเข้า กระบวนการและผลผลิตได้ว่าตัวไหนมีความสำคัญกว่ากัน ตัวไหนสามารถสร้างคุณภาพได้มากกว่ากัน

2. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพประกอบด้วยหลักการประกันคุณภาพ ระบบ และกลไกบริหารการประกันคุณภาพ และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าหลักการที่กำหนดไว้เหมาะสมมากที่สุด เพราะเป็นหลักการที่เน้นการสร้างปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนพัฒนา หลักการบริหารงานและคุณลักษณะบัณฑิต มีความสำคัญและครอบคลุม ซึ่งเป็นการกำหนดคุณภาพพื้นฐานของคณะ ทั้งนี้ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ได้กำหนดหลักการไว้ว่า ให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันทางวิชาการชั้นสูงสุดของสังคม มุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการในระดับสากล เน้นคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรวัตถุที่อยู่ภายใต้ นโยบายและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 16) สิ่งที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยมีความสอดคล้องกับสิ่งที่กล่าวมาแล้วตามวิธีการที่ได้วิเคราะห์และแปลงตัวบ่งชี้คุณภาพให้เป็นรูปแบบการประกันคุณภาพ ทำให้เห็นว่าคุณภาพของตัวบ่งชี้จะสอดคล้องอยู่ในรูปแบบนั่นเอง เมื่อนำรูปแบบไปดำเนินการก็จะบังเกิดผลในเชิงคุณภาพ นับว่าการสร้างรูปแบบเป็นไปตามหลักการ วิธีการของการประกันคุณภาพในด้านหลักการการประกันคุณภาพ มีมหาวิทยาลัยและสถาบันราชภัฏหลายแห่งได้กำหนดหลักการการประกันคุณภาพของสถาบันไว้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับรายละเอียดของหลักการประกันคุณภาพในรูปแบบ เช่น มีเสรีภาพและอิสระภาพ ในการพัฒนาความคิดและการปฏิบัติ โดยมีเสรีภาพทางวิชาการ มีอิสระในการกำหนดแนวทางการบริหารอยู่ในรูปแบบปณิธาน ประวิติมหาวิทยาลัย นโยบายการพัฒนา ข้อตกลง พันธกิจ และมาตรการ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ (ทบวงมหาวิทยาลัย ม.ป.ป. : 13 ; มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2541 : 1 – 9) จึงสรุปได้ว่า หลักการที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับหลักการของการประกันคุณภาพโดยทั่วไป ในทางปฏิบัติควรมีการพัฒนามาตรฐานคุณภาพ ทำการศึกษาตนเอง ประเมินการตรวจเยี่ยมและตัดสินใจให้การรับรอง ด้านระบบ กลไก การบริหาร การประกันคุณภาพในรูปแบบมีองค์กรหรือคณะกรรมการดำเนินงานที่เหมาะสม จัดความสัมพันธ์ระหว่างระบบกับองค์กร การประกันคุณภาพ การบริหารงาน กลไกการตรวจสอบ

ประเมินควบคุมและกำกับดูแลได้อย่างเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในสถาบันราชภัฏได้ การใช้ระบบการประกันคุณภาพมีความสอดคล้องกับระบบของมหาวิทยาลัยอื่นจะเป็นระบบมาตรฐานคุณภาพเดียวกัน จึงสรุปได้ว่า การใช้ระบบการประกันคุณภาพของสถาบันราชภัฏมี 3 อย่างคือ การประเมินคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ ซึ่งอาจมีทั้งระบบประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 23 ; สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2541 : 4) เพื่อเป็นการสนับสนุนการตรวจสอบภายนอก มีผู้กล่าวไว้ว่าจุดเด่นของระบบประกันคุณภาพ คือ ผู้จัดการศึกษาต้องมีภาพไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจนว่าต้องการให้เกิดผลผลิตอะไร ควรมีกระบวนการปฏิบัติอย่างไร จึงจะไปสู่ผลที่ต้องการได้ดี และจะตรวจสอบผลได้อย่างไรว่าบรรลุผลแล้ว องค์ประกอบที่น่าสนใจคือระบบการตรวจสอบโดยกลไกภายนอกสถานศึกษาจะทำให้เกิดการเร่งรัดคุณภาพการปฏิบัติ ระดมสรรพกำลังเพื่อช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติและให้การยอมรับยกย่องเมื่อประสบผลสำเร็จ (สงบ ลักษณะ. 2540 : 23) เรื่องการตรวจสอบคุณภาพเป็นเรื่องใหม่ในวงการศึกษามา โดยการตรวจสอบภายนอก ซึ่งมีวิธีการที่น่าสนใจ และจัดให้มีองค์ประกอบการดำเนินงานคือ กำหนดและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน จัดให้มีการประเมินผลงาน จัดทำรายงานผลการตรวจสอบ สร้างการยอมรับ (อมรวิรัช นาคพรพรพ. 2539 : 1 - 3) ไม่ว่าจะเป็นหลักการ ระบบและกลไก และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพย่อมมีความสมบูรณ์อยู่ในตัว ในด้านการใช้รูปแบบจะมีผลกระทบต่อประกันคุณภาพของสถาบันคือ จะเป็นการดำเนินการที่มีการเน้นขั้นตอนมากขึ้น ทำให้สถาบันมีระบบการทำงานมากขึ้น เป็นสิ่งจูงใจให้สถาบันพยายามสร้างรูปแบบการประกันของตนเอง ช่วยกระตุ้นถึงการดำเนินการประกันคุณภาพโดยรวม

3. ผลจากการประเมิน ตรวจสอบและควบคุมกำกับดูแลตามรูปแบบการประกันคุณภาพ ซึ่งจะพิจารณาเป็นด้าน ๆ ดังนี้

3.1 คุณภาพการบริหารและการจัดการ ในระดับคณะ การควบคุมและกำกับดูแล การตรวจสอบคุณภาพ เห็นได้ชัดเจนว่าเมื่อได้ปฏิบัติตามกิจกรรมของตัวบ่งชี้แล้ว ได้ผลดีขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานจะได้มาตรฐานมากกว่า ในด้านกิจกรรมการบริหารและการจัดการมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานกำหนด จัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ให้อิสระแก่ผู้ทำงาน จัดตั้งอำนาจความสะดวก จัดการบริหารการประกันคุณภาพ การจัดบริหารงานการเงินและงบประมาณ มีความเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับการบริหารว่าคุณภาพของการบริหารขึ้นอยู่กับการจัดองค์การ จัดการบุคคล การตั้งและการนำ และการควบคุม (อมรา รัตตากร. 2539 : 32 - 34) และสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพ จะต้องบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพในด้านเป็นผู้นำระดับมืออาชีพ มีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการเรียนการสอนที่เข้มข้น มีการสอนที่มีความมุ่งหมาย มีความคาดหวังโดยรวมสูง มีการเสริมแรงในเชิงบวก

มีการติดตามความก้าวหน้า ส่งความรับผิดชอบของผู้เรียน มีความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา จัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ. 2542 : 20) และผู้บริหารจะต้องพัฒนาวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดประสงค์ขององค์กรให้ชัดเจน ต้องพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สมาชิกในองค์กรร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกันทำงานเป็นทีม ขับเคลื่อนองค์กรไปข้างหน้าอย่างเป็นระบบ ด้วยจิตใจมุ่งมั่นที่จะพัฒนา (ทองคุณ หงส์พันธุ์. 2542 : 26) ในแง่ของสถานศึกษาจะต้องดำเนินงานให้มีผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และดำเนินงานให้บรรลุตามพันธกิจ และเป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่มผลประโยชน์ร่วม (ประเสริฐ จรียานุกุล. 2540 : 105) คุณภาพการบริหารและการจัดการย่อมมองได้หลายลักษณะ คือ การบริหารของสถาบันการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา วิธีการบริหารงาน และการจัดการเพื่อให้เกิดคุณภาพ

3.2 คุณภาพการเรียนการสอน ในระดับคณะจะทำหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน ติดตาม กำกับดูแลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินการสอนของอาจารย์ จัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา ประเมินหลักสูตร กำหนดหลักสูตร จัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้แก่โปรแกรมวิชา จัดบริหารงานวิจัย สิ่งที่สำคัญคือ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งมีผู้เสนอแนะไว้ว่าผู้สอนควรจะต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎีและจัดระบบได้ ติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างอิสระ พัฒนาความสัมพันธ์เชิงจริยธรรม มีความรู้ที่ทันสมัย เชื่อมความสามารถของผู้เรียนทุกคน กระตือรือร้นในการฝึกผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความเชื่อมโยงได้ (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ. 2542 : 21) จึงจะเห็นว่าการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะแก่นแท้ของการเรียนอยู่ที่การเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ต้องหลากหลาย ต้องพัฒนาครูและบรรยากาศ มีโอกาสสัมผัสกับของจริง มีความสมดุลกันทุกส่วน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 20) ในการดำเนินการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีผู้เสนอให้ครูได้พิจารณาดำเนินการดังนี้ (Jenen. 1998) จัดลักษณะการเรียนรู้ การรับความรู้ การสรุปรวม และการจดจำ ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีคุณภาพตามมา จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นของการผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยครู ความพร้อมทางด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ห้องพักอาจารย์ สื่อการสอน เครื่องมือโสตฯ มีความพร้อมปานกลาง มีกระบวนการผลิตระดับปานกลาง สิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา คือ คุณภาพอาจารย์ผู้สอน เทคนิคการสอน การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการเรียนการสอน (วิราพร พงษ์อาจารย์. 2536 : 31) และมีพฤติกรรมการสอนค่อนข้างดีคือ ความรู้ความสามารถของอาจารย์ผู้สอน ความเอาใจใส่ต่อการสอน มีบุคลิกลักษณะน่าเคารพ ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีผู้เสนอให้มีการปฏิรูปการเรียนการสอน คือการนำระบบอินเตอร์เน็ตมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาองค์ความรู้ที่นักศึกษาจะต้องค้นหาด้วยตนเอง นำมาประมวลเพื่อ

สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง (เสกสรรค์ สายสีสด. 2542 : 6) และให้นำเทคโนโลยี นวัตกรรม ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ มาสนองตอบ ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง (สวัสดิ์ อุดมโกชน. 2539 : 15) การประเมินการสอนของอาจารย์ จะเป็นตัวบ่งบอกถึงคุณภาพได้ทางหนึ่ง เช่นในสหราชอาณาจักร มีสภาการจัดสรรเงินทุน อุดมศึกษา นอกสถาบันทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการสอนของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยพิจารณา หลักสูตร การสอน การประเมินผล การสัมฤทธิ์ผลของนักศึกษา การสนับสนุนนักศึกษา แหล่ง ความรู้ และการปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพทางการศึกษา (สราวุฒ สุจิตจร. 2540 : 150) ข้อดีของ การประเมินอาจารย์ คือ หากมีทักษะในทางบวกจะได้ประโยชน์มาก และจะนำไปสู่คุณภาพได้อย่าง มั่นใจ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพ แต่ส่วนสำคัญที่จะทำให้ นักศึกษามีคุณภาพ คือคุณภาพของ ผู้บริหาร (ทศพร ประเสริฐสุข. 2541 : 1) หากผลการประเมินมีความเป็นเลิศ สภาการจัดสรรเงิน ทุนอุดมศึกษา จะให้สิทธิสาขานั้น ๆ รับนักศึกษาได้เพิ่ม 5% จากเดิม (ไพศาล มงคลวงศ์โรจน์. 2541 : 13) ผลจากการวิจัยของสถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ พบว่า การประเมินผลการสอนของอาจารย์ โดยภาพรวม จะผ่านการประเมินเกือบทุกคนและมีไม่ผ่านการประเมิน 3 ข้อ คือ การจัดสอนเสริม การแจ้งผลการสอบให้ทราบระหว่างภาคเรียน การระบุหนังสือเพื่อศึกษาค้นคว้าคิดเป็นร้อยละ 2.22 – 15.55 (สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์. 2541 : 7) จากการประเมินผลการสอนโดยนักศึกษา เห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์โดยภาพรวม มีระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยมี 3 อันดับแรกคือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ แจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าเมื่อไม่ได้ทำการสอน ตรงต่อเวลา ในการสอน (สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. 2541 : 2) และจากการประเมินสภาพการสอนใน คณะครุศาสตร์ นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากทุกข้อคำถาม ซึ่งมีทั้งหมด 19 หัวข้อ (สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2541 : 37 - 39) นอกจากการประเมินการเรียนการสอน ประเมินการสอนของอาจารย์แล้วยังมีประเด็นที่น่าจะนำมาอภิปรายอีก ซึ่งพบว่าการประเมิน หลักสูตรของวิชาวพร พงษ์อาจารย์ มีความเหมาะสมปานกลาง มีจุดมุ่งหมายชัดเจน แต่ไม่เปิด โอกาสให้เด็กเรียน มีเนื้อหาซ้ำซ้อนอยู่บ้าง ในภาพรวมของคุณภาพการเรียนไม่ว่าจะเป็น ด้านใดก็แล้วแต่ ยังต้องมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบสอดคล้องกับการ พัฒนาด้านอื่น ๆ ทั้งในระดับคณะและโปรแกรมวิชา

3.3 คุณภาพอาจารย์และบุคลากร จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรได้มีการพัฒนากันอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติของอาจารย์และบุคลากรเป็นไปตาม ข้อกำหนดโดยเฉพาะในระดับคณะ การประกันคุณภาพที่มีความสำคัญคือ ตัวบุคคลที่เป็นหัวใจ ของการปฏิบัติให้เกิดผลดีหรือล้มเหลว กลไกการบริหารบุคคลจึงควรได้รับการพิจารณาเพื่อ ให้เกิดประสิทธิภาพจากการบำรุงรักษาขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติปฏิบัติชอบ (สงบ ลักษณะ.

2540 : 22) ครูและอาจารย์เป็นบุคคลสำคัญในการสร้างคุณภาพการศึกษา การตั้งเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของการพัฒนาอาจารย์มีหลายประการ คือจะพัฒนาให้มีลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี จึงต้องพัฒนาครูให้เป็นครูรุ่นใหม่ เป็นครูผู้เบิกทางแห่งปัญญา มีความรู้ ความสามารถสูง สอนให้สอดคล้องกับยุคสมัย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และคนในชุมชน ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (อธิเกียรติ ทองเพิ่ม. 2541 : 92) เพราะครูยังเป็นอาชีพที่สังคม ยังต้องให้การยกย่องนับถืออยู่ เป็นผู้ช่วยชี้แนะสังคม รักษาสังคมในทางที่ดีอยู่เสมอ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2539 : 31) ในการพัฒนาอาจารย์ให้มีผู้เสนอแนะไว้ว่า ควรมีการเพิ่มพูนความรู้ แก่อาจารย์ จัดฝึกอบรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้ทำผลงานวิชาการมากขึ้น (สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2541 : 6) จากการสังเคราะห์ความคิดเห็นของคณบดี คณะครุศาสตร์ทุกสถาบัน ได้ แนวคิดในการพัฒนาอาจารย์ โดยมีเป้าหมาย 4 อย่าง คือ พัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับอาชีพ สร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ พัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม สร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาวิชาชีพครู (สถาบันราชภัฏนครราชสีมา. 2541 : 11) ในด้านอาจารย์และบุคลากร ยังมีประเด็นที่น่าจะอภิปรายเพิ่มเติม คือ การรับบุคคลเข้ามาศึกษาและการพัฒนาครูประจำการ ซึ่งเป็นภาระงานของคณะครุศาสตร์ด้วย

3.4 คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต จากการศึกษาวิจัยด้านคุณภาพนักศึกษาในระดับคณะและโปรดแกรมวิชา เรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ตั้งแต่วิธีการรับนักศึกษา คุณสมบัติ พัฒนากิจกรรมต่าง ๆ การปรับปรุงคุณลักษณะของนักศึกษา ซึ่งได้มาตรฐานมากกว่า ไม่ได้มาตรฐาน สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ก็คือ จะต้องกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิต ซึ่งมีผู้เสนอไว้มากมายได้แก่ มีความรู้ความชำนาญ มีคุณธรรมจริยธรรม วิเคราะห์แก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล น่านโยบายไปปฏิบัติจนบรรลุวัตถุประสงค์ มีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ ละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541 : 22) นอกจากนั้น คุณสมบัติของบัณฑิตที่ควรมีคือ มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู มีสุขนิสัยที่ดีทั้งทางกาย และจิตใจ มีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย รักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมอันดีของชาติ (สถาบันราชภัฏมหาสารคาม. 2540 : 9) ในการพิจารณาคุณภาพของบัณฑิต เครื่องบ่งชี้คุณภาพที่เป็นผลผลิตของสถาบัน คือ มีการติดตามผลหลังจบการศึกษา ผลงานวิจัยที่ได้จัดพิมพ์ในและต่างประเทศ อาจารย์มีโอกาสในการบริการวิชาการ ถ้านำเครื่องบ่งชี้คุณภาพไปพิจารณาและสร้างคุณภาพอาจจะทำให้เกิดคุณภาพในที่สุด คุณภาพของผู้เรียนเป็นผลผลิตปลายทาง สามารถวัดและประเมินได้หลายด้านโดยวิธีการต่าง ๆ หลากหลาย ซึ่งมีความเรื่องตรงกันว่ากระบวนการและปัจจัยที่ได้รับการตรวจสอบ และประเมินเป็นอย่างดีแล้ว ก็คิดว่าถ้าครูดีมีคุณภาพผู้เรียนก็จะดีและมีคุณภาพด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติ. ม.ป.ป. : 1) และผู้ที่สำเร็จการศึกษาควรจะมีเกณฑ์หรือข้อสอบที่ใช้วัดว่ามีความรู้ และทักษะ แก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ได้ในระดับสูงเพียงพอตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาของ หลักสูตร (ศรีเสมา. 2538 : 11) ด้านผลสำเร็จของการผลิตบัณฑิต ตามรายงานผลการวิจัย บัณฑิตที่จบการศึกษาเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและเอกชนมากที่สุด มีรายได้ตามวุฒิอยู่ ระหว่าง 5,000 – 6,000 บาท มีความพึงพอใจในการทำงาน มีปัญหาด้านการขาดทักษะการ ปฏิบัติงาน ทำงานไม่ตรงสาขา นำความรู้ไปพัฒนางานในอาชีพได้พอควร ควรปรับหลักสูตร ให้ทันสมัย และเน้นการปฏิบัติให้มาก (วิราพร พงษ์อาจารย์. 2536 : 32) จากการศึกษาภาวะ การมีงานทำผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ 3 ปีก่อนถึงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำแล้วร้อยละ 84.42 โดยเฉพาะในปีแรกของแผนพัฒนาการศึกษา ระยะ ที่ 7 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 92.39 โดยพิจารณาเฉพาะสาขาการศึกษา ปีการศึกษา 2536 – 2537 เพิ่ม เป็นร้อยละ 93.20 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จะพบว่าบัณฑิตมีความขยัน ตั้งใจทำงาน เป็นผู้รับคำสั่งที่ดี คุณภาพงานระดับพอใช้ถึงดี มีความอดทนสูง รับผิดชอบต่อหน้าที่ ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือสังคม ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี (สำนักงานสภาสถาบัน ราชภัฏ. 2539 : 2 – 5) ดังนั้นการศึกษาคูณภาพนักศึกษาและบัณฑิต จะได้ภาพรวมของคุณภาพ ที่ว่านักศึกษามีลักษณะอยู่ในกรอบคุณลักษณะที่กำหนด โดยเฉพาะนักศึกษาครู มีคุณภาพ เป็นที่น่าพอใจของสังคม ส่วนบัณฑิตก็ทำให้รู้ว่ามีศักยภาพในการทำงานได้สูงมีคุณสมบัติที่ดี เหมาะสมต่อการทำงานให้สังคม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ซึ่งได้สร้างจากตัวบ่งชี้คุณภาพซึ่งวิเคราะห์ให้อยู่ในรูปโครงสร้าง ของรูปแบบ ประเมินรูปแบบ และทดลองใช้รูปแบบ ผลการใช้รูปแบบ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงและ เข้าใจถึงกระบวนการที่สำคัญ ปัจจัยที่มีผลกระทบอันเป็นทั้งสิ่งสนับสนุน และปัญหาอุปสรรค หลายประการ ดังนั้นเมื่อให้การศึกษาในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ในประเด็นต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษา และดำเนินการต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 การสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถสร้างได้หลายระดับ เช่น รูปแบบการประกันคุณภาพ ระดับสถาบัน คณะและ โปรแกรมวิชา หรือภาควิชา

1.2 วิธีการสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพอาจมีหลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่ได้ผลดี คือ สร้างจากตัวบ่งชี้คุณภาพ ซึ่งถ้าจะพิจารณาถึงการปฏิบัติงานหน้าที่ของคณะ ภาควิชา หรือ

โปรแกรมวิชาที่อาจทำได้

1.3 การคัดเลือกตัวบ่งชี้ควรมีวิธีการคัดเลือกที่เหมาะสมและใช้หลาย ๆ วิธีร่วมกัน วิธีการศึกษาระดับของการบ่งชี้คุณภาพ ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้น้ำหนักคะแนนก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ น่าจะลองนำไปใช้ หรือการทดลองใช้ตัวบ่งชี้คุณภาพกับนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร ประชาชนที่ เกี่ยวข้อง ก็อาจทดลองทำได้

1.4 สถาบันราชภัฏ เป็นสถาบันที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ และแต่ละท้องถิ่น ก็มีจุดเด่นคนละด้าน การเสริมแรงโดยการจัดประกันคุณภาพจะช่วยเสริมความแข็งแกร่งทาง วิชาการ และจุดเด่นมากขึ้น หากสถาบันอุดมศึกษาอื่นได้นำแนวคิดนี้ไปใช้อาจจะเกิดประโยชน์ สูงขึ้นก็ได้

1.5 การนำรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับคณะและโปรแกรมวิชา ไปใช้ น่าจะต้องวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและพิจารณาถึงบริบทของแต่ละสถาบันเสียก่อน เพื่อปรับ ใช้รูปแบบให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.6 วิธีการกำหนดระบบกลไก และวิธีดำเนินการจัดว่ามีความสลับซับซ้อนอยู่มาก หากสถาบันการศึกษาจะจัดทำรูปแบบควรมีการลดระบบกลไกลงเพื่อให้ง่ายและสะดวกใน การปฏิบัติ

1.7 การใช้วิธีการประกันคุณภาพหนึ่งมีไว้จะประสบผลสำเร็จแต่ต้องใช้วิธีการ หลาย ๆ วิธี เพื่อใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพซึ่งกันและกัน ลักษณะนี้จะก่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น

1.8 เกี่ยวกับวงจรการประกันคุณภาพสิ่งหนึ่งที่ขาดไป คือ การรับรองคุณภาพ ขณะนี้ยังไม่มีหน่วยงานใด ตัดสินใจเข้ารับรองคุณภาพแก่สถาบันได้ เนื่องจากไม่มีความพร้อม และมีปัญหาด้านสังคมและกระทบกระเทือนต่อสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาวิจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความ ก้าวหน้าต่อไป การศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องเท่านั้นจะช่วยให้ศาสตร์นี้รุ่งเรืองได้ในอนาคต ซึ่ง ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

2.1 การศึกษาตัวบ่งชี้คุณภาพ ตั้งแต่การศึกษาและสร้าง ทดลองใช้ และ การประเมินผล สรุปผล ควรมีหลักการหรือพื้นฐานของการคิดก่อน เช่น อาศัยทฤษฎีระบบ อาศัยหลักการบริหารงาน กำหนดภารกิจของสถาบัน การจำแนกตัวบ่งชี้จะมีความชัดเจน และส่งผลต่อคุณภาพและ สามารถสร้างคุณภาพได้จริง

2.2 การศึกษาและพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาควรมีโครงสร้างหลาย ๆ แบบ แล้วเลือกแบบที่ดีที่สุดในการประกันคุณภาพ และต้องขึ้นอยู่กับหลักการสำคัญ นั่นคือ จุดมุ่งหมายด้านคุณภาพ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.3 การศึกษาระบบการประกันคุณภาพ ควรศึกษาครั้งละระบบเมื่อจบระบบหนึ่ง จึงไปเริ่มระบบที่สอง เพื่อไม่ให้ค่าของการประเมินเปลี่ยนแปลงไป เพราะระบบการประเมินจะใกล้เคียงกับการตรวจสอบ

2.4 การศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละสถาบันสิ่งที่จะต้องประสบและมีปัญหามากก็คือ เรื่องบุคลากร อาจารย์ ซึ่งมีความคิดคัดค้านต่อต้านตลอดเวลา ควรนำกลยุทธ์มาใช้หลาย ๆ กลยุทธ์ สิ่งที่น่าจะได้ผลคือ ความสัมพันธ์ส่วนตัว หรือมนุษยสัมพันธ์

2.5 สิ่งที่เราควรศึกษาก่อนจะจัดการประกันคุณภาพ คือ เรื่องความพึงพอใจในการจัดประกันคุณภาพ ความคาดหวัง เจตคติ การรับรู้ การยอมรับ ความเชื่อในการประกันคุณภาพ และการสร้างคุณภาพ

2.6 การประกันคุณภาพเป็นการยอมรับว่าจะต้องเริ่มจากการกำหนดนโยบายของผู้บริหารระดับสูง แต่มีแง่คิดในปัจจุบันว่า ถ้าหากขาดความร่วมมือร่วมใจ ในการทำงานจะไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน เคยมีผู้คิดจะเริ่มจากบุคลากรระดับล่าง แต่ก็ดำเนินการไปไม่ได้

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพจะเกิดความรู้สึกที่แปลกออกไป แต่บางทีก็จะพบปัญหาเดิม ๆ สิ่งที่เราอยากให้เกิดขึ้นทั่วสังคมไทยก็คือ การรู้จักสร้าง รักษา และเห็นความสำคัญของคำว่า “คุณภาพ”

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนก วงษ์ตระหง่าน. “รองปลัดทบวงฯ วอนทุกฝ่ายร่วมมือกันแก้วิกฤตอุดมศึกษา,”

วัฏจักรการศึกษา. หน้า 68. 9 - 15 ธันวาคม, 2539.

กฤษมันต์ วัฒนารงค์. “แนวคิดการพัฒนาอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อการรับรอง

มาตรฐานคุณภาพ,” วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา. 8 (20) : 23 - 25 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2539.

การฝึกหัดครู, กรม. การประชาสัมพันธ์. 4 (10) ; ตุลาคม 2537.

กรมหลวงสงขลานครินทร์. “บันทึกพระราชดำริเรื่องการจัดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,”

วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ. 2(10) : 1 - 19 ; กรกฎาคม 2511.

กองส่งเสริมวิद्याฐานะครู, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. กศ. บป. กับการพัฒนา

คนทำงาน. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2539.

เกษม วัฒนชัย. “การประกันคุณภาพทางวิชาการ,” จุลสารพัฒนาการเรียนการสอน.

15 (30) : 11 - 12 ; กรกฎาคม 2539. ก.

_____. แนวคิดในการประกันคุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์,”

วารสารวิชาการ - อุดมศึกษา. 5(1) : 16 - 20 ; กันยายน - ธันวาคม 2539. ข.

_____. “ภาคเอกชนวิจารณ์บัณฑิตยุคนี้คือคุณภาพ,” วัฏจักรการศึกษา.

7 (327) : 5 - 11 ; สิงหาคม 2539 ค.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ปฎิรูปครูผู้ อุดมคติ “ครู,” นี่พึงมีในสังคมไทย. มติชน.

19 (6524) : 18 ; มกราคม 2539.

ขอนแก่น, มหาวิทยาลัย. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เอกสารประกอบการประชุม ฝ่ายวิชาการ เมษายน, 2541.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8

(พ.ศ. 2540 - 2544). คณะอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับที่ 8 สภาการศึกษาแห่งชาติ, 2539

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. “รายงานการศึกษา เรื่อง การศึกษาคุณภาพ

การเรียนการสอน,” ข่าวสด. หน้า 20. 27 สิงหาคม 2540.

คณะนักวิจัย โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง อุดมศึกษาไทย : วิกฤตและทางออก. เอกสารประกอบ

การสัมมนาวิชาการ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.

ครูศาสตร์, คณะ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช. คู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา.

คณะครูศาสตร์สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2541.

- ครุศาสตร์, คณะ. “ผลิตครู การพัฒนาวิชาชีพครู และมาตรฐานการผลิตครู ตามเกณฑ์
การพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ของสภาสถาบันราชภัฏ.”
รายงานผลการดำเนินงานโครงการปฏิรูปการฝึกหัดครู สถาบันราชภัฏ นครราชสีมา.
มิถุนายน, 2541.
- _____. “ทิศทางของคณะครุศาสตร์,” ถ้อยแถลงจากคณบดีถึงอาจารย์. สถาบันราชภัฏ จอมบึง.
กันยายน, 2541.
- _____. รายงานการประเมินผลการสอนรายวิชา ภาคปกติ สถาบันราชภัฏ อุตรดิตถ์.
ภาคเรียนที่ 1, 2541.
- _____. สรุปผลการประเมินการสอนของอาจารย์คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏ
กำแพงเพชร. ปีการศึกษา 2541.
- _____. สถาบันราชภัฏพระนคร. รายงานการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา.
สถาบันราชภัฏพระนคร, 2541.
- ครูอ่วม. “แผนฯ 8 กับการปฏิรูปครู,” เดลินิวส์. หน้า 10. 26 ตุลาคม, 2539.
- จำเนียร กำจัด. ตัวบ่งชี้คุณภาพในสถาบันการศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานสภา
สถาบันราชภัฏ. ตุลาคม, 2539.
- ชัยวัฒน์ รัตนศักดิ์. “การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 1 - 7 และจุดเน้นในแผนฯ 8,” วารสารทางวิชาการ มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย. 1(3) : 26 - 31 ; กันยายน - ธันวาคม, 2539.
- ช่วงโชติ พันธุเวช. “การประกันคุณภาพการศึกษา,” เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา
ฝ่ายวิชาการสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. 11 มิถุนายน, 2540.
- ชุดินันท์ แสงหิรัญ และ สุทศรี วงษ์สมาน. “แนวทางการพัฒนาอุดมศึกษาในอนาคต,”
วารสารการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี 2(82) : 23 - 30 ;
ธันวาคม 2536 - มกราคม 2537.
- เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย. แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
งานประกันคุณภาพการศึกษา, 2541.
- ฐิระ ประवालพุกภัย. มาตรฐานเพื่อรับรองระบบการจัดการคุณภาพ.
เอกสารการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การประกันและรับรองคุณภาพ
การศึกษาสถาบันราชภัฏ. พฤษภาคม, 2539.

ถนน อินทรกำเนต. “การประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ,” เอกสารการประชุม
สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ.

8 พฤษภาคม หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2539.

ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาทางวิชาการเนื่องในวันสถาปนา
ทบวงมหาวิทยาลัยครบ 22 ปี. เรื่อง “กระแสอุดมศึกษาไทยในแผนฯ 8,”

29 - 30 กันยายน ณ โรงแรมโซลทวินทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2537.

_____. ดัชนีบ่งชี้คุณภาพการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา. สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.
สิงหาคม, 2540.

_____. รายงานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2533. กรุงเทพมหานคร :
กองแผนงานทบวงมหาวิทยาลัย, 2533.

_____. เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในระดับอุดมศึกษา.
ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
ม.ป.ป.

ทศพร ประเสริฐสุข. “การประกันคุณภาพทางการศึกษาสู่การประเมินอาจารย์,”

<http://www.swu.ac.th/edu/news5.htm>, 2541.

ทองคูณ หงส์พันธุ์. “ผู้บริหารมือใหม่ในสถานการณ์เปลี่ยนแปลง : กรณีสถาบันราชภัฏ,”

บทความเส้นทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2542.

ทองอินทร์ วงศ์โสธร. บทบาทของทบวงมหาวิทยาลัย กับการประกันคุณภาพการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา. ม.ป.ป. (เอกสารอัดสำเนา)

เทียนฉาย กีระนันท์. “ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พึงประสงค์

ตามแนวคิดของสถาบันอุดมศึกษาไทย,” สรุปการบรรยายพิเศษ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ธนู กุลชล. “ชี้การเรียนการสอนแบบหุ่นยนต์ จะปฏิรูปการศึกษาไม่สำเร็จ,”

ผู้จัดการศึกษา. 64 ; 26 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2540.

ธรรมรักษ์ การพิสิษฐ์. “แผนพัฒนากำลังคนด้านจิตใจ,” วารสารเศรษฐกิจและสังคม
ฉบับพิเศษ หน้า 63 - 71. (ธันวาคม), 2528.

ธวัชชัย ทิวาวรรณวงศ์. “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา มุมมองของผู้บริหาร,”

เอกสารประกอบการบรรยาย. กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2539.

จาก ธันวาคม 2539 : 26-31

- นรินทร์ ทองศิริ. “เปิดแนวคิดใหม่รับโลกอนาคต มหาวิทยาลัยไทย ผลิตบัณฑิต มาตรฐาน ISO 9000,” มติชนรายวัน. หน้า 5. 16 มกราคม 2540.
- เบอร์เนต, เอฟ. และ วี, กอร์. “ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในประเทศอังกฤษ,” เอกสารประกอบการบรรยายทางวิชาการ. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2539.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. สถิติวิจัย 1. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
- ประกอบ คูปรัดน์. “ดึงอุดมศึกษาอ่อนคุณภาพ เพราะตั้งสถาบันเฉพาะทาง,” เดลินิวส์. หน้า 5. 9 กรกฎาคม 2540.
- ประคอง วรรณสูตร. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- ประเสริฐ จริยานุกุล. การพัฒนาคุณภาพผลิตผลของสถาบันอุดมศึกษา. วารสารวิชาการอุดมศึกษา. 1(3) : 39 - 40 ; มกราคม - มีนาคม, 2525.
- _____. “การประกันคุณภาพของอุดมศึกษา,” วารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ 3(6/2539). พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา, 2539. ก.
- _____. “การประกันคุณภาพของอุดมศึกษา,” เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ. 8 - 10 (พฤษภาคม 2539). ข.
- _____. แนวทางการบริหารงานคณะ และการพัฒนาโปรแกรมวิชาของสถาบันราชภัฏ. เอกสารนำเสนอ “การสัมมนาการบริหารงานคณะ เน้นการพัฒนาโปรแกรมวิชา,” 18 - 19 มิถุนายน, 2541.
- _____. “การประกันคุณภาพของอุดมศึกษา,” การประกันคุณภาพการศึกษา. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา. ฝ่ายวิชาการสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา มิถุนายน, 2540.
- ปราณี กุลละวณิชย์. “รูปแบบการประกันคุณภาพระบบการศึกษา : มุมมองของผู้บริหาร สถาบันอุดมศึกษา,” อุตสาหกรรมศาสตร์. 14(30) : 7 - 9 ; สิงหาคม 2539.

- วันชัย ศิริชนะ. “ระบบประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา,” เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา. 8 - 10 พฤษภาคม 2539 ก.
- _____. “การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา,” เอกสารประกอบการบรรยายทางวิชาการ. 7 พฤศจิกายน. กองบริการการศึกษา สำนักงานอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2539. ข.
- วิจิตร จันทรากุล. “แนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย : คำตอบอยู่ที่ตำบล,” จดหมายข่าวสมาคมครูแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 1. มกราคม, 2540. ✓
- วิจิตร ศรีสอ้าน. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2540.
- _____. “แนวทางการพัฒนาอุดมศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544),” รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เนื่องในวันสถาปนาทบวงมหาวิทยาลัยครบรอบ 22 ปี. 29 - 30 กันยายน ณ โรงแรมโซลทวินทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร, 2537.
- วิราพร พงษ์อาจารย์. “การประเมินคุณภาพของการผลิตบัณฑิต สหมหาวิทยาลัยพุทธชินราช,” รายงานผลการวิจัย ภาควิชาทดสอบ และวิจัยการศึกษา. 2536.
- วีรสิทธิ์ สิทธิไกรย์ และ โยธิน แสงวงศ์. การสัมมนากลุ่ม : เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : ชมรมวิจัยเชิงคุณภาพ สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย. คู่มือการประกันคุณภาพทางวิชาการ. สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา กองบริการการศึกษา, 2539.
- _____. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ. พฤศจิกายน - ธันวาคม, 2541.
- ศรีเสมา. “เกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ,” วารสารวิชาการอุดมศึกษา. ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 พฤศจิกายน - ธันวาคม, 2538.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยครู. 12 มีนาคม, 2530.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย. “ปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา,” ผลการประชุมสัมมนา Quality Assurance Workshop ณ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2539.

สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. “การประกันคุณภาพทางวิชาการ : หลักการ แนวคิด และ
วิธีปฏิบัติ,” รายงานการประชุมทางวิชาการประจำปี 2537 ที่ประชุมอธิการบดี
แห่งประเทศไทย (ทปอ.). 28 - 29 ตุลาคม, 2537.

ส่งเสริมวิทยฐานะครู, กอง. “สถาบันราชภัฏกับนวัตกรรมทางการศึกษาของคณะทำงาน,”
กศ. บป. กับการพัฒนาการทำงาน. กรุงเทพมหานคร, 2539.

สงบ ลักษณะ. เรียนรู้ร่วมกัน เล่ม 2 สอนวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สมศักดิ์ สันธะระเวชญ. “คุณภาพในความหมายของการศึกษา,” ปฏิรูปการศึกษา.
1(21) : 16 ; 31 กรกฎาคม, 2542.

สราวุฒิ สุจิตกร. “การประเมินคุณภาพการสอน - หนึ่งในกระบวนการประกันคุณภาพ
ทางการศึกษา,” วารสารเทคโนโลยีสุรนารี. 4(2) : 20- 25 ; พฤษภาคม – สิงหาคม,
2540.

สวัสดิ์ อุดมโกชน. “แนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏ”
สารประชาสัมพันธ์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2539.

สถาบันราชภัฏ เพชรบุรีวิทยาเขตในพระบรมราชูปถัมภ์. คู่มือการบริหาร โปรแกรมวิชา,
2541.

สถาบันราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง. คู่มือการบริหารคณะแบบโปรแกรมวิชา, 2541.

สถาบันราชภัฏ สงขลา. แนวทางการบริหารคณะแบบโปรแกรมวิชา, 2541.

สถาบันราชภัฏ มหาสารคาม. งานประกันคุณภาพการศึกษา. เอกสารรายงานผลการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพการศึกษา, 2540.

สวนสุนันทา, สถาบันราชภัฏ. “การประกันคุณภาพการศึกษา,” เอกสารประกอบการประชุม
สัมมนาฝ่ายวิชาการ. 11 มิถุนายน, 2540.

สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. “นโยบายแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา,”
เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการสภาวิชาการ ครั้งที่ 4/2539.
(10 กันยายน 2539).

_____. ผลผลิตของสถาบันราชภัฏในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 1 คุณลักษณะสำคัญ
ของบัณฑิต. กระทรวงศึกษาธิการ, 2539.

_____. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาสถาบันราชภัฏ. กรุงเทพมหานคร :
บริษัท แอล. ที. เพรส จำกัด, 2540.

_____. สถิติการศึกษา ปี 2542. กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.

_____. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. สำนักนโยบายและพัฒนาศาสนา, 2542.

เสกสรร สายสีเสด. “ปฏิรูปการศึกษา: ปฏิรูปการเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏ อาศัยแนวคิดประชาสังคม จริงหรือ,”

<http://www.rajabhat.ac.th/journal/civil.htm#what,2542>.

สำนักวิจัย, สถาบันราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง. “ความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถาบัน,”. เอกสารทางวิชาการ. ลำดับที่ 2 / 2541.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. “พ.ร.บ. ใหม่ให้มีสำนักรับรองมาตรฐาน เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไทย,” ข่าว พ.ร.บ. ศึกษา เส้นทางปฏิรูป การศึกษาไทย 2, มปป.

ลำออง ศรีนิลทา. “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา มุมมองของผู้บริหาร,” สรุปผลการอภิปรายกลุ่ม. เมษายน, 2539.

สุชาติ เมืองแก้ว. บทบาทของทบวงมหาวิทยาลัยกับการพัฒนาอุดมศึกษา. เอกสารบรรยาย ในโอกาสการเยี่ยมชมกิจการของทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักงานทบวงมหาวิทยาลัย 26 กรกฎาคม, 2539.

สุพจน์ เอียงอุย. “ผู้บริหารมหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา,” มติชน. หน้า 5. 16 กรกฎาคม, 2540. ก.

_____. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ,” เอกสารประกอบการสัมมนา การจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา, 2540. ข.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. “การประกันคุณภาพการศึกษากาตตะวันตกเฉียงเหนือ ของสหรัฐอเมริกา,” รวมบทความทางวิชาการด้านการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2539.

เหม ทองชัย และคณะ. “มาตรฐานโปรแกรมวิชามาตรฐานสถาบันและมาตรฐานการสอน,” เอกสารรวบรวมและเรียบเรียงจากการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การประกันและ รับรองคุณภาพการศึกษาศาสนาสถาบันราชภัฏ ครั้งที่ 1. 8 - 10 พฤษภาคม 2539.

อดุลย์ วิริยเวชกุล. การประกันคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บริษัท พีแอลพีจิง จำกัด, 2538.

- จริเกียรติ ทองเพิ่ม. “ครู,” วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์. ปีที่ 12 ฉบับที่ 2
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.
- อมรวิรัช นาคทรรพ. “การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา : ทิศทางและประเด็น
ที่ต้องช่วยกันพิจารณา,” อุตสาหกรรมศาสตร์,
15(30) : 9 – 14 ; กรกฎาคม 2539.
- _____. “การประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษา : จากนโยบายสู่แนวปฏิบัติ,”
สัมมนาวิชาการ. 12 ธันวาคม, 2539.
- อมรา รัตตากร. “บทบาทของผู้บริหารสำนักงาน,” วารสารสถาบันราชภัฏจันทรเกษม.
7 (10) ; กรกฎาคม - ธันวาคม 2539.
- อากรณ์ เจียมไชยศรี. การพัฒนาระบบการประเมินประสิทธิผลองค์การสำหรับวิทยาลัยครู.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรمان. การตรวจสอบผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย,
2541.
- อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์. “ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา,”
วารสารเศรษฐศาสตร์. 23(1) : 18 – 23 ; กรกฎาคม - กันยายน 2537.
- _____. การพัฒนาด้านสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์.
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ ค.ค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2536. ถ่ายเอกสาร.
- Ashworth, Allan and Harvey, Roger C. Assessing Quality in Further and Higher Education.
Guildford and Kingsley, 1994.
- Bardo, J. W. and Hardman, J. J. Urban Sociology : A Systematic Introduction.
U.S.A : F. E. Peacock Publisher, Inc., 1982.
- Barnett, R. Improving Higher Education. Society for Research into Higher Education and
Open University Press, Buckingham, 1992.
- Bergquist, H. William. Quality Through Access. Access With Quality the New Imperative
for Higher Education, 1995.
- Blumin, M. F. Assessing Quality of Community Colleges : Dimensions, Criteria and
Indicators. Ph. D. Dissertation, Cornell University, 1988.

- Brothers, C. F. Research to Develop a Consensus Self - Evaluation Model of National Norms of Excellence for Alternating Operative Education Programs at Four - Year College and Universities. Ph. D. Dissertation, Old Dominion University, 1984.
- Brown, D. F. Assessing Undergraduate Program Quality From the Perspective of the Chief Academic Officer : A Classification by Institutional Type and by Academic Discipline. Ph. D. Dissertation, the Pennsylvania State University, 1989.
- Brubacher, J. S. and Rudy, W. Higher Education in Transition. New York : Council Publication, 1991.
- Bunnang, T. From Monastery to University : A Survey of Thai Education from 1824 to 1921. In Sathalang, E. (ED). Education in Thailand : A Century of Experience, Report of the Seminar of Lesson Derived, August, 1969. Bangkok : Ministry of Education, 1969.
- Carnahan, F. Identifying Determinant of Quality for Public Two - year Colleges. Ph. D. Dissertation, University of North Texas, 1989.
- Cheng, Y. C. and Tam, W. M. "Multi - Models of Quality in Education," Quality Assurance in Education. 5(1) : 22 - 31; May, 1997.
- Cheng, Y. C. "School Education Quality : Conceptualization, Monitoring, and Enhancement," in Siu, P. K. and Tam T. K. Quality in Education : Insights from Different Perspectives Hong Kong Education Research Association.
- Cohen, Louis and Manion, Lawrence, Research Methods in Education. London : Crooom Helm Ltd., 1980.
- Commission and Recognition of Postsecondary Accreditation (CORPA) Directory of Recognized Agencies and Supporters of Accreditation. One Dupont Circle, N.W. Washington, D. C., P. 3 - 5. 1994.
- Council for National Academic Awards: Performance Indicators and Quality Assurance. London : CNA A Publications, 1990.
- Cowley, W. H. European Influence Upon American Higher Education. Educational Record. 20. pp. 171 - 172 : 1939.

- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed., New York : Harper & Row, 1971.
- Cryer, A. Preparing for Quality Assessment and Audit. Sheffield : CVCP, 1993.
- Department of Education and Science. Higher Education : A New Framework. London : HMSO. 1991.
- Dent, H.C. University in Transition. London : Cohen & West, 1961.
- Edward, Allens Louis. Technique of Attitude Scale Construction. New York : Appleton Century Crafts, 1957.
- Florida Postsecondary Education Planning Commission. A study of Postsecondary Education Accreditation. Tallahassee, Florida Department of Education, 1985.
- Good, C. V. Dictionary of Education. New York : McGraw - Hill Book Company, 1973.
- Graham, J. and Barnett, R. "Models of Quality in Teacher Education," Oxford Review of Education, Vol, 22 No. 2 pp. 161 - 178, 1996.
- Green, Diana. "Trend and Issue." in Alam Craft (ed.) International Development in Assuring Quality in Higher Education. London : The Farmer Press, pp. 168 - 177, 1992.
- _____. "Quality Assurance in Western Europe Trend, Practices and Issues," Quality Assurance in Education. 7(1) : 4 – 14 ; January, 1993.
- Guilford, J. P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York : McGraw - Hill Book Company, Inc., 1978.
- Harchroad, F. F. Accreditation : History, Process and Problems. Washington, D. C. : American Association for Higher Education, 1980.
- Harvey, L. and Green, D. Employer Satisfaction Survey, Quality in Higher Education Unit. Birmingham, 1994.
- Higher Education Funding Councils and the Higher Education Quality Council. Quality Handbook, n.d.
- Higher Education Quality Council. "Audit Method and Procedures," Auditors' Manual. 1993.
- Higher Education Funding Councils and the Higher Education. Quality Council. 56. n.d.

- Hinett, Karen and Knight, Petter. "Quality and Assessment," Quality Assurance in Education. MCB. University Press, 4(3) pp. 3 - 10 : 1996.
- Hoffman, J. K. The Meaning of Quality in Graduate Education in Venezuela.
Ph. D. Dissertation, University of Kansas, 1986.
- Jackson, Horman. J. "Academic Regulation in U.K. Higher Education :
part II - Typologies and Frameworks for Discourses and Strategic Change."
Quality Assurance in Education. Vol. 5 No. 3., 1997.
- Jerome, Arcaro. S. Quality in Education : An Implementation Handbook.
Florida : St. Lucie Press, 1995.
- Joint Planning Group. Joint : Planning Group for Quality Assurance in Higher Education.
Final Report JPG., 1996.
- Kells, H. R. Self - Regulation in Higher Education. London : Jessica Kingley Publishers,
1992.
- Lenn, M. P. "International Linkages and Quality Assurance : A Shifting Paradigm."
in Alma Craft (ed.) International Development in Assuring Quality in Higher Education. pp. 127 - 13. London : The Farmer Press, 1994.
- Lewis, R. G. and Douglas, H. S. Total Quality in Higher Education.
Florida : St. Lucie Press, 1994.
- Longman Dictionary of Contemporary English. England : Clays Ltd., 1981.
- Lykins, S. and Craig, S. "Accreditation in Higher Education," Bureau of School Service Bulletin. 4(6) : 67 ; April, 1974.
- McCulloch, Kenneth and Tett, Lyn. "Performance Indicators as Quality Assurance : the Scottish Community Education PI Scheme."
Quality Assurance in Education. 4(3) : 21 - 23 ; March, 1996.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. Qualitative Data Analysis. California : Sage Publications, 1984.
- Miller, R. L. A Total Quality Management. in A Systematic Approach to Faculty Education. A Paper presented at the International Workshop, 23 - 25 June, 1993.

- Nationally Recongnized Accrediting Agencies and Associations Department of Education,
Accreditation in the United States of America. Office of Postsecondary
 Education U.S.A. Draft, 1995.
- Neufeldt, Victoria. Webster's New World Dictionary. 3rc. ed. New York : Simon and
 Schuster, Inc., 1988.
- North Central Association of Colleges and Schools. Accreditation of Higher Education
 Institutions. Chicago, Illinois, U.S.A., 1995.
- Oakes, J. Education Indicator : A Guide for Policy Makers. Centre for Policy Research in
 Education. Rutgers University, New Brunswick, 1986.
- Power, E. J. A Legacy of Learning. Albany : State University of New York Press, 1991.
- Shanker, Albert. "Quality Assurance." Phi Delta Kappan. 78(5) : 220 – 221 ; November, 1996.
- Stoner, A. F. and Wankel, C. Management. 3rd ed. New Delhi : Prentice - Hall
 Privated Limited. 1986.
- The Center For Quality Assurance In National Education. A Guide to Accreditation and
 Higher Education. N. W. Suite 370 Washington, D. C., 1995.
- The United Kingdom. "Higher Education," A New Framework. London , 1991.
- Thompson, Sue. "Supporting Learning Development : The Role of Teaching and Learning
 Co – ordinators," Quality Assurance in Education. 5(3) : 113 – 119 ; June, 1997.
- Tosi, K. L. and Carroll, S. J. Management. 2nd. ed. New York : John Wiley & Sons.,
 1982.
- Van Vught, F. A and Weslerheijden, D. F. Quality Management and Quality Assurance in
 European Higher Education : Method Mechanisms. Centre for Higher Education
 Policy Studies, 1992.
- Vice Presidents for Academic Affairs Rajabhat Institutes. TQM : Total Quality Management.
 California State University, Cal., U.S.A., 1996.
- Watson, D. "Quality Assurance in British Universities : Systems and Outcomes,"
Higher Education Management. 7(1) : 25 – 37 ; May, 1995.

- Webster, D. S. "Advantages and Disadvantages of Methods of Assessing Quality." Change. 13., 1981.
- Willer, D. Scientific Sociology : Theory and Method. Englewood Cliff, N. J. : Prentice - Hall, Inc., 1986.
- Yarbrough, M. M. "The Perceptions of Community and Junior College Presidents, Self - Study Storing Committee Chairpersons, and Faculty Toward the Self - Study in the Accreditation Process Unpublished Doctoral Dissertation. University of Alabama," Dissertation Abstract International. 44(9) : 2965 - A ; September, 1983.
- Yorke, Mantz. "This way QA," Quality Assurance in Education. 5(2) : 97 - 100 ; February, 1997.
- Young, K. E. and others. Understanding Accreditation. San Francisco : Jossey - Bass, 1983.
- Zook, G. F. and Haggerty, M. E. The Evaluation of Higher Education. Vol. 1 : Principles of Accrediting Higher Institutions. Chicago : University of Chicago Press, 1936.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อตอบแบบสอบถาม

ที่ ทม 1007/4398

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏ

ด้วย นายสมถวิล ถาวรกิจ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่, รองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล หวังพานิช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากอาจารย์ โดยขออนุญาตให้อาจารย์คณะครุศาสตร์ จำนวน 5 คน ตอบแบบสอบถามรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในระหว่างเดือน ธันวาคม 2541

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมถวิล ถาวรกิจ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทรสาร./โทร. 258-4119

สำนักงานสถาบันราชภัฏ
หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ
กทม. 10300

25 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์สถาบันราชภัฏ

ด้วยข้าพเจ้า นายสมกุล ถาวรกิจ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ” ผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยการพิจารณาประเมินตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรูปแบบการประกันคุณภาพ ซึ่งนับว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่ง

การตอบแบบสอบถามของอาจารย์ที่มอบให้แก่ผู้วิจัย ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจทุกข้อ คำตอบของท่านถือว่าเป็นความลับ และจะไม่กระทบกระเทือนผู้ใดทั้งสิ้น ข้าพเจ้าหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมกุล ถาวรกิจ)

หน่วยศึกษานิเทศก์

โทร. 628-5281-9 ต่อ 1304, 1307

หมายเหตุ กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้ประสานงาน ภายในวันที่

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ที่ ทม 1007/4378

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 พฤศจิกายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน

ด้วย นายสมกุล ถาวรกิจ นิติระดับปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปฏิญานพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่, รองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล หวังพานิช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเชิญ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายสมกุล ถาวรกิจ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

เรื่อง

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	คุณวุฒิทางการศึกษา	ตำแหน่งปัจจุบัน
1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาภรณ์ เจียมไชยศรี	ค.บ. M.Ed. ค.ค. การอุดมศึกษา	รองคณบดี คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ สวนสุนันทา
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ เทือกทอง	อ.บ. วท.ม. กศ.ค. วิจัยและ พัฒนาหลักสูตร	รองอธิการบดีฝ่าย วางแผนและพัฒนา สถาบันราชภัฏ สวนสุนันทา
3	รองศาสตราจารย์हरररररर सिवरिक	ค.บ. ค.ม. (วิจัยการศึกษา)	รองอธิการบดีฝ่าย วิจัยและบริการ การศึกษา - เลขานุการสภา วิชาการของ สถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา - เลขานุการคณะกรรมการ ประกันคุณภาพระดับ สถาบัน

ที่ ทม 1007/3443

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 มิถุนายน 2541

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

เนื่องด้วย นายสมกุล ถาวรกิจ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่, รองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล หวังพานิช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อังฉรา วัฒนางรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเชิญ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นายสมกุล ถาวรกิจ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ที่ ทม 1007/4553

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

13 กันยายน 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

เนื่องด้วย นายสมฤต ถาวรกิจ นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่, รองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล หวังพานิช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์คณะครุศาสตร์ จำนวน 39 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 - 4 จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างโครงการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ในระหว่างเดือนกันยายน 2542

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นายสมฤต ถาวรกิจ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. /โทรสาร. 258-4119

โครงการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

1. หลักการและเหตุผล

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นพันธกิจที่สำคัญของสถาบันราชภัฏ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งระดับต้นสังกัด และระดับสถาบัน ได้พยายามเร่งรัดจัดดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะคณะครุศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะที่จะต้องผลิตบุคลากรด้านครู - อาจารย์ ไปทำการสอนและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ซึ่งเป็นการเหมาะสมในการจัดทำปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาเอก และได้ดำเนินการจัดสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเรียบร้อยแล้ว ยังเหลือขั้นตอนของการทดลองใช้รูปแบบเพื่อหาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบว่าจะมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดในการนำไปใช้จริง ด้วยเหตุนี้ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำปริญญานิพนธ์มีความสมบูรณ์ จึงนำรูปแบบดังกล่าวใช้ที่คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2. วัตถุประสงค์โครงการ

- 2.1 เพื่อศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้านบริหารจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์ และบุคลากร นักศึกษา และบัณฑิต
- 2.2 เพื่อหาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา อันประกอบด้วย การดำเนินการทดลอง การทดสอบ องค์กรประกอบ และตัวบ่งชี้
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยวิธีสนทนากลุ่ม

3. เป้าหมายของโครงการ

3.1 เป้าหมายด้านปริมาณ ทดลองการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา คณะ คือ คณะครุศาสตร์ โปรแกรมวิชา คือ โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา และมีการประเมินตรวจสอบคุณภาพ 4 ด้าน โดยใช้ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์คณะครุศาสตร์ และนักศึกษาใน โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา ปี 3 และ 4

3.2 เป้าหมายด้านคุณภาพ คือ สัมฤทธิ์ผลของการทดลองใช้รูปแบบฯ ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบ ปัญหาและอุปสรรคของการทดลองใช้รูปแบบฯ

4. วิธีดำเนินการ

ขอบเขตของการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ มี 2 ระดับ คือ

1) ระดับคณะ คือ คณะครุศาสตร์ จะครอบคลุมการทดลองด้านการบริหาร และการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต

2) ระดับโปรแกรมวิชา คือ โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา จะครอบคลุมการทดลองด้านการบริหารการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษา และบัณฑิต

ในการดำเนินการทดลอง ได้กำหนดขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตรวจสอบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาก่อนใช้รูปแบบการประกันคุณภาพโดยวิธีศึกษาตนเองและประเมินตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ดัดแปลงจากสำนักมาตรฐานการศึกษา สถาบันราชภัฏ

ขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการประชุม คณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพศึกษาคณะครุศาสตร์ และอาจารย์เพื่อทำความเข้าใจ พร้อมทั้งแจกเอกสารคู่มือการดำเนินการ การประชุมย่อยเพื่อจัดคณะทำงาน ประเมินตรวจสอบ

ขั้นที่ 3 ในระหว่างทดลองใช้รูปแบบฯ นั้น มีการทดสอบองค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพ ในกรอบของระบบ โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่อน กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ พร้อมกับจัดสนทนากลุ่ม กับคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ โดยใช้แบบกรอกข้อความตามโครงสร้างคำถาม

ขั้นที่ 4 หลังการทดลองใช้รูปแบบฯ จะมีการตรวจสอบการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา อีกครั้งหนึ่ง โดยที่ศึกษาตนเอง และประเมินตนเอง ทดสอบองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้คุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม และสนทนากลุ่มเป็นครั้งที่ 2

5. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

ระยะเวลาที่ใช้เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2542 จนถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2542 เป็นเวลา 3 เดือน

6. ผู้รับผิดชอบโครงการ

โครงการนี้เป็นโครงการที่จัดทำเพื่อการจัดทำปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เรื่อง รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ของ นายสมกุดถาวรกิจ ซึ่งมีอาจารย์ที่ปรึกษา 3 ท่าน คือ

1. รศ. ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่
2. รศ. ดร. ไพศาล หวังพานิช
3. ผศ. ดร. อัจฉรา วัฒนาณรงค์

7. งบประมาณ และทรัพยากรที่ต้องใช้

7.1 ค่าตอบแทน	- ค่าตอบแทนคณะกรรมการ / คณะทำงาน	1,500 บาท
7.2 ค่าใช้สอย	- ค่าพาหนะ	420 บาท
7.3 ค่าวัสดุ	- ค่าพิมพ์เอกสาร	4,500 บาท
	- ค่าทำเล่มถ่ายเอกสาร	3,000 บาท
	- ค่าบันทึกเสียง	350 บาท
	รวมค่าใช้จ่าย	= 9,770 บาท

8. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ได้ทราบลักษณะการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

8.2 ได้ทราบประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพฯ

8.2 ได้ทราบปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการประกันคุณภาพฯ เพื่อคณะครุศาสตร์จะได้หาวิธีการปรับปรุงวิธีการทำงาน

9. การติดตามและประเมินผลโครงการ

9.1 ศึกษาจากผลสรุปในปริญญานิพนธ์

9.2 ประชุมฟังความคิดเห็นของอาจารย์คณะครุศาสตร์

9.3 ให้อาจารย์ นักศึกษา ตอบแบบสอบถาม การจัดกิจกรรมประกันคุณภาพ

ในโอกาสต่อไป

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้เสนอโครงการ
(นายสมกุล ถาวรกิจ)

ที่ ศธ 1546.03/5705

สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

23 สิงหาคม 2542

เรื่อง ขอเชิญศึกษานิเทศก์มาเป็นวิทยากร

เรียน ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา

เนื่องจากคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จะดำเนินการประกันคุณภาพ
โปรแกรมต่าง ๆ ทุกโปรแกรมวิชาของคณะฯ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นไป จึงมีโครงการจัดประชุม
คณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพ ในวันพุธที่ 1 กันยายน 2542
ระหว่างเวลา 13.00 - 16.00 น. ณ ห้องประชุมมุกดา คณะครุศาสตร์

คณะฯ จึงใคร่ขอเชิญ นายสมฤดี อารักขา ศึกษาธิการเขต 7 สำนักมาตรฐานการศึกษาสำนักงาน
สภาสถาบันราชภัฏ ไปเป็นวิทยากรบรรยายและตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ในวันเวลา และ
สถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วัฒนา พัทธราวนิช)
คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทร. 472-5712

โทรสาร. 472-5712

ภาคผนวก ง

แบบประเมินรูปแบบ
แบบสอบถามอาจารย์ นักศึกษา

แบบประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

คำชี้แจง

1. ในการประเมินรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนี้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ คือ 1) หลักการประกันคุณภาพ ซึ่งเป็นเพียงกรอบของรูปแบบเท่านั้น ส่วนเนื้อหาสาระของหลักการจะบรรจุหลังจากได้ทดลองรูปแบบฯ ซึ่งจะได้ดำเนินการต่อไป 2) ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ 3) วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ
2. แบบประเมินรูปแบบนี้ จะประเมิน 2 ลักษณะ คือ ประเมินเชิงคุณภาพและประเมินเชิงปริมาณ ในการดำเนินการประเมินจะต้องพิจารณาไปตามลำดับที่ละหัวข้อ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดไว้
3. เกณฑ์การประเมินรูปแบบฯ ประกอบด้วย 2 เกณฑ์ คือ 1) ความเหมาะสมมี 5 ระดับ ซึ่งผู้ประเมินต้องประเมินทุกท่าน 2) ความคาดหวังการนำไปใช้มี 5 ระดับ หัวข้อการประเมินใดที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้กรุณาเว้นว่างไว้
 รายละเอียดของเกณฑ์การประเมิน
 3.1 เกณฑ์ความเหมาะสม มีระดับคุณภาพและปริมาณดังนี้
 - 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
 - 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
 - 1 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสม
 3.2 เกณฑ์ความคาดหวังการนำไปใช้
 - 5 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้ดีมาก
 - 4 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้ดี
 - 3 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้พอใช้
 - 2 หมายถึง สามารถนำไปใช้ได้น้อย
 - 1 หมายถึง สามารถนำไปใช้ไม่ได้
4. ในการประเมินรูปแบบฯ ควรพิจารณาเนื้อหาของรูปแบบควบคู่ไปกับการประเมินตลอดเวลา เพื่อให้ประสิทธิภาพของการประเมินได้ดี
5. นอกจากการประเมินเชิงคุณภาพแล้ว ผู้ประเมินยังสามารถให้คำแนะนำเพิ่มเติมได้ในตอนท้ายของแต่ละหัวข้อ

แบบประเมินของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาคณะครุศาสตร์

เรื่อง 1. หลักการประกันคุณภาพการศึกษา

(กรอบของรูปแบบ)

ข้อ	หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม					ความคาดหวังการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	องค์ประกอบของหลักการประกันคุณภาพ ตั้งแต่ข้อ 1.1 ถึง ข้อ 1.8										
2	การเรียงลำดับหัวข้อหลักการจากข้อ 1.1 ถึง 1.8										
3	ข้อกำหนดของหลักการด้านปรัชญาของ คณะครุศาสตร์										
4	ข้อกำหนดของหลักการด้านนโยบายการประกัน คุณภาพ										
5	ข้อกำหนดควิสัยทัศน์ของคณะครุศาสตร์										
6	ข้อกำหนดพันธกิจของคณะครุศาสตร์และ โปรแกรมวิชา										
7	ข้อกำหนดวัตถุประสงค์ของคณะครุศาสตร์และ โปรแกรมวิชา										
8	ข้อกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตของคณะครุศาสตร์ และ โปรแกรมวิชา										
9	ลักษณะของแผนพัฒนาคณะครุศาสตร์และ โปรแกรมวิชา										
10	ลักษณะหลักการในการบริหารของคณะครุศาสตร์ และ โปรแกรมวิชา										
11	ความครอบคลุมเนื้อหาด้านหลักการประกันคุณภาพ การศึกษา										
12	ความสอดคล้องของหลักการกับบริบทของ คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อ	หัวข้อการประเมิน	ความเหมาะสม					ความคาดหวังการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4	ระบบและกลไก การส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพ										
5	ระบบและกลไกการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ อย่างค่อเนื่อง										
6	ระบบและกลไกการรับรองคุณภาพ										
7	ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน										
8	ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก										
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างระบบองค์กรการบริหาร คุณภาพการศึกษา และการบริหารงาน (ปริมาณ)											
1	จำนวนระบบการประกันคุณภาพเพื่อการตรวจสอบ คุณภาพภายใน (4)										
2	จำนวนระบบการประกันคุณภาพเพื่อการตรวจสอบ คุณภาพภายนอก (4)										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

1	2	3

เรื่อง

ระดับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะครุศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์ เกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏโดยพิจารณาตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม และจะได้นำผลการพิจารณาไปสร้างเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏต่อไป

แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ประกอบด้วย สถานที่ทำงาน วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่งทางวิชาการ ประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา 4 ด้าน ซึ่งจะนำไปสร้างเป็นรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ประกอบด้วย

- 1) คุณภาพการบริหารและการจัดการ
- 2) คุณภาพการเรียนการสอน
- 3) คุณภาพอาจารย์และบุคลากร
- 4) คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

✂ รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ ระบบ และกลไกการบริหาร วิธีดำเนินการ และการประเมินผล เป็นกระบวนการที่เมื่อได้ดำเนินการแล้วจะทำให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งคุณภาพการศึกษาได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง อันเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง นายจ้าง ตลอดจนสังคมโดยรวม

✂ องค์ประกอบย่อย หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งขององค์ประกอบคุณภาพ และจะช่วยให้การพิจารณาวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพ สามารถสนองต่อคุณภาพการศึกษา

✂ ตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา หมายถึง องค์ประกอบคุณภาพต่าง ๆ ที่เป็นตัวบ่งบอกคุณภาพการศึกษา ซึ่งใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะคุณภาพแต่ละด้าน และจะบอกถึงลักษณะรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
สำหรับผู้วิจัย

1. สถานที่ทำงาน สถาบันราชภัฏ
.....
2. วุฒิทางการศึกษา

☐	2.1 ปริญญาตรี สาขา	☐	4
☐	2.2 ปริญญาโท สาขา		
	2.3 ปริญญาเอก สาขา		
3. ตำแหน่งปัจจุบัน

☐	3.1 คณบดี	☐	3.3 อาจารย์	☐	5
☐	3.2 รองคณบดี	☐	3.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ)		
4. ตำแหน่งทางวิชาการ

☐	4.1 ศาสตราจารย์	☐	4.4 อาจารย์ 2	☐	6
☐	4.2 รองศาสตราจารย์	☐	4.5 อาจารย์ 3		
☐	4.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์				
5. ตำแหน่งเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา (ตอบได้เกิน 1 คำตอบ)

☐	5.1 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำสถาบัน		
☐	5.2 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาประจำคณะ และ/หรือ โปรแกรมวิชา		
☐	5.3 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาระดับสถาบันและคณะ	☐	7
6. ประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา

☐	6.1 1 - 5 ปี		
☐	6.2 มากกว่า 5 ปี	☐	8

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพแต่ละตัวมีความเหมาะสมและสามารถบ่งชี้ในระดับใด
2. การแสดงความคิดเห็นได้กำหนดระดับความคิดเห็นไว้ดังนี้

5 หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด
3. กรุณาเลือกตอบตามระดับความคิดเห็นโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตั้งแต่ 5 4 3 2 1 ตามลำดับ
4. การเลือกตอบตัวบ่งชี้คุณภาพแต่ละด้านจะมีนิยามตัวบ่งชี้คุณภาพซึ่งเป็นการอธิบายรายละเอียดไว้ให้เข้าใจยิ่งขึ้น ถ้าสงสัยตัวบ่งชี้คุณภาพใดให้เปิดดูด้านหลังแบบสอบถามแต่ละเรื่องได้โดยมีเลขข้อ และ * (ดอกจันทน์) เป็นตัวกำหนด (หน้า 12 - 15)

องค์ประกอบย่อย / ตัวบ่งชี้คุณภาพ

1. คุณภาพการบริหารและการจัดการ

- 1.1 ปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด
 - 1.1.1 มีวิธีกำหนดและได้มาอย่างชัดเจน .
 - 1.1.2 เผยแพร่ให้ทุกคนและทุกหน่วยงานทราบทั่วกัน
 - 1.1.3 มีความสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติของ
หน่วยงานต้นสังกัด และสถาบัน
- 1.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด
 - 1.2.1 มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจไว้อย่างชัดเจน
 - 1.2.2 ผู้บริหาร อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเป็นผู้นำและ
วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถชี้แนะและสำนึกใน
พันธกิจ

ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
5	4	3	2	1	
					(9)
					(10)
					(11)
					(12)
					(13)

องค์ประกอบย่อย / ตัวบ่งชี้คุณภาพ

1.3 การบริหารงานของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้
ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด1.3.1 การบริหารงานเพื่อประกันคุณภาพ ควรอาศัยแนว
แนวความคิดต่าง ๆ เช่น TQM.QC.ISO9000

1.3.2 การบริหารงานยึดหลักการมีส่วนร่วมในการบริหาร

1.3.3 วิธีการสรรหา คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง จำหน่ายบุคลากร
เป็นไปตามระเบียบ

1.3.4 มีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร*

1.3.5 มีการวางแผนการปฏิบัติงานและแบ่งงานตามความ
เหมาะสมและความความสามารถของบุคลากร1.3.6 มีกิจกรรมสร้างประสบการณ์และผลงานทางวิชาการ
อย่างสม่ำเสมอ

1.3.7 ให้อิสระเสรีภาพในการพัฒนาความคิดทางวิชาการ*

1.3.8 มีการวางแผนการใช้ทรัพยากร โดยยึดตามหลักเกณฑ์

1.3.9 มีระบบการควบคุมการใช้พลังงานและสาธารณูปโภค

1.3.10 มีองค์การและคณะกรรมการบริหารกิจการนักศึกษา

1.3.11 มีกิจกรรมนักศึกษาตอบสนองความต้องการและสร้าง
ความรู้ ประสบการณ์แก่นักศึกษา1.3.12 มีแผนและมาตรการการจัดสรรและใช้งบประมาณ
อย่างเหมาะสม1.3.13 มีจำนวนงบประมาณที่ได้รับ และค่าใช้จ่ายต่อหัว
นักศึกษา1.3.14 มีการกำหนดระบบการควบคุม ประเมินการจัดสรรและ
ใช้งบประมาณ1.4 การบริหารทางวิชาการของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด1.4.1 มีระบบการวางแผนการบริการและกิจกรรมทางวิชาการ
ที่ดีและเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของ
ชุมชน1.4.2 กำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการ
ทางวิชาการอย่างเหมาะสม

ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
5	4	3	2	1	
					(14)
					(15)
					(16)
					(17)
					(18)
					(19)
					(20)
					(21)
					(22)
					(23)
					(24)
					(25)
					(26)
					(27)
					(28)
					(29)

องค์ประกอบย่อย / ตัวบ่งชี้คุณภาพ	ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1.5 ระบบกลไกการควบคุมมาตรฐานคุณภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.5.1 กำหนดระบบกลไก และมาตรการควบคุม*						(30)
1.5.2 มีการควบคุมคุณภาพภายใน*						(31)
1.5.3 มีการควบคุมคุณภาพภายนอก*						(32)
1.6 การกำกับดูแลคุณภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.6.1 มีระบบการกำกับดูแลตนเองมากกว่าการกำกับดูแล จากผู้อื่น						(33)
1.6.2 คณะเน้นการให้อิสระในการกำกับดูแล*						(34)
1.6.3 มีการกำกับดูแลตนเองแบบผสม*						(35)
1.7 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบัน ราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.7.1 มีการสร้างกลไกการตรวจสอบคุณภาพ*						(36)
1.7.2 มีบุคคลเป็นองค์ประกอบการตรวจสอบ*						(37)
1.7.3 คณะมีความพร้อมในการรับการตรวจสอบ*						(38)
1.7.4 มีการตรวจสอบผลกลไกการติดตามควบคุมภายใน โดยเน้นการผลิตบัณฑิต						(39)
1.7.5 มีวิธีการตรวจสอบที่ดี*						(40)
1.8 การประเมินคุณภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.8.1 มีคณะกรรมการประเมินผล กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน*						(41)
1.8.2 มีการประเมินตนเอง และประเมินโดยผู้บังคับบัญชา ตรวจสอบความสอดคล้องของผลการปฏิบัติงานกับ วัตถุประสงค์						(42)
1.8.3 มีกิจกรรมการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ*						(43)
1.9 การรับรองคุณภาพและการรับรองวิทยฐานะของคณะ คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความ เหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.9.1 มีวิธีการและขั้นตอนการให้การรับรอง*						(44)
1.9.2 มีการรับรองวิทยฐานะทั้งระดับสถาบัน คณะ และ โปรแกรมวิชา*						(45)

องค์ประกอบย่อย / ตัวบ่งชี้คุณภาพ

	ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1.9.3 มีการดำเนินการให้การรับรองวิทยฐานะ*						(46)
1.10 การส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีที่เหมาะสมอยู่ในระดับ						
1.10.1 มีวิธีการส่งเสริม สนับสนุนที่เหมาะสม*						(47)
1.10.2 จัดการส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สุขภาพ อนามัยของอาจารย์ และนักศึกษา						(48)
1.11 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีที่เหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.11.1 มีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีระบบที่เหมาะสม*						(49)
1.11.2 มีวิธีการปรับปรุงและพัฒนาที่ดี*						(50)
1.12 การติดตามและรายงานผลของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีที่เหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.12.1 มีระบบการติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ รับทราบกันทั่วไป*						(51)
1.13 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีที่เหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.13.1 มีเอกสารและสิ่งพิมพ์ แจกจ่ายให้ทราบทั่วกัน*						(52)
2. คุณภาพการเรียนการสอน						
2.1 หลักสูตรการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีที่เหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.1.1 มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร*						(53)
2.1.2 หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับ เป้าหมายการผลิตบัณฑิต						(54)
2.1.3 มีการกำหนดแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน						(55)
2.1.4 มีการกำหนดสัดส่วน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก : ผู้แทน สมาคมวิชาชีพ : ผู้ใช้บัณฑิต อย่างเหมาะสม*						(56)
2.1.5 มีการกำหนดระยะเวลาหรือจำนวนครั้งของการ ประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตรที่ชัดเจน						(57)
2.1.6 มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร						(58)

องค์ประกอบย่อย / ตัวบ่งชี้คุณภาพ	ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
2.2 อาจารย์และนักศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.2.1 อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอน และมีการเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า*						(59)
2.2.2 นักศึกษามีพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนและเรียนอย่างมีความสุข						(60)
2.3 การวางแผนการสอนของอาจารย์คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.3.1 มีการกำหนดแนวการสอน หรือ Course Syllabus ทุกรายวิชา						(61)
2.3.2 จัดการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลภายนอก						(62)
2.4 อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.4.1 มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องอำนวยความสะดวก อย่างเพียงพอและครบถ้วน*						(63)
2.4.2 มีการฝึกอบรมการใช้สื่อ อุปกรณ์แก่อาจารย์และบุคลากร						(64)
2.5 ทรัพยากรการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.5.1 มีจำนวนแหล่งการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้*						(65)
2.5.2 มีขนาดพื้นที่และจำนวนห้องมากพอ และสะอาดเรียบร้อย						(66)
2.5.3 มีแผนงานการปรับปรุง บำรุงรักษาอาคารสถานที่						(67)
2.6 ห้องสมุด และแหล่งข้อมูลสารสนเทศของคณะครุศาสตร์ หรือของสถาบัน ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.6.1 มีจำนวนหนังสือ ตำรา แยกตามคณะ/สาขาวิชา คือนักศึกษาอย่างเพียงพอ						(68)
2.6.2 มีคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต*						(69)
2.6.3 มีการประเมินผลการบริหารและบริหารใช้ห้องสมุด*						(70)

องค์ประกอบและ/หรือตัวบ่งชี้คุณภาพ	ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
2.7 การประเมินผลการสอนของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.7.1 อาจารย์ผู้สอนมีความรับผิดชอบและคิดค้นวิธีการสอน แบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับนักศึกษา						(71)
2.7.2 มีการใช้เทคโนโลยี เอกสาร สื่อ เครื่องมือที่เหมาะสม และทันสมัย						(72)
2.7.3 ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและสร้าง บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้						(73)
2.8 การประเมินผลการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับใด						
2.8.1 มีระบบการวัดผลประเมินผลอย่างสมเหตุสมผล และมี ความยุติธรรมสม่ำเสมอ						(74)
2.8.2 มีการตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การวัดผลและเครื่องมือวัดผล						(75)
2.9 การวิจัยที่จัดทำในคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.9.1 มีแผนการพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรด้านการวิจัย ตลอดปี						(76)
2.9.2 มีระบบการกลั่นกรองงานวิจัยและการสร้างองค์ ความรู้*						(77)
2.9.3 มีการส่งเสริม เผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการจัดพิมพ์และ อ้างอิง						(78)
2.10 การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.10.1 มีการนำผลการประเมินการเรียนมาพิจารณาปรับปรุง การสอน						(79)
2.10.2 มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้สนองความ ต้องการของผู้เรียนและหลักสูตร						(80)

องค์ประกอบย่อย / ตัวบ่งชี้คุณภาพ	ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
3.5 การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับใด						
3.5.1 มีจำนวนอาจารย์ที่เคยเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ต่อ อาจารย์ที่ไม่เคย						(91)
3.5.2 มีการพัฒนาอาจารย์หลาย ๆ ด้าน อย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง*						(92)
3.6 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ สถาบัน ราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.6.1 มีความรับผิดชอบต่อการสอน และปฏิสัมพันธ์อันดีกับ นักศึกษา						(93)
3.6.2 จัดกระบวนการสอนโดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม*						(94)
3.7 การพัฒนาวิชาการของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.7.1 มีการสนับสนุนทุนเพื่อการทำผลงานทางวิชาการ						(95)
3.7.2 มีจำนวนและคุณภาพของผลงานทางวิชาการที่ผ่านการ พิจารณาและสะสมไว้ในแต่ละปี						(96)
3.7.3 อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญ เฉพาะสาขาวิชา						(97)
3.8 การประเมินอาจารย์และบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบัน ราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.8.1 มีการกำหนดเกณฑ์และกระบวนการประเมิน*						
ปริญญานิเทศศาสตร์ เป็นไปตามมาตรฐาน						(98)
3.8.2 อาจารย์ บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินติดตามผล*						(99)
4. คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต						
4.1 การคัดเลือกนักศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.1.1 มีการกำหนดเกณฑ์วิธีการคัดเลือก และแนวทางรับ นักศึกษา ที่เน้นความหลากหลาย						(100)
4.1.2 มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาไว้ใน ประกาศรับสมัคร และคู่มือนักศึกษา						(101)

องค์ประกอบย่อย / ตัวบ่งชี้คุณภาพ	ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
4.2 จำนวนนักศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.2.1 มีการกำหนดจำนวนนักศึกษาต่อห้องเรียนตาม มาตรฐาน						(102)
4.2.2 มีการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาคณะครุศาสตร์ กับสถาบันราชภัฏอื่น						(103)
4.3 คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.3.1 นักศึกษามีคุณสมบัติตามเกณฑ์การรับนักศึกษา ทุกประเภท						(104)
4.3.2 มีความรู้ ความสามารถด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และ จิตพิสัย						(105)
4.3.3 มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี เหมาะสมกับการเป็นครู						(106)
4.4 อัตราการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ใด						
4.4.1 มีการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา*						(107)
4.4.2 ผลการเรียนของนักศึกษาตลอดหลักสูตร และ ผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มจากตอนสอบเข้า						(108)
4.4.3 มีการศึกษาอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคม จากการจัดการศึกษา						(109)
4.5 การยอมรับบัณฑิตจากสังคมของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ใด						
4.5.1 ประเภทของงานและค่าจ้าง ตามแหล่งการทำงานของ บัณฑิตหลังจบการศึกษา						(110)
4.5.2 จำนวนบัณฑิตที่ศึกษาต่อ เปรียบเทียบกับผู้ที่มีงานทำ						(111)
4.5.3 บัณฑิตเป็นที่ยอมรับขององค์กรหรือสมาคมวิชาชีพ						(112)
4.6 ความสามารถในการทำงานของบัณฑิตคณะครุศาสตร์ สถาบัน ราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.6.1 ความเหมาะสมของงานที่บัณฑิตทำ กับสาขาวิชาที่ ศึกษา						(113)

องค์ประกอบย่อย / ตัวบ่งชี้คุณภาพ

	ระดับความเหมาะสม					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
4.6.2 บัณฑิตมีคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์และปรัชญาของสถาบัน						(114)
4.6.3 บัณฑิตมีภาพลักษณ์ เจตคติ ตามข้อกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตอย่างเด่นชัด						(115)
4.6.4 มีมาตรฐานความสำเร็จเป็นที่พอใจและไว้วางใจของสังคม						(116)
4.7 การติดตามผลหลังจากจบการศึกษาของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.7.1 จำนวนนักศึกษาที่ได้ทำงานต่อจำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษา						(117)
4.7.2 จำนวนนักศึกษาหรือบัณฑิตที่สนองตอบสังคมได้*						(118)
4.7.3 มีจำนวนบัณฑิตที่ทำงานตรงสายวิชาที่เรียน เกือบสะสมไว้						(119)
4.7.4 มีการจัดทำโครงการนำบัณฑิตมาปรับปรุงคุณภาพ*						(120)

นินยาม / คำอธิบายรายละเอียดของตัวบ่งชี้คุณภาพ

1. คุณภาพด้านการบริหารและการจัดการ

ข้อ	ตัวบ่งชี้คุณภาพ	นินยาม/คำอธิบายรายละเอียด
1.3.4	มีการส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาบุคลากร	- ด้านการฝึกอบรม ศึกษาต่อ และ การศึกษาตามความเหมาะสมและ สามารถของแต่ละคน
1.3.6	มีกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์และ ผลงานทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ	- สามารถเพิ่มความเชี่ยวชาญให้แก่ อาจารย์และบุคลากรภายในคณะ ครุศาสตร์
1.3.7	ให้อิสระเสรีภาพในการพัฒนาความคิด ทางวิชาการ	- เพื่อกำหนดเป็นแนวทางดำเนินการทาง วิชาการของคณะครุศาสตร์
1.3.8	มีการวางแผนการใช้ทรัพยากร โดยยึดหลักเกณฑ์	- เกณฑ์นั้นคือ ความประหยัด ความมี ประสิทธิภาพ ความปลอดภัย และ ประโยชน์คุ้มค่า
1.5.1	มีการกำหนดระบบกลไก และมาตรการ ควบคุม	- โดยให้เป็นไปตามมาตรฐาน และกรอบ การปฏิบัติอันมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการเปลี่ยนแปลง และผลผลิต
1.5.2	มีการควบคุมคุณภาพภายใน	- เป็นการควบคุมที่เน้นกระบวนการผลิต บัณฑิต มีการควบคุมและปรับปรุงให้ ได้มาตรฐาน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่รับการฝึกอบรม และผู้บังคับบัญชา
1.5.3	มีการควบคุมคุณภาพภายนอก	- เป็นการตรวจสอบและควบคุมโดยวิธี การต่าง ๆ ทั้งด้านคุณภาพ การบริหาร การผลิตบัณฑิต และการจัดการเรียน การสอน การจัดสวัสดิการ บริการและ การรักษาความปลอดภัยของนักศึกษา และอาจารย์ ประกอบด้วย บุคคล

ชื่อ	ตัวบ่งชี้คุณภาพ	นิยาม/คำอธิบายรายละเอียด
		องค์กรวิชาชีพ ควรมีส่วนในการกำหนดนโยบาย แนวทางปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุน การกำกับดูแล
1.6.2	คณะกรรมการให้อิสระในการกำกับดูแล	- เป็นการดำเนินการด้วยตนเอง ในด้านการบริหารวิชาการที่มีการติดตามและประเมินผล
1.6.3	มีการกำกับดูแลตนเองแบบผสม	- คือ มีทั้งการกำกับดูแลตนเองภายใน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ และ องค์กรวิชาชีพ
1.7.1	มีการสร้างกลไกการตรวจสอบภายใน ขึ้นเอง	- โดยยึดหลักความเป็นอิสระและสอดคล้องกับบริบทของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
1.7.2	มีบุคคลเป็นองค์ประกอบการตรวจสอบ คุณภาพ	- ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ผู้เชี่ยวชาญภายในสถาบัน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ
1.7.3	คณะมีความพร้อมในการรับการตรวจสอบ	- คือการตรวจสอบจากสมาคม องค์กรวิชาชีพ ตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการบริหาร
1.7.5	มีวิธีการตรวจสอบที่ดี	- มีกระบวนการตรวจสอบโดยเริ่มจากการตรวจสอบเอกสาร หลักฐาน ตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบ ตรวจสอบเชื่อมโยง ดีพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่ ปรับปรุง คณะและสถาบัน

ข้อ	ตัวบ่งชี้คุณภาพ	นิยาม/คำอธิบายรายละเอียด
1.8.1	มีคณะกรรมการประเมินผล กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน	- คณะกรรมการต้องได้รับการอบรม ทำการวิเคราะห์อย่างเป็นกระบวนการ
1.8.3	มีกิจกรรมการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ	- เมื่อประเมินแล้วจะต้องนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดสรรงบประมาณ
1.9.1	มีวิธีการและขั้นตอนการให้การรับรอง	- คือ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาตนเอง ประเมินโดยทีมงาน ประกาศรายชื่อ และประเมินซ้ำ
1.9.2	มีการรับรองวิทยฐานะทั้งระดับสถาบัน คณะ และ โปรแกรมวิชา	- โดยคำนึงถึงความสอดคล้องซึ่งกันและกันจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน
1.9.3	มีการดำเนินการให้การรับรองวิทยฐานะ	- มีกระบวนการ โดยเริ่มจากการศึกษาตรวจสอบคุณภาพด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ส่งเสริมให้คณะและสถาบันปรับปรุงพัฒนากลไกภายใน ให้การรับรองวิทยฐานะ
1.10.1	มีวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนที่เหมาะสม	- ด้านความรู้ที่เป็นมาตรฐาน งบประมาณ จากรัฐและภายนอกราชการ
1.11.1	มีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีระบบที่เหมาะสม	- สามารถเข้ากับวัฒนธรรมองค์การ และ ธรรมชาติของคณะครุศาสตร์
1.11.2	มีวิธีการปรับปรุงและพัฒนาที่ดี	- โดยมีขั้นตอนดังนี้ คือ เลือกรูปแบบตัววัด ประสงค์ การหาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนปฏิบัติงาน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดูประสิทธิภาพ ตรวจสอบและจัดทำแผนในอนาคต

ข้อ	ตัวบ่งชี้คุณภาพ	นิยาม/คำอธิบายรายละเอียด
1.12.1	มีระบบการติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป	- มีการเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชา ผู้ปฏิบัติงานและบุคคลภายนอกทราบทั่วกัน
1.12.2	มีเอกสารและสิ่งพิมพ์แจกจ่ายให้ทราบทั่วกัน	- โดยมุ่งประชาสัมพันธ์ผลการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่สาธารณชนทราบ
2. คุณภาพการเรียนการสอน		
2.1.1	มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร	- มีความพร้อมด้านอาจารย์ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่
2.1.4	มีการกำหนดสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก : ผู้แทนสมาคมวิชาชีพ : ผู้ใช้บัณฑิตอย่างเหมาะสม	- เพื่อเข้ามาเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองและปรับปรุงหลักสูตร
2.1.6	มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร	- โดยเน้นจำนวนเอกสารหลักสูตรต่ออาจารย์ บุคลากร และหน่วยงาน
2.2.1	อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนและมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า	- นอกจากนั้นยังมีสื่อ เอกสารค้นคว้า มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์
2.4.1	มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอและครบถ้วน	- มีประจำในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ
2.5.1	มีจำนวนแหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้	- ทั้งระหว่างสถาบันและระหว่างคณะ จำนวนมากเพียงพอแก่ความต้องการ

ข้อ	ตัวบ่งชี้คุณภาพ	นิยาม/คำอธิบายรายละเอียด
2.6.2	มีคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ต	- สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในระบบสารสนเทศของสถาบันและภายนอกสถาบัน
2.6.3	มีการประเมินผลการบริการและการใช้ห้องสมุด	- เน้นการประเมิน การบริหารงานของอาจารย์ บุคลากร การใช้ห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษา
2.9.2	มีระบบกลั่นกรองงานวิจัย และการสร้างองค์ความรู้	- มีระบบเครือข่ายผลงานวิจัยของอาจารย์ และบุคลากรส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ

3. คุณภาพอาจารย์และบุคลากร

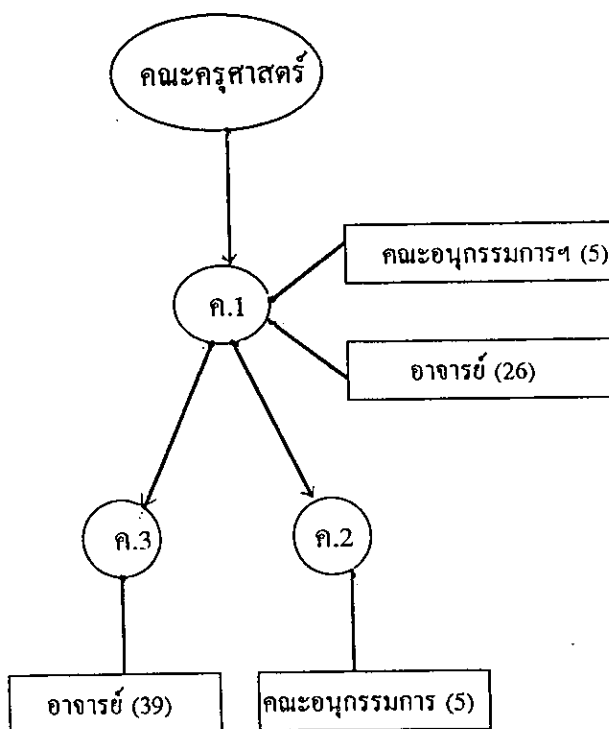
ข้อ	ตัวบ่งชี้คุณภาพ	นิยาม/คำอธิบายรายละเอียด
3.2.3	มีจำนวนการเข้า-ออกจากงานและ โยกย้ายบอกไว้เป็นปัจจุบัน	- เกิดขึ้นระหว่างคณะ/สาขาวิชา และโปรแกรมวิชา
3.4.3	มีการพัฒนาอาจารย์ บุคลากรที่ทำงานอื่น ๆ อย่างเพียงพอ	- งานที่ควรทำ คือ สมาคมวิชาชีพ ไปศึกษาต่อเฉพาะด้านเข้า ฝึกอบรมเพิ่มเติม จำนวนมาเพียงพอ
3.5.2	มีการพัฒนาอาจารย์หลาย ๆ ด้าน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	- มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ส่งเสริมบุคลากรภาพพัฒนาทีมงานและพัฒนาศักยภาพของอาจารย์
3.6.2	จัดกระบวนการสอนโดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม	- ใช้สื่อการสอนอย่างเหมาะสม ถูกหลักวิชา สามารถนำมาปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนได้

ข้อ	ตัวบ่งชี้คุณภาพ	นิยาม/คำอธิบายรายละเอียด
3.8.1	มีการกำหนดเกณฑ์และกระบวนการประเมิน	- วิธีการ ขั้นตอนการประเมิน เป็นที่ยอมรับ แก่บุคคลทั่วไป เช่น อาจารย์ นักศึกษา
3.8.2	อาจารย์ บุคลากร มีส่วนร่วมในการประเมินติดตามผล	ผู้บริหาร และบุคคลภายนอก - เน้นการประเมินผลการปฏิบัติงานแต่ละ ด้านอย่างครอบคลุม

4. คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

ข้อ	ตัวบ่งชี้คุณภาพ	นิยาม/คำอธิบายรายละเอียด
4.4.1	มีการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จ	- โดยเทียบกับนักศึกษาที่ไม่สำเร็จการ ศึกษาเมื่อแรกเข้าศึกษาพร้อมกัน
4.7.2	จำนวนนักศึกษาหรือบัณฑิตที่สนองตอบ สังคมได้	- คือ มีการศึกษาต่อระดับสูงขึ้น ตอบสนอง เป้าหมายของตลาดแรงงาน เป็นพลเมืองดี ของสังคม
4.7.4	มีการจัดทำโครงการนำบัณฑิตมา ปรับปรุงคุณภาพ	- เป็นการดำเนินการหลังจบการศึกษา และ ได้ข้อมูลมาจากการสำรวจความพึงพอใจ ในการศึกษาของบัณฑิตที่ผ่านมา

แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล
(คณะครุศาสตร์)

- แบบสอบถาม
□ แหล่งข้อมูล

- ค.1 หมายถึง แบบประเมินตนเอง ประกอบด้วย เรื่องการดำเนินการประกัน
คุณภาพ การบริหารและการจัดการ อาจารย์และบุคลากร
- ค.2 หมายถึง แบบประเมินตนเอง ประกอบด้วย เรื่องการบริหารและการจัดการ
- ค.3 หมายถึง แบบประเมินตนเอง ประกอบด้วย เรื่องการเรียนการสอน อาจารย์
และบุคลากร

ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูล
ตามลักษณะคุณภาพฯ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา
คณะครุศาสตร์

ลำดับที่	คุณภาพ	รหัสแบบ สอบถาม	ตอนที่	การควบคุม และกำกับ ดูแล	การ ตรวจสอบ	การ ประเมิน
1.	การดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษา	ค.1	2	--	--	--
2.	คุณภาพการศึกษา และ การจัดการ	ค.1	3	✓	--	--
		ค.2	2	--	✓	--
3.	คุณภาพการเรียนการสอน	ค.3	2	--	--	✓
4.	คุณภาพอาจารย์ และ บุคลากร	ค.1	3	✓	--	--
		ค.3	2	--	--	✓

(ก.1)

คณะอนุกรรมการฯ และอาจารย์
“คณะครุศาสตร์”

แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง

(Self assessment)

คณะครุศาสตร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการประเมินตนเองของคณะครุศาสตร์ โดยวิธี self study และการควบคุมกำกับดูแลคุณภาพ ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านอาจารย์และบุคลากร
2. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพ
 - ตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับดูแล
3. วิธีการประเมินตนเอง ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 จะเป็นการเลือกตอบและการเติมข้อความตามข้อเท็จจริง ในการปฏิบัติ ส่วนตอนที่ 3 จะเป็นการตรวจสอบว่ามี / ไม่มี ตามประเด็นการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
4. ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อคำถามเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้ถูกต้องและเชื่อถือได้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. ตำแหน่ง และหน้าที่ปัจจุบัน

- ☐ อาจารย์
☐ คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำคณะ
☐ อื่น ๆ ระบุ

2. สังกัดโปรแกรมวิชา

3. ตำแหน่งบริหารในคณะครุศาสตร์

- ☐ คณบดี, รองคณบดี
☐ ผู้อำนวยการศูนย์ สำนัก
☐ หัวหน้าโปรแกรม

ตอนที่ 2 การดำเนินการประกันคุณภาพ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้หากไม่พอให้ใช้กระดาษเสริมได้ (เลือกตอบได้เกิน 1 ข้อ)

1. ปรัชญาของคณะครุศาสตร์

1.1 มีข้อความว่า

1.2 วิธีการได้มาโดย

- ☐ 1. ประชุมอาจารย์ทั้งคณะ
☐ 2. จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาเฉพาะกิจ
☐ 3. คณะผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินงาน
☐ 4. อื่น ๆ ระบุ

2. วิสัยทัศน์ของคณะกรรมการ

2.1 มีข้อความว่า : -----

- 2.2 วิธีการได้มาโดย
- ☐ 1. คณะผู้บริหารเป็นผู้กำหนด
 - ☐ 2. คณะอาจารย์ของคณะกำหนด
 - ☐ 3. คณะบุคคลภายในและภายนอกร่วมกัน
 - ☐ 4. อื่น ๆ ระบุ

2.3 การแสดงออกซึ่งวิสัยทัศน์

- ☐ 1. การดำเนินงาน
- ☐ 2. แผนพัฒนาคณะ
- ☐ 3. ผู้บริหาร อาจารย์มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
- ☐ 4. ผู้บริหาร อาจารย์ มีความเป็นผู้นำ ชี้แจง
บุคคลภายนอกได้
- ☐ 5. อื่น ๆ ระบุ

3. พันธกิจของคณะกรรมการ

3.1 มีข้อความว่า : -----

3.2 การดำเนินงานตามพันธกิจ

- ☐ 1. บุคลากรในคณะทุกคนมีความสำนึก
- ☐ 2. บุคลากรในคณะบางคนมีความสำนึก

4. วัตถุประสงค์ของคณะกรรมการ

4.1 มีข้อความโดยย่อ : -----

4.2 ลักษณะของวัตถุประสงค์

- ☐ 1. การดำเนินงาน
- ☐ 2. สอดคล้องกับปรัชญา นโยบาย พันธกิจ ของ
คณะสถาบัน
- ☐ 3. ไม่มีความสอดคล้อง
- ☐ 4. อื่น ๆ ระบุ

5. นโยบายการประกันคุณภาพของคณะครุศาสตร์

5.1 มีข้อความโดยย่อ :

.....

.....

5.2 ลักษณะของนโยบายการประกันคุณภาพ

- ☐ 1. มีความสอดคล้อง ครอบคลุมนโยบาย
ระดับสถาบัน/สภ.
- ☐ 2. สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- ☐ 3. ไม่สอดคล้องกับสิ่งใด

6. แผนพัฒนาคณะครุศาสตร์

6.1 รายละเอียดของแผนพัฒนาคณะครุศาสตร์

.....

.....

6.2 ลักษณะของแผนฯ

- ☐ 1. ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการวางแผน
- ☐ 2. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ
- ☐ 3. ทำรายงานและกระบวนการจัดสรร และใช้
งบประมาณ
- ☐ 4. พัฒนา บำรุง รักษา บุคลากรให้มีคุณธรรม
- ☐ 5. กำหนดภาระงานที่เหมาะสม

6.3 การจัดองค์กร ดำเนินการตามแผน

- ☐ 1. การตรวจสอบประเมิน
- ☐ 2. การควบคุมกำกับดูแล
- ☐ 3. การส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพ

7. หลักการในการบริหารงานของคณะครุศาสตร์

- ☐ 1. คณะฯ มีอิสรภาพ เสรีภาพในการพัฒนาความคิด และการปฏิบัติ
- ☐ 2. บุคลากรมีเสรีภาพทางวิชาการ
- ☐ 3. กำหนดแนวทางในการบริหาร การดำเนินการใด ๆ

8. คุณลักษณะบัณฑิต ของคณะครุศาสตร์

8.1 รายละเอียดของคุณลักษณะบัณฑิต-----

8.2 ลักษณะของการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต

- ☐ 1. มีกระบวนการผลิตนักศึกษาและบัณฑิต
- ☐ 2. ผลิตบัณฑิตโดยยึดหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่เหมาะสม
- ☐ 3. สร้างคุณลักษณะให้แก่บัณฑิตจนเป็นที่น่าพอใจของสังคม
- ☐ 1. คุณลักษณะบัณฑิตสามารถตอบสนองกระแสผู้นำสังคมได้

ตอนที่ 8
การควบคุมและกำกับดูแล

อาจารย์และคณะอนุกรรมการฯ

แบบควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพการบริหาร และการจัดการ
คณะครุศาสตร์

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง **มี / ไม่มี** เพื่อเป็นการตรวจสอบรายการที่
ต้องควบคุมกำกับดูแล

รายการควบคุมและกำกับดูแล	มี	ไม่มี
1. การบริหารงานทั่วไป		
1.1 คณะฯ ปฏิบัติงานตามระเบียบ การบริหารงาน		
1.2 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงาน		
2. การบริหารงานวิชาการ		
2.1 จัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ และสร้างผลงานทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ		
2.2 คณะฯ ให้อิสระเสรีภาพ ในการพัฒนา ความคิดทางวิชาการ		
3. การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก		
3.1 จัดทำหนังสือ และเอกสารเพื่อบริการ		
3.2 จัดซื้อ ควบคุม วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์		
4. การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา		
4.1 คณะฯ กำหนดระบบกลไกและมาตรการควบคุมเป็นไปตามมาตรฐาน กรอบการปฏิบัติเชิงระบบ		
4.2 คณะฯ ควบคุมคุณภาพภายใน เน้นกระบวนการผลิตบัณฑิต ปรับปรุงคุณภาพ		
4.3 ควบคุมคุณภาพภายนอกต่าง ๆ โดยองค์กรวิชาชีพ		
4.4 คณะฯ มีระบบการกำกับดูแลงาน		
4.5 คณะฯ เน้นอิสระในการกำกับดูแลทั้งด้านบริหารงานและบริการวิชาการ		
4.6 กำกับดูแลแบบผสมทั้งในคณะและองค์กรวิชาชีพภายนอก		
5. การเงินและงบประมาณ		
5.1 ควบคุม ประเมินผล การจัดสรร และใช้จ่ายงบประมาณ		

อาจารย์และคณะอนุกรรมการฯ

แบบควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพการบริหาร และการจัดการ

คณะครุศาสตร์

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มี / ไม่มี เพื่อเป็นการตรวจสอบรายการที่ต้องควบคุมกำกับดูแล

รายการควบคุมและกำกับดูแล	มี	ไม่มี
1. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร คณะฯ ได้ดำเนินการ		
1.1 ได้บันทึกจำนวนอาจารย์ เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ต่ออาจารย์ที่ไม่เคย		
1.2 พัฒนาอาจารย์หลาย ๆ ด้าน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง		
2. 1.3 สนับสนุนทุนเพื่อทำผลงานวิชาการ		
1.4 ได้บันทึกจำนวนและคุณภาพของผลงานทางวิชาการที่ผ่านการพิจารณา		
1.5 อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา		
2. การปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากร คณะฯ ได้ดำเนินการ		
2.1 กำหนดคุณสมบัติ วิธีการคัดเลือกระบบการคัดเลือก		
2.2 ทดสอบการสอน การถ่ายทอดความรู้ ประสิทธิภาพด้านวิชาการ		
2.3 กำหนดจำนวนอาจารย์ ต่อจำนวนนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน		
2.4 กำหนดจำนวนบุคลากร ต่อจำนวนนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน		
2.5 กำหนดมาตรฐาน ภาระงานการสอน : งานอื่น ๆ ต่อสัปดาห์		
2.6 กำหนดสัดส่วน ภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการทางวิชาการอย่างเหมาะสม		
2.7 กำหนดจำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิ ป.เอก : ป.โท : ป.ตรี		
2.8 กำหนดจำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่ง ศ. : รศ. : ผศ.		
2.9 กำหนดจำนวนบุคลากรที่ทำงานอื่น ๆ ตามสาขาวิชาอื่นอย่างเพียงพอ		
2.10 ความรับผิดชอบต่อการสอน มีปฏิสัมพันธ์อันดีกับนักศึกษา		
2.11 จัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม		

(ก.2)

คณะอนุกรรมการฯ คณะครุศาสตร์

แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง

(Self assessment)

คณะครุศาสตร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการประเมินตนเองของคณะครุศาสตร์ โดยวิธี self study และการตรวจสอบคุณภาพ ด้านการบริหารและการจัดการ
2. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพ
3. วิธีการประเมินตนเอง ตอนที่ 1 เป็นการเลือกตอบและการเติมข้อความตามข้อเท็จจริงในการปฏิบัติ ตอนที่ 2 จะเป็นการตรวจสอบคุณภาพว่าดำเนินการตามกิจกรรม มีลักษณะอย่างไร ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ
 - 3 หมายถึง การปฏิบัติได้ดีมาก
 - 2 หมายถึง การปฏิบัติได้ดี
 - 1 หมายถึง ต้องปรับปรุง
4. ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อคำถามเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้ถูกต้องและเชื่อถือได้

คณะอนุกรรมการฯ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. ตำแหน่ง และหน้าที่ปัจจุบัน

- () อาจารย์
- () คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำคณะ
- () อื่น ๆ ระบุ

2. สังกัดโปรแกรมวิชา

ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพ

ด้านการบริหารและการจัดการ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 3 2 1 ตามระดับน้ำหนัก
(3 = ดีมาก, 2 = ดี, 1 = ปรับปรุง) ที่ได้กำหนดไว้

ระบบการตรวจสอบคุณภาพ	3	2	1
1. การบริหารงานทั่วไป			
1.1 วิธีการสรรหาคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งบุคลากรตามระเบียบ			
1.2 บริหารโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม			
1.3 วางแผนการปฏิบัติงาน และแบ่งงานตามความเหมาะสม			
2. การบริหารงานวิชาการ			
2.1 ความมีอิสระเสรีในการพัฒนาความคิดทางวิชาการ			
2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างประสบการณ์และผลงานทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ			
2.3 จัดระบบวางแผนบริการทางวิชาการที่ดีเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชน			
2.4 กำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการทางวิชาการ ให้อย่างเหมาะสม			
3. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก			
3.1 วางแผนการใช้ทรัพยากรยึดหลักประหยัด ประสิทธิภาพ ปลอดภัย คุ่มค่า			
3.2 ระบบควบคุมการใช้พลังงานและสาธารณูปโภคอย่างดี			

รายการตรวจสอบคุณภาพ	3	2	1
4. การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา			
4.1 การบริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพโดยอาศัยแนวคิดต่าง ๆ			
4.2 กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และ วัตถุประสงค์			
4.3 บอกวิธีการได้มา การเผยแพร่ และมีความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัด และสถาบัน			
4.4 กลไกการตรวจสอบภายใน ชัดหลักความเป็นอิสระและสอดคล้องกับปรัชญาของคณะ			
4.5 คณะบุคคลตรวจสอบ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ			
4.6 ความพร้อมในการรับการตรวจสอบของคณะตามมาตรฐานที่กำหนด			
4.7 การตรวจสอบกลไกการติดตาม ควบคุมภายใน			
4.8 วิธีการตรวจสอบ			
4.9 วิธีส่งเสริมสนับสนุน ที่เหมาะสมด้านความรู้และงบประมาณ			
4.10 การจัดส่งเสริม การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สุขภาพ อนามัยของอาจารย์ นักศึกษา			
4.11 ปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาเป็นระบบอย่างเหมาะสม			
4.12 วิธีการปรับปรุง และพัฒนา			
4.13 จัดระบบติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพ และทำรายงานผล			
4.14 จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ แจกเผยแพร่			
5. การเงินและงบประมาณ			
5.1 กำหนดแผนและมาตรการ การจัดสรรและใช้งบประมาณ			
5.2 จัดค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา อย่างเหมาะสม			
5.3 กำหนดระบบควบคุม ประเมินการจัดสรรและใช้งบประมาณ			

(ก.3)

อาจารย์ คณะครุศาสตร์

แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง

(Self assessment)

คณะครุศาสตร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการประเมินตนเองของคณะครุศาสตร์ โดยวิธี self study และประเมินคุณภาพ ด้านการบริหารและการจัดการ
2. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพ
 - ด้านการเรียนการสอน
 - ด้านอาจารย์และบุคลากร
3. วิธีการประเมินตนเอง ตอนที่ 1 เป็นการเลือกตอบและการเติมข้อความ ขาดข้อเท็จจริงในการปฏิบัติ ตอนที่ 2 จะเป็นการตรวจสอบคุณภาพโดยเลือกตอบตามระดับความคิดเห็น และเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ
 - 5 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ ดีมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ ดีมาก
 - 3 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ ดี
 - 2 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ พอใช้
 - 1 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ ใช้ไม่ได้
4. ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อคำถามเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูล จะได้อีกต้องและเชื่อถือได้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และเติมข้อความให้สมบูรณ์

1. ตำแหน่ง และหน้าที่ปัจจุบัน

- () อาจารย์
 () คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำคณะ
 () อื่น ๆ ระบุ

2. สังกัดโปรแกรมวิชา

ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพด้านการเรียนการสอน

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5 4 3 2 1 ตามระดับน้ำหนัก
 คะแนนที่ได้กำหนดไว้-

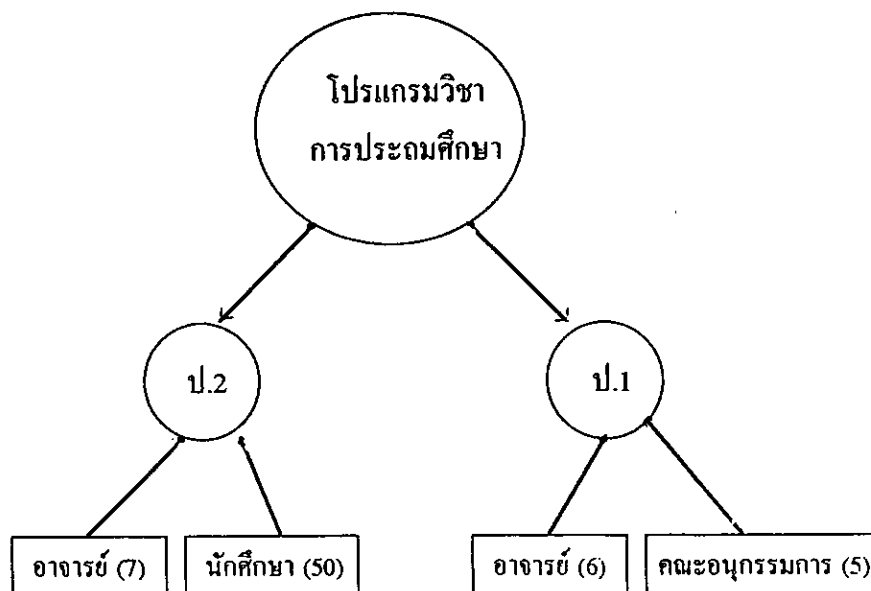
รายการประเมินคุณภาพ	5	4	3	2	1
1. การส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.1 มีการส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือ จัดกิจกรรมการเรียน					
1.2 ติดตาม กำกับดูแล และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา					
1.3 การประเมินผลการสอนของอาจารย์ และการทำงานของบุคลากร					
2. การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ					
2.1 การติดตาม กำกับดูแล การจัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สนองความต้องการของนักศึกษา					
3. การบริหารหลักสูตร					
3.1 ดำเนินการสร้างประเมินและพัฒนาหลักสูตร					
3.2 คณะฯ ติดตามการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามกำหนดสอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของคณะ					
4. การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้					
4.1 ควบคุมดูแล จัดอุปกรณ์สื่อการเรียน การสอน เครื่องอำนวยความสะดวก					
4.2 จัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้					
4.3 ดำเนินการตามแผน การปรับปรุง บำรุงรักษาอาคารสถานที่และห้องเรียน					

รายการประเมินคุณภาพ	5	4	3	2	1
5. การบริหารงานวิจัย					
5.1 จัดส่งเสริม และเผยแพร่ผลงานวิจัย					
5.2 การพัฒนาอาจารย์ บุคลากรด้านการวิจัย					
5.3 การกลั่นกรองผลงานวิจัย สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ					

ด้านอาจารย์ และบุคลากร

รายการประเมินคุณภาพ	5	4	3	2	1
1. การพัฒนาอาจารย์					
1.1 หลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือกอาจารย์					
1.2 การกำหนดภาระงานอาจารย์ต่อสัปดาห์ และสัดส่วนภาระงาน					
1.3 อัตราส่วนต่าง ๆ ของบุคลากร อาจารย์ และนักศึกษา					
1.4 อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เชี่ยวชาญ เฉพาะสาขาวิชา					
1.5 แผนพัฒนาอาจารย์และการฝึกอบรม					
1.6 การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์					
1.7 ส่งเสริมสนับสนุนทุนการจัดทำผลงานทางวิชาการ					
2. การพัฒนาบุคลากร					
2.1 พัฒนาศูนย์บุคลากรโดยการฝึกอบรม					
2.2 การดำเนินการตามแผนพัฒนาบุคลากร					
2.3 การควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงาน					
2.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน					

แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล
(โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา)

○ แบบสอบถาม

□ แหล่งข้อมูล

-
ป.1	หมายถึง	แบบประเมินตนเอง ประกอบด้วย เรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา การเรียนการสอน และนักศึกษาและบัณฑิต
ป.2	หมายถึง	แบบประเมินตนเอง ประกอบด้วย เรื่องการเรียนการสอน

ตารางการเก็บรวบรวมข้อมูล
ตามลักษณะคุณภาพฯ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา
โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

ลำดับ	คุณภาพ	รหัสแบบ สอบถาม	ตอนที่	การควบคุม และกำกับดูแล	การประเมิน
1.	การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา	ป.1	2	--	--
2.	คุณภาพการเรียนการสอน	ป.1	3	✓	--
		ป.2	2	--	✓
3.	คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต	ป.1	3	✓	--

(ป.1)

คณะกรรมการฯและอาจารย์ โปรแกรมวิชา

แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง

(Self assessment)

โปรแกรมวิชา การประถมศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการประเมินตนเองของคณะครุศาสตร์ โดยวิธี self study และการควบคุมกำกับดูแลคุณภาพ ด้านการเรียนการสอน นักศึกษาและบัณฑิต
2. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพ
 - ตอนที่ 3 การควบคุมและกำกับดูแล
3. วิธีการประเมินตนเอง ตอนที่ 1 และ 2 จะเป็นการเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ และการเติมข้อความตามข้อเท็จจริง ในการปฏิบัติ ส่วนตอนที่ 3 จะเป็นการตรวจสอบว่ากิจกรรมที่ทำนั้น มี/ไม่มี กระทำหรือไม่
4. ขอให้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อคำถามเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูล จะได้ถูกต้องและเชื่อถือได้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และเติมข้อความให้ได้ความครบสมบูรณ์

1. ตำแหน่ง และหน้าที่ปัจจุบัน

- () อาจารย์
 () คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำโปรแกรมวิชา
 () อื่น ๆ ระบุ

2. สังกัดโปรแกรมวิชา

3. ตำแหน่งบริหารในคณะครุศาสตร์

- () หัวหน้าโปรแกรมวิชา
 () คณะกรรมการโปรแกรมวิชา
 () อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชา
-

ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และเติมข้อความให้ได้ความครบถ้วนสมบูรณ์ (เลือกตอบได้เกิน 1 ข้อ)

1. ปรัชญา และวิสัยทัศน์ ของโปรแกรมวิชาการศึกษา

- () 1) มี คือ -----

- () 2) ไม่มี

2. พันธกิจของโปรแกรมวิชา

2.1 มีข้อความว่า -----

2.2 ลักษณะของพันธกิจ

- () 1. ทุกคนมีความสำนึกในพันธกิจ
- () 2. บางคนมีความสำนึกในพันธกิจ

3. วัตถุประสงค์ของโปรแกรมวิชา

3.1 มีข้อความว่า -----

3.2 ลักษณะวัตถุประสงค์

- () 1. สามารถดำเนินการได้
- () 2. มีความสอดคล้องกับปรัชญา นโยบาย วัตถุประสงค์ของคณะ

4. นโยบายการประกันคุณภาพ ของโปรแกรมวิชา

4.1 มีข้อความว่า -----

4.2 ลักษณะของนโยบาย

- () 1. มีความสอดคล้องและครอบคลุมกับนโยบายของสถาบัน และ สรภ.
- () 2. มีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

5. แผนพัฒนาของโปรแกรมวิชา

5.1 ข้อความที่เป็นแผนพัฒนาโดยย่อ -----

5.2 ลักษณะของแผนพัฒนาโปรแกรมวิชา

- () 1. บริหารงานโดยยึดการมีส่วนร่วม
- () 2. วางแผนการจัดการเรียนการสอน
- () 3. วางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- () 4. วางแผนการพัฒนานักศึกษาและบัณฑิต
- () 5. มีการควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน

6. หลักการบริหารงานโปรแกรมวิชา

- () 6.1 โปรแกรมวิชามีอิสระเสรีภาพในการพัฒนาความคิดและการปฏิบัติ
- () 6.2 กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการจนเกิดคุณภาพสูงสุด
- () 6.3 อื่น ๆ ระบุ -----

7. คุณลักษณะของบัณฑิตในโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

7.1 มีข้อความว่า -----

7.2 ลักษณะของการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิต

- () 1. มีกระบวนการผลิตนักศึกษาและบัณฑิต
- () 2. ผลิตบัณฑิตโดยยึดหลักเกณฑ์คุณสมบัติที่เหมาะสม
- () 3. เสริมสร้างคุณลักษณะให้แก่บัณฑิตจนเป็นที่น่าสนใจของประชาชน
- () 4. บัณฑิตเป็นผู้ชี้นำสังคมหรือชุมชน

ตอนที่ 3
การควบคุมและกำกับดูแล

แบบควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพการเรียนการสอน

โปรแกรมวิชา การประถมศึกษา

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มี/ไม่มี เพื่อเป็นการตรวจสอบรายการที่ต้องควบคุมกำกับดูแล

รายการควบคุมและกำกับดูแล	มี	ไม่มี
1. การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน		
1.1 การทำแผนการเปิดสอน		
1.2 ทำแนวการสอน		
1.3 นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียน		
1.4 การปรับปรุง และพัฒนากิจกรรมการเรียน		
1.5 การจัดเตรียมการสอนร่วมกัน		
1.6 การวัดผลประเมินผลอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและยุติธรรม		
1.7 ประเมินผลการสอนอาจารย์		
1.8 การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการสอน		
2. การฝึกประสบการณ์ชีวิต		
2.1 จัดส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		
2.2 นิเทศติดตามกำกับดูแล		
2.3 สร้างเสริมสมรรถภาพด้านความรู้ เทคนิควิธี คุณลักษณะ		
3. การบริหารหลักสูตร		
3.1 ประเมินผลและพัฒนาหลักสูตร		
3.2 การแปลงหลักสูตรสู่การสอน		
3.3 ความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร		
3.4 คณะกรรมการกลั่นกรองและปรับปรุงหลักสูตร		
3.5 กำหนดระยะเวลาในการประเมินปรับปรุงหลักสูตร		
3.6 เผยแพร่ข้อมูลหลักสูตร		
4. การใช้ทรัพยากร การเรียนรู้		
4.1 ใช้และรักษาแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้		
4.2 คู่มือ ช้อนแขน แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้		
4.3 การพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้		
4.4 เครื่องอำนวยความสะดวก		
4.5 จัดฝึกอบรม การใช้สื่อและอุปกรณ์		
4.6 กำหนดขนาดพื้นที่ จำนวนห้องเรียนเพียงพอ		
4.7 แผนการปรับปรุง บำรุงรักษา อาคารสถานที่		
4.8 คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตเพียงพอ		
4.9 ประเมินผลการบริการห้องสมุด		

แบบควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต

โปรแกรมวิชา การประถมศึกษา

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มี/ไม่มี เพื่อเป็นการตรวจสอบรายการที่ต้อง

ควบคุมกำกับดูแล

รายการควบคุมและกำกับดูแล	มี	ไม่มี
1. กิจกรรม พัฒนาคุณภาพนักศึกษา 1.1 กำหนดวิธีการรับนักศึกษา และวิธีการคัดเลือก 1.2 กำหนดคุณสมบัตินักศึกษาเพื่อเข้าเรียนใน โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา 1.3 พัฒนากิจกรรมนักศึกษา 1.4 จัดประสบการณ์ให้นักศึกษา เสริมสมรรถภาพ ด้านความรู้ คุณธรรม เทคนิควิธี และคุณลักษณะ โปรแกรมวิชา 1.5 มีการปรับปรุงคุณลักษณะนักศึกษา 1.6 กำหนดจำนวนนักศึกษา : ห้องเรียน 1.7 เปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จ / ไม่สำเร็จการศึกษา 2. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต 2.1 กำหนดมาตรฐาน คุณภาพของบัณฑิต และผลตอบแทน 2.2 ประเมินติดตามผลบัณฑิต 2.3 จัดกิจกรรมการประกันคุณภาพของบัณฑิต และกิจกรรมการพัฒนามหาบัณฑิต		

(ป.2)

อาจารย์และนักศึกษา โปรแกรมวิชา

แบบสอบถามเพื่อการประเมินตนเอง

(Self assessment)

โปรแกรมวิชา การประถมศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการประเมินตนเองของคณะครุศาสตร์ โดยวิธี self study และการประเมินคุณภาพ การเรียนการสอน
2. แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพการเรียนการสอน
3. วิธีการประเมินตนเอง ตอนที่ 1 เป็นการเลือกตอบและการเติมข้อความตามข้อเท็จจริงในการปฏิบัติ ตอนที่ 2 จะเป็นการเลือกตอบตามระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ
 - 5 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ ดีมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ ดีมาก
 - 3 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ ดี
 - 2 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ พอใช้
 - 1 หมายถึง ดำเนินการมีคุณภาพ ใช้ไม่ได้
4. ขอได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกข้อคำถามเพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจะได้ถูกต้องและเชื่อถือได้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และเติมข้อความให้ได้ความครบสมบูรณ์

1. ตำแหน่ง และหน้าที่ปัจจุบัน

() อาจารย์

() นักศึกษา

() อื่น ๆ ระบุ

2. สังกัดโปรแกรมวิชา

3. นักศึกษา เรียนวิชาเอก

โปรแกรมวิชา

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพด้านการเรียนการสอน

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 5 4 3 2 1 ตามระดับน้ำหนักคะแนน

(5 = ดีมากที่สุด, 4 = ดีมาก, 3 = ดี, 2 = พอใช้, 1 = ใช้ไม่ได้)

รายการประเมินคุณภาพ	5	4	3	2	1
1. การส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.1 มีการส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือ จัดกิจกรรมการเรียน					
1.2 ผลการประเมินตนเองด้านการสอน					
1.3 ลักษณะและคุณภาพของอาจารย์ที่สอน					
1.4 ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข					
1.5 ความรับผิดชอบของอาจารย์					
1.6 เทคโนโลยี เอกสาร สื่อ เครื่องมือ มีความทันสมัย					
1.7 ระบบการวัดผลประเมินตนเอง เหมาะสม สมเหตุสมผล					
1.8 คุณภาพของเครื่องมือวัดผล					
1.9 การปรับปรุงการเรียนการสอนสนองตอบผู้เรียนและหลักสูตร					
1.10 พัฒนาวิธีการสอน					

รายการประเมินคุณภาพ	5	4	3	2	1
2. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ					
2.1 ระบบการจัดส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ					
3. การบริหารหลักสูตร					
3.1 ความสอดคล้องของหลักสูตร					
3.2 การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร					
4. ไซต์แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้					
4.1 มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน					
4.2 เครื่องอำนวยความสะดวก					
4.3 แหล่งการเรียนรู้ เครื่องช่วยการเรียนรู้					
4.4 คุณภาพเครื่องคอมพิวเตอร์					
4.5 ผลการประเมินการบริการห้องสมุด					

ตุลาคม 2542

เรียน อาจารย์ที่เคารพทุกท่าน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

เนื่องจากข้าพเจ้า นายสมกุล ถาวรกิจ ศึกษาในเทศก์ สำนักมาตรฐานการศึกษา กำลังทำปฏิญานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ และในขั้นตอนสุดท้ายจะมีการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าว ณ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ระหว่างเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2542 ในการนี้ใคร่ขอความกรุณาอาจารย์ได้ตอบแบบสอบถามในแบบวิเคราะห์ฯ ตามคำชี้แจงต่อไปนี้ด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ทางการศึกษาของคณะครุศาสตร์ และสถาบันราชภัฏในอนาคต

(นายสมกุล ถาวรกิจ)

หมายเหตุ ผศ.วีระ ประเสริฐศิลป์ เป็นผู้ประสานงาน

แบบสอบถาม
เพื่อ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

คำชี้แจง		5 4 3 2 1	
1. แบบสอบถามนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับองค์ประกอบ และองค์ประกอบกับตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา		☐	หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด
2. แบบวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ การบริหารและการจัด การการเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษา		☐	หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันมาก
3. วิธีการวิเคราะห์ เริ่มพิจารณาจากปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการและผลผลิต (input → process → output)		☐	หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
3.1 ให้ผู้ตอบพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยป้อนเข้ากับองค์ประกอบของกระบวนการว่าสัมพันธ์กันหรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย		☐	หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันน้อย
3.2 ให้พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของกระบวนการกับผลผลิต (ผลที่ได้รับ)		☐	หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก
ว่ามีความสัมพันธ์หรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐		☐	
4. ความสัมพันธ์ หมายถึง ความเชื่อมโยงของการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต		☐	

5 ตัวอย่าง

0.0 ประสิทธิภาพ วิสัยทัศน์ ☐ ☒ ☐ ☐ 0.0 การบริการกิจการ ☐ ☐ ☒ ☐ 0.0 คุณลักษณะและจุดประสงค์

นักศึกษา นักศึกษา

หมายความว่า: ประสิทธิภาพ วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับการบริการกิจการ นักศึกษาระดับ 4 และการบริการกิจการ นักศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะและจุดประสงค์ของนักศึกษา ระดับ 3

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบกับองค์ประกอบ			
ปัจจัยป้อนเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต	
1. ปรัชญา นโยบาย วัตถุประสงค์ 2. นักศึกษา 3. อาจารย์และบุคลากร 4. หลักสูตร 5. การเงินและงบประมาณ 6. ทรัพยากร สภาพแวดล้อม เครื่องมือ อุปกรณ์	1. การบริหารและการจัดการ 2. การเรียนการสอนและการวิจัย 3. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร 4. การพัฒนานักศึกษา	1. คุณภาพบัณฑิต 2. ผลการบริการทางวิชาการ 3. ความพึงพอใจของประชาชน 4. สัมฤทธิ์ของการผลิตบัณฑิต	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

1. การบริหารและการจัดการ

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการบริหารและการจัดการ	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพการบริหารและการจัดการ
ปรัชญา วิสัยทัศน์ 1.1.1.2 ปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจและวัตถุประสงค์ ของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและการจัดการ 1.3 การบริหารงานของคณะ 1.4 การบริการทางวิชาการของคณะ 1.5 ระบบกลไกการควบคุมมาตรฐาน คุณภาพของคณะ 1.6 การกำกับดูแลคุณภาพ 1.7 การตรวจสอบคุณภาพ 1.8 การประเมินคุณภาพ 1.9 การรับรองคุณภาพและการรับรองวิทยฐานะ 1.10 การส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.13 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการบริหาร จัดการ

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการบริหารและการจัดการ	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพการบริหารและการจัดการ
อาจารย์และบุคลากร 3.1, 3.2 วิธีการสรรหาและคัดเลือกอาจารย์ จำนวนอาจารย์และบุคลากรของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและการจัดการ 1.3 การบริหารงานของคณะ 1.4 การบริการทางวิชาการของคณะ 1.5 การกำกับดูแลคุณภาพ 1.7 การตรวจสอบคุณภาพ 1.8 การประเมินคุณภาพ 1.9 การรับรองคุณภาพและการรับรองวิทยฐานะ 1.10 การส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.13 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการบริหารจัดการ

ที่จัดข้อป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการบริหารและการจัดการ	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพการบริหารและการจัดการ
การเงินและงบประมาณ 1.3.12, 1.3.13 แผนมาตรฐานการจัดสรรและใช้งบประมาณ มีงบประมาณค่าใช้จ่ายต่อหัว 1.3.14 กำหนดระยะเวลาควบคุมประเมินการจัดสรรและใช้งบประมาณ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและการจัดการ 1.3 การบริหารงานของคณะ 1.4 การบริการทางวิชาการของคณะ 1.6 การกำกับดูแลคุณภาพ 1.10 การส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพ 1.6 การกำกับดูแลคุณภาพ 1.7 การตรวจสอบคุณภาพ 1.10 การส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	คุณภาพการบริหารและการจัดการ 1.13 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลการบริหารจัดการ

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัพันท์	กระบวนการบริหารและการจัดการ	ระดับความสัพันท์	คุณภาพการบริหารและการจัดการ
ทรัพยากร สภาพแวดล้อม และเครื่องมืออุปกรณ์ 1.3.8.2.5 การวางแผนการใช้ทรัพยากร การเรียนรู้และสภาพแวดล้อม	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและการจัดการ 1.3 การบริหารงานของคณะ 1.4 การบริหารทางวิชาการของคณะ 1.6 การกำกับดูแลคุณภาพ 1.7 การตรวจสอบคุณภาพ 1.8 การประเมินคุณภาพ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.13 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการบริหารจัดการ 1.13 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการบริหารจัดการ 1.13 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการบริหารจัดการ
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.10 การส่งเสริมและสนับสนุนคุณภาพ 1.12 การติดตามและรายงานผลงานของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.3 การบริหารของคณะ 1.4 การบริหารทางวิชาการ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.6 การควบคุมกำกับดูแลคุณภาพ 1.10 การส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการศึกษา		
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐			
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐			
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐			
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐			
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐			
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐			
2.4.2.6 อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการบริหาร และแหล่งข้อมูลสารสนเทศของคณะ				

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

2. การจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการเรียนการสอน	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพการเรียนการสอน
ปรัชญา วิสัยทัศน์ 1.1.1.2 ปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจและวัตถุประสงค์ ของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	กระบวนการเรียนการสอน 2.2 อาจารย์และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน 2.3 การวางแผนการสอนของอาจารย์ 2.4 การจัดอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน 2.5 ทรัพยากรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม 2.6 ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลสารสนเทศของคณะ 2.7 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน 2.8 การประเมินผลการเรียน 2.9 การทำวิจัยในคณะ 2.10 การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.7.3 ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา บรรณาคาศืออ่านต่อการเรียนรู้ 2.9.3 ส่งเสริมเผยแพร่ผลงานวิจัย 2.10 ผลการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการเรียนการสอน	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพการเรียนการสอน
หลักสูตร หลักสูตร 2.1 หลักสูตรการเรียนการสอน พันธกิจและวัตถุประสงค์ ของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	กระบวนการเรียนการสอน 2.2 อาจารย์และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน 2.3 การวางแผนการสอนของอาจารย์ 2.4 การจัดอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน 2.5 ทรัพยากรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม 2.6 ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลสารสนเทศของคณะ 2.7 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน 2.8 การประเมินผลการเรียน	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.1.2 หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการ ผู้เรียนและเป้าหมายของการผลิต บัณฑิต

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการเรียนการสอน	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพการเรียนการสอน
นักศึกษา				
4.1, 4.2, 4.3 การคัดเลือกนักศึกษากำหนด	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การเรียนการสอน	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.2.2 พฤติกรรมนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม
กำหนดจำนวนนักศึกษาและกำหนดคุณลักษณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.2 อาจารย์และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน		การเรียนและเรียนอย่างมีความสุข
คุณสมบัติของนักศึกษา	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.5 ทรัพยากรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม		
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.6 ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลสารสนเทศ		
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.7 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน		2.7.3 จัดการเรียนการสอนตอบสนอง
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.8 การประเมินผลการเรียน		ความต้องการของนักศึกษาและสร้าง บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการเรียนการสอน	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพการเรียนการสอน
ทรัพยากร สภาพแวดล้อม และเครื่องมืออุปกรณ์ 1.3.8.2.5 การวางแผนการใช้ทรัพยากรการเรียนรู้	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	กระบวนการเรียนการสอน 2.3 การวางแผนการสอนของอาจารย์ 2.4 การจัดอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน 2.5 การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม 2.6 การใช้ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลสารสนเทศ 2.7 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน 2.9 การจัดทำวิจัยในคณะ		
2.4.2.6 อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการเรียน การสอน และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	2.3 การวางแผนการสอนของอาจารย์ 2.4 การจัดอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน 2.5 การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม 2.6 การใช้ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลสารสนเทศ 2.7 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน		

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

3. อาจารย์และบุคลากร

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการพัฒนาอาจารย์บุคลากร	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพอาจารย์บุคลากร
ปรัชญา วิสัยทัศน์ 1.1,1.2 ปรัชญา วิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจและวัตถุประสงค์ของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและการจัดการ 1.3 การบริหารงานคณะ 1.3.4 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร 1.3.5 วางแผนปฏิบัติงานและแบ่งงานตามความเหมาะสมและความสามารถของแต่ละบุคคล 1.3.6 จัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์และผลงานทางวิชาการสม่ำเสมอ 1.3.7 ให้อิสรเสรีภาพในการพัฒนาความคิด อาจารย์และบุคลากร 3.3 จัดการงานของอาจารย์ 3.4 จัดคุณภาพอาจารย์ 3.5 การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร 3.6 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 3.7 การพัฒนาวิชาการ 3.8 การประเมินอาจารย์และบุคลากร	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	3.6.1 อาจารย์มีความรับผิดชอบและมีปฏิสัมพันธ์ต่อนักศึกษา 3.7.2 จำนวนและคุณภาพของผลงานทางวิชาการ 3.7.3 มีความริเริ่มสร้างสรรค์และเชี่ยวชาญ

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการพัฒนาอาจารย์ บุคลากร	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพอาจารย์ บุคลากร
อาจารย์และบุคลากร 3.1.3.2 การสรรหาและคัดเลือกอาจารย์ จำนวน อาจารย์และบุคลากรของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและจัดการ 3.1 การบริหารงานคณะ (1.3.4, 1.3.5, 1.3.6, 3.7) อาจารย์และบุคลากร 3.3 จัดการระงับงานของอาจารย์ 3.4 จัดคุณภาพอาจารย์ 3.5 การพัฒนาอาจารย์ 3.6 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ 3.7 การพัฒนาวิชาการ 3.8 การประเมินอาจารย์และบุคลากร	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	3.6.1 อาจารย์มีความรับผิดชอบและมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักศึกษา 3.7.2 จำนวนและคุณภาพของงานทาง วิชาการที่ผ่านการพิจารณา 3.7.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเชี่ยวชาญ

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการพัฒนาอาจารย์ บุคลากร	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพอาจารย์ บุคลากร
การเงินและงบประมาณ 1.3.12, 1.3.13, 1.3.14 แผนมาตรฐานการจัดสรรและ ใช้งบประมาณจัดค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา กำหนดระบบควบคุม ประเมินการใช้งบประมาณ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและจัดการ 1.3.4 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร 1.3.6 จัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์และผลงาน ทางวิชาการสม่ำเสมอ 1.3.7 ให้อิสระเสรีภาพในการพัฒนาความคิดทาง วิชาการ อาจารย์และบุคลากร 3.5 พัฒนาอาจารย์และบุคลากร 3.7 พัฒนาศึกษา	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

4. นักศึกษาและบัณฑิต

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการพัฒนานักศึกษา บัณฑิต	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพนักศึกษา บัณฑิต
1.1.1.2 บริษัท วิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจและวัตถุประสงค์ของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและการจัดการ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.4 อัตราการสำเร็จการศึกษา
		1.3 การบริหารงานคณะ		
		1.3.10 มีองค์กรและคณะกรรมการบริหารกิจการนักศึกษา		
		1.3.11 จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ตอบสนองความต้องการสร้างความรู้ประสบการณ์แก่นักศึกษา	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.7 การติดตามผลหลังจบการศึกษา
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.7 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.4 อัตราการสำเร็จการศึกษา
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.8 การประเมินคุณภาพการศึกษา นักศึกษาและบัณฑิต	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.3 คุณลักษณะและคุณสมบัติของบัณฑิต
		4.3 พัฒนาคุณลักษณะและคุณภาพบัณฑิตของนักศึกษา		

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความถี่	กระบวนการพัฒนานักศึกษาและบัณฑิต	ระดับความถี่	คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต
4.1.4.2.4.3 วิธีการคัดเลือกนักศึกษาก่อนเข้า บัณฑิตวิทยาลัยและคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	นักศึกษาและบัณฑิต 4.3 พัฒนาศักยภาพและคุณภาพของนักศึกษา การบริหารและการจัดการ 1.6 การกำกับดูแลคุณภาพ 1.7 การตรวจสอบคุณภาพ 1.8 การประเมินคุณภาพ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.3 คุณลักษณะและคุณสมบัติของบัณฑิต 4.3.2 มีความรู้ความสามารถด้าน พหุพิสัย ทักษะพิเศษและจิตพิสัย 4.3.3 มีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม แก่การเป็นครู 4.4 อัตราการสำเร็จการศึกษานักศึกษา (4.4.1 - 4.4.3) 4.5 การยอมรับบัณฑิตของสังคม 4.6 ความสามารถในการทำงานของ บัณฑิต (4.6.1 - 4.6.4)
หลักสูตร 2.1 หลักสูตรการเรียนการสอนของคณะ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและการจัดการ 1.3 การบริหารงานของคณะ 1.3.11 จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาตอบสนอง ความต้องการและสร้างความรู้ ประสบการณ์แก่นักศึกษา	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.3.3 มีคุณธรรม จริยธรรมเหมาะสมแก่การเป็น ครู

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการพัฒนานักศึกษาและบัณฑิต	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพนักศึกษาระดับบัณฑิต
	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	1.6 การกำกับดูแลคุณภาพ 1.7 การตรวจสอบคุณภาพ 1.8 การประเมินคุณภาพ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.3.2 มีความรู้ความสามารถด้านทฤษฎีพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย
การเงินและงบประมาณ 1.3.12, 1.3.13, 1.3.14 แผนมาตรฐานการจัดสรร ใช้งบประมาณลิดค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา กำหนดระบบควบคุมประเมินการใช้งบประมาณ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารและจัดการ 1.3 การบริหารงานของคณะ 1.3.10 มีองค์กรและคณะกรรมการบริหาร กิจกรรมนักศึกษา 1.3.11 จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ตอบสนอง ความต้องการ สร้างความรู้และ ประสบการณ์ให้แก่ศึกษา 1.7 การตรวจสอบคุณภาพ 1.8 การประเมินคุณภาพ การใช้งบประมาณและ พัฒนานักศึกษา	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.4 อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับคณะ

ปัจจัยป้อนเข้า	ระดับความสัมพัทธ์	กระบวนการพัฒนานักศึกษาและบัณฑิต	ระดับความสัมพัทธ์	คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต
ทรัพยากร สภาพแวดล้อม และอุปกรณ์เครื่องมือ	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	การบริหารจัดการ 1.3 การบริหารของคณะ 1.3.10 มีองค์การและคณะกรรมการบริหาร กิจการนักศึกษา 1.3.11 จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาตามความ ต้องการ ฯลฯ 1.7 การตรวจสอบคุณภาพการใช้ทรัพยากรเพื่อ พัฒนานักศึกษา	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.5 การยอมรับบัณฑิตของสังคม
1.3.8.2.4.2.5 วางแผนการใช้ทรัพยากร เครื่องมือ ที่ใช้ในการพัฒนานักศึกษา พัฒนาการเรียนรู้และ สภาพแวดล้อม	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	นักศึกษาและบัณฑิต 4.3 พัฒนาคุณลักษณะและคุณสมบัติของนักศึกษา	5 4 3 2 1 ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	4.6 ความสามารถในการทำงานของบัณฑิต

แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
กรณีใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ครั้งที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้เข้ากลุ่มประชุม

1. รองศาสตราจารย์วัฒนา พัทธราวนิช	คณบดี
2. ดร.เปรมสุริย์ เชื้อทอง	รองคณบดี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อินทิรา ปุณยาทร	รองคณบดี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงน้อย สดคี	รองคณบดี
5. นางมัณฑิรา บุนนาค	รองคณบดี
6. ดร.สรายุทธ์ เศรษฐ์ขจร	ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาครู
7. ผศ.วีระ ประเสริฐศิลป์	รองคณบดี
8. นายสมกมล ถาวรกิจ	ผู้ทำวิจัย

ประเด็นการสนทนา

หัวข้อการสนทนา คือ ปัญหาและอุปสรรคในการทดลองใช้รูปแบบการประกัน
คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัญหาอุปสรรคด้านความเหมาะสมของรูปแบบฯ

1.1 วัตถุประสงค์การทดลองใช้รูปแบบฯ

คำถาม 1

“ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทดลองใช้รูปแบบการประกัน
คุณภาพการศึกษาอย่างไร”

.....

.....

.....

1.2 หลักการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์

คำถาม 2

“หลักการประกันคุณภาพฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปรัชญาของคณะครุศาสตร์เพียงไร”

.....

.....

.....

2. ปัญหาการใช้ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1 ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ

คำถาม 3

“ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพที่กำหนดไว้ในรูปแบบจะช่วยให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงไร”

.....

.....

.....

2.2 บทบาทและหน้าที่ขององค์กรแต่ละองค์กร

คำถาม 4

“บทบาทหน้าที่ขององค์กรที่กำหนดไว้มีความสอดคล้อง สัมพันธ์กับระบบกลไกหรือไม่เพียงไร”

.....

.....

.....

3. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1 วิธีการที่ใช้ในการดำเนินการ

คำถาม 5

“วิธีการที่กำหนดไว้ในรูปแบบสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมควรปรับปรุงอย่างไร”

.....

.....

.....

3.2 กิจกรรมการประกันคุณภาพที่ใช้ในการดำเนินการ

คำถาม 6

“การจัดกิจกรรมตามลักษณะตัวบ่งชี้คุณภาพเป็นแนวทางดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ กับการกำหนดกิจกรรมตามภารกิจของคณะโปรแกรมวิชาอย่างไรจะดีกว่า”

.....

.....

.....

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการ

คำถาม 7

“จำนวนขั้นตอนและการดำเนินการตามขั้นตอนการประกันคุณภาพมีความเหมาะสมหรือไม่เพียงไร”

.....

.....

.....

3.4 วิธีการตรวจสอบคุณภาพ

3.4.1 การประเมินคุณภาพ

คำถาม 8

“การใช้วิธีการประเมินคุณภาพตามแนวทางที่กำหนดมีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมจะปรับปรุงอย่างไร”

.....

.....

.....

3.4.2 การตรวจสอบคุณภาพ

คำถาม 9

“การตรวจสอบคุณภาพมีการดำเนินการและเกณฑ์การตรวจสอบเหมาะสมหรือไม่”

.....

.....

.....

3.4.3 การควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ

คำถาม 10

“การควบคุม กำกับดูแล เป็นวิธีการที่ดีหรือไม่ หากไม่คิดจะแก้ไขอย่างไร”

3.4.4 การรับรองคุณภาพ

คำถาม 11

“หากจะมีการรับรองคุณภาพแนวทางที่กำหนดไว้มีความเป็นไปได้เพียงไร”

4. ปัญหาความเป็นไปได้ในขนาดของการประกันคุณภาพ

4.1 ความพร้อม

4.1.1 ด้านบุคลากร

คำถาม 12

“ความพร้อมที่จะช่วยสนับสนุนการประกันคุณภาพบุคลากรในคณะมีความพร้อมเพียงไร”

4.1.2 ด้านบริหารคณะ

คำถาม 13

“การจัดระบบบริหารคณะเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการประกันคุณภาพหรือไม่”

4.1.3 ด้านสภาพบรรยากาศในการทำงานของอาจารย์

คำถาม 14

“สภาพบรรยากาศในการทำงานของอาจารย์มีความเหมาะสมต่อการจัดการ
ประกันคุณภาพในคณะหรือไม่”

.....

.....

.....

4.1.4 ด้านวัฒนธรรมองค์กร

คำถาม 15

“การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านวัฒนธรรมองค์กรจะเป็นอุปสรรค
ต่อการประกันคุณภาพหรือไม่”

.....

.....

.....

4.1.5 ด้านนักศึกษา

คำถาม 16

“นักศึกษามีโอกาสได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
การศึกษาของตนเองหรือไม่”

.....

.....

.....

4.2 องค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีส่วนในการสนับสนุนส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา
ของคณะครุศาสตร์

คำถาม 17

“มีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ
ครุศาสตร์เป็นไปอย่างได้ผล ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ หากมี จะมี
อะไรบ้าง”

- 1)
- 2)
- 3)

ภาคผนวก จ

รายละเอียดแผนดำเนินการจัดกิจกรรมประกันคุณภาพการศึกษา

รายละเอียดแผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพทางการศึกษา
คุณภาพการเรียนการสอน ของคณะครุศาสตร์

1. วิธีการประเมินคุณภาพ

กิจกรรมคณะครุศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
1.1 คุณภาพการเรียนการสอน 1) การส่งเสริมสนับสนุน ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2)การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3)การบริหารหลักสูตร 4)การจัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ 5)การบริหารงานวิจัย	-จัดส่งเสริมสนับสนุน ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (2.3.2) -ติดตามกำกับดูแลและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา (2.7.3) -การประเมินผลการสอนของอาจารย์ และการทำงานของบุคลากร อาจารย์และกระบวนการที่กำหนด (3.8.1,3.8.2) -ติดตาม กำกับดูแล การจัดกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา (2.7.3) -ดำเนินการสร้าง ใช้ ประเมินและพัฒนาหลักสูตร (2.1.4,2.1.5,2.1.6) -ติดตามการใช้หลักสูตรให้เป็นไปตามที่กำหนดและสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของคณะ (2.1.2)(2.1.3) -ควบคุมดูแลการจัดอุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอน เครื่องอำนวยความสะดวก (2.4.1) -จัดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ให้ทั่วถึง (2.4.2) -มีแผนการปรับปรุง บำรุงรักษาอาคารสถานที่ และห้องเรียน (2.5.3) -ส่งเสริมผลงานวิจัย (2.9.3) -พัฒนาอาจารย์ บุคลากรด้านการวิจัย (2.9.1) -มีการกลั่นกรองงานวิจัย สร้างองค์ความรู้ใหม่ (2.9.2)	อาจารย์	แบบประเมิน

รายละเอียดแผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพทางการศึกษา
คุณภาพการบริหารและการจัดการ ของคณะครุศาสตร์

2. วิธีการตรวจสอบคุณภาพ

กิจกรรมคณะครุศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
2.1 คุณภาพการบริหารและการจัดการ 1) การบริหารงานทั่วไป 2) การบริหารงานวิชาการ 3) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 4) การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษา	-มีวิธีการสรรหา คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้งบุคลากรตามระเบียบ (1.3.3) -บริหารงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม (3.3.2) -วางแผนการปฏิบัติงาน และแบ่งงานตามความเหมาะสม (1.3.5) -มีอิสระเสรีภาพในการพัฒนาความคิดทางวิชาการ (1.3.7) -จัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างประสบการณ์ และผลงานทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ (1.3.6) -จัดระบบวางแผนบริการทางวิชาการที่ดีเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (1.4.1) -กำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการวิชาการไว้อย่างเหมาะสม (1.4.2) -จัดวางแผนการใช้ทรัพยากร ยึดหลักประหยัด ประสิทธิภาพ ปลอดภัย คุ่มค่า (1.3.8) -จัดระบบควบคุมการใช้พลังงานและสาธารณูปโภคอย่างดี (1.3.9) -บริหารงานเพื่อการประกันคุณภาพโดยอาศัยแนวคิดต่าง ๆ (1.3.1) -กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และวัตถุประสงค์ โดยต้องบอกวิธีการการเผยแพร่และมีความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัดและสถาบัน (1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.2.1, 1.2.2)	คณะอนุกรรมการดำเนินงานประจำคณะ	แบบตรวจสอบ

กิจกรรมคณะครุศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่ง ข้อมูล	เครื่องมือ
5)การเงินและงบประมาณ	-มีกลไกการตรวจสอบภายใน ยึดหลักความเป็นอิสระ และสอดคล้องกับบริบทของคณะ (1.7.1) -คณะบุคคลตรวจสอบประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในสถาบัน (1.7.2) -คณะมีความพร้อมในการรับตรวจจาก คณะตรวจสอบ ตามมาตรฐานที่กำหนด (1.7.3) -มีการตรวจสอบกลไกการติดตามควบคุมภายใน (1.7.4) -มีวิธีการตรวจสอบที่ดี (1.7.5) -มีวิธีการส่งเสริมสนับสนุนที่เหมาะสม ด้านความรู้ งบประมาณ (1.10.1) -จัดการส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สุขภาพ อนามัยของอาจารย์ และนักศึกษา (1.10.2) -ปรับปรุงและพัฒนาเป็นระบบอย่างเหมาะสม (1.11.1) -มีวิธีการปรับปรุงและพัฒนาที่ดี (1.11.2) -จัดระบบการติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำรายงานผล (1.12.1) -มีเอกสารและสิ่งพิมพ์ แจกเผยแพร่ (1.13.1) -กำหนดแผนและมาตรการการจัดสรรและใช้ งบประมาณอย่างเหมาะสม (1.3.12) -จัดค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาอย่างเหมาะสม (1.3.13) -กำหนดระบบควบคุม ประเมิน การจัดสรร และใช้งบประมาณ (1.3.14)		

รายละเอียดแผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพทางการศึกษา
คุณภาพอาจารย์และบุคลากร ของคณะครุศาสตร์

8. วิธีการควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ

กิจกรรมคณะครุศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
3.2 คุณภาพอาจารย์และบุคลากร 1) การพัฒนาอาจารย์	(1) การพัฒนาอาจารย์และบุคลากร -จำนวนอาจารย์ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมศึกษาดูงาน ตัวอาจารย์ที่ไม่เคย (3.5.1) -พัฒนาอาจารย์หลาย ๆ ด้าน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (3.5.2) (2) การพัฒนาวิชาการ -สนับสนุนทุนเพื่อทำผลงานทางวิชาการ (3.7.1) -จำนวนและคุณภาพของผลงานทางวิชาการที่ผ่านการพิจารณา (3.7.2) -อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา (3.7.3)	1.อาจารย์ 2.คณะ อนุกรรมการ ดำเนินงาน ประจำคณะ	แบบควบคุม และกำกับ ดูแล
2) การปฏิบัติงานของอาจารย์และบุคลากร	(1) การสรรหา คัดเลือก และการกำหนด -กำหนดคุณสมบัติ วิธีคัดเลือก ระบบการคัดเลือก (3.1.1) -ทดสอบการสอน การถ่ายทอดความรู้ ประสิทธิภาพด้านวิชาการ (3.1.2) -กำหนดจำนวนอาจารย์ต่อจำนวนนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน (3.2.1) -กำหนดจำนวนบุคลากรต่อจำนวนนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน (3.2.2) -บันทึกจำนวนเข้าออก โยกย้ายไว้เป็นปัจจุบัน (3.2.3)		

รายละเอียดแผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพทางการศึกษา
คุณภาพการเรียนการสอน ของโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

1. วิธีการประเมินคุณภาพ

กิจกรรมคณะครูศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
1.1 คุณภาพการเรียนการสอน 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	-จัดทำแผนการสอนของอาจารย์ทุกรายวิชา (2.3.1) -มีคณะกรรมการประเมินผลที่มีความสามารถ โดยเฉพาะ (1.8.1) -มีการประเมินการเรียนด้วยตนเอง (1.8.2) -จัดการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ (1.8.3) -อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอน เตรียมการสอนล่วงหน้า มีเอกสารประกอบการสอน จัดกิจกรรมสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (2.2.1) -นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และเรียนอย่างมีความสุข (2.2.2) -อาจารย์ผู้สอนมีความรับผิดชอบค้นหาวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ (2.7.1) -ใช้เทคโนโลยี เอกสาร สื่อเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัย (2.7.2) -มีระบบการวัดผลประเมินผลอย่างสมเหตุสมผล (2.8.1) -ตั้งเกณฑ์มาตรฐานการวัดผล เครื่องมือวัดผล (2.8.2) -มีการนำผลการประเมินการเรียนมาปรับปรุงการสอน (2.10.1) -ปรับปรุงการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และหลักสูตร (2.10.2)	1.อาจารย์ 2.นักศึกษา	แบบประเมิน

กิจกรรมคณะครุศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
2) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) การบริหารหลักสูตร 4) การใช้แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้	-จัดส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาอย่างเป็นระบบ (1.10.2) -มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรทุก ๆ ด้าน (2.11.1) -หลักสูตรที่ใช้สอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิต (2.1.2) -กำหนดแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน (2.1.3) -กำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการการกลั่นกรองและปรับปรุงหลักสูตร (2.1.4) -กำหนดระยะเวลาการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน (2.1.5) -มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร (2.1.6) -มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนเครื่องอำนวยความสะดวก (2.4.1) -จัดฝึกอบรมการใช้สื่ออุปกรณ์แก่อาจารย์บุคลากร (2.4.2) -มีจำนวนแหล่งการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างสถาบัน คณะ (2.5.1) -มีขนาดพื้นที่ และจำนวนห้องเพียงพอ (2.5.2) -มีแผนงานการปรับปรุง บำรุงรักษาอาคารสถานที่ (2.5.3) -มีจำนวนหนังสือตำราเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา (2.6.1) -มีคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ตสำหรับค้นคว้าเพียงพอ (2.6.2) -มีการประเมินผลการบริการห้องสมุด (2.6.3)		

รายละเอียดแผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพทางการศึกษา
คุณภาพการเรียนการสอน ของโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

3. วิธีการควบคุมและกำกับดูแล

กิจกรรมคณะครุศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
3.1 คุณภาพการเรียนการสอน 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	-ทำแผนการเปิดสอนรายวิชา -จัดทำแนวการสอน (2.3.1) -การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน และเรียนอย่างมีความสุข (2.2.2) -ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนโดยใช้สื่อการสอน เทคโนโลยีช่วยสอน (2.7.2,3.6.2) -จัดเตรียมการสอนร่วมกัน (2.2.1) -จัดระบบการวัดผลประเมินผลที่มีเหตุผล ยุติธรรม (2.8.1) -ประเมินผลการสอนของอาจารย์ (3.8.1) -นำผลการประเมินการเรียนไปปรับปรุงการสอนให้สนองความต้องการของผู้เรียน และหลักสูตร (2.10.1,2.10.2)	1.คณะ อนุกรรมการ ดำเนินงาน ประจำ โปรแกรม วิชา 2.อาจารย์	แบบควบคุม กำกับดูแล
2) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	-เตรียมนักศึกษา -จัดอาจารย์นิเทศก์ -นิเทศและติดตามกำกับดูแล -เสริมสร้างสมรรถภาพด้านความรู้ เทคนิควิธี และคุณลักษณะ		
3) การบริหารหลักสูตร	-กำหนดและสร้างแผนการเปิดสอน -ประเมินแลพัฒนาหลักสูตร (2.1.5) -แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน (2.1.3)		
4) การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้	-ใช้และรักษาไว้ซึ่งแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ให้คุ้มค่า		

กิจกรรมคณะครุศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
5) สิ่งอำนวยความสะดวก	-ดูแลรักษา ซ่อมแซม แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ -พัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ให้แก่ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการอาคารสถานที่ (2.5.2) วิทยบริการ (2.6.3) -จัดทำเอกสาร หนังสือ (2.6.1) -ซื้อ ควบคุมวัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (2.6.2) -รักษาอาคารสถานที่ -บริการสาธารณูปโภค		

รายละเอียดแผนดำเนินการจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพทางการศึกษา
คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต ของโปรแกรมวิชาการประถมศึกษา

กิจกรรมคณะครุศาสตร์	รายละเอียดของกิจกรรม	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ
3.2 คุณภาพนักศึกษา และบัณฑิต 1) กิจกรรมนักพัฒนา นักศึกษา	-กำหนดวิธีการรับนักศึกษาและการคัดเลือก (4.1.1) -กำหนดคุณสมบัตินักศึกษาเพื่อเข้าเรียนในโปรแกรมวิชา (1.1.2) -พัฒนากิจกรรมนักศึกษา (1.3.11) -จัดประสบการณ์ให้นักศึกษาเสริมสมรรถภาพด้านความรู้ คุณธรรม เทคนิควิธีและคุณลักษณะโปรแกรมวิชา (4.3.1) ปรับปรุงคุณลักษณะ (4.3.2,4.33) -กำหนดจำนวนนักศึกษา : ห้องเรียน (4.2.1) -เปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จ : ไม่สำเร็จการศึกษา (4.2.2,4.4.1)	1.อาจารย์ 2.นักศึกษา	แบบควบคุม และกำกับดูแล
2) กิจกรรมพัฒนาคุณภาพบัณฑิต	-กำหนดมาตรฐานคุณภาพบัณฑิต ผลตอบแทน (4.4.3) ค่าตอบแทน (4.5.1) -ประเมินติดตามผลบัณฑิต (4.5.4,4.7.4) -กิจกรรมการประกันคุณภาพของบัณฑิต และกิจกรรมพัฒนาบัณฑิต ผ4.7.4)		

ภาคผนวก จ

ตารางวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพกับระบบและองค์ประกอบรูปแบบ

ตารางการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพ
กับระบบและองค์ประกอบของรูปแบบ

A = ตัวป้อนเข้า B = กระบวนการ C = ผลผลิต
D = หลักการ E = ระบบกลไก F = วิธีดำเนินการ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	A	B	C	D	E	F
1. คุณภาพการบริหารและการจัดการ						
1.1 ปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีที่เหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.1.1 มีวิธีกำหนดและได้มาอย่างชัดเจน	✓			✓		
1.1.2 เผยแพร่ให้ทุกคนและทุกหน่วยงานทราบทั่วกัน		✓				✓
1.1.3 มีความสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติของหน่วยงาน ต้นสังกัด และสถาบัน		✓				✓
1.2 วิสัยทัศน์และพันธกิจของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไป นี้มีที่เหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.2.1 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจน	✓			✓		
1.2.2 ผู้บริหาร อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเป็นผู้นำ และวิสัยทัศน์ที่ กว้างไกล สามารถชี้แนะและสำนึกในพันธกิจ			✓	✓		
1.3 การบริหารงานของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ที่เหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.3.1 การบริหารงานเพื่อประกันคุณภาพ ควรอาศัยแนวความคิด ต่าง ๆ เช่น TQM. QC. ISO9000	✓				✓	
1.3.2 การบริหารงาน ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการบริหาร		✓		✓		
1.3.3 วิธีการสรรหา คัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง จำหน่ายบุคลากรเป็นไป ตามระเบียบ		✓			✓	
1.3.4 มีการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร*		✓				✓
1.3.5 มีการวางแผนการปฏิบัติและแบ่งงานตามความเหมาะสมและ ความสามารถของบุคลากร		✓		✓		
1.3.6 มีกิจกรรมสร้างประสบการณ์และผลงานทางวิชาการอย่าง สม่ำเสมอ		✓				✓
1.3.7 ให้อิสระเสรีภาพในการพัฒนาความคิดทางวิชาการ*	✓			✓		
1.3.8 มีการวางแผนการใช้ทรัพยากร โดยยึดตามหลักเกณฑ์*		✓		✓		
1.3.9 มีระบบการควบคุมการใช้พลังงานและสาธารณูปโภค		✓			✓	

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	A	B	C	D	E	F
1.3.10 มีองค์การและคณะกรรมการบริหารกิจการนักศึกษา		✓			✓	
1.3.11 มีกิจกรรมนักศึกษาตอบสนองความต้องการและสร้างความรู้ ประสบการณ์แก่นักศึกษา		✓				✓
1.3.12 มีแผนและมาตรการการจัดสรรและใช้งบประมาณอย่าง เหมาะสม	✓			✓		
1.3.13 มีจำนวนงบประมาณที่ได้รับ และค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา	✓			✓		
1.3.14 มีการกำหนดระบบการควบคุม ประเมินการจัดสรรและใช้ งบประมาณ		✓			✓	
1.4 การบริการทางวิชาการของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.4.1 มีระบบการวางแผนการบริการและกิจกรรมทางวิชาการที่ดี และเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน		✓			✓	
1.4.2 กำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการทางวิชา การอย่างเหมาะสม	✓			✓		
1.5 ระบบกลไกการควบคุมมาตรฐานคุณภาพของคณะครุศาสตร์สถาบัน ราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.5.1 กำหนดระบบกลไก และมาตรการควบคุม		✓			✓	
1.5.2 มีการควบคุมคุณภาพภายใน*		✓				✓
1.5.3 มีการควบคุมคุณภาพภายนอก*		✓				✓
1.6 การกำกับดูแลคุณภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.6.1 มีระบบกำกับดูแลตนเองมากกว่าการกำกับดูแลจากผู้อื่น		✓		✓		
1.6.2 คณะเน้นการให้อิสระในการกำกับดูแล	✓				✓	
1.6.3 มีการกำกับดูแลตนเองแบบผสม*		✓				✓
1.7 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.7.1 มีการสร้างกลไกการตรวจสอบภายในขึ้นเอง*		✓			✓	
1.7.2 มีบุคคลเป็นองค์ประกอบตรวจสอบคุณภาพ*	✓				✓	
1.7.3 คณะมีความพร้อมในการรับรองการตรวจสอบ*	✓				✓	
1.7.4 มีการตรวจสอบกลไกการติดตามควบคุมภายในโดยเน้นการ ผลิตบัณฑิต		✓				✓

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	A	B	C	D	E	F
1.7.5 มีวิธีการตรวจสอบที่ดี*		✓				✓
1.8 การประเมินคุณภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.8.1 มีคณะกรรมการประเมินผล กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน*	✓				✓	
1.8.2 มีการประเมินตนเอง และประเมินโดยผู้บังคับบัญชาตรวจสอบความสอดคล้องของผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์		✓				✓
1.8.3 มีกิจกรรมการประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำ*		✓			✓	
1.9 การรับรองคุณภาพและการรับรองวิทยฐานะของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.9.1 มีวิธีการและขั้นตอนการให้การรับรอง*		✓			✓	
1.9.2 มีการรับรองวิทยฐานะทั้งระดับสถาบัน คณะ และโปรแกรมวิชา*		✓			✓	
1.9.3 มีการดำเนินการให้การรับรองวิทยฐานะ*		✓				✓
1.10 การส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพการศึกษาคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.10.1 มีวิธีการส่งเสริม สนับสนุนที่เหมาะสม*		✓			✓	
1.10.2 จัดการส่งเสริมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สุขภาพ อนามัยของอาจารย์และนักศึกษา		✓				✓
1.11 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.11.1 มีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีระบบที่เหมาะสม*		✓			✓	
1.11.2 มีวิธีการปรับปรุงและพัฒนาที่ดี*		✓				✓
1.12 การติดตามและรายงานผลของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.12.1 มีระบบการติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่รับทราบกันทั่วไป*		✓			✓	✓
1.13 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
1.13.1 มีเอกสารและสิ่งพิมพ์ แจกจ่ายให้ทราบทั่วกัน*	✓					✓

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	A	B	C	D	E	F
2. คุณภาพการเรียนการสอน						
2.1 หลักสูตรการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.1.1 มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตร*	✓			✓		
2.1.2 หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับ เป้าหมายผลิตบัณฑิต	✓				✓	
2.1.3 มีการกำหนดแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน		✓				✓
2.1.4 มีการกำหนดสัดส่วน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก : ผู้แทนสมาคม วิชาชีพ : ผู้ใช้บัณฑิต อย่างเหมาะสม*	✓				✓	
2.1.5 มีการกำหนดระยะเวลาหรือจำนวนครั้งของการประเมินผล และมีการปรับปรุงหลักสูตรที่ชัดเจน						
2.1.6 มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร*		✓				✓
2.2 อาจารย์และนักศึกษาของคณะครุศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.2.1 อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนและมีการเตรียมการสอน ล่วงหน้า*	✓			✓		
2.2.2 นักศึกษามีพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียน และ เรียนอย่างมีความสุข			✓			✓
2.3 การวางแผนการสอนของอาจารย์คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.3.1 มีการกำหนดแนวการสอน หรือ Course Syllabus ทุกรายวิชา	✓					✓
2.3.2 จัดการเรียนการสอนโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลภายนอก		✓				✓
2.4 อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.4.1 มีอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เครื่องอำนวยความสะดวก อย่างเพียงพอและครบถ้วน*	✓				✓	
2.4.2 มีการฝึกอบรมการใช้สื่อ อุปกรณ์แก่อาจารย์และบุคลากร		✓				✓
2.5 ทรัพยากรการเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมของคณะครุศาสตร์สถาบัน ราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.5.1 มีจำนวนแหล่งการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้*	✓					✓
2.5.2 มีขนาดพื้นที่และจำนวนห้องมากพอ และสะอาดเรียบร้อย	✓					✓

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	A	B	C	D	E	F
2.5.3 มีแผนงานการปรับปรุงรักษาอาคารสถานที่	✓				✓	
2.6 ห้องสมุดและแหล่งข้อมูลสารสนเทศของคณะครุศาสตร์ หรือของสถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.6.1 มีจำนวนหนังสือ ตำรา แยกตามคณะ/สาขาวิชา คำนึงนักศึกษาอย่างเพียงพอ	✓					✓
2.6.2 มีคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต*	✓					✓
2.6.3 มีการประเมินผลการบริหารและการใช้ห้องสมุด*		✓				✓
2.7 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.7.1 อาจารย์ผู้สอนมีความรับผิดชอบและคิดค้นวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับนักศึกษา		✓				✓
2.7.2 มีการใช้เทคโนโลยี เอกสาร สื่อ เครื่องมือที่เหมาะสมและทันสมัย		✓				✓
2.7.3 ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้			✓			✓
2.8 การประเมินผลการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.8.1 มีระบบการวัดผลประเมินผลอย่างสมเหตุสมผล และมีความยุติธรรมสม่ำเสมอ		✓			✓	
2.8.2 มีการตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การวัดผลและเครื่องมือวัดผล		✓		✓		
2.9 การวิจัยที่จัดทำในคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.9.1 มีแผนการพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรด้านการวิจัยตลอดปี	✓				✓	
2.9.2 มีระบบการกลั่นกรองงานวิจัยและการสร้างองค์ความรู้*		✓			✓	
2.9.3 มีการส่งเสริม เผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการจัดพิมพ์และอ้างอิง			✓			✓
2.10 การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
2.10.1 มีการนำผลการประเมินการเรียนมาพิจารณาปรับปรุงการสอน			✓			✓
2.10.2 มีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้สนองความต้องการของผู้เรียนและหลักสูตร			✓			✓

องค์กรประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	A	B	C	D	E	F
3. คุณภาพอาจารย์และบุคลากร						
3.1 การสรรหา และคัดเลือกอาจารย์และบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.1.1 มีการกำหนดคุณสมบัติ วิธีการคัดเลือกและระบบการคัดเลือก อย่างชัดเจน	✓			✓		
3.1.2 มีการทดสอบการสอน การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ทางด้านวิชาการ		✓				✓
3.2 จำนวนอาจารย์และบุคลากรของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.2.1 มีการกำหนดจำนวนอาจารย์ต่อจำนวนนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน	✓					✓
3.2.2 มีการกำหนดจำนวนบุคลากรต่อจำนวนนักศึกษาไว้อย่าง ชัดเจน	✓					✓
3.2.3 มีบันทึก จำนวนการเข้า - ออกจากงาน และโยกย้าย บอกไว้ เป็นปัจจุบัน		✓				✓
3.3 ภาระงานของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.3.1 มีการกำหนดมาตรฐานภาระงานการปฏิบัติงานสอนและ งานอื่น ๆ ต่อสัปดาห์		✓				✓
3.3.2 มีการกำหนดสัดส่วนภาระงานสอน : งานวิจัย : การบริการ ทางวิชาการ อย่างเหมาะสม	✓					✓
3.4 คุณภาพของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.4.1 จำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี เป็นไปตามมาตรฐาน	✓					✓
3.4.2 จำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ : รองศาสตราจารย์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์	✓					✓
3.4.3 มีจำนวนอาจารย์ และบุคลากรที่ทำงานอื่น ๆ อย่างเพียงพอ*	✓					✓
3.5 การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.5.1 มีจำนวนอาจารย์ที่เคยเข้ารับการอบรมศึกษาดูงาน ต่ออาจารย์ ที่ไม่เคย		✓				✓

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	A	B	C	D	E	F
3.5.2 มีการพัฒนาอาจารย์หลาย ๆ ด้าน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง		✓				✓
3.6 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.6.1 มีความรับผิดชอบต่อการสอนและปฏิสัมพันธ์อันดีกับ นักศึกษา			✓			✓
3.6.2 จัดกระบวนการสอนโดยใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม*		✓				✓
3.7 การพัฒนาวิชาการของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.7.1 มีการสนับสนุนทุนเพื่อการทำผลงานทางวิชาการ		✓			✓	
3.7.2 มีจำนวนและคุณภาพของผลงานทางวิชาการที่ผ่านการ พิจารณาสะสมไว้ในละปี			✓			✓
3.7.3 อาจารย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะ สาขาวิชา			✓			✓
3.8 การประเมินอาจารย์และบุคลากรของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
3.8.1 มีการกำหนดเกณฑ์และกระบวนการประเมิน*		✓				✓
3.8.2 อาจารย์ บุคลากร มีส่วนร่วมในการประเมินติดตามผล*		✓				✓
4. คุณภาพนักศึกษาและบัณฑิต						
4.1 การคัดเลือกนักศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.1.1 มีการกำหนดเกณฑ์ วิธีการคัดเลือก และแนวทางกับนักศึกษา ที่เน้นความหลากหลาย	✓			✓		
4.1.2 มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการศึกษาวไว้ใน ประกาศรับสมัคร และคู่มือนักศึกษา	✓					✓
4.2 จำนวนนักศึกษาของคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.2.1 มีการกำหนดจำนวนนักศึกษาต่อห้องเรียนตามมาตรฐาน	✓					✓
4.2.2 มีการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาคณะครุศาสตร์กับ สถาบันราชภัฏอื่น		✓				✓
4.3 คุณลักษณะและคุณสมบัติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ	A	B	C	D	E	F
4.3.1 นักศึกษามีคุณสมบัติตามเกณฑ์การรับนักศึกษาทุกประเภท	✓			✓		
4.3.2 มีความรู้ ความสามารถด้านพุทธพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย			✓		✓	
4.3.3 มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี เหมาะสมกับการเป็นครู			✓		✓	
4.4 อัตราการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.4.1 มีการเปรียบเทียบจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา*			✓			✓
4.4.2 ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาลดหลดหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ที่ เพิ่มจากตอนสอบเข้า			✓		✓	
4.4.3 มีการศึกษาอัตราผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมจาก การจัดการศึกษา			✓			✓
4.5 การยอมรับบัณฑิตจากสังคมของนักศึกษาคณะครุศาสตร์สถาบัน ราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.5.1 ประเภทของงาน และค่าจ้าง ตามแหล่งการทำงานของบัณฑิต หลังจบการศึกษา			✓			✓
4.5.2 จำนวนบัณฑิตที่ศึกษาต่อ เปรียบเทียบกับผู้ที่มิงานทำ			✓		✓	
4.5.3 บัณฑิตเป็นที่ยอมรับขององค์กรหรือสมาคมวิชาชีพ			✓			✓
4.6 ความสามารถในการทำงานของบัณฑิตคณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.6.1 ความเหมาะสมของงานที่บัณฑิตทำ กับสาขาวิชาที่ศึกษา			✓	✓		
4.6.2 บัณฑิตมีคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์และปรัชญา ของสถาบัน			✓	✓		
4.6.3 บัณฑิตมีภาพลักษณ์ เจตคติ ตามข้อกำหนดคุณลักษณะของ บัณฑิตอย่างเด่นชัด			✓	✓		
4.6.4 มีมาตรฐานความสำเร็จเป็นที่พอใจและไว้วางใจของสังคม			✓	✓		
4.7 การติดตามผลหลังจากจบการศึกษาของนักศึกษาคณะครุศาสตร์สถาบัน ราชภัฏ ตัวบ่งชี้ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด						
4.7.1 จำนวนนักศึกษาที่ได้ทำงานต่อจำนวนนักศึกษาที่จบการศึกษา			✓			✓
4.7.2 จำนวนนักศึกษาหรือบัณฑิตที่สนองตอบสังคมได้*			✓	✓		
4.7.3 มีจำนวนบัณฑิตที่ทำงานตรงสายวิชาที่เรียน เกือบเสมอไว้			✓			✓
4.7.4 มีการจัดทำโครงการนำบัณฑิตมาปรับปรุงคุณภาพ*			✓			✓

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสมกุล ถาวรกิจ
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2490
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดตราด
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 79/421 หมู่บ้านहरषा แขวงหนองค้ำงพล เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2512	ป.กศ. วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2514	พ.ม. กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2518	กศ.บ. (ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน
พ.ศ. 2528	ค.ม. (นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2530	ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2543	กศ.ด. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

บทคัดย่อ
ของ
สมฤต ถาวรกิจ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มีนาคม 2543

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพ การศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ผลจากการศึกษานำมาสร้างเป็นรูปแบบการประกัน คุณภาพการศึกษา และทดลองใช้รูปแบบในสถาบันราชภัฏ 1 แห่ง การวิจัยนี้ได้แบ่งขั้นตอน ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอนคือ ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพจากผู้บริหารและอาจารย์ 180 คน วิเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณภาพเพื่อสร้างรูปแบบการประกันคุณภาพ และประเมินรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ทดลองใช้รูปแบบที่สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยศึกษาจาก คณะอนุกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพประจำคณะและโปรแกรมวิชา 10 คน อาจารย์ 39 คน และนักศึกษา 50 คน เปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลังเพื่อหาประสิทธิภาพ ของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ การบริหารและการจัดการ การเรียนการสอน อาจารย์และบุคลากร นักศึกษาและบัณฑิต มีองค์ประกอบย่อย 38 องค์ประกอบ ผู้บริหาร และอาจารย์เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และตัวบ่งชี้คุณภาพ 112 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมระดับปานกลางและมาก

2. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ประกอบด้วย หลักการประกันคุณภาพ ระบบและกลไกการบริหารการประกันคุณภาพ และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กำหนดไว้ ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสม มากที่สุด สามารถนำไปใช้ได้ดีมาก

3. การทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ สถาบัน ราชภัฏ ได้ดำเนินการ 3 อย่างคือ การศึกษาตนเองและประเมินตนเอง การทดสอบองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้คุณภาพ การสนทนากลุ่ม พบว่า การศึกษาตนเองและประเมินตนเองระดับคณะ และโปรแกรมวิชา มีการกำหนดสาระสำคัญไว้ 8 ประการคือ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ นโยบายแผนพัฒนาการบริหารคณะและโปรแกรมวิชา คุณลักษณะบัณฑิตไว้ ในระดับมากและมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบในระดับคณะ ก่อนและหลัง พบว่า มีค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เพียง 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอนอาจารย์และบุคลากร เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินตนเอง กับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่กำหนด พบว่า ด้านการบริหารและการจัดการด้านการเรียน การสอน ด้านอาจารย์ และบุคลากรส่วนใหญ่ได้มาตรฐานระดับดีมาก และมีมาตรฐานคุณภาพ ระดับดี ในระดับโปรแกรมวิชา พบว่า มีค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นน้อยกว่าไม่เพิ่มขึ้น

และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ทั้งสองด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน และด้าน
นักศึกษาและบัณฑิต เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินตนเองกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่กำหนด
ส่วนใหญ่ได้มาตรฐานและมีมาตรฐานคุณภาพระดับปานกลางและดีมาก การทดสอบองค์ประกอบ
และตัวบ่งชี้คุณภาพ ทั้ง 4 ด้าน ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและมีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญที่ .05 จากการการสนทนากลุ่ม สรุปได้ว่า ในการใช้รูปแบบการประกันคุณภาพ
การศึกษา ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นรูปแบบที่ดี
สามารถปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ ทั้งหลักการ ระบบ กลไก และวิธีดำเนินการ
เหมาะสมดี ในอนาคตของการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพการศึกษานี้ จะต้องมีการปรับ
สภาพการณ์และตัวอาจารย์ให้เหมาะสมกับการใช้รูปแบบ ผลจากการสนทนากลุ่มสามารถสรุป
ความคิดเห็นเป็นค่าเฉลี่ยของร้อยละ 87.35

**A MODEL OF EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE IN THE FACALTY
OF EDUCATION, RAJABHAT INSTITUTES**

**AN ABSTRACT
BY
SOMKUL THARWONKIT.**

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
March 2000**

The purpose of the study was threefolds (1) to study the components and the indicators of quality of the faculty of education of Rajabhat Institutes (2) to apply the results of findings of the study to design A Model of Educational Quality Assurance, and (3) to try out the Model of Educational Quality Assurance at a Rajabhat Institute. The study was classified into three sections : (1) study the components and the indicators of quality from 180 administrators and instructors, (2) analyze the indicators of quality so as to design The Model of Educational Quality Assurance and evaluate the model by nine specialists, and (3) try out The Model of Educational Quality Assurance at Bansomdej Chao Phaya Rajabhat Institute by using the following sampling groups : 10 instructors from the sub-committee of Faculty of Education and from the Program of Elementary Education, 39 instructors from Faculty of Education and 50 students, and t-test was applied to obtain the efficiency of the model.

The findings of this study were as followed :

1. The study of components and the indicators of quality of the faculty of education. The principle components were in the section of administration and managements, learning and teaching, instructors and personnel, students and graduates and 38 sub-components were administrators and instructors. Results showed that administrators and instructors showed the most appropriate. In terms of 112 indicators of quality, the moderate and the most appropriate were indicated.

2. The study of the Model of Educational Quality Assurance at the Faculty of Education, of a Rajabhat Institute. The model was composed of principles of quality assurance, systems and mechanism of administration of quality assurance, and the methods of operation the Educational Quality Assurance. Specialists indicated that the Model of Educational Assurance was the most appropriate and can be best implemented.

3. In trying out A Model of Educational Quality Assurance in the Faculty of Education, Rajabhat Institutes, three methods were used : self study and self assessment, testing components and indicators of quality and focus groups. Findings were that self study and self assessment of faculty of education and academic programs indentified eight aspects : philosophy, vision, mission, objectives, policy, plan development, faculty

and academic program management, and the graduate characteristics at more appropriate and the most appropriate level. To compare the results of the pre and the post try out score of the model at the faculty level, it was found that the percentage and mean increased, and there was a significant difference at the level of .05 except in two aspects : learning and teaching, instructors and personnels. For the comparison between self assessment and standard criteria, it showed that most administration and management of learning and teaching were high standard and best quality. In terms of academic programs, they showed that there was an increasement more than non increasement in percentage and mean. There was a significant difference at the level of .05 in two aspects : learning and teaching, and student and graduates. The comparison between the self assessment and the quality of standard were at the moderate and at good level. In terms of testing four aspects of components and indicators of quality it was found that most mean increased and there was a significant difference at the level of .05. For the focus group, the conclusion came out that in the usage of a Model of Educational Quality Assurance of the Faculty of Education, the majority agreed that it was a good model which could be used and applied for educational improvement and development. The principles, systems and machanism and the operation were all appropriate. For the future of the usage of Educational Quality Assurance Model, There has to be some adjustment in the conditions and the instructors to fit with the model used. This focus group showed that the mean of the percentage was 87.35.